

Naalakkersuisunut tunngatillugu naammagittaalliornermut akissuteqarluni allakkiaq (Namminersorlutik Oqartussat)

Isumaqatigiissitsiniarnermut suliassami Greenland Minerals A/S ("GMAS")
(*eqqartuussissuserisoq Sam Luttrell allallu*)

suliakkiullugit

Naalakkersuisut (matuma kingorna aamma taagorneqartut
"Namminersorlutik Oqartussat")

aamma

naalakkersuisuni oqartussat naammagittaalliutigineqartut
sinnerlugit Silap pissusaanut, Nukissiuutinut Pilersuinernullu
ministereqarfik

(ataatsimoortumik taagorneqartut "danskiteqartut oqartussaasui
naammagittaalliutigineqartut")

(*marluusunut tamaginnut eqqartuussissuserisoq Paw Fruerlund
aamma Sune Fugleholm allallu*)

Naalakkersuisut (Namminersorlutik Oqartussat) sinnerlugit takkuppugut makkualu oqaatigalugit

1. PIUMASARINEQARTUT

1. Pingaarnertut: Itigartitsineq
2. Saniatigut: Pinngitsuutinneqarnissaq

Aningaasartuutissat piumasarineqartut:

3. Namminersorlutik Oqartussat isumaqatigiissitsiniarnermut suliassami aningaasartuutigineqartunut GMAS-imiit taarsiivigineqassasut, ilanngullugu eqqartuussissuserisunut aningaasartuutit tamakkiisumik matussuserneqarlutik.

2. AALLARNIUTAASUMIK OQAASEQAATIT

4. GMAS-ip Naalackersuisut Kuannersuarni suliassamut piaanissamut akuersissummik tunniussisussaanaissaat pillugu piumasaqaataa isumaqatigiissitsiniarnikkut aaqqiivigineqarsinnaanngitsaq, aammalu isumaqatigiissitsiniarnermut suliassaq manna Danmarkimi aamma Kalaallit Nunaanni inatsisini maleruagassat saneqqunneqarsinnaanngitsut unioqqutillugit, aammalu aaqqiagiinngissutinik iluarsisarnernut immikkut piumasaqaat, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut, GMAS-ip Naalackersuisuniit tigusimasaanut, atugassarititaasuni nalinginnaasuni allasimasooq, unioqqutillugu, suliakkiissutigineqartoq, Namminersorlutik Oqartussat isumaqarput aammalu isumaqartuaannarsimallutik.
5. Isumaqatigiissitsiniarnermut suliassami, inatsisit unioqqutillugit Naalackersuisut Kuannersuarni suliassamut piaanissamut akuersissut pillugu GMAS-ip qinnuteqaataata itigartinneqarnissaa pillugu allaffissornikkut aalajangiinerinik (maannakkut nalunaarutigineqareersunik, kisianni taamanikkut naatsorsuutigisaannik) 2023-mi 1. junimeersumik¹ aamma 2023-mi 8. septembarimeersumik², isumaqatigiissitsiniarnikkut (pinngitsoortitsiniarluni imaluunniit) atorunnaarsitsiniarluni suliakkiissutigineqartumi, ukiuni marlungajanni Namminersorlutik Oqartussat piumassuserinngisaminnik peqataasimapput. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup inatsisitigut pisussat apeqqutaatinnagit Naalackersuisut suliame aalajangiineri atorunnaarsissappagit, GMAS aatsaat nalinginnaasumik ilisimaneqartumik suliassami matumani ilalerneqarsinnaavoq. Aalajangiinerit inatsisinik naammassinninnerat atuunnerallu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivimmi sularineqarsinnaanngitsut, tassalu aamma isumaqatigiissitsiniarfineqarsinnaanngitsut. Aalajangiinerit inatsisinik naammassinninnerat

¹ R-35: Piaanissamut akuersissutit itigartinneqarnissaa pillugu Naalackersuisut aalajangiinerat 1. juni 2023-meersoq

² R-36: GMAS-ip allaanerumik piaanissamut akuersissummik qinnuteqaataata itigartinneqarnissaa pillugu Naalackersuisut aalajangiinerat 8. september 2023-meersoq

atuunnerallu kalaallit danskillu inatsisaat malillugit taamaallaat eqqartuussivinni misilinneqarsinnaatitaasut. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivimmik inatsisinik unioqqutitsisumik atuneq taanna Namminersorlutik Oqartussanut iluminni avataanilu isumalluutini annertoorejussuarnik naleqqutinngitsunik atuisitsivoq, ilanngullugit isumaqatigiissitsiniarnermut suliamut suliaakkiissutigineqanngisaannartussaagaluartumut piffissamik aningaasartuutinilu.

6. Naapertuutinngitsumik isumalluutini atuisoqartoq atornerluisoqartorlu, GMAS-ip immikkut illuinnartumik pisariaqanngitsumillu annertoorsualiarinninneranit, erseqqissaqqinneqarpoq. Taassuma naammassinissaata akitsorsarnissaa kinguarsarnissaalu, taamaalillunilu Naalakkersuisut Kuannersuarni suliamut piiaanissamut akuersissummik kissaatigineqartumik GMAS-imut tunniussinissamik kimigiiserfiginiarsarineqarnerat siunertaasoq ilimanarluni. Taamaallaat GMAS-ip isumaqatigiissitsiniarnermut suliamut ulloq 22. marts 2022 aallartitsimmalli, GMAS taamaalilluni pisariaqanngilluinnartumik suliami inatsisit malillugit pisussat pillugit aalajangiinernit arfineq pingasunit ikinnerunngitsunik, tamarmik pingaernerpaatigut GMAS akerleralugu aalajangiiffigineqartunik, suliarinninnissamut aalajangiinissamullu pissutissaqalersitsisimavoq.
7. Peqatigisaanik Naalakkersuisut isumaqatigiissitsiniarnermut suliamut atasumik aningaasartuutiminik GMAS-imiit utertillugit akilersitsinissamik angusaqarsinnaannginnerannik annertuunik aarlerinartorsiortillugit, GMAS-ip isumaqatigiissitsiniarnermut suliamut ingerlanneqarnissaa aqqissuuppaa. GMAS pissusiviusuni pingaarutilinnik akiliisinnaassuseqanngilaq. Taamaalilluni maannakkorpiaq GMAS-ip qullersaqarfiata ingerlatseqatigiiffiup kisimi, ingerlatseqatigiiffimmut aningaasassanik ingerlaavartumik aningaasaliisarnera, GMAS-ip *going concern*-itut inissisimaneranik qulakkeerisuuvoq. GMAS Tului Nunaanni Burford Capitalimut avataaneersunik aningaasalersuisoqarnissaa pillugu isumaqatigiissuteqarsimasoq ilimanarpoq, isumaqatigiissitsiniarnermut suliamut tassunga pingasunik kisitsisitalimmik millioninik aningaasartaqartumik aningaasaliisimanerarneqartumik.³ Kisianni aningaasalersuinissamut isumaqatigiissutip aamma suliamut aningaasartuutissat, GMAS piumasarisaminik taparserneqassanngikkaluarpat, GMAS-ip naammagittaalliuutigineqartumut akilissagai peqqussutigineqarsimasinnaasut, matussusertussaanagerai pillugit GMAS paasissutissiiumanngilaq. Taamaattumik GMAS Namminersorlutik Oqartussat suliamut aningaasartuutissaannut qularnaveeqqusiinissamik pisussaaffilerneqassasoq, Namminersorlutik Oqartussat isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik qinnuigaat, tamannalu GMAS-ip takorloorneqarsinnaalluinnartumik akerleraa.
8. Isumaqatigiissitsiniarnermut suliamut manna Namminersorlutik Oqartussat GMAS-imut Kuannersuarni suliamut piiaanissamut akuersissummik, GMAS-ip Kalaallit Nunaanni inatsisit

³ Takuuk R-115: Børsenimi ilanngutassiaq 17. november 2023-meersoq

malillugit piumasarisinnaanngisaanik, tunniussinissaannik (assuarnartumik) kimigiiserfiginiarsarinerannit allaanerusemumik, allanik siunertaqanngilaq. GMAS-ip 1. juni aamma 8. september 2024 tikitsinnagit aaqqiagiinngissutaasumi tassani oqalliffissami eqqortumi, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivimmi, GMAS-ip Kuannersuarni suliasamat piaanissamat akuersissutinik qinnuteqaataannut itigartitsinerisa misilinneqarnissaat pillugu eqqartuussivimmi suliasamik naatsorsuutigineqarsinnaasumik suliakkiippat, tamanna ersarissilluinnartussaavoq.

9. Taamaattumik GMAS-ip isumaqatigiissitsiniarnermut naammagittaalliuutini piaartumik tunuartittariaqaraluarppaa aammalu Namminersorlutik Oqartussat aningaasartuutai, GMAS-ip pisinnaatitaanani isumaqatigiissitsiniarnermut naammagittaalliuutip suliarineqarneranut Namminersorlutik Oqartussanut aningaasartuutigititai, utertillugit akilertariaqaraluarlugit aammalu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivimmut aningaasartuutit tamaasa akilertariaqaraluarlugit. GMAS nammineq kajumissutsiminik taamaaliunngippat, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup GMAS-ip isumaqatigiissitsiniarnermut naammagittaalliuutaanik suliarinninnissamat piginnaatitaaneranut Namminersorlutik Oqartussat akerliliissuteqarnerannik siullertut immikkullu aalajangiinissaq pillugu Namminersorlutik Oqartussat piunasaqarnerat isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup malittariaqaraluarppaa, naammagittaalliuut itigartittariaqaraluarppaa aammalu GMAS-ip inatsisinik unioqquutisisumik isumaqatigiissitsiniarnermut naammagittaalliuutaanik suliarinninnermut isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup aamma Namminersorlutik Oqartussat aningaasartuutaannik tamaginnik akiliinissamik GMAS pisussaaffilertariaqaraluarlugu, takuuk ingerlaannaq matuma kingulianiittut aammalu immikkoortoq 5.3 ataaniittut. Suliami inatsisit malillugit pisussat siulliullugit immikkoortillugillu suliarineqartussanngorlugit immikkoortinneqanngippata, taamaalilluni eqqartuussivinni aamma isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivimmi aaqqiagiinngissutaasoq taanna pillugu suliasamik ingerlasoqalernissaa annertoorujussuarmik aarlerinaateqarpoq.

3. EQQARTUUSSIVIMMI INGERLATSINERMI EQQARTUUSSISSUTIGITINNIAGAQ

10. Namminersorlutik Oqartussat isumaqatigiissitsiniarnermut suliasap itigartinneqarnissaa pillugu piumasarineqartoq siulliullugu immikkullu suliarineqartussanngorlugu aalajangiiffigineqartussanngorlugulu immikkoortinneqarnissaa piunasaaraat.
11. Eqqartuussissutigitinniagaq naammagittaalliornermut akissuteqarluni allakkiami immikkoortoq 5.3-mi pingaarnertigut tunngavilersorneqarpoq aammalu immikkoortoq 10-mi erseqqinnerusemumik tunngavilersorneqarluni.
12. Suliami inatsisit malillugit pisussat immikkoortillugit siulliullugillu suliarineqartussanngorlugit aalajangiiffigineqartussanngorlugillu immikkoortinneqarnissaat pillugu qinnuiginninnerit

malitsigisaannik, naammagittaalliornermut akissuteqarluni allakkiaq manna, Procedural Order No 1 ("PO1"), imm. 10.3-10.4-mut naapertuuttumik, suliami inatsisit malillugit pisussanut taamaallaat tunngassuteqarpoq.

13. Namminersorlutik Oqartussat annertunerusunik piunasaqarnissartik aammalu annertunerusunik saqqummiussassanik uppersaatinillu saqqummiussinissartik qanorluunniit sillimaffigeqqaat.

4. NAAMMAGITTAALLIORNERMUT AKISSUTEQARLUNI ALLAKKIAP IMARISAI

14. Oqartussat aallarniutaasumik inatsisitigut isummaminnik inissisimanerminnillu eqikkaasussanngorlugit, naammagittaalliornermut akissuteqarluni allakkiaq aqqissuunneqarpoq (takuuk **immikkoortoq 5**). Namminersorlutik Oqartussat taamaalillutik isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaannginnera pillugu suliami inatsisitigut pisussanut akerliliissuteqarnini, aammalu GMAS-ip piunasaqarnissartik inatsisitigut soqutigisaqannginnera, eqikkaavigaat (takuuk **immikkoortoq 5.1**). Tamatuma kingorna Namminersorlutik Oqartussat pingaarnertigut (kisianni tamakkiisuunani) najoqqutassanut tunngasut isumaqatigiinngissutigineqartut saqqummiuppaat (takuuk **immikkoortoq 5.2**). Annertooujussuarnik isumaqatigiinnginnerup, Kuannersuarni suliammut aatsitassarsiorluni misissuinnissamut akuersissutip nr. 2005/28-p 2008-mi GMAS-imut tunniunneqarneraniilli, ukiut 15-it sinnerlugit illuatungeriit akornanni pissusiviusuni ingerlasimanera, tamatumani erseqqissarneqaannarpoq. Taamaattumik apeqqummut tassunga isummernissaq uppersaatinik annertooujussuarnik saqqummiinermik kinguneqartussaavoq.
15. Tamatuma malitsigisaannik isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup suliami inatsisit malillugit pisussanut apeqqut immikkoortittariaqaraluarpaa (takuuk **immikkoortoq 5.3**). Suliami aqqiagiinngissutaasoq pillugu aalajangiinissamut isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik piginnaatitaanngitsoq, inerniliineruvoq, peqatigisaannik suliami najoqqutassat annertooujussuit suliarisussaanaq misillitussaanagillu, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup inerniliussinnaasaa. Taamaalilluni suliami inatsisit malillugit pisussat pillugit apeqqutit, pissusiviusunut inatsisinullu tunngasunut ilanngussaasa, GMAS-ip saqqummiussimasaasa tuusintit sinnillit ilaminiinnannguarai, taamatullu GMAS-ip allaganngorlugit takunnissimasutut uppersaanneri aammalu immikkut ilisimasallit oqaaseqaataat, tamatuminnga naliliinissamut attuumassuteqanngillat. Tassunga ilanngutissaaq, annaasanut naatsorsuineranut missiliulluni uppersaalluni nalunaarutinik annertunerusunik piniarnissap, allaat aningaasaqarnikkut akisoorujussuussaanera piffissatigullu pisarijussuussuussaanera, tassunga tunngatillugu aamma takuuk GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiaani immikkoortoq 12.
16. Isummat eqikkareerneranni Namminersorlutik Oqartussat pissusiviusuni pisut amerlasoorpassuit nassuiassavai, ilanngullugit pisut suliami najoqqutassatigut apeqqutinut taamaallaat

attuumassuteqartut (takuuk **immikkoortoq 6**). Suliamik saqqummiussinnermut matumunnga siunertaavoq ilaatigut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutip nr. 2005/28-p GMAS-imut tunniunneqarnissaa sioqqullugu aammalu Naalakkersuisut Kuannersuarni suliamut piiaanissamut akuersissummut 1. juni aamma 8. september 2023 aalajangiinerni itigartitsinissaata tungaanut, GMAS-ip pisut ingerlaneranut naammagittaalliorluni allakkiaani nassuiarneqartut, pissusiviusuni ingerlasimaneranut eqqortumik takutitsinngitsut, takutinnissaa. Ilaatigut aamma suliami najoqqutassatigut apeqqutit illuatungeriit akornanni annertooujussuarmik isumaqatigiinngissutaasut, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivimmut takutinniarlugu.

17. Tulliullugu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup suliami aaqqiagiinngissutigineqartumut piginnaatitaannginnera, ilaatigullu tassani aalajangiiffigineqartussatut suliarineqarsinnaanngitsoq, GMAS-ip piumasarisasaasa aammalu taakkua ilusiligaanerisa ineriartornerisa sooq ilaatigut tunngavissikkaat, Namminersorlutik Oqartussat nassuiassavai, tassami GMAS-ip piumasarineqartut misilinneqarnerat inatsisit malillugit iluaqutigisinnaanngimmagu (takuuk **immikkoortoq 7**).
18. Tamatuma kingorna sooq isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik suliami aaqqiagiinngissutigineqartumi eqqartuussinnermi aalajangiisinnaannginnersoq, Namminersorlutik Oqartussat nassuiassavaat. Kuannersuarni suliamut piiaanissamut akuersissummik itigartitsinissaq pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerisa misilinnissaa GMAS-ip kissaatigaa. Apeqqutit taamaattut taamatutaaq isumaqatigiissitsiniarnermiitinneqarsinnaanngillat. Illuatungeriit isumaqatigiissitsiniarnissaq isumaqatigiissutigisinnaasimanngilaat aammalu aaqqiagiinngissutaasumut matumatut ittumut isumaqatigiissitsiniarnissaq isumaqatigiissutigisimanagu, taamatullu aaqqiagiinngissutaasoq matumatut ittoq taamaallaat eqqartuussivinni aalajangiiffigineqarsinnaasoq, aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi aamma inatsimmi tunngaviusumi aalajangerneqarpoq (takuuk **immikkoortoq 8**).
19. Tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik GMAS-ip allanneratut naapertuilluarneq naapertuutsitsinissarlu malillugit suliami aalajangiisinnaanngimmat imaluunniit aalajangeeqqusaanani, tassami tamanna GMAS-ip aamma Naalakkersuisut akornanni isumaqatigiissutigineqanngimmat, aammalu erseqqilluinnartumik isumaqatigiissutigineqanngilluinnarluni (takuuk **immikkoortoq 9**).
20. Kiisalu GMAS-ip piumasarineqartut misilinneqarnissaannut inatsisit malillugit iluaqutigisinnaanngikkaa, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup suliami aaqqiagiinngissutaasup eqqartuussilluni aalajangiiffiginissaanut piginnaatitaannginnera pillugit, aammalu danskit oqartussaasui naammagittaalliuutigineqartut isumaqatigiissitsiniarnermut suliamut suleqataasinnaanersut pillugu inatsisit malillugit pisussanut akerliliissuteqarneq soq

isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup immikkoortittariaqaraluarneraa, Namminersorlutik Oqartussat itisilissavaat (takuuk **immikkoortoq 10**).

5. NAMMINERSORLUTIK OQARTUSSAT ISUMAANNIK EQIKKAANEQ

5.1 Namminersorlutik Oqartussat inatsisit malillugit pisussanut akerliliissuteqarnerat

5.1.1 *Isumaqatigiissitsiniarnermut suliaasaq isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivimmi suliarineqarsinnaangilaq*

21. GMAS-ip uranimut inatsisip akuerineqarnerata kingorna Kuannersuarni suliasamat paaanissamat akuersissummik qinnuteqaatini itigartinneqassasoq naatsorsuutigisariaqaraa pillugu GMAS-ip Aatsitassanut Naalakkersuisoqarfimmiit ilitsersorneqareernerata kingorna, isumaqatigiissitsiniarnermut suliaasaq taanna GMAS-ip aallartippaa. Isumaqatigiissitsiniarnissaq pillugu qinnuiginnineq 22. marts 2022-meersoq, GMAS-ip qinnuteqaataanut, GMAS-ip maannakkut itigartinneqarnerannik tigusaqarfiginissaannik naatsorsuutigisaannut, Naalakkersuisut aalajangiinissaannut sunniinarsarinertut isigineqartariaqarpoq aammalu naammagittaalliorluni allakkiami 19. juli 2023-meersumi piumasarisat, GMAS-ip Kuannersuarni suliasamat paaanissamat akuersissummik qinnuteqaataasa itigartinneqarnerat pillugu Naalakkersuisut 1. juni aamma 8. september 2023 aalajangiinerisa inatsisilik naammassinninnerannik atuuttussaanerannillu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup misiliitinninarsarineratut isigineqartariaqarpoq.⁴ Taamaalilluni pissusiviusuni peqatigisaanik Naalakkersuisut aalajangiineri inatsisit malillugit akuerineqarsimanerat apeqqutaatinnagu atorunnaartussanngornagit, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik GMAS-ip piumasarisaminut ilaliitissinnaangilaq.

22. Isumaqatigiissitsiniarnissaq pillugu qinnuiginneqqaarnermi piumasarineqartut taamanikkut aamma oqaasertalersugaanerat toqqaannartumik malillugu, piunasaqaatinut GMAS-ip piunasaqaatigisinnaasamisut isumaqarfigisaannut, tassalu Naalakkersuisut aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu GMAS Kuannersuarni suliasamat paaanissamat akuersissut pillugu aalajangiineq GMAS-imut nalunaarutigissagaa, tassani pineqarpoq. Naalakkersuisut ulloq 1. juni 2023 GMAS-imut paaanissamat akuersissummik itigartitsineq siulleq nalunaarutigimmassuk, GMAS aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu suliasamat paaanissamat akuersissut pillugu aalajangiinissamik piunasaqarsinnaanersoq pillugu apeqqutip isumaqatigiissitsiniarnikkut suliaritinneqarsinnaannginnera pillugu apeqqut, GMAS-ip pissusiviusuni akuererpassippaa, aammalu GMAS-ip (taamaattumik) naammagittaalliorluni allakkiamini 19. juli 2023-meersumi,

⁴ Takuuk R-35: Paaanissamat akuersissutip itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 1. juni 2023-meersoq aamma R-36: GMAS-ip allaanerumik paaanissamat akuersissummik qinnuteqaataata itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 8. september 2023-meersoq

isumaqatigiissitsiniarnermut suliassamut matumunnga, GMAS-ip Kuannersuarni suliassamut pīaanissamut akuersissummik qinnuteqaatai pillugit Naalakkersuisut aalajangiinerisa misilinneqarnissaat pissusiviusuni suli siunertaasoq, oqaasertaliiniarsaraluni piumasarisani allanngortippai.

23. Naammagittaalliorluni allakkiami piumasarineqartuni qitiusuni sisamani GMAS taamaalilluni isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup misiliinissaa aalajangiinissaalu anguniarsaraa:
1. GMAS kingusinnerpaamik ulloq 1. december 2021 (tassa imaappoq uranimut inatsisip atuutilernissaanut aqaguttoq) Kuannersuarni suliassamut pīaanissamut akuersissummik uranimik ilaqartinneqartumik tunineqarnissamut pisinnaatitaasimansoq,
 2. uranimut inatsit aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik nr. 2010/02-mut imaluunniit GMAS-ip Kuannersuarni suliassamut pīaanissamut akuersissummik tunineqarnissamik qinnuteqaataannut atuuttussaasimansoq,
 3. Naalakkersuisut GMAS-imut Kuannersuarni suliassamut pīaanissamut akuersissummik tunniussisimanginnerat, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik nr. 2010/02-mik imaluunniit GMAS-ip naleqquttumik naatsorsuutigisaqarneranik annertuumik sumiginnaanerunersoq aamma
 4. GMAS Kuannersuarni suliassamut pīaanissamut akuersissummik tunineqarsimanginnermini taarsiivigineqarnissamik pisinnaatitaansoq.
24. Apeqqutit taakkua arlaalluunniit isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup aalajangiiffigisinnaanngilai, tassami taakkua tamarmik GMAS-ip Kuannersuarni suliassamut pīaanissamut akuersissummik itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut 1. juni aamma 8. september 2023 aalajangiinerisa inatsisunik naammassinninnerannik atuuttusaaanerrannillu misiliinermik kinguneqartussaammata. Taamatut misiliinissamut isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik piginnaatitaanngilaq. Siullertut pisortat ingerlatsineranni aalajangiinerit inatsisunik naammassinniffiunerat atuuttusaaanerrallu pillugit apeqqutit, danskit isumaqatigiissitsiniarnermut inatsisaat aammalu kalaallit isumaqatigiissitsiniarnermut inatsisaat malillugit isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqarsinnaanngillat. Aappaattut tamatumunnga naapertuuttumik, aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu Naalakkersuisut aalajangiineri isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqarsinnaanngitsut aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi erseqqissumik aalajangersarneqarpoq. Kiisalu – pingajuattut – illuatungeriit aaqqiagiinngissutaasunik iluarsiinissamut immikkut piumasaqaataat malillugu tamanna aamma pisussaavoq.
25. Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Danmarkimi atuuttumi § 6 naapertorlugu inatsisinut tunngasuni, illuatungeriit nammineerlutik atorsinnaasaannut, aaqqiagiinngissuteqarnerit, allatut

aalajangiisoqarsimangippat, isumaqatigiissitsiniarnikkut aalajangiiffigineqarsinnaapput.⁵ Isumaqatigiissitsiniarneq pillugu inatsimmi nr. 181, 24. maj 1972-imeersumi, Kalaallit Nunaannut atuuttumi § 1, imm. 2 taamaaqataanik imaqarpoq⁶, takuuk isumaqatigiissitsiniarneq pillugu inatsisip Kalaallit Nunaannut atuutilernera pillugu kunngip peqqussutaa nr. 461, 9. september 1975-imeersaq (matuma kingorna ”isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Kalaallit Nunaani atuuttoq”).⁷

26. Naalakkersuisut suliame matumani aaqqiagiinnngissutaasoq pillugu killilersugaanngitsumik atuisinnaanngillat. Taamaalilluni aaqqiagiinnngissutaasoq innuttaasut akornanni inatsisitigut pissutsinut, Naalakkersuisut killilersugaanngitsumik atuisinnaatitaanerannik malinniffiusussamut, tunngassuteqanngilaq. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu paaanissamut akuersissut taamaaallaat pisortat ingerlatsineranni aalajangiinikkut tunniunneqarsinnaavoq, takukkit inatsimmi § 2, imm. 2, § 3 c, imm. 2, aamma § 16.⁸ Taamaattumik paaanissamut akuersissummik tunniussinissamut Naalakkersuisut aalajangiisimanissaat pisariaqarpoq (tamanna pillugu aalajangersagaq). Tamanna aamma GMAS-ip nammineerluni immikkut ilisimasalittaasa oqaaseqaataannit taparserneqarpoq.⁹ Aalajangiinerit inatsisit atuuttutut malillugit aalajangiinerusussaapput aammalu Naalakkersuisut inatsisinik atuuttunik unioqutitsisumik aalajangiinissamut inatsisini tunngavissaqanngillat.
27. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsit aatsitassarsiorluni misissuinissamut imaluunniit aatsitassanik paaanissamut akuersissutinik isumaqatigiissuteqarnikkut tunniussinissamut inatsimmi tunngavissamik imaqqanngilaq. Naalakkersuisut aammattaaq aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2005/28 imaluunniit 2010/02 isumaqatigiissuteqarnikkut imaluunniit isumaqatigiissummi GMAS-imut tunniussimangilaat.¹⁰ Kisiannili aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik tunniussinissaq aatsitassanut ikummatissanullu inatsit naapertorlugu pisortat ingerlatsineranni aalajangiineruvoq.
28. Naalakkersuisut Kuannersuarni suliassamut paaanissamut akuersissummik GMAS-imut isumaqatigiissuteqarnikkut imaluunniit isumaqatigiissummi tunniussinissamik siunertaqarlutik oqaatigisinnaanngilaat aammalu oqaatigisimanagu. Tamatumunnga naapertuuttumik GMAS

⁵ RL-98: Isumaqatigiissitsiniarnernut inatsit Danmarkimi atuuttoq, § 6

⁶ RL-149: Isumaqatigiissitsiniarnernut inatsit Kalaallit Nunaanni atuuttoq, § 1, imm. 2

⁷ 196: Isumaqatigiissitsiniarneq pillugu inatsisip Kalaallit Nunaannut atuutisneqalernissaa pillugu Kunngip peqqussutaa 9.september 1975-imeersaq

⁸ RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersaq, §§ 2, imm. 2, 3 c, imm. 2 aamma 16, qupp. 3-4 aamma 37

⁹ CEWS-6: Professorip Bent Ole Gram Mortensen-ip immikkut ilisimasalittut oqaaseqaataa, imm. 105

¹⁰ C-5: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2005/28 aamma C-7: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02

piiaanissamut akuersissummik qinnuteqarsimavoq aammalu aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu pisortat ingerlatsineranni aalajangiinikkut itigartinneqarsimalluni.

29. GMAS-ip Kuannersuarni suliasamat piiaanissamut akuersissummik qinnuteqaatai taamaallaat – pereersutut – aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu aalajangiinertut suliarineqarsinnaasimapput, tamatumani GMAS Naalakkersuisut aalajangiinerisigut akuersissutiniq qinnuteqaatigineqartunik tigusinissamik piimasaqarsinnaanersoq, taamaallaat aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi aamma uranimut inatsimmi aalajangersakkat tunngavigineqarsimallutik. Taamaattumik Namminersorlutik Oqartussat aaqqiagiinngissutaasumut tassunga killilersugaanngitsumik atuisinnaanngillat, tassalu GMAS piiaanissamut akuersissummik piimasaqarsinnaanersoq. Naalakkersuisut 1. juni aamma 8. september 2023 itigartitsinerannut tunngavilersuutigineqartut innersuussutigineqarput.¹¹
30. Tassunga atatillugu Kuannersuarni suliasamat piiaanissamut akuersissummik tunniussinissap itigartinneqarnera pillugu 1. juni aamma 8. september 2023 Naalakkersuisut aalajangiinerisa inatsisinik naammassinninnerannik atuuttussaanerannillu misiliinermut attuumassuteqanngitsumik, taarsiivigineqarnissaq imaluunniit taartisinissaq pillugu apeqqut isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup isummerfigisinnaanngilaa. Pissutsit taamaaqatai taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut taarsiivigineqarnissaq pillugu apeqqutip isummerfigineqarnissaanut aamma atuupput, tassunga ilanngutissalluni taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut taarsiivigineqarnissap naatsorsorneqarnissaa pillugu apeqqutip imminermini pisortat ingerlatsineranni inatsisitigut apeqqutaanera, aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip avataaniilluinnartoq, taamaalillunilu illuatungeriit aaqqiagiinngissutaasunik aaqqiiviginninnissamut immikkut piimasaqaataasa qularnanngilluinnartumik avataaniilluni.
31. Tamatumunnga naapertuuttumik aamma aatsitassanut ikummatissanullu inatsit erseqqissumik malillugu, inatsit malillugu Naalakkersuisut aalajangiineri pillugit aaqqiagiinngissutigineqartut eqqartuussivinni nalinginnaasuni suliarineqartussaapput, tassalu isumaqatigiissitsiniarnermut ingerlatinneqarsinnaanatik. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu GMAS taamaallaat aalajangiineri Naalakkersuisut nalunaarutigisaanni piiaanissamut akuersissummik pissarsisinnaavoq, tamannalu aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu aalajangiinerit tamaginnut atuuppoq, ilanngullugit piiaanissamut akuersissutiniq itigartitsinissaq pillugu Naalakkersuisut aalajangiineri, taakkua taamaallaat eqqartuussivinnut suliakiissutigineqarsinnaasut, takukkit aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 3 d, imm. 1 aamma 4, taamatullu innuttaasut akornanni pissutsinut tunngasut aaqqiagiinngissutigineqartut

¹¹ R-35: Piiaanissamut akuersissutit itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 1. juni 2023-meersoq, qupp. 26 tamatumalu kingornaniittut aamma R-36: GMAS-ip allaanerumik piiaanissamut akuersissummik qinnuteqaataata itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 8. september 2023-meersoq, qupp. 9 tamatumalu kingornaniittut

kisimik isumaqatigiissitsiniarnissaq pillugu atugassarititaasunut ilaatinneqarsinnaasut, aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 90-imi isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu inatsimmi tunngavissatut aalajangersakkamut nassuiaatini tunngavissaatinneqarpoq.¹² Isumaqatigiissitsiniarnikkut aaqqiagiinngissutaasunik aaqqiiviginnittarneq pillugu atugassarititaasunik aalajangersaanissamut periarfissaqarneq taamaalilluni killeqartorujussuuvoq.

32. Aaqqiagiinngissutaasup qanoq issutsini malillugu aammalu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi maleruagassat malillugit isumaqatigiissitsiniarnikkut suliarineqarsinnaannginnerata saniatigut, aaqqiagiinngissutaasunik aaqqiissuteqarnissaq pillugu immikkut piumasaqaatip oqaasertaa aammalu inatsisitigut tunngavissut malillugit isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik aaqqiagiinngissutaasup misilinnissaanut piginnaatitaanngilaq. Illuatungeriit taamaalillutik aaqqiagiinngissutinik aaqqiiviginninnissamut immikkut piumasaqaataanni, Naalakkersuisut aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu aalajangiineri pillugit aaqqiagiinngissuteqarnerit, isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinnittarnermi erseqqissumik ilaatinneqanngillat, takukkit atugassarititaasuni nalinginnaasumi imm. 2001 aamma 2002, imatut oqaasertaqartut:

”§ 20. Isumaqatigiissitsiniarneq

2001. Aalajangiinerit akuersissutip imarisai malillugit Naalakkersuisut imaluunniit Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfiup naliliinera imaluunniit aalajangersagaq tunngavigalugu pisussat, isumaqatigiissitsiniarnermiitinneqartussaannngillat. Aalajangersakkami tassani Danmarkimi eqqartuussivinni nalinginnaasumik misiliinissaq mattunneqanngilaq.

2002. Pisuni allani tamaginni Naalakkersuisut aamma pisinnaatitsissummik pigisaqartup akornanni aaqqiagiinngissutaasut, akuersissummit pisut, immikkoortut 2003-2006 naapertorlugit eqqartuussivimmit isumaqatigiissitsiniartartumit inaarutaasumik aalajangiiffigineqassapput.”¹³

33. GMAS-ip Kuannersuarni suliassamut piaanissamut akuersissummik piumasaqarnerata aalajangiiffigineqarneranut aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip aamma uranimut inatsisip nassuiarneqarnera atornerqarneralu kiisalu pisortat ingerlatsinerannut inatsisini tunngavigisassat nalinginnaasut, aallaavigineqarput. GMAS piaanissamut akuersissummik piumasaqarsinnaanersoq

¹² RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersoq, §§ 3, d, imm. 1 aamma 4, aamma 90, qupp. 3-4 aamma 37

¹³ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, § 20, qupp. 19

taamaalilluni aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummi nr. 2010/02-mi (imaluunniit nr. 2005/28-mi) maleruagassiivigineqanngilaq, kisianni aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi aamma uranimut inatsimmi maleruagassiivigineqarluni. GMAS Kuannersuarni suliassamut piaanissamut akuersissummik piumasaqarsinnaanersoq, taamaassimappallu qanoq imalimmik, illuatungeriit aaqqiagiinngissutaat, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummi isumaqatigiissitsiniarnikkut suliarinnittarneq pillugu aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasaqaammi aalajangersakkap avataaniilluinnarpoq.

34. Tamanna immikkut piumasaqaatip oqaasertaannit taperserneqarpoq, taanna malillugu immikkut piumasaqaat taamaallaat aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutip atornerqarnera pillugu aaqqiagiinngissutigineqartunut tunngassuteqarmat, taannalu malillugu aalajangiinerit Naalakkersuisut naliliinerannik imaluunniit aalajangersaanerannik aallaaveqartut isumaqatigiissitsiniartarnermi ilaatinneqaratik.
35. Piaanissamut akuersissut oqaatigineqareersutut taamaallaat aalajangiinikkut Naalakkersuisunit tunniunneqarsinnaavoq. Aamma taaneqareersutut aatsitassanut ikummatissanullu inatsit aammalu GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02 kiisalu tassunga atugassarititaasut nalinginnaasut malillugit tamanna aamma taamaappoq. Illuatungeriit GMAS aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu imaluunniit annikinnerujussuarmik uranimut inatsit malillugu piaanissamut akuersissummik piumasaqarsinnaasimanersoq pillugu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivimmit isummerfigisassanngortissinnaanngilaat aammalu isummerfigisassanngortissimanagu.
36. Atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 1401-imi aamma aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi taamanikkut atuuttumi § 7 innersuussutigineqarpoq (aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 16-mut atuuttumut naapertuuttoq), taanna malillugu Naalakkersuisut ” [...] *atugassarititaasut erseqqinnerusumik aalajangersarneqartut tunngavigalugit aatsitassarsiorluni misissuinissamut piaanissamullu akuersissummik tunniussisin[naapput] [...]*”¹⁴ Taamaattumik piaanissamut akuersissummik tunniussinissamut GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutip ”imarisai malillugit”, Naalakkersuisut missiliuinerat aamma / imaluunniit aalajangersagaat tunngavigalugu aalajangiisimanissap aalajangiisuunissaa qularutigineqanngilaq.
37. GMAS-ip aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi taamanikkut atuuttumi § 15-imut aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit, ”*piiaanissamut akuersissummik tunniussinissaq,*

¹⁴ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutitut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, qupp. 32 aamma C-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutitut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat)

piumasaqaatit naammassineqarsimappata ingerlaannartumik pisussaasoq.” innersuussutigalugit ”ingerlaannartumik” pīaanissamut taamatut akuersissummik tunineqarnissamut pīsinnaatitaalluni oqaatigimmagu, tamanna sunilluunniit allannortitsinngilaq.¹⁵ Soorunami GMAS taamatut ”ingerlaannartumik” pīsinnaatitaasoq assortorneqarpoq, kisianni pīaanissamut akuersissut, GMAS-ip inatsimmi pīumasaqaatit naammassisimammagit GMAS-ip aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu pīumasarinnaagaa oqaatigineqaraluartorluunniit, aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu Naalakkersuisut aalajangiisimanissaat pīsariaqartussaavoq.

38. Suliami matumani aaqqiagiinngissutigineqartumi, pīaanissamut akuersissut aalajangiinikkut tunniunneqassanersoq, pineqanngilaq. Tamanna isumalimmik assortorneqarsinnaanngilaq. Aaqqiagiinngissutigineqartumi pineqarpoq, GMAS ”ingerlaannartumik” pīsinnaatitaanersoq imaluunniit allatut Naalakkersuisut aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu GMAS-imut pīaanissamut akuersissummik tunniussinissaannut pīsinnaatitaanersoq, tamannami taamaallaat Naalakkersuisut aalajangiinerisigut pīsinnaasussaammat. Taamatut aalajangiinissamik GMAS-ip pīumasaqarsinnaanissaanut, Naalakkersuisut 1. juni aamma 8. september 2023 aalajangiineri atuuttussaasimanninnerat, pīsariaqartussaavoq.¹⁶ Kisianni GMAS-ip Naalakkersuisut aalajangiinissaannik pīumasaqarsinnaanera imaluunniit Naalakkersuisut aalajangiinerisa inatsisinut naammassininnerat atuuttusaanerallu, oqaatigineqareersutut isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqartussannortinneqarsinnaanngillat.
39. GMAS-ip aamma pīaanissamut akuersissutip tunniunneqarnissaanut tamatigut oqartussap tamanna pillugu aalajangiinissaata pīsariaqarnera, Naalakkersuisut pīaanissamut akuersissummumut itigartitsinissaq pillugu aalajangiinissaat sioqqullugu, isumaqatigiissitsiniarnermut suliasamik suliasannortitsilluni, avaqutaarsinnaanngilaa. Taamatut inatsisitigut inissisimanerup sunniutissaa – danskit imaluunniit kalaallit inatsisaanni atuuttuni aamma taparserneqanngitsoq – tassaassaaq, GMAS-ip aalajangiisoqarnissaa sioqqullugu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivimmumt suliasaq suliasannortinnarlugu, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik piginnittutut aaqqiagiinngissutaasunik aaqqiiviginninnissamut immikkut pīumasaqaammi – aammalu inatsisini – eqqartuussivinni suliarinninnissamik pīumasaqaat avaqutaarsinnaasimagaa. Taamaaliornermi ilitersuisussaataaneq aamma suliami pineqartumut tusarniaanissaq pillugit maleruagassat, eqqartuussiviit suliasanik suliarinninnissamut piginnaatitaanerat ataatsimut isigalugu sanngiillisinneqartussaavoq (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit aamma inatsit tunngavioq unioqqutillugit), tassami qinnuteqartoq taamaattoqassappat aalajangiisoqarnissaa sioqqullugu

¹⁵ CL-105: Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsisissatut siunnersuut nr. 185, 2. maj 1991-imeersoq, § 15-imut aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit

¹⁶ R-35: Pīaanissamut akuersissutip itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 1. juni 2023-meersoq aamma R-36: GMAS-ip allaanerusumik pīaanissamut akuersissummik qinnuteqaataata itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 8. september 2023-meersoq

isumaqatigiissitsiniarnermut suliasamik suliakkiissuteqaannarsinnaassammat. Taamatut inatsisitigut inassisimanermit danskit imaluunniit kalaallit inatsisaanni tapersiisoqanngilaq.

40. Aamma GMAS-ip suliasami oqalliffissamut eqqortumut, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivinnut, suliasaq suliakkiissutigisimasuuppagu, eqqartuussiviit aaqqiagiinngissutaasup soqutiginaateqannginnerata malitsigisaanik suliasamik suliarinninnissaq itigartissimassagaluar massuk, tamanna pissutigalugu taamatut isumaqarneq paasisaanngilaq. Taamaalilluni inatsimmi tunngaviusumi § 63 naapertorlugu¹⁷ oqartussat aalajangiinerannik tamatuma kingorna misiliisoqarsinnaavoq, aammalu GMAS-ip eqqartuussivinnut taarsiullugu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivimmu suliasamik suliakkiilluni taamatut killiliineq avaqqutaarsinnaanngilaa.
41. Aaqqiagiinngissutaasunik aaqqiissuteqarnissamut piumasagaatip oqaasertaanni aaqqiagiinngissutaasut taamatut isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinninnermi erseqqissumik ilaatinneqannginnerisa saniatigut, immikkut piumasagaammut inatsisinut tunngaviusuni aallaavigisaanilu aaqqiagiinngissutaasoo aaqqiagiinngissutaasunik aaqqiissuteqarnissamut immikkut piumasagaammi pineqartunut ilaatinneqanngitsoq, aamma erseqqissarneqarpoq.
42. Immikkut piumasagaat taamanikkut Kalaallit Nunaannut aatsitassanut inatsimmi atuuttumi § 29, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummi nr. 2010/02-mi, aammalu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi maannakkut atuuttumi § 90-imi ingerlateqqinneqartoq tunngavigalugit aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummi nr. 2005/28-mi ilanngunneqarpoq.¹⁸ Aalajangersakkat danskit nunap iluanut inatsisaannit, erseqqinnerusumik oqaatigalugu nunap iluanut inatsimmi atuuttumi § 31, 1981-imi atuutsinneqalersumi, nuunneqarput. Aalajangersakkamut nassuiaatini makkua allassimapput:

"Aaqqiagiinngissutaasup isumaqatigiissitsiniarnikkut suliaritinnerani amerlanertigut sukkanerusumik aalajangiisoqarsinnaasussaavoq, aammalu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik immikkut suliamut paasisimasalinnik inuttaqartinneqarsinnaavoq. Kisermaassisussaaitaanermit akuersissut 8. juli 1962-imeersoq, taamatullu Kalaallit Nunaanni uuliasiorluni misissuinissamut uuliamillu qalluinissamut akuersissummut ilusiliaq, isumaqatigiissitsiniarnikkut suliarinnittarneq pillugu aalajangersakkanik imaqarput. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup inuttalersugaanera,

¹⁷ RL-13: Danskit Naalagaaffiata Tunngaviusumik inatsisaa pillugu inatsit nr. 169, 5. juni 1953-imeersoq, § 63

¹⁸ Takuuk RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersoq, qupp. 37 aamma RL-47: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisissatut siunnersuut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) 1. november 2009-meersoq, qupp. 37

*piginnaatitaaffii, suliassanik suliarrinnineq il.il. pillugit aalajangersakkat erseqqinnerusut akuersissutini ataasiakkaani allassimassasut, eqqarsaataavog. Aalajangiinerit inatsit malillugu nakkutilliinermut oqartussanit aalajangiiffigineqartussat, isumaqatigiissitsiniarnermiitinneqarsinnaanngillat.*¹⁹
(matumani erseqqissarneqartut)

43. Naalakkersuisut aalajangiineri isumaqatigiissitsinermiitinneqarsinnaanngitsut, aaqqiagiinnngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasaaqammi aalajangerneqarmat, taamaalilluni aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi tamatumunnga tunngavissaqannginnera, tassani takuneqarsinnaavog. Sulianik paasisimasallit uppernarsaatiniq naliliinerannik tunngaveqartumik pisinnaatitsissummik pigisaqartup akuersissummi atugassarititaasut naammassisimanerai, aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi isumaqatigiissitsiniarnikkut aaqqiagiinnngissutaasunik aaqqiiviginnittarneq pillugu aalajangersakkani siunnerfigineqarpoq.
44. Tamanna kisermaassisussaataalluni akuersissummi aaqqiagiinnngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut aalajangersakkamit, nunap iluanut inatsimmut nassuiaatini taaneqartumit, taparserneqarpoq. Aalajangersagaq nalunaarummi nr. 372, 7. november 1963-imeersumi kisermaassisussaataalluni akuersissummut nalunaarummi inaarutaasumi § 14-imi allassimavog:

”Apeqqutit akuersissuteqarnerup matuma imarisai malillugit pisortani sulisartunut ministerip naliliineranik imaluunniit aalajangersagaanik aallaaveqartut, apeqquummut pineqartumut tunngatillugu, akuersissuteqarneq isumaqatigiissitsiniarnikkut aalajangiinissamik periarfissaqarneq erseqqissumik inatsimmi tunngavissinneqarsimangippat, inaarutaasumik ministerimit aalajangiiffigineqassapput.

*Imm. 3. Aaqqiagiinnngissutigineqartut allat, akuersissuteqarneq manna pillugu apeqqutit ilaanni naalagaaffiup aammalu akuersissummik pigisaqartup akornanni pilersimasinnaasut, danskit eqqartuussiviinit aalajangiiffigineqassapput [...]”*²⁰

45. Nalunaarummut allattuiffimmi allassimavog, apeqqutit akuersissut malillugu isumaqatigiissitsiniarnermiitinneqartussat tassaasut akuersissutip tigussaasumik annertussusaa pillugu, ingeniorinut tunngasunut tunngaviusut pitsaasut malillugit aatsitassarsiorluni misissuinerup malitsigisaanik aatsitassarsiorluni misissuinerup piffissaliussap sivitsorneqarnissaa pillugu,

¹⁹ RL-198: Danmarkimi nunap iluata atorneqarnera pillugu inatsisissatut siunnersuut nr. 187, 17. marts 1981-imeersoq, qupp. 3

²⁰ RL-203: Bernt Hjejle, Nammineq kajumissutsimik Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik, saqqummersitat pingajuat, 1987, qupp. 4 aamma 5

akuersissutip atornissaa aningaasaqarnikkut illersorneqarsinnaassannginnersoq pillugu, akitsuutiniq naatsorsuineq pillugu aammalu sanaartukkamut naalagaaffimmit tiguneqartussamut akigititaq pillugu aaqqiagiinnngissutaasimasinnaasut. Taakku apeqquutaapput tamarmik, sulianik paasisimasallit missiliuinerannik nalilersuinerannillu aallaaveqartut.²¹

46. Taamaattumik isumaqatigiissitsiniarneq pillugu aaqqiagiinnngissutaasut aaqqiiviginissaannut immikkut piumasaqaammi aalajangersagaq killilersuisumik nassuiarneqartussaavoq. Atuuffissaa sulianut paasisimasallit naliliinerat tunngavigalugu imaluunniit akuutillugit pisinnaatitsissummik pigisaqartup akuersissummi atugassarititaasut naammassisimanerai pillugu, pissusiviusut qanoq issusaannik aaqqiagiinnngissuteqarnernut killeqarpoq. Namminersorlutik Oqartussat ilisimasaat malillugit aaqqiagiinnngissutaasunik isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinninnermut, aatsitassanut ikummatissanullu inatsit imaluunniit nunap iluanut inatsit malillugu aatsitassarsiorluni misissuinissamut imaluunniit piiaanissamut akuersissutineersunut, assersuutissaqanngilaq.

5.1.2 Naammagittaalliorluni allakkiami 19. juli 2023-meersumi piumasarisat 1-3 eqqartuussinermi aalajangiiffigineqarsinnaanngillat

47. GMAS-ip piumasarisai 1-3 itigartinneqassapput, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piumasarisat taakkua eqqartuussinikkut aalajangiiffiginissaannut piginnaatitaannginnera kisimi pissutaanani, kisianni aamma piumasarisat 1-3, (1) eqqartuussinikkut inerniliinermi ilaatinnaannut ersarinngippallaarnerat aammalu aalajangersimannngippallaarnerat, (2) illuatungeriit akornanni inatsisinut tunngasunut pingaaruteqannginnerat aamma/imaluunniit (3) isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup aaqqiagiinnngissutaasoq pillugu aalajangiinnissamut taarsiullugu GMAS-ip inatsisitigut inissisimanera pillugu akissuteqaammik suliaqartussaanera, pissutigalugit.
48. Naalakkersuisut GMAS-imut Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissummik tunniussinissamik pisussaaffilerneqarnissaat pillugu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik qinnuigineqanngitsoq, taamatullu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik Naalakkersuisut allaffissornikkut suliap ingerlanerani aalajangiinerisa qanorluunniit misiliinissamik imaluunniit siunissami allaffissornikkut suliat ingerlaneranni Naalakkersuisut aalajangiinerinut malittarisassanik atulersitsinissamik qinnuigineqanngitsoq imaluunniit pisussaaffilerneqanngitsoq, GMAS-ip piumasarisat paasineqarnissaat pillugu naammagittaalliummi allakkiami oqaatigaa. GMAS-ip nammineerluni oqaatigisaasa kingunerisaannik taamaalilluni piumasarisat 1. juni aamma 8. september 2023 Naalakkersuisut aalajangiinerisa toqqaannartumik misilinnissaannik kinguneqartussaanngillat

²¹ RL-160: Danmarkimi nunap iluani ikummatissiassanik il.il. aatsitassarsiorluni misissuinissamut qalluinissamullu kisermaassisusaatitaalluni akuersissutinut 8. juli 1962-imeersunut allattuiffik 16. juli 1962-imeersoq

aammalu piumasarisani Naalakkersuisut Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissummik GMAS-imut tunniussinissamut pisussaaffilerneqarnissaat siunertarineqanngilaq.

49. GMAS-ip taamatut oqariartuuteqarnermini, Naalakkersuisut aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu aalajangiineri Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissummik GMAS tunissagaat GMAS-ip piunasaqarnerata imaluunniit piiaanissamut akuersissutinut itigartitsinerit, Naalakkersuisut GMAS-imut nalunaarutigeriigaasa, inatsisinut naapertuunnerisa atuuttussaanerisalu misilinnissaannut isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik piginnaatitaanngitsoq, GMAS-ip isumaqatigiissitsiniarnermut naammagittaalliutaata aporfeqartinnissaa pinngitsoortinniarsaraa.
50. Naalakkersuisut 1. juni aamma 8. september 2023 aalajangiineri inatsisinut naapertuunnerannut atuuttussaanerannullu attuumassuteqanngitsumik GMAS-ip piunasaarisai aalajangiiffiqeassasut, GMAS-ip aalajangiuisimaannassappagu, aalajangiinerit taaneqartut taakku inatsisit malillugit pisimasut atuuttussaasullu, aammalu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup aalajangiinerani toqqaannartumik, toqqaannanngitsumik imaluunniit maligassiuisitsiniaasumik, aalajangiinerit taaneqartut taakku inatsisit malillugit pisimanerannut imaluunniit atuuttussaanerannut isummertoqarsinnaanngitsoq, taamatullu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup aalajangiinera aalajangiinerit taaneqartut taakku inatsisit malillugit pisimanerannut atuuttussaanerannullu isummernertut qanorluunniit paasineqarsinnaassanngitsut, eqqartuussiviup suliami matumani suliarinninnerani aalajangiineranilu tunngavigineqassasut, pillugu suliap ingerlaneranut GMAS uppersaasaaqqullugu **kaammattorneqarpoq (I A)**. Allatut oqaatigalugu GMAS-ip piunasaarisai imatut paasineqassasut, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup aalajangiinerit pineqartut taakku inatsisit malillugit pisimanerannut atuuttussaanerannullu attuumassuteqanngitsumik, piunasaarisat suliarisinnaagai aalajangiiffigisinnaagaalu, GMAS-ip erseqqissumik oqaatigisariaqaraluarpa, tassalu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piunasaarisanik misiliinera aammalu aalajangiinera, tamatuma kingorna aalajangiinerit tamakkiisuullutik inatsisit malillugit pisimasut atuuttussaasullu, eqqartuussivinni aalajangiinerit misilinneqarnerisa takutissagaa, pisussamut kattunneqarsinnaassasut.
51. Suliap ingerlaneranut GMAS taamatut uppersaasaaqqullup, peqatigisaanik GMAS-ip Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissummik qinnuteqaataasa itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut 1. juni aamma 8. september 2023 aalajangiinerisa inatsisit malillugit pisimanerat isummerfiginagu, tamanna naammagittaalliorluni allakkiami piunasaarisat 1-3 arlaataluunniit isumalimmik misilinneqarsinnaannginnerannut uppersaasussaavoq.
52. GMAS taamaattumik suliap ingerlaneranut uppersaasammik tunniussippat, tamatuma kingunerisaanik piunasaarisat 1-3 siunertaaruttussaapput, taamaalillunilu (1) eqqartuussivimmi inerniliussineri ilaatinneqarsinnaanissaannut ersarinnippallaarlutik

aalajangersimangippallaarlutillu, (2) illuatungeriit akornanni inatsisinut tunngasunut pingaaruteqaratik aamma /imaluunniit (3) tamatuma kingunerisaanik isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup aaqqiagiinnigissutigineqartup aalajangiiffiginissaannut taarsiullugu GMAS-ip inatsisitigut inissisimanera pillugu akissuteqaammik suliaqartussannugussalluni.

53. Allatut oqaatigalugu piumasarisat 1-3 GMAS-ip nammineq saqqummiinerani paasiuminaapput isumaqaratillu, taamaalillunilu tamanna aamma piumasarisat sinnerinut, tamarmik piumasarisani 1-3-nik pinngitsuuisinnaanngitsunut, atuutilertussaalluni. Taamaalilluni GMAS-ip piumasarisai isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivimmi suliarinninnermut misiliinermullu tunngaviliinissamut atorsinnaanngillat, taamaattumillu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup taakkua suliarinissai itigartittariaqarpaa (suliassamut aningaasartuutissat pillugu piumasaqaat tassani ilaanani).

5.2 Namminersorlutik Oqartussat suliami pissusiviusut pillugit pingaarnertigut oqaaseqaataat

54. Isumaqatigiissitsiniarnermut suliaassami matumani qitiusoq tassaavoq, Naalakkersuisut GMAS-imut paaanissamut akuersissummik, Kuannersuarni uranimik peqarfimmit paaanermik ilaqartumik, tunniussinissaannut GMAS piginnaatitaanersoq, taamaalillunilu Naalakkersuisut 1. juni aamma 8. september 2023²² aalajangiineri inatsisinut naapertuunnersut atuuttussaansullu.
55. GMAS aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02²³ tunngavigalugu imaluunniit pisussaaffigalugu naatsorsuutigisaqarnerit imaluunniit allat tunngavigalugit paaanissamut akuersissummik, uranimik paaanermik kinguneqartussamik, piginnaatitaassasoq, Namminersorlutik Oqartussat assortorpaat. Tassunga atatillugu uranimik paaaneq piffissami aatsitassat uranip inissisimaffigisaannit – pisumi matumani – Kuannersuarniit, piiarneqarnerannut atatillugu pissaaq.
56. GMAS-ip 2008-mi aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2005/28,²⁴ tigummagu akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq 1980-ikkunniilli Kalaallit Nunaanni atuutereersimavoq. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup malitsigisaanik isumalluut pinngortitami nunamiittut annertussusaannit annertunerusumik annertussuseqartumik uranimik akoqarsimappat, aatsitassarsiorluni misissuisoqarsinnaanngilaq aammalu aatsitassanik paaasoqarsinnaanani. Taamatut politikkeqarneq aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummi nr. 2005/28-mi § 1-imi, atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 101-imut innersuussiviusumi, atuutsinneqarpoq, taanna

²² R-35: Paaanissamut akuersissutip itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 1. juni 2023-meersoq og R-36: GMAS-ip allaanerumik paaanissamut akuersissummik qinnuteqaataata itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 8. september 2023-meersoq

²³ C-7: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02, qupp. 1

²⁴ C-5: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2005/28

malillugu akuersissummi aatsitassat tamarmik, pinngoqqaatit qinngornernik ulorianartunik akullit ilaanatik, aatsitassarsiorluni misissuinermi pineqartunut ilaatinneqarlutik.²⁵

57. Aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutip nr. 2005/28-p tigunnginneranili, Kuannersuarni uranimik peqarfik pinngortitami naliusut annertussusaannit annertunerusumik akoqartoq, GMAS-ip ilisimareerpaa, taamaattumik Kuannersuarni suliassamat piiaanissamat akuersissummik tunineqarnissamat GMAS pisinnaatitaaffeqarsimanani – pingaartumillu ”ingerlaannartumik” pisinnaatitaaffeqarani.
58. Taamaattumik GMAS aamma akuersissutip tigunnginnerani aningaasaliisartuusinnaasunut tamanna paasissutissiissutigaa. Aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissummi nr. 2005/28-mi urani pineqartunut ilaatinneqanngitsoq, aammalu piiaanissamat akuersissummik uranimik ilaatitsiviusumik tunineqarnissamat, aatsitassanut oqartussat akuersissuteqarnissaat pisariaqartoq, GMAS-ip taamaalilluni aatsitassarsiorlunissamat pilersaarummi juni 2007-imeersumi²⁶ paasissutissiissutigaa. GMAS taamatut akuersissuteqarfigineqarnissamik qinnuteqarsinnaasimavoq, kisianni GMAS akuersissuteqarfigineqarnissamik piumasaqarsinnaanani. Tassunga atatillugu GMAS aamma taamanikkut eqqartuussissuserisuminiit allakkiamik saqqummiivoq, tassani GMAS piiaanissamat akuersissummik, uranimik piiaasoqarnissaanik kinguneqartussamik, tunineqarnissamat inatsisitigut pisinnaatitaaffeqanngitsoq – imaluunniit allanik piumasaqarsinnaanngitsoq - eqqartuussissuserisut ilaatigut GMAS-imut erseqqissarpaat.²⁷
59. Suliassamat pilersaarummi aamma allassimasutut, akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq siunissami qanittumi oqartussanit attuumassutilinnit atorunnaarsinneqassasoq GMAS-ip neriuutigisimavaa. Taamatut neriuuteqarnermut Naalakkersuisut imaluunniit oqartussat attuumassuteqartut allat oqaaseqaataannik GMAS-ip tunngaveqartinngilaa, kisianni naalakkersuisut allat uranimik piiaanissap inerteqqutiginnisaanik ingerlataqarnissamik isumaliutersuuteqarnerisa ilimanaateqarnera tunngaviulluni.²⁸
60. GMAS aamma tamatuma kingorna piiaanissamat akuersissummik uranimik ilaatitsiviusumik tunineqarnissamat pisinnaatitaaffeqarsimanngilaq – imaluunniit taamatut pisinnaatitaaffeqalernissamik naleqquttumik naatsorsuutigisaqarsinnaasimanani. Naalakkersuisut siunissami GMAS-ip uranimik piiaanissaanik akuersinissaannik neriuuteqarnini tunngavigalugu

²⁵ R-3: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 16. november 1998-imeersut, imm. 101 aamma C-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 16. november 1998-imeersut, imm. 101 (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat)

²⁶ R-34: Suliassap pilersaaruseriornera 25. juni 2007-imeersoq, qupp. 25

²⁷ R-34: Suliassap pilersaaruseriornera 25. juni 2007-imeersoq, qupp. 50 – 54 aamma qupp. 81-83

²⁸ R-34: Suliassap pilersaaruseriornera 25. juni 2007-imeersoq, qupp. 6

aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummi GMAS-ip aningaasaliisimanera, GMAS-ip maannakkut piiaanissamut akuersissummik pisinnaatitaalerneranik malitseqarsinnaangilaq, ilanngullugu pingaartumik taamatut neriuuteqarnermut Naalakkersuisut nammineerlutik oqariartuuteqarnerannik tunngaveqanngimmat, taamaangilluinnarpoq. GMAS Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissummik tunineqartussaanginnera GMAS-imut aarlerinaateqarsimavoq – taamaattuannarsimallunilu. Taamaattumik aamma GMAS-ip akuersissummik taamaattumik itigartinneqarsimanerata aningaasaqarnikkut sunniutigisai, GMAS-ip kisimiilluni nammattariaqarpai.

61. Taamaalilluni aatsitassanut suliassaqrifiup ulloq 1. januar 2010 Namminersorlutik Oqartussanit akisussaaffigilerlugu tiguneqareernerani, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummi nr. 2010/02-mi, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2005/28-mut nangissutigalugu GMAS-imut 2010-mi februaarimi tunniunneqartumi aamma allassimavoq, akuersissummi aatsitassanik tamaginnik, pinngoqqaatit qinngornernik ulorianartunik akullit ilaatinngagit, aatsitassarsiorluni misissuinissaq pineqartunut ilaatinneqartoq.²⁹ Suliassamut pilersaarummi juni 2007-imeersumi paasissutissanut naapertuulluinnartumik tassani Australiami aningaasanut niuerfimmut, ASX-imut, aammalu aningaasaliisartuminut GMAS paasissutissiivoq, GMAS piiaanissamut akuersissummik *qinnuteqarnissamut* pisinnaatitaasoq.³⁰
62. Aamma 2010-mi septembarimi imm. 709-711-p GMAS-imut atugassarititaasunut nalinginnaasunut ilassutigineqarnerani, GMAS piiaanissamut akuersissummut, aatsitassanik uranitalinnik piiaanissamik ilaqartinneqartumut, pisinnaatitaaffilerneqanngilaq – imaluunniit taamatut pisinnaatitaaffeqalernissamut naleqquttumik naatsorsuutigisaqarsinnaalersinneqarani.³¹ Atugassarititaasut GMAS-ip tamatumingga qinnuiginninnera tunngavigalugu aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut ilassutigineqarput, tassami GMAS-ip aatsitassarsiorluni misissuineri ingerlatassat ingerlateqqinnissaannut aammalu VVM-ip, peqqissutsimut misissuinerit, VSB-ip aamma imminut akilersinnaassutsimut misissuinerit naammassinissaannut aningaasalersuutissarsinnaanissamut aatsitassat qaqutigooortut ilanngullugit Kuannersuarni peqarfimmi ingerlatseqatigiiffik *aatsitassarsiorluni misissuisinnaasoq* erseqqissumik oqaatigineqarnissaanik pisariaqartitsisimammat. Atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 709-711 malillugit GMAS, sumiiffimmi pisinnaatitsissuteqarfiusumi uranimik qaffasissumik akoqartoq ilisimagaluarlugu, peqatigisaanik tamanna Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissummut

²⁹ C-7: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02, qupp. 1

³⁰ C-235: GMAS-ip aningaasanut niuerfimmi nalunaarutaa 1. februar 2010-meersoq pre-feasibility-mik imaqartoq

³¹ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutitut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, qupp. 20 aamma C-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutitut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat), qupp. 4

pisinnaatitaaffiliisussaatinnagu, nalunaarusianik aalajangersimasunik suliaqarnissamik qinnuteqarsinnaasimavoq.

63. GMAS aamma atugassarititaasut taakkua ilassutigineqarnerisa kingorna pīaanissamut akuersissummut pisinnaatitaasimangitsoq, aammalu akuersaangilluinnarnissaq suli atuuttoq, GMAS-ip tamatuma kingorna arlaleriarluni ilaatigut Australiami aningaasanut niuerfimmumut, ASX-imut, uteqqittarpaa.³²
64. Naalakkersuisut 2011-mi novembarimi GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussaq 1 tunniummassuk, tamanna aamma aalajangersaqqinneqarpoq³³. Ingerlatseqatigiiffik aatsitassat qaqutigootut ilanngullugit peqarfimmi *aatsitassarsiorluni misissuisinnaasoq* ersarinnerusumik GMAS-imut oqaatigineqanngippat, GMAS-ip suliassap ingerlateqqinnissaanut aningaasalersuisussarsisinnaannginnissaata aarlerinaateqarnera ilimanartuq, GMAS-ip 2011-mi oktobarimi Naalakkersuisunut paasissutissiissutigereeraa, tapiliussaq akuersissummut ilanngunneqarpoq.
65. Naalakkersuisut suli pīaanissamut akuersissummik tunniussiumannginnissamut pisinnaatitaaffeqartut, GMAS-ip paasillugu nalunaarutigereeraa, tapiliussaq tunniunneqarpoq. Tapiliussaq taanna malillugu GMAS uranimik *aatsitassarsiorluni misissuinissamut* pisinnaatitaaffeqalermoq, peqatigisaanik erseqqissumik allassimalluni GMAS Kuannersuarni suliassamut pīaanissamut akuersissummik, uranimik ilaqartinneqartumik, tunineqarnissamut pisinnaatitaaffeqanngitsoq, tamannalu GMAS peqarfimmik niuerutigalugu pīarneqarsinnaasumik paasinarsisitsisimanersoq killissalersuisimanersorlu apeqqutaatinnagu atuuttoq. GMAS taamaalluni pīaanissamut akuersissummik qinnuteqarsinnaavoq, kisianni Naalakkersuisut:

” [...] *killilersorneqanngitsumik allanillu tunngaveqanngitsumik imaluunniit sunilluunniit tunngaveqanngitsumik qinnuteqaat itigartissinnaavaat. Qinnuteqaat ilaatigut pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik pīaanissamut akuersissummik tunniussinnginnissaq pillugu politikkikkut imaluunniit ingerlatsivimmi aalajangiineq tunngavigalugu itigartinneqarsinnaavoq. Qinnuteqaatip itigartinneqarnera Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat, Naalakkersuisut imaluunniit Aatsitassanut*

³² Ilaatigut takuuk C-277: GMAS-ip aningaasanut niuerfimmi nalunaarutaa 10. september 2010-meersoq, C-312: GMAS-ip aningaasanut niuerfimmi nalunaarutaa 22. december 2011-meersoq, C-318: GMAS-ip aningaasanut niuerfimmi nalunaarutaa 30. januar 2012-meersoq, qupp. 1 aamma C-266: Atugassarititaasut nalinginnaasut pillugit GMAS-ip tusagassiuutitigut nalunaarutaa 10. september 2010-meersoq

³³ C-8: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussaq nr. 1

*Ikummatissanullu Pisortaqarfik pisussaaffeqarnerinik malitseqassanngilaq akisussaatinneqassanatillu, ilanngullugu taarsiinissamut akisussaatitsisoqassanani.*³⁴

66. Ileqqorissaarnissaq eqqarsaatigalugu oqaatigineqassaaq, tapiliussaq 1, GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut atuuttoq, GMAS-ip misiliineratuut, assortornissaanut tunngavissaqanngimmat. Tapiliussaq GMAS-imit akuerineqareerpoq atsioreqareerlunilu, aammalu illuatungeriit tapiliussap tunniunneqareerneraniilli taanna malillugu aaqqiipput, taamatullu Naalakkersuisut aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu pisinnaatitsissummik pigisaqartut akuersissutaanni atugassarititaasunik immikkut ittunik akuersinissamut atituunik sinaakkutissaqarlutik. Tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq, immikkut piumasagaat matuma siulianiittoq taamaallaat Kuannersuarni suliassamut paaanissamut akuersissummik qinnuteqaatip suliarineqarnerani attuumassuteqarmat. Tamanna pissutigalugu immikkut piumasagaat, paaanissamut akuersissummik qinnuteqaatip suliarineqarnissaa sioqqullugu Naalakkersuisut nipangersimaannarlutik imaluunniit iliuseqaratik taamaatissimagaat, qanorluunniit isummersorneq akerlilerneqartariaqareerpoq.
67. GMAS paaanissamut akuersissummik pisinnaatitaasimangitsoq imaluunniit pisinnaatitaangitsoq, tapiliussap 1-ip atuutinneqarneraniilli atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 711-mi aamma GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussaq 1-imi erseqqissumik allassimavoq.³⁵ Aamma atugassarititaasut taakkua sulii atuuttut, Naalakkersuisut katitigaanerannit nikerartunit arlaleriarluni uppersarsarneqartareerpoq, taamatullu GMAS uranimik paaanissamik taamaallaat *qinnuteqarnissamut* pisinnaatitaasoq, GMAS-ip tapiliussap 1-ip atuutilersinneqalereernerata kingorna Australiami aningaasanut niuerfimmumut, ASX-imut, uppersarsaqqissimallugu.³⁶
68. GMAS Kuannersuarni suliassamut paaanissamut akuersissummik tunineqarnissamik pisinnaatitaaffeqanngitsoq, akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnera pillugu tunngaviusumik aalajangiinerup 24. oktober 2013-imeersup akuerineqarnerani allangortinneqanngilaq. Aammalu atorunnaarsitsinermi Naalakkersuisut paaanissamut akuersissummik qinnuteqaatip itigartinnissaanut pisinnaatitaaffeqarnerat allangortinneqartussaangitsoq, akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup pisortatigoortumik atorunnaarsinneqannginnerani GMAS-ip tamanut saqqummiuppaa. Taamaaqataanik tamanna

³⁴ C-8: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02-mut tapiliussaq nr. 1, qupp. 1

³⁵ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, qupp. 20 aamma C-1: C-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat), qupp. 4 qupp. 4, kiisalu C-8: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02-mut tapiliussaq nr. 1, qupp. 1

³⁶ Assersuutigalugu takuuk C-312: Tapiliussaq 1 pillugu GMAS-ip nalunaarutaa, qupp. 1

tunnngaviumik aalajangiinerusq, suliasamat immikkuullarissumut tunnngatinneqanngitsoq, ilanngullugu aamma Kuannersuarni suliasamat, Naalakkersuisut akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup pisortatigoortumik atorunnaarsinneqarnissaa sioqqullugu, nalaani kingornatigullu paasissutissiissutigaa. Taamaattumik tapiliussaq 1 aamma atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 711 atuutiinnarput, taamaattumik uranimut politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnerata kingorna GMAS suli paaanissamat akuersissummik, uranimik ilaqartinneqartumik, suli qinnuteqarsinnaalluni, taamatullu Naalakkersuisut taamatut qinnuteqaammut suli itigartitsisinnaallutik (matuma siuliani immikkoortup 65-ip ataani oqaatigineqartut pissutigalugit).

69. Piffissami tunnngaviumik aalajangiinerup akuerineqarneraniit GMAS-ip ulloq 17. juni 2019 Kuannersuarni suliasamat paaanissamat akuersissummik qinnuteqaateqarneranut aammalu uranimut inatsisip ulloq 2. december 2021 atuutilernissaata tungaanut, atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 711 imaluunniit GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissummumut nr. 2010/02-mut tapiliussaq 1 atorunnaarsimassasut, imaluunniit GMAS paaanissamat akuersissummik tunineqarnissamat maannakkut pisinnaatitaalersimassasq, naleqquttumik naatsorsuutiginninnissamat Naalakkersuisut GMAS-imut pissutissaqalersitsisimangillat. Paarlattuanik taamatut pisinnaatitaaffeqartoqanngitsoq, Naalakkersuisut GMAS-imut, Inatsisartunut aammalu tusagassiorfinnut attaveqarnermini aalajangiusimaannarpaat, taamatullu uranimut inatsisip akuerineqarnissaanik sulissutiginninnerup aallartinnissaa tikillugu, GMAS akuersissummik taamaattumik *qinnuteqarnissamat* pisinnaatitaasq, GMAS-ip Australiami aningaasanut niuerfimmumut, ASX-imut aalajangiusimaannarpaa.³⁷
70. Taamaattumik Naalakkersuisut aalajangiinerni 1. juni aamma 8. september 2023³⁸ pisuni Kuannersuarni suliasamat paaanissamat akuersissummik tunniussinissamik itigartitsinissamat pisinnaatitaalluinnarput, tassami GMAS-ip qinnuteqaatini 17. juni 2019-imeersumi aamma 16. december 2022-meersumi suliasamat nassuiaataanni uranimik paaanissaq ilaatinneqarmat, tamannami uranimut inatsimmi § 1, imm. 1-imik unioqqutitsineruvoq.³⁹ Itigartitsineq taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinerunngitsoq Naalakkersuisut naliliinerat aammattaq

³⁷ Ilaatigut takuuk C-236: Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaa pillugu Inatsisartuni aalajangiiffigisassatut siunnersuut 8. august 2013-imeersoq, qupp. 2, R-71: Urani pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammumut nr. 141-mut akissut 3. september 2013-imeersoq, qupp. 2, C-380: Tusagassiorluniit saaffiginnissutit pillugit Aatsitassanut Naalakkersuisoqarfiup GMAS-imut allakkiaa 4. december 2013-imeersoq, qupp. 1, C-277: GMAS-ip aningaasanut niuerfimmi nalunaarutaa 10. september 2010-meersoq, C-312: GMAS-ip aningaasanut niuerfimmi nalunaarutaa 22. december 2011-meersoq, C-318: GMAS-ip aningaasanut niuerfimmi nalunaarutaa 30. januar 2012-imeersoq, qupp. 1 aamma C-266: Atugassarititaasut nalinginnaasut pillugit GMAS-ip tusagassiuutitigut nalunaarutaa 10. september 2010-meersoq

³⁸ R-35: Paaanissamat akuersissutit itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 1. juni 2023-meersoq, R-36: GMAS-ip allaanerusumik paaanissamat akuersissummik qinnuteqaataata itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 8. september 2023-meersoq aamma C-650: Paaanissamat akuersissutit itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 1. juni 2023-meersoq

³⁹ R-15: Aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissut nr. 2010/02 innersuussutigalugu GMAS-ip paaanissamat akuersissummik qinnuteqaataa aamma C-648 taanna aamma pillugu

eqqorpoq, tassami GMAS piaanissamut akuersissummik pisinnaatitaanngimmat imaluunniit piaanissamut akuersissummik tunineqarnissaq naleqquttumik naatsorsuutigisinnaanagu. Itigartitsinerit taamaalillutik taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinerunngillat, aammalu GMAS soorunami tamanna pissutiginnarlugu taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermi taarsiivigineqarnissamik imaluunniit allatut taarsiivigineqarnissamik aamma piumasaqarsinnaanani.

71. GMAS piaanissamut akuersissummut pisinnaatitaasimanngisaannarmat, aamma GMAS taamaattumik akuersissummik tunineqarsimasuuppat, GMAS-ip isertitassaraluinut naapertuuttumik GMAS taarsiivigineqarnissamik piumasaqarsinnaanngilaq ("naamassinninnissamik soqutigisaqarnerup naammassineqarnissaa").
72. Suliassap najoqqutassatigut imarisaasa misilinneqarnerat taamaalilluni Naalakkersuisut pinngitsuutinneqarnerannik malitseqartussaavoq (aammalu suliap pissusissamisoornerani aamma danskit oqartussaasui naammagittaalliutigineqartut). Aamma matuma siuliani allassimasutut, inatsisitigut apeqqutinut paasiuminaatsunut arlalippassuarnut isummernissaq, soorlu suliap najoqqutassatigut imarisai, taamaattoq peqatigisaanik ilaatigut annertoorujussuarnik uppersaatiniq saqqummiussinissamik, ilaatigullu inatsisitigut tunngavissanut annertoorujussuarnut nassuiaanernik, kinguneqartussaanera pisariaqarpoq. Aamma annaasanik naatsorsuinissaq pillugu apeqqutip suliarineqarnissaa pisariaqartussaavoq, ilanngullugu missiliuinnermut uppersaatiniq ataatsimik arlalinnilluunniit piniarnissaq, annertoorujussuarnik aningaasartuuteqarfigineqartariaqartoq aammalu suliassamik suliarinninnermik annertoorujussuarnik sivitsorsaataassasoq naatsorsuutigineqartariaqarluni.

5.3 Namminersorlutik Oqartussat inatsisit malillugit pisussanut akerliliissuteqarnerisa siulliullugu immikkoortillugulu suliarineqartussanngorlugu immikkoortinneqarnissaa pillugu piumasaqarneq

73. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanera aammalu piumasarisat 1-3 itigartinneqarnissaat pillugit inatsisit malillugit suliarinninnissami apeqqutit siulliullugit immikkullu suliarineqartussanngorlugit aalajangiiffigineqartussanngorlugillu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup immikkoortissagai, Namminersorlutik Oqartussat piumasaraat. Tamanna inatsisitigunnaq apeqqutaavoq, taanna pissusiviusuni GMAS-ip piumasarisasa imarisaannik paasinarsitsinissaq pisariaqarluni, taassuma isumaqatigiissitsiniarnermut suliassaq naammassisussanngortissagaa ilimanartorujussuulluni, aammalu ulloq 1. juni aamma 8. september 2024 eqqartuussivinni suliakkiinissamut piffissamut killigititat naaneranni Naalakkersuisut 1. juni aamma 8. september 2023 aalajangiinerisa inatsisinut naapertuunnerat atuuttussaanerallu pillugit

GMAS-ip eqqartuussivinni nalinginnaasuni eqqartuussivimmi suliassanngorlugit suliakkiissuteqarnissaa naatsorsuutigineqartoq pitinnagu paasinarsisinneqartariaqarluni.⁴⁰

74. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup sioqqustisumik immikkoortillugulu sularinninnissaq pillugu aalajangiinera, taamatullu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanermut apeqqut pillugu aalajangiinerat, allaganngorlugu tunngavissat tunngavigalugit misilinneqarsinnaasussaapput. Sioqqustisumik immikkoortillugulu sularinninnissaq pillugu aalajangiineq annertunerusunik allaqatigiinnertaqaangitsumik aalajangiiffigineqarsinnaasaaq. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanermut apeqqut pillugu aalajangiinera taamaalluni piffissap sivikitsup iluani aammalu suliassamut ataatsimoortumut sanilliullugu annikitsuaraannarnik isumalluutininik atuilluni suliniuteqarnikkut misilinneqarsinnaasaaq.
75. Apeqqutit aalajangersimasut sioqqustisumik immikkoortillugillu aalajangiiffigineqartussanngorlugit immikkoortinneqarnissaat pillugu aalajangersakkanik aalajangersaanissamut isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik atituumik isertuussisussaavoq, aammalu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaaneranut inatsisitigullu soqutigisaannut akerliliissuteqarneq, pissutsinut sioqqustisumik aalajangiiffigineqartariaqartunut assersuutissaapput.
76. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup apeqqutit marluusut taakku tamaasa taamaallaat isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit (isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi §§ 6 aamma 7 Danmarkimut atuuttoq aammalu isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi § 1, imm. 2 Kalaallit Nunaannut atuuttoq, kiisalu taakkunani piareersaalluni sularineqartut)⁴¹ aamma aatsitassanut ikummatissanullu inatsit (pingaartumik § 90)⁴² aammalu illuatungeriit aaqqiaginnigissutaasunik aaqqiiviginninnissamut immikkut piumasaqaataat (atugassarititaasuni nalinginnaasuni § 20)⁴³ tunngavigalugit, GMAS-ip piumasarisaasa imarisaannut, pingaartumik piumasarisaannut 1-3-mut ataqatigiissillugit, aalajangiiffigisinnaassavai.
77. Namminersorlutik Oqartussat atuuttussaattippaat, GMAS-ip piumasarisaasa aalajangiiffigineqarnissaannut, Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissummik GMAS-ip

⁴⁰ R-35: Piiaanissamut akuersissutip itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 1. juni 2023-meersoq, R-36: GMAS-ip allaanerusunik piiaanissamut akuersissummik qinnuteqaataata itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 8. september 2023-meersoq aamma C-650: Piiaanissamut akuersissutip itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 1. juni 2023-meersoq

⁴¹ RL-1: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Danmarkimi atuuttoq, §§ 6 aamma 7 RL-149: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Kalaallit Nunaanni atuuttoq, § 1, imm. 2, RL-196: Isumaqatigiissitsiniarnermut pillugu inatsisip Kalaallit Nunaannut atuutinneqalernissaa pillugu Kunngip peqqussutaa 9. september 1975-meersoq aamma RL-184: Isumaqatigiissitsiniarnermut pillugu inatsisissatut siunnersuut nr. 203, 26. november 1971-meersoq

⁴² RL-31: Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 90-imut aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit

⁴³ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-meersut, § 20

- qinnuteqaataasa itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut 1. juni aamma 8. september 2023 aalajangiinerisa inatsisinut naapertuunnerat atuuttussaanerallu pillugit isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup isummernissaa pisariaqartoq. Soorunami aalajangiinerit pineqartut inatsisinut naapertuunnerisa atuuttussaanerisalu toqqaannartumik imaluunniit maligassiuisussatut misilinneqarnissaat suulluunniit, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanerata avataaniipput. Taamaattumik isumaqatigiissitsiniarnermut suliaasaq itigartinneqartariaqarpoq.
78. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik Naalakkersuisut 1. juni aamma 8. september 2023 aalajangiinerisa inatsisinut naapertuunnerannut atuuttussaanerannullu isummernani, piumasarisat aalajangiiffiginnaagai, GMAS-ip ilungersuutigaa. GMAS-ip isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup tamatuma aalajangiinerminut tunngaviginissaa kissaatigippagu, GMAS-ip matuma siuliani tamanna pillugu suliap ingerlaneranut uppersaammik tunniussinissaq pillugu kaammattuutigineqartoq naammassisariaqarpaa, taamaalilluni isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup GMAS-ip piumasarisaannik suliarinninnissaanut misiliinissaanullu tunngavissat ersarilluinnalissallutik, aamma isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup suliami aalajangiinerata misilinneqarnerata sunniutissaannut tunngatillugu. Kisianni GMAS suliap ingerlaneranut uppersaammik taamaattumik tunniussissappat, GMAS-ip piumasarisaannik misiliineq tunngavissaaruttussaavoq aammalu GMAS-ip inatsisitigut pingaartitsinnginnera pissutigalugu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivimmi suliarinninnissaq itigartinneqartariaqarluni.
79. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanera pillugu apeqqutip aalajangiiffigineqarnera – Namminersorlutik Oqartussat ilalerneqassappata – suliap naammassineqarneranik kinguneqassaaq. Taamaalilluni sioqqutsisumik immikkoortillugulu suliarinninnissamut apeqqutip taassuma immikkoortinneqarnerani, suliami najoqqutassatigut apeqqut pillugu piffissamik isumalluutinillu atuilluni pisariusumik annertoorujussuarmillu allaffigeqatigiittarnissaq uppersaasersuinissarlu, aammalu pingaarnertigut isumaqatiginninniarnissaq, allakkiat uppersaasatit tuusintinit qulikkaanit amerlanerusunik qupperneqartut saniatigut, takunnissimasut 20-nit amerlanerusut, taakkunannga amerlasuut Kalaallit Nunaanniit Australiamiillu Danmarkimut angalasariaqartussat, annertoorujussuarmik takunnissimasutut uppersaallutik nassuiaanissaat killisiorneqarnissaallu, sipaarneqartussanngussapput.
80. Tamatuma saniatigut isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanerata aammalu GMAS-ip piumasarisani 1-3-ni inatsisitigut soqutigisaasa aalajangiiffigineqarnerat, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutip nr. 2010/02-p imarisai pillugit aaqqiagiinngissutigineqartut suut, isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqarsinnaanersut aalajangiiffigineqarsinnaanersullu aammalu suliarineqassanersut aalajangiiffigineqassanersullu aamma apeqqutit sorliit eqqartuussivimmi suliaasaq imaluunniit suliaasaq, GMAS-ip Kuannersuarni suliaasaqut paaianissamut akuersissummik

qinnuteqaatai pillugit Naalakkersuisut aalajangiinerisa inatsisinut naapertuunnerat atuuttussaanerallu pillugit GMAS-ip suliaakkiissutigissagai naatsorsuutigisariaqartut, ingerlaneranni taamaallaat eqqartuussivinni nalinginnaasuni suliarineqarsinnaanersut aalajangiiffigineqarsinnaanersullu, pisariaqartumik paasinarsisinnerannik malitseqartussaavoq. Taakku misilinnissaannut eqqartuussivimmi suliassat oqaatigineqareersutut, aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi suliaakkiissuteqarnissamut piffissamut killigititat naammassiniarlugit, kingusinnerpaamik 1. juni aamma 8. september 2024 suliaakkiunneqartussaassapput.

81. Aalajangiinerit inatsisit malillugit pisimasut atuuttussaasullu, taamaalillunilu aatsitassanut ikummatissanullu inatsit, isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu maleruagassat aammalu naalagaaffinnut pisortallu ingerlatsinerannut inatsisini tunngavigineqartut nalinginnaasut unioqqutillugit aalajangiinerit eqqartuussivimmi misilinneqarnissaannik periarfissaqarnermut, aalajangiinerit pineqartut taakkua eqqartuussivinni suliarineqarnerisa nalaanni Namminersorlutik Oqartussat isummernissaannik akornusiisumik, isumaqatigiissitsiniarnermut suliassap matuma naammassinerani suliarinninnermi aalajangiinerusinnaanngitsoq, ersarippoq.

6. SULIASSAP SAQQUMMIUNNEQARNERA

6.1 Suliassap saqqummiunneqarneranut aallarniineq

82. Aallarniutigalugu oqaatigineqarpoq GMAS-ip suliame pissusiviusuni pisunik saqqummiussinerit malunnartumik eqqunngillat. Taamaattumik GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiaani tamakkiisumik suliassap saqqummiunneqarnera Naalakkersuisut assortorpaat.
83. Naammagittaalliornermut akissuteqarluni allakkiami tassani piumasarisat oqaatigineqartullu, allassimasutut suliame inatsisit malillugit pisussat pillugit apeqqutitut killeqarput, tassami Naalakkersuisut peqatigisaanik apeqqutit taakku immikkoortillugit siulliullugillu suliarineqartussanngorlugit immikkoortinneqarnissaat piumasarimmassuk. Taamaattoq inatsisit malillugit pisussanut apeqqutit taakkua aalajangiiffigineqarnissaannut, suliame pissusiviusuni pisimasut peqqissaartumik saqqummiinissaat apeqqutaanngilaq, tassami GMAS-imut atugassarititaasuni nalinginnaasuni aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasagaatini isumaqatigiissitsiniarnermut immikkut piumasagaat suliassami matumani pineqartunut ilaatinneqanngimmat, taamatullu aaqqiagiinngissutigineqartoq manna taamaallaat eqqartuussivinni suliarineqartussanngortinneqarsinnaasooq, inatsisini tunngavissani attuumassutilinni aalajangerneqarluni.

84. Taamaattumik tulliuttuni suliasap saqqummiunneqarnera, suliasami najoqqutassanut apeqqutinut attuumassuteqartunut, pingaarnertut killeqartinneqassaaq. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup suliasami inatsisit malillugit pisussanut apeqqutit, immikkoortillugit siulliullugillu suliarineqartussanngorlugit aalajangiiffigineqartussanngorlugillu immikkoortinneqartariaqaraluartut, suliasami najoqqutassatigut aaqqiagiinngissuteqarnerup annertussusaata suussusaatalu tunngavissikkaa, takussutissinneqassasoq, suliasap saqqummiunneqarnerani siunertaavoq.
85. Suliami inatsisit malillugit pisussanut apeqqutinut tunngatillugu, piiaanissamut akuersissummik tunniussinissaq pillugu apeqqut, aatsitassanut ikummatissanullu inatsit naapertorlugu naliliinermikkut aalajangiiffigisussaagaat, GMAS-ip ingerlatseqatigiiffiup atuunera tamaat ilisimaarisimagaa, pingaarnertigut suliasap saqqummiunneqarnerani takussutissinneqarpoq. Tamanna aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi aalajangersakkani maleruagassiivigineqartoq maleruagassiivigineqarsimasorlu, aammalu aalajangiinerit taamaattut taamaallaat eqqartuussivinnut suliaakkiissutigineqarsinnaasut, GMAS-ip aallaqqaataaniilli ilisimaarisimavaa. Aaqqiagiinngissutaasoq matumani pineqartutut ittoq isumaqatigiissitsiniarnikkut aalajangiiffigineqarsinnaassasoq, naatsorsuutigalugu imaluunniit kissaatigalugu GMAS-ip sukkulluunniit oqaatigisimangilaa, aammalu sukkulluunniit aatsitassanut oqartussap GMAS-imut tamanna naatsorsuutigisinnaatissimanagu.
86. Paarlattuanik aatsitassanut suliasaqarfimmi akuersissutit pillugit apeqqutit – ilanngullugu uranimut inatsisip taakkununga atorneqarsinnaalluarnera – taamaallaat eqqartuussivinnut suliaakkiissutigineqarsinnaasut, kingullermik 2021-mi ukiaanerani uranimut inatsisitut taagorneqartumut inatsimmut nassuiaatini oqaatigineqarpoq.⁴⁴ GMAS inatsimmik piareersaalluni suliaqarnermi peqataavoq aammalu tusarniaanermut akissuteqarluni, taannalu inatsisissatut siunnersuummi imaqarniliorneqarpoq. Taamaakkaluartoq tamatuma kingorna qaammatit arlaqanngitsut qaangiutiinnartut GMAS isumaqatigiissitsiniarnermut suliasaq aallartinniarlugu aalajangerpoq.
87. Suliami najoqqutassatigut apeqqutit matumani pisortatigoortumik aaqqiagiinngissutigineqartumit immikkoortisimalluinnarneqarput. Aallarniutaasuni allassimasutut GMAS-ip aamma suliami najoqqutassatigut apeqqutinut tunngatillugu suliami pissusiviusuni pisimasut ilumoortuunngitsumik saqqummiuppai. Kuannersuarni suliasamut piiaanissamut akuersissummut pisinnaatitaaneq atuussimangisaannarpoq aammalu sulii atuunnani, tamannalu GMAS-ip ilisimaariuaannarsimavaa.

⁴⁴ RL-126: Uranimut inatsisip allanngortinneqarnissaa pillugu siunnersuummut nassuiaatit 17. september 2021-meersut, qupp. 23

88. Suliap saqqummiunneqarnerani suliame najoqqutassatigut apeqquutinut tunngatillugu ilaatigut makku takutinneqassapput:
- a) Akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarneq atuukkallarmat, aammalu atugassarititaasut tamatuminnga isummerfiusut tunngavigalugit, GMAS aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik⁴⁵ tunineqarpoq. Akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup taamanikkut atuuttup malitsigisaanik peqarfinni uranimik akoqarnerata nalinginnaasumik nunamiittut qinngorneqarnerannit annertunerusimappat, aatsitassamik piiasoqarsinnaanngilaq. Akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarneq taamaallaat uranimik tunisassiornissamut tuniniaanissamullu/avammut nioqquteqarnissamut killiliisoq, GMAS-ip saqqummiunniarsaraa. Tamanna – suliassami saqqummiinermi paasinarsisinneqartussatut – eqqunngilaq aammalu ingerlatseqatigiiffiup Kalaallit Nunaanni pilersinneqarneraniillu GMAS-ip nammineerluni oqariartuutigisartagaannut akerliulluni.
 - b) Akuersissut pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik aatsitassarsiorluni misissuinissamut/piiaanissamut pisinnaatitaatitsinngitsoq, aatsitassanut suliassaqaqfimmi akuersissutinut atugassarititaasuni tamaginni allassimalluni, akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarneq suliaqarnermi aqunneqarpoq.⁴⁶ Taamatut oqaasertaliinermi tassa pissusiviusuni nalinginnaasumik nunami qinngorneqartunit annertunerusunik pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik sunilluunniit aatsitassarsiorluni misissuisoqarsinnaanngitsoq/piiaasoqarsinnaanngitsoq, pineqarpoq.
 - c) Akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarneq eqqoqqissaartumik qanga aammalu qanoq atuutilersinneqarsimanersoq ersarinngilaq. Kisianni pissusiviusuni Inatsisartut, Naalakkersuisooqatigiit nikerartut, aammalu aatsitassanut oqartussat akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarneq oqartussanut aammalu pisinnaatitsissummik pigisaqartunut pisussaaffiliisutut isigisimavaat, tamatumunngalu naapertuuttumik aqussimallugu. Peqatigisaanik aatsitassanut suliassaqaqfimmi pisinnaatitsissummik pigisaqartunut, ilanngullugu GMAS, taamatuttaaq akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnermut tunngatillugu pisussaaffiliisutut taamanikkut isiginnittumut, tamanna ilisarnarsimavoq.

⁴⁵ C-5: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2005/28 aamma C-7: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02

⁴⁶ Assersuutigalugu takuuk R-3: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 16. november 1998-imeersut

- d) Kuannersuarni peqarfik nalinginnaasumik nunami qinngorneqarnernit annertunerusumik uranitaqartoq, taamanikkut akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarneq eqqarsaatigalugu tamanna paasisariaqarluni, suliami matumani assortorneqarsinnaangilaq. Kuannersuit annertunerusumik annertussusilimmik uranitaqarnera aamma GMAS-ip siullermeertumik aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik tunineqarnerani ilisimaneqareerpoq. GMAS-ip taamaalilluni ingerlatseqatigiiffiup Kuannersuarni suliasamat paaanissamut akuersissummik tunineqarnissaq naatsorsuutigisinnaangikkaa, tunngavissaatillugu aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2005/28 tunniunneqarpoq. Tamanna GMAS-ip ilisimaaraa paasinnillunilu.
- e) Pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akoqarnera qaffasissuusoq, kingusinnerusukkut peqarfimmi paaanissamut akuersissummik tunniussisoqanngissinnaalluni, ilisimaneqareeraluartoq, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinik tunniussisarnerup allaffissornikkut suleriaaserineqarnera, matuma siuliani allassimasuni pissutaavoq. Tamatumunnga siunertaavoq aatsitassarsiorluni misissuinerup ingerlanerani peqarfimmi nunap sanna pillugu annertunerusumik ilisimasaqalernissaq, ilanngullugulu peqatigisaanik nalinginnaasumik nunami qinngorneqarneranit annertunerusumik pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik paaasoqarani, paaaneq ingerlanneqarsinnaassanersoq ilisimasaqarfigilernissaa. GMAS-ip tunngavigineqartoq taanna ilisimasimavaa aammalu tamanna tunngavissaatillugu killilersuinerutillugulu aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik tunineqarluni.
- f) Akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarneq atuukkaluartoq GMAS taamaalilluni aamma siullermik aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 709-711 ilassutigineqarneranni tamatumalu kingorna GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut tapiliussaq 1-imi, Kuannersuarni suliasami aatsitassarsiorluni misissuinerup ingerlatiinnarnissaanut akuerineqarpoq.⁴⁷ Kisianni ilassutigineqartut tapiliussallu taakku, GMAS-ip taamaaliornermi qanorluunniit atugassarititaasut, Kuannersuarni suliasamat paaanissamut akuersissummik pisinnaatitaalinnginnissaata isumaginnisaanik siunertaqartut, tunngavigalugit GMAS tunineqarpoq. Pissutaasoq tassaavoq, tapiliussap 1-ip akuerineqarnerata nalaani akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarneq atorunnaarsinneqassanersoq imaluunniit qanoq pissanersoq, tamatumalu kingorna qanoq aquneqassanersoq, Naalakkersuisut suli isummersimanginnerat. Allaat paasissutissanut tunngaviusumik akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaanut Inatsisartut isummernissaannut tunngavigineqartussanik, suliaqartoqarsimangilaq. Peqatigisaanik

⁴⁷ C-4: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2005/17-imut tapiliussaq 1

nalinginnaasumik nunami qinngorneqarnerinit annertunerusunik uranimik akulinnik pīaanissaq taamanikkut (maannakkullu) politikikkut innuttaasullu akornanni apequtaasoq mianernartorujussuaq, illuatungeriinnut naluneqanngilaq. GMAS-imut tapiliussami 1-imi atugassarititaasut allatut oqaatigalugu ”unittaataavoq”, GMAS-ip kingusinnerusukkut qanorluunniit tunngaveqartumik pīaanissamut akuersissummik itigartinneqarnissaanik qulakkeerisussaallutik, ilanngullugu politikikkut pissuteqartumik peqarfinni uranitalinni aatsitassanik pīaanissaq kissaatigineqanngippat.

- g) 2013-imi akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnera taamaallaat tunngaviumik aalajangiineruvoq, politikikkut killilersuineq, pinngoqqaatitut qinngornernik ulorianartunik akulinnut tunngatillugu politikimi aalajangersarneqartoq, peerneqarlutik. Kisianni akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarneq akuersissummut atugassarititaasuni atuummat, aammalu suliasaqarfimmi akuersissummut atugassarititaasut akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnerata kingorna allangortinneqarmata, atorunnaarsitsineq taanna toqqaannartumik imaluunniit toqqaannangitsumik pisinnaatitsissummik pigisaqartunut atugassarititaasunut sunnuteqanngilaq imaluunniit pingaaruteqarani, ilanngullugu aamma GMAS-imut atugassarititaasunut.
- h) GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussaq 1-imi atugassarititaasut sulī atuuttut, akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnerata kingorna Naalakkersuisooqatigiit nikerartut aamma aatsitassanut oqartussat aalajangiusimaannarpaat. Tamanna Inatsisartuni inatsisiliortunut, GMAS-imut aamma tamanut arlaleriarluni nalunaarutigineqartarpoq. Akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnerani Naalakkersuisut – aamma politikimik pissuteqartumik – peqarfinnit uranitalinnit aatsitassanik aamma peqarfinnik uranitalinnik pīaasoqarnissaa kissaatiginngippassuk, Naalakkersuisut kingusinnerusukkut Kuannersuarni suliasamat pīaanissamut akuersissummut ingerlatseqatigiiffik itigartissinnaagaat, GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasuni allassimanera allangortinneqanngitsoq, eqqarsaatigalugu tamanna pisarsimavoq.
- i) GMAS taamaaliornermi Kuannersuarni suliasamat pīaanissamut akuersissummik pisinnaatitaalinngitsoq erseqqissumik tunngavissaatillugu, GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasut allangortinneqarnerat Naalakkersuisut akueraat. Tamatuma saniatigut Kalaallit Nunaanni inatsisiliortut, Inatsisartut, pisinnaatitsissummik pigisaqartut arlaalluunniit taamaaliornermi peqarfinnut uranitalinnut pīaanissamut akuersissummik pisinnaatitaalinnginnerat erseqqissumik tunngavissaatillugu, akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarneq atorunnaarsippaat.

- j) Taamaattumik GMAS tapiliusseq 1-ip akuerineqarnerata aamma / imaluunniit akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnerata kingorna Kuannersuarni suliassamut piaanissamut akuersissummik pisinnaatitaalersoq, GMAS allammat, tamanna eqqunngilaq. GMAS soorunami Naalakkersuisut aamma Inatsisartut paarlattuanik tunngavissaatitsillutik aalajangiineranni, Naalakkersuisut aamma Inatsisartut iliuuseqarnerat imaluunniit politikki tunngavigalugit inatsimmi tunngaviusumi illersugaasumik piaanissamut akuersissummik pisinnaatitaalersimangilaq.
- k) Naalakkersuisut GMAS-ip Kuannersuarni suliassamut piaanissamut akuersissummik itigartinnissaanut pisinnaatitaanerat atuutiinnartoq, GMAS, Inatsisartut aamma tamat allatigut kingusinnerusukkut arlaleriarlutik ilisimatinneqartarput. GMAS-ip isumai taamaalillutik ukiorpassuarni oqartussat, politikerit aamma GMAS-ip nammineerluni oqariartuutigisartagaannut akerliupput.

89. Suliassap saqqummiunneqarnerani tulliuuttumi takutinneqarpoq inatsisitigut tunngavissani sukkulluunniit allassimasoq – aammalu GMAS-ip piffissani tamaginni ilisimaarisimagaa – aatsitassanik piaanissaq taamaallaat akuersissut Naalakkersuisunit tunniunneqartoq tunngavigalugu pisinnaasoq. Aalajangiinerit Naalakkersuisut naliliineri imaluunniit aalajangigaat malillugit pisussat isumaqatigiissitsiniarnermiitinneqarsinnaanngillat, aammalu suliarni matumani aaqqiagiinnngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasagaammi isumaqatigiissitsiniarnermut immikkut piumasagaammi pineqartunut ilaanani, aammalu pissutsit aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi pineqartunut ilaasut pillugit Naalakkersuisut aalajangiineri taamaallaat Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivimmu suliakkiissutigineqarsinnaammata, apeqqutit matuma siuliani allassimasut eqqartuussiviit isummerfigisussaavaat aammalu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup taassuma isummerfigisussaanaq.

6.2 Suliami pineqartut naatsumik ilisaritinnerat

90. Suliassaq manna Kalaallit Nunaanni ingerlatseqatigiiffimmit Greenland Minerals A/S-imit ("GMAS"), Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqarluni aktiaatileqatigiiffiusumit, suliakkiissutigineqarpoq. GMAS australiamiut ingerlatseqatigiiffiannit Energy Transition Mineralsimit ("ETM"), siusinnerusukkut Greenland Minerals and Energy Limitedimik taaguuteqartumit, 100 %-imik pigineqarpoq, taamaattumik ETM-ip GMAS-imut aammalu ingerlatseqatigiiffiup aalajangiinerinut tamakkiisumik aalajangiisussaavoq. ETM suliffeqarfiuvoq aningaasanut niuerfimmi nalunaarsorsimasoq, the Australian Securities Exchangemi (ASX) Australiami angerlarsimaffeqartumi nalunaarsorsimalluni.
91. Suliassaq Namminersorlutik Oqartussat aamma "Kunngearfiup Danmarkip naalakkersuisui", erseqqinnerusumik oqaatigalugu "Ministeriunerup allaffia", Inatsisit atuutsinneqarnerannut

ministereqarfik aamma KEFM, danskit oqartussaasuunik naammagittaalliuutigineqartunik, allakkiami matumani ataatsimoortumik taagorneqartut, suliakkiullugit suliakkiissutigineqarpoq.⁴⁸

92. Kalaallit Nunaat 1721-miit Kalaallit Nunaata 1953-imi inatsisip tunngaviusup allanngortinneqarnerani naalagaaffimmut naligiissumik ilaatinneqalernissaata tungaanut piffissami Danmarkip ataani nunasiaataavoq. 1800-kkut qiteqqunneranni Kalaallit Nunaanni killilimmik najukkani namminersorneq pilersinneqarpoq, kingusinnerusukkut 1911-mi kommunirådit kiisalu landsrådit marluk killilimmik piginnaatitaasut aammalu danskit naalagaaffianni nakkutilliinerup ataani atuuttussat, pilersinneqarlutik. Landsrådit marluk taakku 1951-imi landsrådimut ataatsimut kattunneqarput, taassuma ileqqoreqqusai atuunnissaminnut Danmarkimit akuerineqartussaallutik.⁴⁹
93. 1979-imi namminersornerulerneq Kalaallit Nunaanni Namminersornerulernissaq pillugu inatsimmi nr. 577, 29. november 1978-imeersumi ("namminersornerulernermut inatsit") atulersinneqarpoq. Taassuma atulersinneqarnerani Kalaallit Nunaanni oqartussat suliaasaqarfinnut, inuiaqatigiinnut kalaallinut tunngassuteqartunut, erseqqinnerusumik nassuiarneqartunut arlalinnut inatsisiliornermut allaffissornermullu oqartussaanerup akisussaaffigilerlugu tiguneqarsinnaanissaanut inatsimmi tunngavissaliisoqarpoq.⁵⁰ Professorip, dr.jur. Isi Foighelip imminut aqunnissaq, Kalaallit Nunaata suliaasaqarfinni akisussaaffigilerlugit tiguneqartuni akisussaaffigiligaa, inatsimmi tunngaviusumi kommunip imminut aqunneranut, sanilliuppaa.⁵¹
94. Namminersorlutik Oqartussani oqartussat tassaasimapput – tassaallutillu – inatsisiliorlut innuttaasut qinigaat – Inatsisartut – aammalu pisortat ingerlatsinerat, Naalakkersuisunit aqunneqartoq. Inatsisartut danskisut isumaqarpoq "Grønlands Landsting", "Naalakkersuisut" danskisut isumaqarluni "Grønlands landsstyre". Inatsisartut suliaasaqarfiit akisussaaffigilerlugit tiguneqartut iluanni inatsisiliornermut pissaaneq tiggummivaat, aammalu Namminersorlutik Oqartussat suliaasaqarfiit akisussaaffigilerlugit tiguneqartut iluanni ingerlatsinissamut pissaaneq tiggummillugu.⁵²
95. Namminersornerulernerup akuerineqarneranut atatillugu Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsit nr. 585, 29. november 1978-imeersoq aamma akuerineqarpoq. Inatsimmi tassani Aatsitassanut ingerlatsivik aammalu Kalaallit Nunaanni Atortussiassat Aatsitassanit pisut pillugit danskit-kalaallit Ataatsimoorlutik siunnersuisooqatigiivi pilersinneqarput.

⁴⁸ Takuuk GMAS-ip isumaqatigiissitsiniarnermi suliaasaq pillugu qinnuteqaataa 22. marts 2022-meersoq, imm. 3.6

⁴⁹ RL-212: Kalaallit Nunaanni Namminersorneq pillugu inatsisissatut siunnersuut nr. 128, 5. februar 2009-meersoq, nassuiaatit nalinginnaasut imm. 1.3

⁵⁰ RL-212: Kalaallit Nunaanni Namminersorneq pillugu inatsisissatut siunnersuut nr. 128, 5. februar 2009-meersoq, nassuiaatit nalinginnaasut imm. 1.3

⁵¹ [Isi Foighel, Kalaallit Nunaanni Namminersornerulerneq, U.1979B.89](#)

⁵² RL-212: Kalaallit Nunaanni Namminersorneq pillugu inatsisissatut siunnersuut nr. 128, 5. februar 2009-meersoq, nassuiaatit nalinginnaasut imm. 1.3

Aatsitassanut ingerlatsiviup aalajangiinerit, danskit naalackersuisuinit aamma Namminersorlutik Oqartussanit ataatsimoorluni aalajangiisinnatitaanermut killissaasa iluanni aalajangiiffigineqartut qitiusumi, suliaqarluni allaffissorlukkut kiisalu pisortat ingerlatsineranni suliassat, aatsitassanut ingerlatsiviup allatigut isumagisassai, isumagisussaallugit. Suliassat taakku maannamut taamanikkut Kalaallit Nunaannut Ministereqarfimmit isumagineqarsimapput. Taamaattoq Kalaallit Nunaannut ministeri aatsitassanut suliassaqarfimmi ingerlatsivimmi pisortaavoq akisussaasuusuni qullersaalluni.⁵³

96. Ataatsimoorluni siunnersuisooqatigiit kalaallinik tallimanik danskinillu tallimanik ilaasortaqlarluni kiisalu siulittaasoqarluni inuttalersugaavoq, ataatsimoorluni inassuteqarneq malillugu toqqagaasunik. Ataatsimoorluni siunnersuisooqatigiit suliassaar pingaarneq tassaasimavoq, Kalaallit Nunaanni aatsitassanut suliassaqarfiup ineriartornerat malinnaaffiginissaa, aammalu aatsitassarsiorluni misissuineranut aamma misissueqqaarnissamut, aatsitassarsiorluni misissuinnissamut aatsitassanillu piiiaanissamut akuersissutinik tunniussinnissamut atatillugu apeqquutit pillugit Namminersorlutik Oqartussanut aamma danskit naalackersuisuinit inassuteqartarnissaq. Ataatsimoorluni siunnersuisooqatigiit inassuteqaataat taamaallaat ilitersuinerullutik.⁵⁴
97. Ulloq 8. januar 1998 danskit naalackersuisui aamma Namminersorlutik Oqartussat Kalaallit Nunaanni aatsitassat pillugit pisortat ingerlatsinerata, aatsitassarsiornermut aqqissuussinerup Kalaallit Nunaannut atuuttup, tamatuma tungaanut naalagaaffimmi isumagineqarsimasup, killissaasa iluanni, Namminersornerullutik Oqartussanut nuutinneqarnissaa pillugu isumaqatigiissuteqarput, aamma takuuk Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut il.il. pillugit inatsit nr. 368, 18. juni 1998-imeersoq. Tassunga atatillugu akuersissutinik tunniussisarneq aammalu pisortat ingerlatsineranni suliassat, tamatuma tungaanut Kalaallit Nunaannut ministerip, kingusinnerusukkullu avatangiisnut nukissiuutinullu ministerip (maannakkut silap pissusaanut, nukissiuutinut pilersuinernullu ministerip) aammalu aatsitassanut ingerlatsiviup pisussaaffigisimasai pillugit piginnaatitaaneq 1. juli 1998 Naalackersuisunut aamma Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfimmut nuutinneqarput. Taamaattumik Aatsitassanut ingerlatsivik atorunnaarsinneqarpoq.⁵⁵
98. Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfik pillugu nr. 4-mut, 5-imut aamma 8-mut aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit malillugit, takuuk Kalaallit Nunaanni atortussiassat

⁵³ RL-169: Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsisissatut siunnersuut nr. 26, 6. oktober 1978-imeersoq, § 5-imut aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit

⁵⁴ RL-169: Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsisissatut siunnersuut nr. 26, 6. oktober 1978-imeersoq, § 3-mut aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit

⁵⁵ RL-128: Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut il.il. pillugit inatsisip allanngortinneqarnera pillugu inatsisissatut siunnersuut nr. 19, 26. marts 1998-imeersoq

aatsitassanit pisut pillugit inatsisip allanngortinneqarnissaa pillugu inatsisissatut siunnersuut nr. 19, 26. marts 1998-imeersoq:

”Kisianni Naalackersuisut pisortat ingerlatsineranni suliassanut tunngatillugu tamakkiisumik aningaasaqarnikkut, politikikkut inatsisitigullu akisussaasuupput, taamaalillutillu aamma Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfimmut taakkununnga tunngatillugu ilitersuinissamut piginnaatitaallutik. Avatangiisinut nukissiuuteqarnermullu ministeri taamaalilluni aatsitassanut suliassaqarfimmi Naalackersuisut ingerlatsineranni ilitersuinissamut piginnaatitaaffeqanngilaq. Avatangiisinut nukissiuuteqarnermullu ministeri ilaatigut tamanna tunngavigalugu Naalackersuisut aatsitassanut suliassaqarfimmi ingerlatsinerannut akisussaatinneqarsinnaassanngilaq.”⁵⁶ (matumani erseqqissarneqartut)

99. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip 1998-imi allanngortinneqareernerani Namminersorlutik Oqartussat aatsitassarsiorluni misissuinissamut aamma aatsitassanik paaanissamut akuersissutinik tunniussisinnalerput, taamatullu akuersissutip tunniunneqarnissaanut Namminersorlutik Oqartussat akuersissuteqarnissaat pisariaqarluni, takukkit Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsimmut nalunaarummi nr. 368, 18. juni 1998-imeersumi §§ 7, imm. 1, aamma 27, imm. 1. Akuersissummik taamaattumik tunniussinissamut allamullu tunniuteqqinnissaanut Namminersorlutik Oqartussat aamma danskit naalackersuisuisa akornanni isumaqatigiissuteqarnissaq tunngavissaatinneqarpoq, takuuk inatsimmi § 3. Suliat ingerlanneqarneranni avatangiisinut nukissiuuteqarnermullu ministerip danskit naalackersuisui sinnerlugit suliassaq taanna isumagisarismavaa.
100. Kalaallit oqartussaasuisa piginnaatitaanermik akisussaaffimmillu annertunerusumik tigusinissaannut periarfissat annertusitinneqarnissaat, Kalaallit Nunaata aamma danskit naalackersuisuisa kissaatigaat, tassami Namminersornerullutik Oqartussat suliassaqarfiit namminersornerulernissamut inatsit malillugu akisussaaffigilerlugit tigusinnaasaat tamarluinnangajammik tiguneqareersimalermata, 21. juni 2009 namminersornermut aaqqissuussineq atuutilersinneqarpoq.⁵⁷
101. Suliassaqarfiit inatsimmut ilanngussani allassimasut Namminersorlutik Oqartussanut tunniunneqassasut, Kalaallit Nunaanni Namminersorneq pillugu inatsimmi nr. 473, 12. juni 2009-meersumi (”namminersornermut inatsit”) § 2, imm. 1 malillugu Namminersorlutik Oqartussat aalajangersinnaavaat.⁵⁸ Ilanngussami 1-imi, liste 2, nr. 26, naapertorlugu aatsitassanut suliassaqarfik

⁵⁶ RL-128: Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut il.il. pillugit inatsisip allanngortinneqarnera pillugu inatsisissatut siunnersuut nr. 19, 26. marts 1998-imeersoq, qupp. 6

⁵⁷ RL-14: Kalaallit Nunaanni Namminersorneq pillugu inatsit nr. 473, 12. juni 2009-meersoq (namminersornermut inatsit)

⁵⁸ RL-14: Kalaallit Nunaanni Namminersorneq pillugu inatsit nr. 473, 12. juni 2009-meersoq (namminersornermut inatsit), § 2, imm. 1, aamma ilanngussaq 1, allattuiffik 2, nr. 26

akisussaaffigilerlugu tiguneqarsinnaavoq. Namminersorlutik Oqartussat 1. januar 2010 aatsitassanut suliassaqarfik akisussaaffigilerlugu tiguaat. Tamatuma kingunerisaanik ataatsimoorluni siunnersuisooqatigiit aamma Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfik atorunnaarsinneqarput. Tamatuma kingorna Aatsitassanut Naalackersuisoqarfiup (maannakkut Inuussutissarsiornermut, Niuernermut, Aatsitassanut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfiup ataani) Kalaallit Nunaanni aatsitassanut suliassaqarfiup ingerlanneqarnera isumagisarilerpaa.

102. Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassaqarfik akisussaaffigilerlugu tigoreermagu, taamaattumillu suliassaqarfimmi tassani inatsisiliornermut ingerlatsinermullu piginnaatitaallutik, Kalaallit Nunaanni aatsitassanut suliassaqarfik inatsisitigut maleruagassiinermut, kommunit susassaqaarfiinut atuuttunut, sanilliunneqarsinnaanngilaq, taamaattoqarnerani danskit naalagaaffiat piginnaatitaaffeqarani, takuuk aamma professorip, dr.jur. Isi Foighelsip namminersornerulernermut aaqqissuussineq pillugu isummersorneri.⁵⁹

6.3 GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutip aammalu akuersissummut atugassarititaasut naatsumik nassuiarneqarnerat

103. Ingerlatseqatigiiffik Rimal Pty Ltd. 2005-imi Kalaallit Nunaata kitaani Nakkaalaami sumiiffimmi kisermaassisussaatitaalluni aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik nalunaarfigineqarpoq, akuersissut nr. 2005/17.⁶⁰
104. Akuersissummi § 1-imi Kalaallit Nunaanni aatsitassanut aatsitassarsiorluni misissuinissamut misissueqqaarnissamullu akuersissutinut atugassarititaasuni, akuersissummut atuuttuni, imm. 101 innersuussutigineqarpoq. Atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 101 taamanikkut maannakkullu imatut oqaasertaqarpoq:

"101. Allatut akuersissummi allassimasoqanngippat, akuersissummi aatsitassanik tamaginnik aatsitassarsiorluni misissuineq pineqartunut ilaatinneqarpoq, ikummatissiassat, pinngoqqaatit qinngornernik ulorianartunik akullit aamma erngup nukinganit isumalluutit ilaatinneqaratik, takuuk aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi kapitali 3."⁶¹ (matumani erseqqissarneqartut)

⁵⁹ RL-177: Isi Foighel, Kalaallit Nunaanni Namminersornerulerneq, U.1979B.89

⁶⁰ C-3: Rimal Pty Ltd.-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2005/17

⁶¹ R-3: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 16. november 1998-imeersut, imm. 101

105. Akuersissut nr. 2005/17⁶² tamatuma kingorna aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutitut marlunnut avinneqarpoq, tassalu akuersissut nr. 2005/28⁶³ aamma 2005/29.
106. Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutip nr. 2005/28-p GMAS-imut tunniunneqannginnerani, GMAS Kuannersuarni suliassamik 100 %-imik piginnittuulernissamut periarfissaqartoq, GMAS ulloq 21. maj 2007 ASX-imut nalunaarummik nassiussivoq.⁶⁴ Nalunaarummi ilaatigut GMAS allappoq, GMAS Kuannersuarni suliassamut, uranitaqartumut, paaanissamut akuersissummik pisinnaatitaanngitsoq, aammalu taamatut akuersissummik pissarsinissamut nakkutilliinermut oqartussat akuersissuteqarnissaat pisariaqartussaasoq:

"It is currently not possible to receive a mineral license for the exploration or exploitation of uranium in Greenland. Therefore, the license does not include uranium as a commodity. Although uranium is not on the license we are not prevented from exploring for uranium as part of our multi element exploration program. Based on a memorandum on Policy and Practice of the BMP concerning exploration and exploitation of uranium and other radioactive elements issued by Nuna Law, a Greenland law firm with mining law expertise, and other information obtained, the directors believe that uranium may be exploited as a by-product subject to normal conditions of any exploitation license and subject to approval by the BMP. The Company has to apply to the BMP for such an approval. The Company has not applied for such an approval and BMP has not issued an approval. We stress this is a possibility and not a legal right.

*The directors believe that the current primary ban on uranium exploration may receive consideration by the relevant authorities in the near future because many governments are considering lifting such bans due to the shift in sentiment towards nuclear energy in general.*⁶⁵ (matumani erseqqissarneqartut)

107. Tamanna itisilerlugu GMAS ulloq 25. juli 2007 Kuannersuarni suliassamut tunngatillugu ASX-imut suliassamut pilersaarusiame, allappoq:

"It is currently not possible to receive a mineral licence for the exploration or exploitation of uranium in Greenland. Therefore, the relevant licences do not include uranium as a commodity. Although uranium is not on the relevant licences the Company is not prevented from exploring for uranium as part of a multi-element exploration program. Based on a Memorandum on the Policy and Practice of the BMP concerning exploration and exploitation of uranium and other

⁶² C-3:Rimbal Pty Ltd.-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2005/17

⁶³ C-5: Rimbal Pty Ltd.-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2005/28

⁶⁴ C-30: GMAS-ip aningaasanut niuerfimmil nalunaarutaa 21. maj 2007-imeersoq, qupp. 3

⁶⁵ C-30: GMAS-ip aningaasanut niuerfimmil nalunaarutaa 21. maj 2007-imeersoq, qupp. 3

radioactive elements issued by Nuna Law, a Greenland law firm with mining law expertise, the Directors believe that uranium may be exploited or mined as a by-product subject to approval by the BMP. The Company has to apply to the BMP for such an approval. The Company has not yet applied for such an approval which is a possibility and not a legal right. The Memorandum by Nuna Law is reproduced in section 10 of this Prospectus.

The Directors believe that the current primary ban on uranium exploration may receive consideration by the relevant authorities in the near future because many governments are considering lifting such bans due to the shift in sentiment towards nuclear energy in general.”⁶⁶ (matumani erseqqissarneqartut)

108. ”Legal opinion” aammalu ”memo” kalaallit eqqartuussissuserisunut ingerlatseqatigiiffianit, Nuna Advokaatinit, ulloq 12. juli 2007 suliarineqartut, suliasamat pilersaarusiimi takuneqarsinnaavoq.⁶⁷ Ilimagineqarpoq memo taanna tassaasoq immikkoortumi matuma siulianiittumi issuarneqartumi GMAS-ip oqaatigisaa. Memomi ilaatigut makkua allassimapput:

” [...] It will thus not be possible to issue licences for exploration or exploitation of uranium or other radioactive elements until a new political decision has been made. [...]

Notwithstanding the above stated the prevailing standard terms does not in our opinion prevent licenceholders from exploring for uranium or other radioactive elements in the context of general exploration for other elements, which to our knowledge is also the policy of the BMP.

Moreover where the exploitation of the mineral involves the recovery of uranium or other radioactive elements it is in our opinion a possibility that these elements may be exploited as a by-product, subject however to approval by the BMP. [...]

It must be stressed that it is a possibility that is stated and that a licenceholder is not entitled in any way – legally or otherwise – to obtain approval for exploitation of uranium or other radioactive elements as a by-product.”⁶⁸ (matumani erseqqissarneqartut)

109. Ataatsimoorluni siunnersuisooqatigiit ulloq 16. april 2008 ataatsimiinneranni Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisorta qarfiup inassuteqaataa siunnersuisooqatigiit akueraat, taanna malillugu:

⁶⁶ R-34: GMAS-ip suliasamik pilersaarusiornera 25. juni 2007-imeersoq, qupp. 16

⁶⁷ R-34: GMAS-ip suliasap pilersaarusiornera 25. juni 2007-imeersoq, qupp. 81-82

⁶⁸ R-34: GMAS-ip suliasap pilersaarusiornera 25. juni 2007-imeersoq, qupp. 81-82

"Kalaallit Nunaata kujataani Kuannersuarni sumiiffimmut Rimbal Pty Ltd-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2005/28, Greenland Minerals and Energy (Trading) A/S-imut tunniunneqartoq.

akuersissutip tunniunneqarnerani pisussaaffiit atugassarititaasullu, akuersissummi nr. 2005/28-mi pisussaaffigineqartut, tamarmik Greenland Minerals and Energy (Trading) A/S-imit ingerlateqqinneqassasut piunasaqaatigineqarpoq.⁶⁹

110. Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisorta qarfiup Energistyrelsen tamanna pillugu ulloq 30. april 2008 ilisimatippaa.⁷⁰
111. Ulloq 16. maj 2008 Energistyrelsenimi pisortaaqatigiit inassuteqaat akueraat, peqatigisaanillu inassutigalugu taamanikkut Silap pissusaanut Nukissiuuteqarnermullu ministeriusup (maannakkut Silap pissusaanut, Nukissiuuteqarnermut Pilersuiner mullu ministeri) aamma inassuteqaat akuerissagaa, tamannalu ministerip ulloq 19. maj 2008 akueraa.⁷¹
112. Tamanna tungavigalugu Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisorta qarfiup ulloq 19. juni 2008 aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2005/28-mut tapilius saq nr. 1 akueraa, taanna malillugu aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2005/28 GMAS-imut tunniunneqarluni. Tapilius saq GMAS-imit aamma Naalakkersuisunit atsiorneqarpoq.⁷²
113. Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassa qarfik 2009-mi akisussaaffigilerlugu tiguaat. Tamanna aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisartut inatsisaata nr. 7, 7. december 2009-meersup (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) atuutilernerani pisortatigoortumik pivoq.⁷³
114. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 29, imm. 1, oqaaseqatigiit aappaat naapertorlugu, takuuk § 16, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2005/28, 2010-mi aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummi nr. 2010/02-mi sivitsorneqarpoq.⁷⁴ Akuersissut Naalakkersuisut aalangiinerat malillugu GMAS-imut tunniunneqarpoq, aammalu akuersissummut atugassarititaasut nalinginnaasut, siusinnerusukkat taaneqartut akuersissummut malinneqarput. Akuersissut

⁶⁹ Takuuk R-37: Aatsitassanut Pisorta qarfiup allagai 30. april 2008-meersut

⁷⁰ Takuuk R-37: Aatsitassanut Pisorta qarfiup allagai 30. april 2008-meersut

⁷¹ R-38: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutip nr. 2005/28-p allamat tunniunneqarnissaanik Silap pissusaanut Nukissiuutinullu ministerip akuersissuteqarnera

⁷² C-6: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2005/28-mut tapilius saq nr. 1

⁷³ RL-130: Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-meersoq aamma CL-3: Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-meersoq (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat)

⁷⁴ C-7: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02

Naalakkersuisut ulloq 21. april 2010 atsiorderat aallarnerfigalugu aammalu ulloq 31. december 2014 tikillugu atuuppoq.⁷⁵ Akuersissummi nr. 2010/02-mi imm. 101 imatut allassimavoq:

"101. Akuersissummi aatsitassat atugassarititaasuni nalinginnaasuni immikkoortoq 101-imi allassimasut pineqartunut ilaatinneqarput, taannalu imatut allassimavoq; tamatumani akuersissummi allamik allassimasoqangippat, akuersissummi aatsitassanik tamaginnik aatsitassarsiorluni misissuineq pineqartunut ilaatinneqarpoq, ilaatinneqaratik ikummatissiassat, pinngoqqaatit qinngornernik ulorianartunik akullit aamma erngup nukinganit isumalluutit."⁷⁶ (matumani erseqqissarneqartut)

115. Atugassarititaasuni nalinginnaasuni pinngoqqaatit qinngornernik ulorianartunik akullit ilaatinneqanginnerat, piffissami tassani akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnermik atuuttumik atuutsitsineruvoq, tamanna pillugu erseqqinnerusumik immikkoortumi matumani matuma kinguliani, taassuma ataani immikkoortumik ilaqartumi, kiisalu immikkoortoq 6.4.1-imi takuuk. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq suliaqarnermi akuersissutitut atugassarititaasuni atuutsinneqarmat, akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup paasineqarnissaa aamma GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasut paasineqarnissaannut aammalu GMAS-ip Kuannersuarni suliaassamat piiaanissamat akuersissummik pisinnaatitaaneraneranut, pingaaruteqarpoq.
116. Naatsumik oqaatigalugu akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq, peqarfinnit nalinginnaasumik nunami qinngorneqartunit annertunerusumik pinngoqqaatit qinngornernik ulorianartunik akulinnit aatsitassarsiorluni misissuinissamat imaluunniit aatsitassanik piiaanissamat akuersissummik tunniussisoqarsinnaannginneranik, kinguneqarpoq, tassami Namminersorlutik Oqartussat nalinginnaasumik nunami qinngorneqartunit annertunerusumik uranitaqartunik piiaanissaq kissaatiginnimmassuk. Tamanna ilaatigut isumaqarpoq, aatsitassat qaqutigooortut saffiugassartai siunnerfigalugit, taakkua nunami qinngorneqarnerannit annertunerusunik uranitaqartut takussaappat, aamma piiaasoqarsinnaanngitsoq.
117. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup aamma malitsigisaanik GMAS Kuannersuarni suliaassamat piiaanissamat akuersissummik pisinnaatitaaanngitsoq tunngavissaatillugu, GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissut nr. 2010/02 tunniunneqarpoq. Aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissut nr. 2010/02 pillugu Naalakkersuisut aalajangernissaat sioqqullugu Aatsitassanut ikummatissanullu naalakkersuisoqarfiup Naalakkersuisut isummernissaannut

⁷⁵ C-7: Aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissut nr. 2010/02, qupp. 2

⁷⁶ C-7: Aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissut nr. 2010/02, qupp. 1

tunngavissiaani taamaalilluni aamma 'pissutsit immikkut ittut, ilanngullugit nunap sannaanut tunngasut' ataani makku allassimapput:

"Akuersissummi pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik ikummatissiassanillu aatsitassarsiorluni misissuinissamut pisinnaatitsisoqanngilaq. Ingerlatseqatigiiffiup peqarfimmi piaanissamut akuersissummik pisinnaatitaannginnini paasigaa, GME A/S siusinnerusukkut Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfimmut allakkatigut nalunaarutigaa."⁷⁷ (matumani erseqqissarneqartut)

118. Taassuma paasineqarnissaa ilaatigut aamma Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfiup qaammatit arlaqanngitsut sioqqullugu allakkiaaniippoq, tassani aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinik qinnuteqaatit pillugu suliassani pisortat ingerlatsineranni suleriaaseq nassuiarneqarluni. Allakkiami aatsitassanut oqartussat suleriaasiat pillugu makku allassimapput:

"Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinik tunniussinermut pisortat ingerlatsineranni suleriaatsimi maannakkut tunngavigineqarpoq, sumiiffinni qinnuteqarfigineqartuni nunap sannaanut tunngasut pillugit ilisimasat killeqarnerisa tunngavigineqarnera. Taamaalilluni isumaavoq suliaqarnermi Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfiup nunap sannaanut tunngasunut immikkut uppernarsaat piunasaqaatigisannikkkaa; ilanngullugu aatsitassanik qinngornernik ulorianartunik akoqarsinnaanerat. Taamaalilluni Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfiup aatsitassanik qinngornernik ulorianartunik qaffasippallaanik akoqarsinnaanera pillugu ilisimasaqarnissaq sioqqutsisumik naatsorsuutigereersinnaanagu, akuersissut tunniunneqartarpoq. Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut siunnerfigineqartoq tassaavoq sumiiffimmi qinnuteqarfigineqartumi nunap sannaanik paasiniaanissaq."⁷⁸ (matumani erseqqissarneqartut)

119. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq atuukkualartoq, pisinnaatitsissuteqarfiusumi aatsitassanik qinngornernik ulorianartunik qaffasippallaamik peqarsinnaanersoq pillugu paasissutissanik eqqoqqissaartunik qinnuteqartoq piunasaqarfiginagu aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinik tunniussisarneq suleriaasiusimavoq. Tamatumani siunertaasimavoq, aatsitassarsiorluni misissuinerup ingerlanerani nunap sannaanik erseqqinnerusumik paasiniaasoqarsinnaasoq, taamaalilluni akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq unioqutillugu pinngoqqaatinik, nalinginnaasumik nunami qinngorneqartunit annertunerusumik, qinngornernik

⁷⁷ R-39: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02 nutaaq pillugu GMAS-imit qinnuteqaat pillugu Naalakkersuisut isummernissaannut tunngavissiaq, qupp. 4

⁷⁸ R-40: Pisortat ingerlatsineranni periaaseq pillugu Aatsitassanut Pisortaqarfiup allakkiaa 4. februar 2010-meersoq

ulorianartunik akulinnik piiaanani, siunissami aatsitassanik piiaasoqarsinnaassanersoq, aatsitassanut oqartussat kingusinnerusukkut isummersinnaassallutik.

6.3.1 Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 709-711 ilanngunneqarnerat

120. Kingusinnerusukkut ukioq taanna aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut iluarsaanneqarput, pingaartumik GMAS-ip tamatumingga qinnuiginninnera tunngavigalugu. Ulloq 9. september 2010 immikkoortut makkua atugassarititaasunut nalinginnaasunut ilanngunneqarnissaat Naalakkersuisut akueraat:

”709. Killissarititaasut immikkoortoq 101-mi taaneqartut iluanni tamakkiisumik pissarsiffiulluarsinnaasunik misissuinerup, avatangiisinut sunniutaasinnaasunik kiisalu inuiaqatigiinni nammaneqarsinnaaneramik nalilersuinertallip, suliarineqarnissaa siunertaralugu, aatsitassat misissoqqissaarneqarnissaannut atugassamik atortussiassat nalinginnaasumik radiup qinngornerinik akullit misissorneqarnissaannut qinnuteqaatinut [AIP] akuersissuteqarsinnaavoq. Piiariaatsimi, avatangiisitigut kiisalu isumannaallisaanertigut peqqinnissakkullu sunniutaasinnaasut, pinngoqqaatinut radiup qinngornerinik akoqarsinnaasunut attuumassuteqartut misissuinerni nalunaarusiornernilu taakkunani immikkut pingaartinneqassapput. Piffissami pilersaarutaasumik misissuinissat pillugit qinnuteqaat nassuiaatitaqassaaq, tassa immikkoortoq 710-mi allassimasoq naapertorlugu.

710. Immikkoortoq 709-mi misissuinissamut taaneqartumut akuersissut tunniunneqarnerminit ukioq ataaseq atuutissaaq. Piginnittussaatitaasup qinnuteqarneratigut piffissaq ukioq ataasiakkaarlugu sivitsorneqartarsinnaavoq, tassa immikkoortoq 1001-1002 naapertorlugu nalunaarusiamik, immikkoortoq 709 naapertorlugu immikkut ittumik misissukkat nassuiarneqarnerannik imalimmik, [AIP] tigusaqarsimappat, kiisalu akuersissuteqarnissamut piumasaaqatit atuuttut allat malinneqarsimappata.

711. Immikkoortut 709-710 naapertorlugit akuersissut pinngoqqaatinik radiup qinngornerinik akulinnik misissuinissamut atuinissamullu akuerisaanerup nalunaarutigineqarnissaanut pisinnaatitsinngilaq.”⁷⁹ (matumani erseqqissarneqartut)

⁷⁹ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-meersut, qupp. 30-31 aamma C-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2023-meersut (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat), qupp. 13

121. GMAS-imut tamanna isumaqarpoq, ingerlatseqatigiiffik pisinnaatitsissuteqarfiusumi uranimik qaffasippallaamik akoqartoq ilisimaneqaraluartoq, tamanna peqatigisaanik peqarfimmut paaanissamut akuersissummik pisinnaatitaaffiliinani nalunaarusianik aalajangersimasunik suliaqarnissamik qinnuteqarsinnaasoq, ilanngullugu imminut akilersinnaassutsimik misissuineq, tamanna pillugu erseqqinnerusut takukkit immikkoortoq 6.6-imi.

6.3.2 GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussap akuerineqarnera

122. 2011-mi novembarimi GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussap 1-ip akuerineqarnissaa pillugu taamanikkut Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisuusup inassuteqaataa Naalakkersuisut akueraat, taannalu pingaarnertigut imatut allassimavoq:

”1. Aatsitassat akuersissummi pineqartunut ilaatinneqartut

101. Akuersissummi aatsitassat atugassarititaasuni nalinginnaasuni immikkoortoq 101-imi allassimasut pineqartunut ilaatinneqarput. Tassani akuersissummi allatut allassimasoqanngippat, aatsitassat tamarmik pineqarput, ikummatissiassat, pinngoqqaatit qinngornernik ulorianartunik akullit aamma erngup nukinganit isumalluutit ilaatinneqaratik.

102. Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut tassunga piffissami akuersissuteqarfiusumi aamma pinngoqqaatit qinngornernik ulorianartunik akullit pineqartunut ilaatinneqarput, taamaattoq takukkit immikkoortut 201-202.

2. Pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik paaanissamut imaluunniit taakkununnga paaanissamut pisinnaatitaaffeqannginneq

201. Pisinnaatitsissummik pigisaqartoq pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik paaanissamut pisinnaatitaaffeqanngilaq aammalu paaaqusaanani. Pisinnaatitsissummik pigisaqartoq aamma pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik paaanissaq pillugu allanik pisinnaatitaaffeqanngilaq.

202. Pisinnaatitsissummik pigisaqartoq pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik paaanissamut akuersissummik tunineqarnissamik pisinnaatitaaffeqanngilaq. Pisinnaatitsissummik pigisaqartoq peqarfinnik pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik niuerutigalugu piarneqarsinnaasunik paasinarsitsisimagaluarpat killissalersuisimagaluarpallu aammalu allatigut

aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummi matumani atugassarititaasut naammassisimagaluarpagit, tamanna atuutissaaq.

3. Pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik pïaanissamut akuersissummik tunniussinissamik qinnuteqaat

301. *Pisinnaatitsissummik pigisaqartoq aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut manna tunngavigalugu pïaanissamut akuersissummik qinnuteqarpat, takuuk atugassarititaasuni nalinginnaasuni immikkoortoq 1401-1408, pisinnaatitsissummik pigisaqartoq aammattaaq pïaanissamut akuersissut malillugu pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik pïaanissamik akuersissummik tunineqarnissamik qinnuteqarsinnaavoq.*

302. *Pisinnaatitsissummik pigisaqartoq pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik pïaanissamut akuersissummik tunineqarnissamik qinnuteqarpat, takuuk immikkoortoq 301, Naalakkersuisut killilersorneqanngitsumik allanillu tunngaveqanngitsumik imaluunniit sunilluunniit tunngaveqanngitsumik qinnuteqaat itigartissinnaavaat. Qinnuteqaat ilaatigut pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik pïaanissamut akuersissummik tunniussinnginnissaq pillugu politikikkut imaluunniit ingerlatsivimmi aalajangiineq tunngavigalugu itigartinneqarsinnaavoq. Qinnuteqaatip itigartinneqarnera Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat, Naalakkersuisut imaluunniit Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfik pisussaaffeqarnerinik malitseqassanngilaq akisussaatinneqassanatillu, ilanngullugu taarsiinissamut akisussaatisoqassanani.*

303. *Pisinnaatitsissummik pigisaqartoq pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik pïaanissamut akuersissummik tunineqarnissamik qinnuteqaateqarpat, takuuk immikkoortoq 301, Naalakkersuisut killilersorneqanngitsumik aammalu sunilluunniit killeqanngitsumik pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik pïaanissamut akuersissummik tunniussinermut atugassarititaasunik sunilluunniit aalajangersaasinnaapput. Naalakkersuisut ilaatigut pïaanermi ingerlatassat, isumannaallisaaneq, peqqinnissaq, avatangiisit, isumalluutininik atorluaneq aamma inuiaqatigiinni piujuartussamik iluaqutaasumik sunniuteqartitsinissaq pillugit atugassarititaasunik kiisalu pisinnaatitsissummik pigisaqartup Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut akiliutinik akiliinissaa pillugit atugassarititaasunik aalajangersaasinnaapput. [...]*

304. *Immikkoortut 201-202 malillugit allatut pisoqartussaasimappat, immikkoortut 301-303 atuutissanngillat. Immikkoortut 301-303, pisinnaatitsissummik pigisaqartup pinngoqqaatinik*

ginngornernik ulorianartunik akulinnik paaanissamut akuersissummik tunineqartussaataaananik malitseqanngillat.⁸⁰ (matumani erseqqissarneqartut)

123. Tamatuma kingunerisaanik GMAS-ip, pisinnaatitsissuteqarfiusumi uranimik akoqarnera qaffasippallaarualartoq, tamakkiisuutillugu aatsitassarsiorluni misissuinermi ingerlatani ingerlatiinnarsinnaavai, tamatumani peqatigisaanik GMAS paaanissamut akuersissummik pisinnaatitaatinneqarani, tamanna pillugu erseqqinnerusut takukkit immikkoortoq 6.7-imi.

6.3.3 Atugassarititaasuni nalinginnaasuni aaqqiaginnigissutaasunik aaqqiinissamut immikkut piumasaqaat

124. GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut siullermik Kalaallit Nunaanni aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutitut atugassarititaasut nalinginnaasut 16. november 1998-imeersut atuupput, aaqqiaginnigissutigineqartunik iluarsisarnermut immikkut piumasaqaat manna taakkua imaralugu:

”§ 20. Isumaqatigiissitsiniarneq

2001. Aalajangiinerit akuersissutip imarisai malillugit Naalakkersuisut imaluunniit Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfiup naliliinera imaluunniit aalajangersagaq tunngavigalugu pisussat, isumaqatigiissitsiniarnermiitinnegartussaannngillat. Aalajangersakkami tassani Danmarkimi eqqartuussivinni nalinginnaasumik misiliinissaq mattunneqanngilaq.

2002. Pisuni allani tamaginni Naalakkersuisut aamma pisinnaatitsissummik pigisaqartup akornanni aaqqiaginnigissutaasut, akuersissummit pisut, immikkoortut 2003-2006 naapertorlugit eqqartuussivimmit isumaqatigiissitsiniartartumit inaarutaasumik aalajangiiffigineqassapput.⁸¹ (matumani erseqqissarneqartut)

125. Kalaallit Nunaanni aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutitut atugassarititaasuni nalinginnaasuni 25. juni 2013-imeersuni aaqqiaginnigissutigineqartunik iluarsisarnermut immikkut piumasaqaat manna ilaatinneqarpoq:

”§ 20. Isumaqatigiissitsiniarneq

2001. Aalajangiinerit akuersissutip imarisai malillugit Naalakkersuisut imaluunniit Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfiup naliliinera imaluunniit aalajangersagaq

⁸⁰ C-8: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02-mut tapiliussaq nr. 1, qupp. 1-2

⁸¹ R-3: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutitut atugassarititaasut nalinginnaasut 16. november 1998-imeersut, qupp. 9

tungavigalugu pisussat, isumaqatigiissitsiniarnermiitinnegartussaangillat.
Aalajangersakkami tassani Danmarkimi eqqartuussivinni nalinginnaasumik misiliinissaq
mattunneqanngilaq.

2002. Pisuni allani tamaginni Naalackersuisut aamma pisinnaatitsissummik pigisaqartup
akornanni aqqiagiinnngissutaasut, akuersissummit pisut, immikkoortut 2003-2006
naapertorlugit eqqartuussivimmit isumaqatigiissitsiniartartumit inaarutaasumik
aalajangiiffigineqassapput.⁸² (matumani erseqqissarneqartut)

6.3.4 GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasut pillugit naatsumik eqikkaaneq

126. Matuma siuliani takussutissiarineqartutut GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasut pingaarnerpaatigit makkuninnga imaqarsimavoq imaqarlunilu:

- Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02.⁸³
- Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut, ilanngullugit taakkunani imm. 709-711.⁸⁴
- Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussaq 1.⁸⁵

127. Matuma siuliani nassuiarneqartutut, pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik, nalinginnaasumik nunami qinngorneqarnerinit annertunerusunik, akulinnik piiaanissaq tamatumani tungavissaatinneqarpat, aatsitassanik piiaanissamut akuersissummik pissarsisoqarsinnaannginneranik, akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq kinguneqarpoq. Akuersaanngilluinnarnissamut politikkeqarneq taanna aatsitassanut suliaassarfimmi akuersissutinut atugassarititaasuni nalinginnaasuni suliaqarnermi atuutsinneqarpoq. Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasuni nalinginnaasuni allassimavoq akuersissutini ”[...]

⁸² R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, qupp. 36-37 aamma C-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat), qupp. 20

⁸³ C-7: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02

⁸⁴ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, imm. 709-711 aamma C-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat), imm. 709-711

⁸⁵ C-8: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02-mut tapiliussaq nr. 1

pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik aatsitassarsiorluni misissuinissaq” pineqartunut ilaatinneqanngitsoq.⁸⁶

128. Oqaasertaliineq taamaattoq paaanissamut akuersissutini atornerqarpoq. Aatsitassanik paaanissamut akuersissutini, akuersissummi ”[...] *pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik paaanissaq*” pineqartunut ilaatinneqanngitsoq, taamaalilluni akuersissutini ataasiakkaani allassimavoq.⁸⁷
129. Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutip nr. 2005/29-p GMAS-imut tunniunneqarnera sioqqullugu aammalu aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik nr. 2010/02-mik tunineqannginnerani, akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq atuuppoq aammalu akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq aamma GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummi assinganik oqaasertalerneqarluni ilanngutsinneqarpoq. Taamaalilluni aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutitut atugassarititaasut nalinginnaasut GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut atuuttuaannarsimapput aammalu sulii taamaallutik, taamatullu aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut tapiliussa 1 sulii atuuppoq.
130. GMAS ”[...] *pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik paaanissamut*” pisinnaatitaanngitsoq pillugu assinganik oqaasertaliineq, atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 711-imi aamma GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussa 1-imi allassimavoq.⁸⁸ Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup 2013-imi atorunnaarsinneqarnerata kingorna atugassarititaasut taakku allanngortinneqanngillat. Paarlattuanik atugassarititaasut sulii atuuttut, Naalakkersuisooqatigiinnit nikerartunit kingusinnerusukkut arlaleriarluni uppersaqqinneqartarpoq.
131. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq, aatsitassanut suliiassa qarfirmi akuersissutitut atugassarititaasuni nalinginnaasuni oqaatigineqarneratuut, taamaalilluni GMAS-ip Kuannersuarni aatsitassanik paaanissamut akuersissummik pissarsinissaanut akornusiivoq.

⁸⁶ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutitut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, qupp. 21 aamma C-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutitut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat)

⁸⁷ Assersuutugalugu takuuk R-41: Nalunaq Gold Mine A/S-imut paaanissamut akuersissut nr. 2003/05 qupp. 3 aamma R-42: Malmbjerget Molybdenum A/S-imut paaanissamut akuersissut nr. 2008/40

⁸⁸ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutitut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, § 20, C-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutitut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat), § 20 aamma C-8: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02-mut tapiliussa 1, qupp. 2

Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq taanna aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutitut atugassarititaasut nalinginnaasut allannortinneqarneranni aammalu GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussap 1-ip akuerineqarnerani uppersararneqarpoq.⁸⁹ Taamaattumik akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup paasineqarnissaa aamma GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasut paasineqarnissaanut aammalu ingerlatseqatigiiffiup Kuannersuarni suliassamut piaanissamut akuersissummik ”pisinnaatitaaffeqarneraneranut”, aalajangiisuulluinnartumik pingaaruteqarpoq.

132. Kisianni GMAS-ip – aaqqiagiinngissutigineqartup matuma pilernerata kingorna – akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup akuerineqarnera, atuunera pingaaruteqarneralu assortulerpai, taamaattumillu aamma GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasut paasineqarnissaat matuma siuliani allaaserineqartoq assortorlugu. Taamaattoq akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atuunera, taassumalu GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasunut aammalu Kuannersuarni suliassamut piaanissamut akuersissummik pissarsinissamik ”pisinnaatitaaneranut” pingaaruteqarnera, ingerlatseqatigiiffiup pilersinneqarneraniilli GMAS-ip ilisimareersimagaa akuersaarsimagaalu, matuma kinguliani suliap nassuiarneqarnerata takutippaa.

6.4 Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnermut erseqqinnerusumik nassuiaaneq

133. Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassaarfik 2009-mi akisussaaffigilerlugu tiguaat. Tamanna aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip, ulloq 1. januar 2010 atuutilersup, akuerineqarnerani pisortatigoortumik pivoq.⁹⁰
134. Aatsitassat qanoq ittut aatsitassarsiorluni misissuinissamut aamma/imaluunniit piaanissamut akuersissummik tunniussivigineqarsinnaanersut, aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi maleruagassiivigineqarsimangilaq sulilu maleruagassiivigineqarani. Aamma aatsitassanut suliassaarfiup akisussaaffigilerlugu tiguneqannginnerani tamanna Kalaallit Nunaannut aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi maleruagassiivigineqanngilaq, takuuk Kalaallit Nunaanni atortussiassat

⁸⁹ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutitut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, qupp. 30, C-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutitut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat) qupp. 4 aamma C-8: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussaq nr. 1

⁹⁰ RL-150: Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-meersoq aamma CL-3: Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-meersoq (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat)

aatsitassanit pisut pillugit inatsit nr. 335, 6. juni 1991-imeersaq kingusinnerusukkut allannguuteqartartoq, takuuk inatsimmut nalunaarut nr. 368, 18. juni 1998-imeersaq.⁹¹

135. Aatsitassat qanoq ittut aatsitassarsiorluni misissuiffigineqarsinnaanersut piiarneqarsinnaanersullu, tamatumunnga taarsiullugu akuersissutini ataasiakkaani maleruagassiivigineqarput aammalu taakkununnga atugassarititaasuni nalinginnaasumi erseqqinnerusumik aalajangerneqarlutik. Atugassarititaasut nalinginnaasut taakku 1998-imiilli atuussimapput, taamaalillunilu GMAS-ip akuersissummik tunineqarnissaa ukiut qulikkaar sioqqullugit atuutilereersimallutik.⁹²
136. Aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutit pisinnaatitsissummik pigisaqartumut tunniunneqaraangata, taamaalilluni aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut innersuussutigineqartarput. Taakkunani allassimavoq aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissummi aatsitassat tamarmik pineqartunut ilaatinneqartut, ikummatissiassat, pinngoqqaatit qinngornernik ulorianartunik akullit aamma erngup nukinganit isumalluutit ilaatinneqaratik.⁹³
137. Pinngoqqaatit qinngornernik ulorianartunik akullit atugassarititaasut nalinginnaasut ilaatinneqannginnerat, akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnermik taagorneqartumik atuutsitsineruvoq.
138. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup *atulersinneqarnera* pillugu aalajangiisoqarsimanersaq tamannalu qanoq pisimanersaq, assortuussutaavoq. Taamaattoq ersarippoq akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup suut kingunerigai, taamatullu ersarippoq akuersaanngilluinnarneq 1980-ikkunniilli aammalu taassuma 2013-imi Inatsisartuni pisortatigoortumik aalajangiinermi atorunnaarsinneqarnissaata tungaanut oqartussanut aamma aatsitassanut suliaasaqarfimmi pisinnaatitsissummik pigisaqartunut pisussaaffiliisuusaq.
139. Naatsumik oqaatigalugu akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup kingunerisaanik, isumalluut uranimik nalinginnaasumik nunami qinngorneqartunik taagorneqartut qaangerlugit annertussusilimmik akoqarpat, aatsitassarsiorluni misissuineq aamma aatsitassanik piianeq

⁹¹ RL-16: Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsimmut nalunaarut nr. 368, 18. juni 1998-imeersaq aamma CL-2: Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsisit nr. 335, 6. juni 1991-imeersaq kingusinnerusukkut allannguuteqartartoq (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat)

⁹² R-3: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 16. november 1998-imeersut

⁹³ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, qupp. 21 aamma C-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat), qupp. 5

ingerlanneqarsinnaasimangillat. Nalinginnaasumik nunami qinngorneqartunut ujaqqat pineqartut apeqqutaapput aammalu apeqqutaasimallutik, aammalu aatsitassanut oqartussat sulineranni Kalaallit Nunaanni ujaqqat amerlanersai uranimik 4-60 ppm akornanni nalinginnaasumik nunami qinngorneqartunik akoqartut, naatsorsuutigineqarnera aallaavigineqarpoq. Taamaattumik aatsitassanut oqartussat akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnek uranimut 60-70 ppm "akuersaanngilluinnarnissamut killissatut" aallaavigalugu aquppaat.

140. Oqaatigineqareersutut tamanna aatsitassanut inatsimmi maleruagassiivigineqanngilaq, kisianni aatsitassanut suliassa qarfirmi akuersissutitut atugassarititaasuni nalinginnaasuni maleruagassiivigineqarluni. Akuersissummi pinngoqqaatit qinngornernik ulorianartunik akullit pineqartunut ilaatinneqanngitsut, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutitut atugassarititaasuni nalinginnaasuni allassimammat, taamaalilluni saffiugassamik 60-70 ppm sinnerlugu uranimik akoqartumik paaanissamik tamanna kinguneqartussaappat, aatsitassarsiorluni misissuisoqarsinnaanngitsoq paaasoqarsinnaanngitsorlu, tamanna takussutissaavoq.⁹⁴
141. Suliami najoqqutassanut aamma GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasut paasineqarnissaannut pingaaruteqarmat, tulliuuttuni akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnermik taagorneqartoq taassumalu GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasunut allatigullu suliassamut pingaaruteqarnera, nassuiarneqarput. Oqartussanit, GMAS-imit, pisinnaatitsissummillu pigisaqartunit allanit kiisalu politikerinit aammalu Kalaallit Nunaanni innuttaasunit amerlanerusunit akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnek ilisimaneqartoq aammalu pisussaaffiliisutut isigineqartoq, tamatuma aamma takutissavaa.
142. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnek, taassumalu paasineqarnera GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasunut suliassamullu matumunnga qanoq pingaaruteqarnerasoq aamma tulliuuttuni takussutissinneqassaaq. GMAS-ip akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnek taassumalu tassunga akuersissummut atugassarititaasunut aammalu Kuannersuarni suliassami periarfissanut/annaasaqarsinnaanermut pingaaruteqarneranik ilisimannittuaannarsimanera aamma takussutissinneqassaaq.
143. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnek, aatsitassanut suliassa qarfiup Namminersorlutik Oqartussanit akisussaaffigilerlugu tiguneqarnissaa sioqqullugu tamatumalu kingorna amerlanertigut Kalaallit Nunaanni oqallinnerujussuarmik pilersitsisarsimavoq, aammalu GMAS-ip atuunnera tamaat sivilissusilimmik, uranimut inatsisip 2021-mi akuerineqarnissaata tungaanut,

⁹⁴ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutitut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, qupp. 21 aamma C-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutitut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat), qupp. 5

akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaa aammalu atulersinneqarnissaa oqallisigineqarsimalluni.⁹⁵

6.4.1 *Akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup imarisai aammalu GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasunut pingaaruteqarnera*

144. Ukioq 2008, GMAS-imut Kuannersuarni suliassamut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutip nr. 2005/28-p tunniunneqarnerani, Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfiup akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup paasineqarnissaa matuma siuliani allassimavoq, taassumalu GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasunut pingaaruteqarnera, ingerlatseqatigiiffimmut erseqqissareersimavai. Soorlu GMAS-ip naatsuaqqamik aammalu tamakkiisuunngitsumik naammagittaalliorluni allakkiami tamanna eqqaagaa,⁹⁶ GMAS-ip ataatsimeersuarnermi aammalu nittartakkaminni uranimik imaluunniit aatsitassanik uranitalinnik aatsitassarsiorluni misissuiniarluni paaaniarlunilu paasititsinerata kingunerisaanik, aatsitassanut oqartussat taamaalillutik GMAS-imut saaffiginnipput.
145. Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfiup GMAS-imut allakkiaani 6. juni 2008-meersumi taamaalilluni ilaatigut allassimavoq:

“Greenland Sustainable Mining conference Copenhagen-imi ulluni 6.-7. Maj 2008 ingerlatseqatigiiffiup (GM&E) aallartitaata Roderick McIlree-p tamanut ammasumik – suliffissuit aammalu oqartussat assigiinngitsut, ilanngullugit Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfik aamma GEUS, saavanni – Kuannersuarni peqarfimmit kisitsisitigut paasissutissat paasissutissallu nalunaarsukkat saqqummiuppai, taakkunani paasinarsisinnegarsinnaalluni urani saniatigut tunisassiassatut misissuiffigineqartoq [...]

Ataatsimoorluni siunnersuisooqatigiit (fællesråd) ataatsimiinnerani ulloq 28. maj 2008 ingerlanneqartumi Kalaallit Nunaanni uranisiorluni misissuinissamut paaaniissamullu tunngatillugu pissutsit sammineqarput aammalu ataatsimoorluni siunnersuisooqatigiit inassutigaaat Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfiup atortussiassanik aatsitassanik pisunik aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutini pinngooqaatit qinngornernik ulorianartunik akullit ilaatinneqannginnerat, atugassarititaasut naammassineqarnissaannut tunngatillugu suliassanik suliarinninnermi sukannernerusumik eqqumaffigissagaa.

⁹⁵ RL-15: Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 1. december 2021-meersoq

⁹⁶ GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiaa 19. juli 2023-meersoq, imm. 123-124

Tamanna tunngavigalugu, ilanngullugulu pingaartumik GGM-imiit tamanut ammasumik oqariartuutigineqartut matuma siuliani issuarneqartut eqqarsaatigalugit, pinngooqaatit qinngornernik ulorianartunik akullit ilaatinneqannginnerat pillugu aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutini atugassarititaasut malissagaat pisinnaatitsissummik pigisaqartunut Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisorta qarfiup erseqqissartassavaa [...]

Ileqqorissaarnissaq eqqarsaatigalugu aammattaaq erseqqissarneqassaaq, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut [uunga] tunniunneqartoq, aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 15 imm. 2 malillugu aatsitassanik allanik, akuersissummi pineqartunut ilaatinneqartunik paaanermut atuinermullu atatillugu pingaarnertut, saniatigut imaluunniit sinnikutut tunisassiassatut uranimik paaanissamut pisinnaatitaaffiliisinnaanngitsoq.⁹⁷ (matumani erseqqissarneqartut)

146. Aatsitassanik allanik paaanermut atuinermullu atatillugu tamanna pingaarnertut, imaluunniit saniatigut tunisassiassatut imaluunniit sinnikuinnartut pissagaluarpalluunniit, akuersissut uranimik paaanissamut pisinnaatitaaffiliisinnaanngitsoq, Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisorta qarfiup tassa GMAS-ip aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik nr. 2005/28-mik tigusinerata kingunitsianngua erseqqissarpaa.
147. GMAS-ip aatsitassanut oqartussanit allakkat ulloq 8. juni 2008 akissuteqarfigaa, aammalu ilaatigut allalluni urani taamaallaat teknikkut *"pathfinder to identify the multielement mineralisation. We are not exploring for Uranium."*⁹⁸ Ilaatinneqartoq. Naggataatigut uranimik aatsitassarsiorluni misissuinani, kisianni peqarfiup erseqqinnerusumik misissoqqissaarneqarnissaanut uranip teknikkikkut "pathfinder"-it atorneqarnissaa pisariaqartoq, GMAS-ip uppernarsarpaa:

"Again I reiterate that our field work at Kvanefjeld is not directed towards exploration of Uranium.

*At the moment we are unsure of the exact mineralogical relationships at Kvanefjeld and therefore limiting our ability to use pathfinder technology would seriously reduce the ability to define the Kvanefjeld ore body in real time so as to allow quick location of drills holes in search of multi-element mineralization."*⁹⁹

148. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup paasineqarnissaanut aammalu GMAS-ip tamatuminnga akuersaarneranut takussutissiisumik, Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisorta qarfiup

⁹⁷ C-249: Aatsitassanut Pisorta qarfiup allagai 8. juni 2008-meersut

⁹⁸ C-248: GMAS-ip allagai 8. juni 2008-meersut, qupp. 2

⁹⁹ C-248: GMAS-ip allagai 8. juni 2008-meersut, qupp. 4

maleruagassanik atugassarititaasunillu GMAS-imut erseqqissaareernerata kinguninngua Informationimi ilanngutassiisoqarpoq. Informationip taamaalilluni ulloq 19. november 2008 ilanngutassiaq ”Naalakkersuisut inatsit allanngortinniarpaat, taamaalilluni aatsitassarsiorfiutileqatigiiffik uranisiorluni qillerisinnaalissalluni” saqqummersippaa.¹⁰⁰ Ilanngutassiami akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup pingaaruteqarnera, taassuma atorunnaarsinneqarsinnaanera, tamatumalu GMAS-imut kinguneqarnissaa, pillugit GMAS aammalu oqartussani sulisut arlallit oqaaseqarput. Ilanngutassiami siullermik GMAS-imi taamanikkut siulersuisunut siulittaasoq, Hans Kristian Schönwandt, GMAS-imi siulersuisuniilnnginnermini naalagaaffimmi ujarassiuutut sulisimasoq aammalu Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfimmi pisortaasimasoq, issuarneqarpoq. GMAS sinnerlugu taanna imatut oqaaseqarpoq:

”Kalaallit Nunaata uranimut akuersaangilluinnarnissaa aalajangiusimaannarpagu, Kalaallit Nunaata kujataani aammalu Veimmysten sinnerlugu aatsitassarsiorluta misissuinerput tamaat taamaatiinnarsinnaavarput,” qanittumi oqarpoq Hans Kristian Schönwandt Kalaallit Nunaanni aviisimut Sermitsiamut.

Matumani pineqartog tassaavoq lanthanide-nik imaluunniit 'aatsitassat qaqutigoortut saffiugassartaannik' taagorneqartut, niuerutigissallugit soqutiginaateqartut, peqatigalugit uranip nassaassaanera, kisianni taakkua urani ilanngutinngikkaanni piarneqarsinnaanaviaratik.

”Aatsitassat qaqutigoortut saffiugassartaanni taakkunani, suliassamut tunngatillugu iserfigerusutatsinni, ersarilluinnartumik periarfissaqarluarpoq. Maannakkorpiaq urani taakkualu saffiugassat, uranip aamma nikisinneqarani saffiugassanik piiaanissaa ajornartorsiutigisussaallutigu, imminnut ataqatigiilluinnartutut isikkoqarput. Tamanna aallaqqaataaniit ersarissimannigilaq,” Hans Kristian Schönwandt Australiami Perth-imiit oqarasuaatikku oqaluttuarpoq.”¹⁰¹ (matumani erseqqissarneqartut)

149. Tamatuma kingorna taamanikkut Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfimmi pisortaasoq, Jørn Skov Nielsen, aamma kingusinnerusukku pisortatut inissisimalluni GMAS-imi atorfinitsinneqartog, issuarneqarpoq:

”Taakkunani qinnqornernik ulorianartunik akullit pineqartunut ilaatinneqanngitsut, aamma urani ilaatinneqanngitsog, pisinnaatitsissutini tamaginni 1980-ikkut naalerneraniilli tunniunneqartuni toqqaannartumik allassimavoq. Taamaattumik kinaluunniit

¹⁰⁰ R-43: Information-imi ilanngutassiaq 19. november 2008-meersoq

¹⁰¹ R-43: Information-imi ilanngutassiaq 19. november 2008-meersoq, qupp. 2

pisinnaatitsissut pigisartik tigummillugu aatsitassanik uranimik akoqartunik aatsitassarsiorluni misissuinissamut imaluunniit tamatuma kingorna paaasinnaanissamut pisinnaatitaangilaq. Aammalu urani pingaarnertut imaluunniit saniatigut tunisassiariniarneqarnerseq soqutaangilaq – tamannami akuerisaangilluinnarmat. Suliap tassunga tunngasortaa ersarilluinnarpoq.”

”Kisiannili sumiiffimmi uraneqartoq nassuiarnissaa inerteqqutaangilaq,” Jørn Skov Nielsen ilassuteqarpoq.”¹⁰² (matumani erseqqissarneqartut)

150. Aamma Siumumi ilaasortaq siusinnerusukkullu Naalakkersuisunut siulittaasuusimasoq, Lars Emil Johansen, akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup paasineqarnissaa pillugu ilanngutassiami imatut issuarneqarpoq:

”Piaaanermi aalajangersimasumi uranimik qanoq annertutigisumik akoqarnissaanut killissaliussamik aalajangersaasoqarnissaa, ilaatigut uranitalinnik tamaginnik piaanissap 100 %-imik itigartinneqarnissaanut taarsiullugu kissaatigaarput,” oqarpoq Lars Emil Johansen.”¹⁰³ (matumani erseqqissarneqartut)

151. Informationimi ulloq 20. november 2008 ilanngutassiami sulii allami taamanikkut Kalaallit Nunaanni atorussiasat aatsitassanit pisut pillugit Ataatsimoorluni siunnersuisooqatigiinni ilaasortat arlallit apersorneqarput, tassani pingaartumik Kuannersuarnit uranimik piaanissaq pillugu apeqqut oqallissaarutigineqarluni. Taamaalluni ilaatigut makku allassimapput:

”Australiamiut aatsitassarsiorfiutileqatigiiffiata Greenland Minerals and Energy-p Kuannersuit uranimik aammalu ’aatsitassat qaqutigoortut saffiugassartaannik’ taagorneqartunik peqarfik paasiniaaffigaa. Ingerlatseqatigiiffik naapertorlugu pingaartumik kingulliullugit taaneqartut soqutigineqarput, kisianni saffiugassat uranitaqarlutik takussaapput aammalu urani ilaatinnagu piarneqarsinnaangitsut ilimanarluni.”¹⁰⁴ (matumani erseqqissarneqartut)

152. Ataatsimoorluni siunnersuisooqatigiinni ilaasortaq ataaseq tassunga atatillugu akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup pingaaruteqarnera taassumalu atorunnaarsinneqarsinnaanera pillugit imatut oqaaseqarpoq:

¹⁰² R-43: Information-imi ilanngutassiaq 19. november 2008-meersoq, qupp. 2

¹⁰³ R-43: Information-imi ilanngutassiaq 19. november 2008-meersoq, qupp. 4

¹⁰⁴ R-44: Information-imi ilanngutassiaq 20. november 2008-meersoq

”SF-meersoq Anne Grete Holmsgaard aamma Ataatsimoorluni siunnersuisooqatigiinni ilaasortaavoq.

”Uranip inerteqqutigineqarnerata atuuttup aatsitassat allat tikinneqarsinnaanerat mattukkaa ilimanarpoq. Taamaattumik Kuannersuarni piiarneqartut uranitaqalaarnissaat akuersaarneqartariaqarsinnaavoq. Kisianni taamaattoqassappat killissaliussap uranimik tunisassiornissamut alloriarfissangorlugu appasitsinnginnissaa aalajangiisuulluinnartumik pingaaruteqarpoq. tassami uranimik pīaanissaq nunami namminermit susassaqarfigineqarpoq, kisianni killeqarfiit qaangerlugit ajornartorsiutaalluni, atomteknologiinik siaruartitsinikkut nunani tamalaani isumannaallisaanermut politikikkut sunniuteqartoq. Taamaattumik isumaqarpunga, aatsitassat qaqutigoortut saffiugassartaannik pīaanermi uranimik annikitsumik saqqummertoqarpat, taakkua toqqorsivimmuut inissinneqartariaqartut - tunisassiarineqaratik,” oqarpoq.”¹⁰⁵ (matumani erseqqissarneqartut)

153. Ataatsimoorluni siunnersuisooqatigiinni ilaasortaqaq tassa isumaqarpoq, qanoq pisoqaraluarpuunniit uranimik niuerutigineqartussatut pīaasoqassanngitsoq/tuniniaasoqassanngitsoq, kisianni saffiugassaq uranimik aalajangersimasumik annertussusilimmik akoqaraluartoq, aatsitassanik allanik siunnerfigineqartunik pīaasoqarsinnaalerlugu, akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq iluarsineqarsinnaassasoq.
154. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq pillugu oqallinnerup kingunerisaanik Siumut ulloq 21. november 2008 Kalaallit Nunaanni uranimik misissuinermit pīaanermilu inuiaqatigiinni eqqarsaatigisassat pillugit Inatsisartunut nassuiaammik tunniussivoq, tassani Siumut siunnersuuteqarluni peqarfinni pīaaffigineqartuni uranip akuata 0,1%-imik nutaamik killissalernerqarneranik atuutilersitsinissaq pillugu aalajangiisoqassasoq.¹⁰⁶ Siunnersuummi ilaatigut tungavilersuutigineqarpoq, tamatuma sumiiffinni uranitaqartuni aatsitassanik qaqutigoortunik pīaanissaq ajornarunnaarsissagaa.¹⁰⁷
155. Inatsisartuni ulloq 27. november 2008 oqallinnermut atatillugu Attaveqarnermut, Avatangiisinut, Aatsitassanullu Naalakkersuisoq, Kim Kielsen, ilaatigut akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atuunna pingaaruteqarneralu pillugit imatut oqaaseqarpoq:

¹⁰⁵ R-43: Information-imi ilanngutassiaq 19. november 2008-meersoq

¹⁰⁶ C-255: Kalaallit Nunaanni uranisiorluni aatsitassarsiorluni misissuineq uranimillu pīaaneq pillugu Siumup nassuiaataa 21. november 2008-meersoq

¹⁰⁷ C-255: Kalaallit Nunaanni uranisiorluni aatsitassarsiorluni misissuineq uranimillu pīaaneq pillugu Siumup nassuiaataa 21. november 2008-meersoq, s 2. og 3

”Naalakkersuisut ulloq manna tikillugu uranisiornissamut tunngatillugu arlaannaanilluunniit isummernikuunnigillat, Inatsisartut oqariartuutiginiqaaq taamanili 1988-imi uranisiortoqassanngilaq maani nunatsinni.

*Taanna allannortitsinnagu uagut allamik isummernaviannigilugut aamma suliaq taanna, uranisiortitsilernaviannigilugut, taama oqaannarutta. Aamma akuersissutinik sunnguamilluunniit tapertatut uranisiornissamut tunngatillugu arlaannilluunniit taakkua, suliarineqarnissaat taanna aallartinnaviannigilarput, uranisiortitsilerniarluta.*¹⁰⁸ (matumani erseqqissarneqartut)

156. Kim Kielsen oqallinnermi tassani taamatuttaaq imatut oqaaseqarpoq:

” [...] Kisianni aatsitassarsiornermut tunngatillugu, uranimut tunngatillugu ingerlaannavik Narsaq saattarparput uraneqarfissuurtut taanna isigalugu.

Narsaq taakkua paasissutissat 1956-iminngaanniit ingerlanneqartumi. Paasissutissat taakku assigiinnigitsut, takutippaat Narsami uranip akoqassusaa 0,03-4 % missaaniittoq.

Taavalu Tatsip Kassullip 0,06 minnerunnigikkuni. Taavalu allallu aamma annikitsuarakasimmik uranitallit. Taakkua tunngavigalugit aatsitassat tamakku allat piarneqarsinnaanngillat. Taama killilersimaartigissuugut? Imaluunniit qummut annerpaaffissalissavarput, tassani EU-tullu USA-tullu. Tassa taakku apeqputaat tassani partiit ilaat oqariartuutigivaat, periarfissaasoq qummut killilereerlugu.

[...]

Maani nunatsinni aatsitassarsiorusuttut 80-90 tungaanut massakut akornaniipput. Taakkua assigiinnigitsut aamma misissuinerannut aamma soorunami toraartassavaat taanna urani. Arlaanni ujaasinerminni.

*Taava aatsitassanik allanik ujarlernermanni toraarunikku, nuna sananeqaatai ilutigalugu assigiinnigitsunik akullit soorlu ugartugaat, uranitaqariarpat tassa susinnaajunnaassavaa.*¹⁰⁹ (matumani erseqqissarneqartut)

¹⁰⁸ R-45: Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq pillugu ulloq 27. november 2008 Inatsisartuni oqallinneq, qupp. 24

¹⁰⁹ R-45: Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq pillugu ulloq 27. november 2008 Inatsisartuni oqallinneq, qupp. 35 aamma

157. GMAS-ip akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup taamatut paasineqarpiarnissaa GMAS-ip ilisimagaa, taamatullu Kuannersuarni suliassamut pingaaruteqarsinnaanera GMAS-ip eqqumaffigaa, GMAS-ip tusagassiorfimmut Sermitsiamut ulloq 28. november 2008 uppersarpaa.¹¹⁰ Taamanikkut siulersuisunut siulittaasuusoq, Hans Kristian Schönwandt, taamaalilluni makkuninnga oqaaseqarpoq:

”Saniatigut qaqqineqartartoq naaggaluunniit Uranimik ajornartorsiut Narsami piuvoq, tamaani australiamiut aatsitassarsiutileqatigiiffiat Greenland Minerals and Energy Ltd Kuannersuarni illoqarfimmiit 5 kilometerinik ungasitsigisumiittumi nunat qaqqitigoortut mineraliinik misissuivoq.

– Kalaallit Nunaata Kujataa Uraneqarfissuuvoq, sumiluunniit assaagutta uranimik nassaassaagut, taamak Greenland Minerals and Energy-mi siulersuisuni siulittaasoq Hans Kristian Schönwandt sermitsiaq.gl-imut oqarpoq.

*Kalaallit Nunaata uranimut akuersinnngilluinnarnissamut piumasagaat aalajangiusimaannarpagu australiamiut aatsitassarsiutileqatigiiffiat naapertorlugu Kalaallit Nunaata annersaanni misissueqqissaarnerit paaasinnaanissallu tamarnik unitsineqassapput, aatsitassarsiutileqatigiit mineralinut allanut qallukkaminnut akuliullugu urani qaqqinnngitsoorsinnaanngimmassuk.*¹¹¹ (matumani erseqqissarneqartut)

158. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasunut sunnuteqarnera, GMAS 2009-mi upernaakkut Kuannersuarni misissugassanik qillerinissamik qinnuteqarmat Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfimmit sukannerulerseqqinneqarpoq, taanna aamma naatsumik GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiaani taaneqarpoq.¹¹² GMAS ”maniilannerni misissugassanik” aatsitassamik steenstrupinimik akoqartunik 5000 tonsinik tigusinissamut qinnuteqarpoq, tassunga tunngatillugu Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfik allakkiami 30. marts 2009-meersumi makkuninnga allalluni:

”Greenland Minerals & Energy-p steenstrupinit urani pingaarnertut, saniatigut imaluunniit sinnikutut piarnagu, Kuannersuarni peqarfimmit qanoq peerniarnerai uppersarsimannngimmagu, takuuk allakkiaq Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfimmit ulloq 6. juni 2008 nassiunneqartoq [...] GME-mut tamanna nassuiaqquneqarpoq. Tamatuma saniatigut maniilannernut pisussanut pilersaarut qinnutigineqartoq, qillerinermi pisussanut pilersaarut kiisalu Kuannersuarni aatsitassarsiorfimmi qaarusunut isernissaq, GME-p urani imaluunniit pinngoqqaatit

¹¹⁰ C-256: Sermitsiami ilanngutassiaq 28. november 2009-meersoq

¹¹¹ C-256: Sermitsiami ilanngutassiaq 28. november 2009-meersoq

¹¹² GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiaa 19. juli 2023-meersoq, imm. 143-144

qinnqornernik ulorianartunik akullit allat piiarnagit, aatsitassanik saffiugassanillu tiguisinnaanissaanut qanoq iluaqusiisinaanersut GME-mut nassuiaqquneqarput, tassami maannamut pissutsinik tamatuminnga paasinarsisitsisunik takusaqartoqanngimmat [...]

Pissutsit taakkua qulaajarneqareertinnagit Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfiup maniilannernut pisussanut pilersaarut aamma qillerinermi pisussanut pilersaarut qinnutigineqartut akuerisinnaanngilai aammalu Kuannersuarni sullumut isersinnaaneq akuerisinnaanagu”¹¹³ (matumani erseqqissarneqartut)

159. GMAS-ip saaffiginnissut Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfimmut ulloq 16. april 2009 allakkiami akissuteqarfigaa.¹¹⁴ Allakkani GMAS allappoq, urani tassaniittoq akornusernagu sumiiffimmit pisinnaatitsissuteqarfiusumit aatsitassanik qanoq paaasoqarsinnaanersoq misissornissaa siunertaralugu misissugassanik qillerilluni tigusinissaq misissueqqissaarnissarlu pisariaqartoq. GMAS taamaalilluni ilaatigut makkuninnga allappoq:

”To further elaborate on the metallurgical investigations that would be undertaken using this bulk sample it is necessary for GME to investigate the possibility of extracting REO’s without disturbing the co-incident Uranium and that work needs to be carried out in Perth, Australia.”¹¹⁵

160. GMAS-ip tassani Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfik paasitippaa, urani Kuannersuarni peqarfimmit piiarneqarsinnaanngitsoq, kisianni aatsitassanik allanik paaasinnaanissamut periarfissat nalilersorniarlugit misissugassanik qillerilluni pineqartunik paaanissaq misissueqqissaarnissarlu pisariaqartoq, GMAS-ip ilisimaarigaa.
161. Taamanikkut Aatsitassanut Naalakkersuisuusup, Ove Karl Berthelsenip, tusagassiummut Sermitsiamut ulloq 22. juni 2009, Kuannersuarni paaasoqarsinnaanissaa akerlilerpaa. Ilanngutassiami qulequtaqartumi ”Naalakkersuisut Narsami uranimik paaanissaq naaggaarpaat” Ove Karl Berthelsen taamaalilluni oqarpoq, akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq 1988-imiilli atuussimasoq, aammalu Kuannersuit illoqarfimmut Narsamut ima qanitsigaluni inissisimasoq, Naalakkersuisut uranimik paaanermi aarlerinartorsiortitserusunnatik – tamanna saniatigut tunisassiarineqassagaluarpalluunniit.¹¹⁶

¹¹³ C-259: Aatsitassanut Pisortaqarfiup allagai 30. marts 2009-meersut

¹¹⁴ C-261: GMAS-ip allagai 16. april 2009-meersut

¹¹⁵ C-261: GMAS-ip allagai 16. april 2009-meersut, qupp. 2

¹¹⁶ R-46: Sermitsiami ilanngutassiaq 22. juni 2009-meersoq

162. Aamma taamanikkut Naalackersuisuusunut siulittaasuusup, Kuupik Kleistip, akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup allanngortinneqarnissaa taamanikkut akerlilerpaa. Sermitsiami ulloq 24. juni 2009 ilanngutassiami Namminersorlutik Oqartussanut siulittaasup taamaalilluni akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup pingaaruteqarnera pillugu makkuninnga oqaaseqarsimanera issuarneqarpoq:

”– Naalackersuisut uranimut tunngatillugu politikkiat allanngunngilaq taamatuttaarlu pīaasoqarnissaanut akuersisoqanngivinnissaanik isummap 1980-ikkunnili atuuttup allanngortinneqarnissaa pillugu aalajangiisoqarsimannngilaq, Naalackersuisut Siulittaasuat Kuupik Kleist nalunaarpoq.

– Naalackersuisut ilisimavaat urani pinngortitami nalinginnaasumik nassaassaasoq. Pīaasoqarnissaanut akuersisoqanngivinnissamut politikkip iluaniippoq atortussiat pīarneqarsinnaassanngitsut, taakkua urani akorisaat ima annertutigippat pinngortitami nalinginnaasumik qinngornerusumik annertunerulluni. Tamanna imatut paasisariaqarpoq pīaanermik suliniutit ilaat aallartinneqarsinnaanngillat tamatumunnga pissutaalluni uranip akorineqartup qinngornera annertuallaarpat. Tamatuma akerlianik pīaanermik suliniutit allat ingerlanneqarsinnaassapput pīaasoqarnissaanut akuersisoqannginnissami killissarititaasut qaangersimanngikkunikkit, Kuupik Kleist oqarpoq”¹¹⁷ (matumani erseqqissarneqartut)

163. Minnerunngitsumik partii Siumut pīaanermi uranimik akuata 0,1%-imut (1000 ppm) qaffasinnerpaaffilerneqarnissaa sulissutigeqqullugu Naalackersuisut peqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuummik ulloq 20. august 2009 saqqummiussivoq.¹¹⁸ Isummernissamut tunngavissiami ilaatigut makku allassimapput:

”Aatsitassanik ujarlernissamut pīaanissamullu akuersissutini tamani qinngornernik ulorianartunik akullit ilaatinneqartannginnissaat pillugu 1988-imi politikikkikut aalajangerneq atorunnaarsinneqartariaqalerpoq. Aatsitassanik sunilluunniit qinngornernik ulorianartunik annikitsuinnarmilluunniit akoqalaartunik pīaasoqarsinnaanera inertequtigiunnaartariaqalerparput.

Isumaqarpugut aatsitassarsiornissamut akuersissutinik tuniussisoqarsinnaasariaqartoq aatsitassamulluunniit uran akuulaartutut qaqinneqartussaagaluarpat. Taakkua soorlu tassaasinnaapput niubium, tantanium kiisalu nunami qaqutigoortumik nalaanneqartartut

¹¹⁷ R-47: Sermitsiami ilanngutassiaq 24. juni 2009-meersoq, qupp. 1

¹¹⁸ R-48: Sermitsiami ilanngutassiaq 24. juni 2009-meersoq

(sjældne jordar)-inik taaneqartartut – taakku annikitsuarannguamilluunniit uran-imik akoqarnerat pissutigalugu piarneqarsinnaanerigaluannut immitsinnut nikeriarneq ajuleqqatinnerput unittariaqalerpoq.

Aatsitassat pineqartut pingaartumik Nunatta Kujataani nassaassaapput, aammali Nunatta ilaani allani aamma nassaassaallutik. Niubium aamma tantanium saviminissanik akoorinermi atorineqartarput manngersaataallutik nukittorsaataallutillu kiisalu elektronikimik atortorissaarutimik nioqqutissiornermi – soorlu mobilitelefoniuniornermi, nunamilu qaqutigootumik nalaanneqartartut (sjældne jordar)-inik taaneqartut taamatuttaaq elektronikimik atortorissaarusiornermi atorineqartarlutik. Assersuutigalugu tasersuup Tatsip Kassullip eqqaani naqqanilu aatsitassanik taaneqartunik peqartoq ilisimaneqaralarpoq 0,006%-tiinnarmik uranimik akoqalaartunik, Narsallu eqqaani nunami qaqutigootumik nalaanneqartartunik (sjældne jordar)-inik nunarsuatsinni piffinni ataasiakkaaginnarni allani pigineqartunik peqartoq ilisimaneqaralarpoq. Taakkuli tamarmik ulloq manna tikillugu piarneqarsinnaanngillat, qanorluunniit annikitsigigaluartumik uranimik akoqalaarsinnaasernerat pissutigalugu.

Uranisiussanngilagut aap. Kisianni aatsitassarsiussaagut Nunarput kusanartoq mianeralugu inuilu peqqissutsikkut akornusernaveersaarluinnarlugit.

Taamaattumik maanna piffissanngorpoq erseqqissumik oqaatigissallugu aatsitassanik allanik paaasoqassatillugu piarneqarsinnaatitaasut taakku uranimik qinngornernillu ulorianartunik qanoq akoqartigisinnaanerata qummut killissaata aalajangiffiginissaanut.¹¹⁹ (matumani erseqqissarneqartut)

164. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq taamanikkut atuuttup – aamma aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutinut atugassarititaasuni nalinginnaasuni pinngoqqaatit qinngornernik ulorianartunik akullit pineqartunut ilaatinneqanngitsut, oqaasertalerneqarnerata – kingunerisaanik assersuutigalugu aatsitassat qaqutigootut saffiugassartaannik, taakkua uranitaqartut paasineqarpat, siunnerfigalugit paaasoqarsinnaanngitsoq, partiip Siumup, uranip akuuneranut qaffasinnerusumik killissaliinissamat kissaateqartup tassa erseqqissarpaa. Siumup killissanik qaffasinnerpaaffiliinissaq pillugu siunnersuutaa akuerineqanngilaq.
165. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq taanna tassani atuummat aammalu GMAS-imut aamma atuulluni, ingerlatseqatigiiffiup sukulluunniit qularutiginngilaa, taamatullu aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissummik tunineqaralarunilluunniit suliassamat

¹¹⁹ R-48: Sermitsiami ilanngutassiaq 24. juni 2009-meersoq, qupp. 1 aamma 2

piaaansamut akuersissummik tunineqarnissamut pisinnaatitaanani imaluunniit periarfissaqarani, GMAS-ip ilisimavaa. Australiami aningaasanut niuerfimmut, ASX-imut, ulloq 1. februar 2010 nalunaarummi "Pre-Feasibility Study"-mik imaqartumi GMAS nalunaarusiami qupperneq 18-imi, immikkoortoq "Permitting"-imi imatut allappoq:

"Currently there is a zero-tolerance toward uranium mining of any kind in Greenland. However Greenland Minerals and Energy have been fully permitted in all their exploration activities at Kvanefjeld to date by the Bureau of Minerals and Petroleum. The Company is exploring for, and evaluating, specialty metal resources in the northern Ilimaussaq Intrusive Complex. Mineral resources that have been identified by the Company to date are multi-element, or polymetallic, in nature and are inclusive of uranium-bearing minerals.

The Company conducts its work programs with the understanding that under the current regulations multi-element deposits such as those defined at Kvanefjeld to date cannot be exploited. The Company is working closely with the relevant authorities to define acceptable development scenarios."¹²⁰(matumani erseqqissarneqartut)

6.5 Aatsitassanut ikummatissanullu inatsit nutaaq malillugu aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutip nr. 2010/02-p tunniunneqarnera aammalu GMAS-ip piaaansamut suli pisinnaatitaannginnerminik akuersaarnera

166. Tamatuma tungaanut aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisartut inatsisaata (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit), ulloq 1. januar 2010 atuutilersup akuerineqarnerani aatsitassanut suliassaqarfimmi tamakkiisumik inatsisiliornermut ingerlatsinermullu pissaaneq Namminersorlutik Oqartussat tiguaat.¹²¹ Aatsitassanut ikummatissanullu inatsit akuersissutinut tunniunneqareersimasunut atuuppoq, aammalu GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutip nr. 2005/28 taamaalilluni aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi aalajangersakkat malillugit sivitsorneqartussaalluni, takuuk inatsimmi tassani § 29, imm. 1, oqaaseqatigiit aappaat, takuuk § 16.¹²²

¹²⁰ C-235: GMAS-ip aningaasanut niuerfimmi nalunaarutaa 1. februar 2010-meersoq pre-feasibility-mik imaqartoq, qupp. 18 aamma 19

¹²¹ RL-130: Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-meersoq aamma CL-3: Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-meersoq (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat)

¹²² RL-130: Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-meersoq, §§ 16 aamma 29 aamma CL-3: Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-meersoq (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat), §§ 16 aamma 29

167. 2010-mi februaarimi aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi aalajangersakkat naapertorlugit GMAS-ip maannakkut aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissut pigisaa – akuersissut nr. 2010/02¹²³ – akuersissummik nr. 2005/28-mik¹²⁴ sivitsuinertut, tunniunneqarpoq.
168. Ove Karl Berthelsenip, taamanikkut Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisuusup, Naalakkersuisut isummernissaannut tunngavissiami 24. februar 2010-meersumi tamatumunnga inassuteqareerneratigut, aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissut nr. 2010/02 Naalakkersuisunit tunniunneqarpoq. Isummernissamat tunngavissiami qulequttap ”Pissutsit immikkut ittut, ilanngullugit nunap sannaanut tunngasut” ataani makku allassimapput:
- ”Akuersissummi pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik ikummatissiassanillu aatsitassarsiorluni misissuinissamat pisinnaatitsisoqanngilaq. Ingerlatseqatigiiffiup peqarfinmi piaanissamat akuersissummik pisinnaatitaannginnini paasigaa, GME A/S siusinnerusukkut Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfimmut allakkatigut nalunaarutigaa.”¹²⁵ (matumani erseqqissarneqartut)*
169. Naalakkersuisut taamaalillutik GMAS peqatigisaanik peqarfinmi piaanissamik pisinnaatitaanngitsoq, tunngavissaatillugu, GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissut nr. 2010/02 tunniuppaat. Tamatumunnga pissutaavoq peqarfinmi nunap sannaanut, ilanngullugu uranimik akoqarneranut, erseqqinnerusumik ilisimanninnerat.
170. GMAS Kuannersuarni suliassamat piaanissamat akuersissummik pissarsinissamik pisinnaatitaanngitsoq, matuma siuliani oqaatigineqartut GMAS-ip ulloq 1. februar 2010 tamanut ammasumik nalunaarutigaa, taamatullu GMAS-ip tamanna paasillugu Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfimmut uppersarsimagaa, Naalakkersuisut isummernissaannut tunngavissiami allassimavoq.¹²⁶
171. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissummik nr. 2010/02-mut suli atuuttoq, aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip atuutilerana aammalu akuersissutip nr. 2010/02-p tunniunneqarnera pillugit ulloq 24. marts 2010 tamanut ammasumik nalunaarummi GMAS-ip uppersarsaqippaa:

¹²³ C-7: Aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissut nr. 2010/02

¹²⁴ R-39: Aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissut nr. 2010/02 nutaaq pillugu GMAS-imit qinnuteqaat pillugu Naalakkersuisut isummernissaannut tunngavissiaq aamma C-5: Aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissut nr. 2005/28

¹²⁵ R-39: Aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissut nr. 2010/02 nutaaq pillugu GMAS-imit qinnuteqaat pillugu Naalakkersuisut isummernissaannut tunngavissiaq, qupp. 2

¹²⁶ R-39: Aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissut nr. 2010/02 nutaaq pillugu GMAS-imit qinnuteqaat pillugu Naalakkersuisut isummernissaannut tunngavissiaq, qupp. 2

“Greenland Minerals and Energy Limited (ASX: GGG) (“Greenland” or “the Company”) is pleased to advise that it has received notice from the Bureau of Mines and Petroleum (‘BMP’), Greenland, that the company’s application for an Exploration License under the new Greenlandic Mining Act (implemented 1st January 2010) has been approved.

[...]

After completing a week of meetings in Greenland prior to the licensing process the Company sees this approval as a clear signal the government of Greenland is committed to resolving the Zero Tolerance issue in a way that is suitable to both Greenland stakeholders and the company. It is the Company’s view that the current zero tolerance towards uranium mining and exploration is likely to be resolved during November 2010.

[...]

*Whilst the zero tolerance towards Uranium is still in place Greenland Minerals and Energy is now confident that a clear process now exists to resolve this issue in a constructive and positive way for all stakeholders.*¹²⁷ (matumani erseqqissarneqartut)

172. Tassani aamma aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu akuersissummik tunniussinissamik qinnuteqaatinut, Naalakkersuisut aatsitassanut oqartussanit isummernissamat tunngavissiani akuersissuteqarnissaat pisariaqartoq, GMAS-ip akueraa, tassami GMAS allappoq:

“Applications under the new regulations require the BMP to issue a recommendation to the Greenlandic Government, who then approve the license.”¹²⁸

173. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup suli atuunera – tamatumalu suut kingunerisussaagai – taamanikkut Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisuusumit, Ove Karl Berthelsenimit, uppersarsaqqinneqarpoq, taanna ulloq 14. maj 2010 Inatsisartunut ilaatigut aatsitassat uranitallit pillugit § 36 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 2010-200-mut imatut akissuteqarluni:

“Kalaallit Nunaanni uranimut politikkip atuuttup kingunerisaanik, ilisimaneqareersutut aatsitassat nalinginnaasumik qinngorneqartarnerannit annertunerusumik uranimik akullit

¹²⁷ C-264: Aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissut aamma akuersaanngilluinnarneq pillugit GMAS-ip tusagassiuutitigut nalunaarutaa, qupp. 1 aamma 2

¹²⁸ C-264: Aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissut aamma akuersaanngilluinnarneq pillugit GMAS-ip tusagassiuutitigut nalunaarutaa, qupp. 1

*piarneqarnissaat akuerisaanngilaq. Tamanna isumaqarpoq, aatsitassarsiornermik suliaqarfissat ilaanni uranip annertuallaamik akuunera pissutigalugu ingerlatsisoqarsinnaassanngitsoq. Akerlianik aatsitassarsiornermik suliaqarfissanik allanik peqassaaq akuersaanngilluinnarnissamut killiliussat iluanni ingerlanneqarsinnaasussanik.*¹²⁹ (matumani erseqqissarneqartut)

174. Ulloq 31. juli 2010 taamanikkut partiit naalakkersuisuutitaqartut (IA) akuersaanngilluinnarnissaq pillugu apeqqummut tunngatillugu aasaanerani ataatsimiinnerup inerneru KNR-imi ilanngutassiami imaqarnersiorneqarpoq.¹³⁰ Taamaalilluni allassimavoq IA-p naalakkersuisooqatigiinni partiit allat peqatigalugit akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq allanngortinneqassanngitsoq, inerniliisimasut. Ilanngutassiami taamaalilluni ilaatigut allassimavoq:

”2009-mi Inatsisartunut qinersineq sioqqullugu Demokraatit aatsitassarsiornermi uranip saniatigooralugu piiarneqarsinnaanera isumaqatigaat, IA-li akerliulluni.

Ualeq mannali Inuit Ataqtigiit aamma Demokraatit, aatsitassarsiornermi qanoq uranitaqartigisunik paaasoqarsinnaanissaa pillugu Naalakkersuisunit assigiimmik isummernissaq siunertaralugu ataatsimeeqatigiipput.

Ataatsimiinneq tusagassiuutitigut nalunaarummik, arfininngornermi ualikkut kingusissukkut takkuttumik, kinguneqarpoq.

*Tassani allassimavoq aatsitassanut qinngornernik ulorianartunik akulinnut tunngatillugu akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnermut tunngatillugu, maannamut politikkerineqartup allanngortinnissaanut piffissannngorsimannngitsoq, naalakkersuisooqatigiinni partiit pingasut taakkua aalajangiusimaannaraat, tassami peqqissutsimut avatangiisinullu sunniutaasussat pillugit paasissutissat suli amigaataammata.*¹³¹ (matumani erseqqissarneqartut)

175. Aasaanerani ataatsimiinneq, Qoornumi 2010-mi ulloq 30. juli allartilluni 2. august tungaanut ingerlanneqartoq, ”Qoornumi isumaqatigiissut 2010” qulequtaralugu nalunaaruteqarnermik inerneqarpoq, tassanilu akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq pillugu makku allassimapput:

”1. Urani

¹²⁹ R-7: Taamanikkut Inuussitassarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisuusup, Ove Karl Berthelsenip, § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut akissutitut oqaaseqaataa qupp. 2

¹³⁰ R-49: KNR-imi ilanngutassiaq 31. juli 2010-meersoq

¹³¹ R-49: KNR-imi ilanngutassiaq 31. juli 2010-meersoq, qupp. 1 aamma 2

Uranimut aamma pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnut akuersaanngilluinnarnissaq Inuit Ataqatigiit aalajangiuisimavaat. Isumaqarpugut pisuussutitsinnik uumassuseqanngitsunik atuinermi avatangiisit inuillu ataqqillugit pissasoq. Isumaqarpugut akuersaanngilluinnarnissap atorunnaarsinneqarnera akisussaassuseqannginnerusussaasoq. Aatsitassarsiorluni misissuinerneq uranimik akuutitsiviunngitsunik ingerlasoqarmat, erseqqissassallugu pingaaruteqartorujussuuvoq. Maannakkorpiaq aatsitassarsiorluni misissuinnissamut pisinnaatitsissutit 93-it tunniunneqarsimapput, aatsitassarsiorluni misissuinerit pingasuinnaat uranimik akuutitsiviullutik. Taamaalilluni akuersaanngilluinnarnissap aammalu aatsitassarsiorluni misissuinerup imminnut akerleriullutik inissisimanerarneqarnerat annertoorujussuarmik paatsoorneruvoq.”¹³² (matumani erseqqissarneqartut)

176. Tassunga atatillugu, tamatuma nalaani aatsitassarsiorluni misissuinnissamut akuersissutini, taamatut uranimik akuutitsiviusunik, *soqannginnera*, maluginiarneqartariaqarpoq. Aatsitassarsiorluni misissuinnissamut akuersissutini tamaginni pinngoqqaatit qinngornernik ulorianartunik akullit akuersissutini ilaatinneqannginnerat pillugu atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 101, innersuussutigineqarpoq. Kisiannili sumiiffinnut taamatut uranimik akoqartunut aatsitassarsiorluni misissuinnissamut akuersissutit pingasuusimapput, taamanikkut ilisimasat maleruagassallu aallaavigalugit peqarfimmi paaanissamut akuersissummik pissarsisoqarsinnaasusnaanani – taakku ilaat ataaseq tassaasimavoq Kuannersuarni GMAS-ip suliaasaa.
177. Taamanikkut Naalakkersuisuusut taamaalillutik aamma akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq, aatsitassanillu aatsitassat nalinginnaasumik qinngorneqarnerat qaangerlugu uranimik akulinnik paaanissap inerteqquutigineqarnera, imminnut assigiittutut inissippaat.

6.6 Pinngoqqaatit qinngornernik ulorianartumik akullit pillugit atugassarititaasut nalinginnaasuni imm. 709-711 atuutsinneqalernissaasa tungaanut tamatumalu kingorna suliap ingerlanera

178. Ulloq 2. august 2010 GMAS taamanikkut aatsitassanut Naalakkersuisuusumut, Ove Karl Berthelsenimut, akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq pillugu e-mailikkut allagaqarpoq.¹³³ Aqaguani ulloq 3. august 2010, akissuteqaammi Naalakkersuisoq allappoq, Naalakkersuisut akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnermi allannortitsinissaq pilersaarutiginnikkaat, kisianni

¹³² R-50: Qoornumi nalunaarut 2010-meersoq

¹³³ C-268: GMAS-ip Naalakkersuisunut allakkaa 2. august 2010-meersoq

GMAS taamaalinerani peqarfik pillugu ilisimasaqarnerulernissaq siunertaralugu aatsitassarsiorluni misissuineri ingerlataminnik ingerlatsiinnarsinnaasoq.¹³⁴

179. Taamatuttaaq ulloq 3. august 2010 ETM-ip Australiami aningaasanut niuerfik ingerlatseqatigiiffiup qullersaqarfiusup aktiaataannik niuerneq unitsissagaa qinnuigisimallugu, GMAS-ip qullersaqarfiata ingerlatseqatigiiffiup, ETM-ip, tusagassiuutitigut nalunaarut nassiuppaa.¹³⁵ ETM tassunga atatillugu allappoq, Kalaallit Nunaanni politikikkut ineriartorneq pillugu tusagassiuutini oqaluttuarineqartut Kuannersuarni suliammut pingaaruteqarsinnaasut, aammalu GMAS-ip taamanikkut Naalakkersuisunut siulittaasuusup kiisalu aatsitassanut suliasaqarfimmi Naalakkersuisuusup ataatsimeeqatiginissaannut periarfissaqalernissaata tungaanut, niuerneq unitseqqusimallugu.
180. Aamma ulloq 3. august 2010 Sermitsiaq ilanngutassiamik saqqummiivoq, ulloq taanna GMAS-ip tusagassiuutitigut nalunaarutaa alla aamma issuarneqarluni. Tassani allassimavoq, Naalakkersuisut akuersaangilluinnarnissap aalajangiuisimaannarnissaa pillugu aalajangiinerat GMAS-ip ”*tusaatissatut tigugaa*”, kisianni Kuannersuarni misissuinerit ingerlateqqinnissaannut” [...] *misissuinerit urani pinngitsoorneqarsinnaangitsumik saniatigut tunisassiassatut ilaatillugu ingerlanneqarnissaannut naalakkersuisut tapersuinissaq*”¹³⁶ pisariaqartoq.
181. Ulloq taanna Sermitsiaq aamma akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarneq pillugu ilanngutassiamik saqqummiivoq, tusagassiorfiup Kalistat Lundip, taamanikkut Kujalleq Kommunimi, Kuannersuit inissisimaffiani, kommunalbestyrelsimut ilaasortaasup, kiisalu siusinnerusukku partii Siumut tunuliaqutaralugu EU-parlamentimi ilaasortaasimasup, Finn Lyngep, allagaanit issuaalluni.¹³⁷ Taakkua ilaatigut akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarsinnaanera pillugu imatut issuarneqarput:

”Manna tikillugu amerlaqaat kinguneqaatissaanik suli paasinnissimangitsut. Tassa imaappoq, aatsitassat suut pigineqarnermut misissorneqarnissaannut piffissaqarlunilu avatangiisinut ajoqutaangitsumik piiarneqarsinnaanerannut misissuinnissamut aamma piffissaqassaaq. Taakkua marluk sivisuumik ingerlatassaapput. Aatsitassarsioqatigiiffiit ukiut arlallit atorlugit paasiniassavaat soqarnersoq tamakkualu soqutiginerlugit, aatsaallu tamatuma kingorna inuiaqatigiit namminneq avatangiisinut teknikeriisa paasiniassavaat atortussiassat tamakkua piiarneqarnissaat ulorianartoqarnersoq. Tamanna inuiaqatigiit

¹³⁴ C-268: GMAS-ip Naalakkersuisunut allakkiaa 2. august 2010-meersoq

¹³⁵ C-1007: GMAS-ip niuerneqarnerup unitsinneqarnera politikikkukku ingerlasut pillugit tusagassiuutitigut nalunaarutaa

¹³⁶ R-51: Sermitsiami ilanngutassiaq 3. august 2010-meersoq, ”*Greenland Minerals and Energy suli neriulluarpog*”, qupp. 1

¹³⁷ R-52: Sermitsiami ilanngutassiaq 3. august 2010-meersoq, ”*Aatsitassanut akerleriissut: Sivikinnerpaamik ukiut pingasut atorveqassapput*”

*namminneq qulakkiissavaat. Tamanna aatsitassarsioqatigiiffiit akisussaaffiginngilaat.*¹³⁸
(matumani erseqqissarneqartut)

182. Oqaaseqaatip takutippaa Kalaallit Nunaanni akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq pingaarnepaatigut peqarfinni qinngornernik ulorianartunik akulinni piiaanissap pinngitsoortinnissaanik siunertaqartoq – aammalu tamatuma kingorna pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik, ilanngullugu urani, avammut nioqquteqarnissaq imaluunniit niuerutigineqartussanngornissai annikinnerusumik pineqarlutik.

6.6.1 GMAS-ip immikkut ittumik akuerineqarnissamik qinnuteqarnera, tamatumalu kingorna atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 709-711 akuerineqarnerat

183. Ulloq 6. august 2010 GMAS taamanikkut Naalackersuisuusut siulittaasuannut, Kuupik Kleistimut, GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasut allanngortinneqarsinnaanera pillugu illuatungeriit maannamut oqaloqatigiissimanerat pillugu toqqaannartumik e-mailimik nassiussivoq.¹³⁹ GMAS-ip aamma nammineerluni naammagittaalliorluni allakkiami imm. 164-imi allanneratuut, ingerlatseqatigiiffimmut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutip nr. 2010/02-p pinngoqqaatit qinngornernik ulorianartunik akullit ilaatilerlugit annertusitinneqarsinnaanera taamaallaat ilisimasaqarnerulernissaq anguniarlugu pisinnaasoq, aammalu taamatut annertusititsineq Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissummik pisinnaatitaanermik malitseqartussaangitsoq, GMAS-ip akuersaarpaa. GMAS taamaalilluni allakkiami imatut allappoq:

“As I mentioned to you, one way forward and to ensure certainty for all parties moving forward is the concept of governmental “special dispensation” for the expansion of exploration license 2010/02 to include uranium for the purposes of further evaluation only [...]

“Expanding the current exploration license to include uranium gives the company the legal latitude to complete these detailed studies, but it does not give the company a right to mine; another point I think is critically important. At the end of this 2-3 year evaluation process all stakeholders can properly evaluate the best way forward based on the outcomes of the studies. If applicable, an application for an exploitation license would be made at this time and the government can decide, based on all possible information if an exploitation licence can be granted. If you

¹³⁸ R-52: Sermitsiami ilanngutassiaq 3. august 2010-meersoq, “Aatsitassanut akerleriissut: Sivikinnerpaamik ukiut pingasut atorneqassapput”, qupp. 1

¹³⁹ C-272: GMAS-ip Naalackersuisunut allakkiaa 6. august 2010-meersoq

can fully appreciate this issue Premier Kleist you will understand the problem at its heart."¹⁴⁰
(matumani erseqqissarneqartut)

184. Taamanikkut Naalakkersuisuusunut siulittaasuusup, Kuupik Kleistip, GMAS ulloq 9. august 2010 akissuteqarfigaa, tassungalu atatillugu allalluni, GMAS uranimut immikkut, immikkut ittumik akuersissuteqarfigineqarnavianngitsoq, aammalu taamaattoqassappat tamanna taamatutaaq urani pillugu ukiorpassuarni suleriaaserineqartumut unioqqutitsinerusussaasoq.¹⁴¹ Tassunga atatillugu siulittaasup siunnersuutigaa, GMAS-ip apequt erseqqinnerusumik taamanikkut aatsitassanut suliaasaqarfimmi Naalakkersuisuusumut, ataatsimiinnermi aaqqissuunneqareersumi, oqaloqatigiissutigisinnaagaa.
185. Kuannersuarni suliaasaq pillugu ingerlatseqatigiiffiup pisinnaatitaaffiik ingerlatseqatigiiffik allatut isumaqartilergulu, Kalaallit Nunaanni nutaarsiassani ilanngutassiap saqqummiunneqareernerani, ingerlatseqatigiiffiup Australiami aningaasanut niuerfik ulloq 1. august 2010 niuerneq unitseqqullugu qinnuigisariaqarsimagaa, ulloq 7. september 2010 tusagassiuutitigut nalunaarummi GMAS-ip uteqqippaa.¹⁴² Tamatuma kingorna ingerlatseqatigiiffik tusagassiuutitigut nalunaarummi allappoq, GMAS-ip tamatuma kingorna taamanikkut aatsitassanut suliaasaqarfimmut Naalakkersuisuusumit allakkiaq tigusimagaa, tassani erseqqissarneqarluni akuersaannngilluinnarnissamik politikkeqarneq sulituuttooq aammalu tamatuma allannngortinneqarnissaa pilersaarutigineqanngitsoq.¹⁴³
186. Kisiannili aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut allannngortinneqassasut, ulloq 9. september 2010 Naalakkersuisut akueraat, taamaalilluni imm. 709-711 atuutsinneqalerlutik.¹⁴⁴ Taakku tamakkiisuullutik immikkooqtoq 6.3.1-imi allassimapput.
187. Imm. 709-711 ilassutigineqarneranni, pisinnaatitsissummik pigisaqartut, taamaalillunilu GMAS-ip peqarfimmi aatsitassanik pinngoqqaatinik nalinginnaasumik qinngorneqartunit annertunerusumik qinngornernik ulorianartunik akulinnik misissuineq ilaatillugu, avatangiisnut sunniutaasussanik aammalu inuiaqatigiinni piujuaannartitsisumik ingerlatsinissamat nalilersuilluni (VVM-imut aamma VSB-imut nassuiaatit) imminut akilersinnaassutsimik misissuineramik tassunga tunngasumik

¹⁴⁰ C-272: GMAS-ip Naalakkersuisusunut allakkiaa 6. august 2010-meersoq

¹⁴¹ C-273: Naalakkersuisut GMAS-imut allakkiaat 9. august 2010-meersoq

¹⁴² C-276: Niuernerup unitsinneqarnera akuersaannngilluinnarnerlu pillugit GMAS-ip tusagassiuutitigut nalunaarutaa 7. september 2010-meersoq

¹⁴³ C-276: Niuernerup unitsinneqarnera akuersaannngilluinnarnerlu pillugit GMAS-ip tusagassiuutitigut nalunaarutaa 7. september 2010-meersoq, qupp. 1

¹⁴⁴ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, qupp. 20 aamma C-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat), qupp. 4

suliaqarnissamut akuerineqarsinnaanissaat, ajornarunnaarsinneqarpoq. Peqatigisaanik ilaassutigineqartumi allassimavoq, tamanna peqatigisaanik pinngooqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik paaanissamut akuersissummik tunniussinerunngitsoq.¹⁴⁵

188. Atugassarititaasut nalinginnaasunut ilassutigineqartoq, taassumalu pingaaruteqarnera aqagukkut ulloq 10. september 2010 Sermitsiami ilanngutassiami eqqaaneqarput.¹⁴⁶ Tassani allassimavoq Naalakkersuisut akuersaanngilluinnarneq aalajangiusimaannaraat, ilassutigineqartumi taamaallaat nalunaarusiat aalajangersimasut inaarsarnissaannut ingerlatseqatigiiffimmut pisinnaatitaaffiliisoq, GMAS-ip ilisimaarigaa, aammalu kingusinnerusukkut suliassamut paaanissamut akuersissummik tunniussisoqassanersoq Naalakkersuisut nammineerlutik aalajangiisussaasut, GMAS-ip ilisimaarigaa.
189. Ilanngutassiami taamaalilluni allanngortitsineq pillugu Naalakkersuisut nalunaaruteqarnerat pillugu makku allassimapput:

”Taamaalilluni Greenland Minerals and Energy A/S Narsami Kuannersuarni aatsitassarsiornissamik suliani aaqqiagiinnngissutaaqisumi ingerlaqqissinnaanngorpoq. Tamanna pivoq aatsitassanik misissuinissamut akuersissuteqarnermi nalinginnaasumik piumasaqaatit Naalakkersuisunit annertusineqarmata.

Naalakkersuisut taamaalillutik Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinik tunniussinermut atatillugu atugassarititaasut nalinginnaasut annertusitinniarlugit aalajangerput. Maleruagassani nutaani maannakkut uranimut akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnek allanngortinneqanngilaq. Annertusititsineq peqarfinni pinngooqaatinik nalinginnaasumik qinngornilinnit annertunerusumik qinngornernik ulorianartunik akulinni misissuinissamut nalunaarusiortarnissamullu sinaakktissat erseqqinnerusumik erseqqissarneqarnissaannut tunngassuteqarpoq.

Erseqqissaanermut tunngaviusoq tassaasoq, pinngooqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik aatsitassarsiorluni misissuinissamut aatsitassanillu paaanissamut akuersissutinut tunniunneqartunut tamaginnut sinaakktissat maannamut atuuttut taakkuninnga passussinissamut sumilluunniit periarfissiinnnginnerat, Naalakkersuisut tusagassiuutitigt nalunaarummi paasissutissiipput.”¹⁴⁷ (matumani erseqqissarneqartut)

¹⁴⁵ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, qupp. 30 aamma C-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat) qupp. 13

¹⁴⁶ R-53: Sermitsiami ilanngutassiaq 10. september 2010-meersaq

¹⁴⁷ R-53: Sermitsiami ilanngutassiaq 10. september 2010-meersaq, qupp. 1

190. Ilanngutassiami ingerlaqqilluni ilaatigut allannguutini GMAS-ip paasinninnera pillugu makku allassimapput:

”Maleruagassat allanngortinnerisigut Naalakkersuisut periarfissaqalerput nassaat nutaat radio qinngorneranik akoqartut nalilersorluarnissaannut, Greenland Minerals and Energy A/S tusagassiuutitigut nalunaarummi allappoq. Aalajangiinerup kingunerissavaa Greenland Minerals and Energy A/S-ip 2011-mi misissueqqaarnissatut pilersaarutigineqartut maanna ingerlassinnaalissammagit, tamatumalu ilaatigut nassatarissavaa Kuannersuarni aatsitassarsiorfissatut pilersaarutip avatangiisinut, innuttaasunut, peqqinnissamut aningaasaqarnikkullu kingunerisassaasa misissuiffigineqarnerat.

Greenland Minerals and Energy A/S naapertorlugu misissuinerit taakkua naggataatigut taamanikkussamut suliasamat piiaanissamut akuersissummik tunniussisoqassanersoq pillugu pitsaassusilimmik aalajangiinissamut Naalakkersuisut periarfissaqalersissavai.

[...]

*Kuannersuit naluneqanngitsutut aamma uranimik peqarfiuvoq, taannalu avaqqunneqarsinnaassanngilaq, suliffeqarfik siunissami aatsitassanik qaqutigoortumik piiaanissaminut akuerineqassappat.*¹⁴⁸ (matumani erseqqissarneqartut)

191. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup matuma siuliani taaneqartutut paasineqarnera – aammalu atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 709-711-mi suli akuersissummik tunniussisoqassappat tamatumu Naalakkersuisunit – GMAS-ip aamma ingerlatseqatigiiffimmut atugassarititaasut allanngortinneqarnerat pillugu ulloq 10. september 2010 tusagassiuutitigut nalunaaruteqarneranni uppersarsarneqarpoq.¹⁴⁹ GMAS-ip taamaalilluni atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 709-711 ilassutigineqarnerat pillugu ilisimatitsissuteqarpoq, tamatumunngalu nangissutigalugu imatut allalluni:

“The new amendment to the standard terms allows the Bureau of Minerals and Petroleum (BMP) to approve that comprehensive feasibility studies can be undertaken on mineral projects that include radioactive elements as exploitable minerals. Within this framework, projects are

¹⁴⁸ R-53: Sermitsiami ilanngutassiaq 10. september 2010-meersoq, qupp. 1 aamma 2

¹⁴⁹ C-266: Atugassarititaasut nalinginnaasut pillugit GMAS-ip tusagassiuutitigut nalunaarutaa 10. september 2010-meersoq

*considered on a case-by-case basis, at the government's discretion.*¹⁵⁰ (matumani erseqqissarneqartut)

192. Akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarneq peqarfinni nalinginnaasumik nunami qinngorneqartunit annertunerusumik uranitaqartuni piaanissanut sunulluunniit tunngassuteqartoq, GMAS-ip tusagassiuutitigut nalunaarummi tassani qulequttap "Path to an exploitation license" ataani erseqqissarpaa:

"Currently, under the Mineral Resources Act an application for an exploitation license is lodged following the completion of a definitive feasibility study. A licensee who has discovered and delimited a commercially exploitable deposit that does not contain radioactive elements above background concentrations, and who has otherwise met the terms of the license, is automatically entitled to be granted an exploitation license."¹⁵¹ (matumani erseqqissarneqartut)

193. GMAS piaanissamat akuersissummik ingerlaannartumik pisinnaatitaanngitsoq, GMAS-ip tusagassiuutitigut nalunaarummi tassani aamma nammineerluni erseqqissarpaa, tassami suliaasaq nalinginnaasumik nunamiittut qinngorneqarnerannit annertunerusumik uranimik akoqarmat.

194. Aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissummut nr. 2010/02-mut atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 709-711 atuutilersinneqarnerisa kingorna akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarneq sulii atuuttoq GMAS-ip paasigaa, e-mailip 10. september 2010-meersup GMAS-imi siulersuisunut ilaasortanut kiisalu ingerlatseqatigiiffiup siunnersortaannut nassiunneqartup aamma takutippaa:

*"The 0-tolerance of course still stands but when an exploration company delivers the full and final feasibility studies to BMP the government will make decisions about the 0-tolerance."*¹⁵²

195. Pinngooqaatinik (ilanngullugu uran) nalinginnaasumik nunami qinngorneqarneqartut sinnerlugit qinngornernik ulorianartunik akulimmi aatsitassarsiorfimmik ingerlatsinissaq akuerineqassanersoq, sulii Naalakkersuisut naliliinermikkut aalajangertussaagaat, tusagassiuutitigut nalunaarummi allami, taamatuttaaq ulloq 10. september 2010 ulloqartumi, GMAS aamma nammineerluni allappoq,:

¹⁵⁰ C-266: Atugassarititaasut nalinginnaasut pillugit GMAS-ip tusagassiuutitigut nalunaarutaa 10. september 2010-meersoq, qupp. 2

¹⁵¹ R-266: Atugassarititaasut nalinginnaasut pillugit GMAS-ip tusagassiuutitigut nalunaarutaa 10. september 2010-meersoq, qupp. 2

¹⁵² C-1011: GMAS-imiit suliffiup iluani e-mail 10. september 2010-meersoq

“Greenland Minerals and Energy A/S (the Company) welcomes the decision by the Government of Greenland (the Government) to introduce an amendment to the Standard Terms for Exploration Licenses that will allow for, at the Government’s discretion, the thorough evaluation of, and reporting on, mineral projects that contain radioactive elements above background concentrations.”¹⁵³ (matumani erseqqissarneqartut)

196. Ilanngutassiami 11. september 2010-meersumi imm. 709-711 qanoq isumaqarnerat, Naalakkersuisut tusagassiuutitigut nalunaarutaat tunngavigalugu nassuiarneqarpoq:

”Saffiugassat qinngornernik ulorianartunik akulinniit allaanerusut, siunnerfigineqarlutik, peqarfinni qinngornernik ulorianartunik akulinnut tunngatillugu isumannaallisaanermut peqqinnissamullu apeqqutit pillugit ilisimasat annertunerusut pigilernissaat, Naalakkersuisut Atugassarititaasunut nalinginnaasunut ilanngunneqartuni nutaani kissaatigaat. Taamatut ilanngussineq pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik aatsitassarsiorluni misissuinerup paaanerullu sunniuteqarnissaa pillugu annertunerusunik ilisimasaqalernissamik Naalakkersuisut kissaateqarnerannut naapertuuppoq.”¹⁵⁴ (matumani erseqqissarneqartut)

6.6.2 Imm. 709-711 akuerineqarneranni akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarneq, taassumalu Kuannersuarni suliassamut sunniuteqarnissaa, uppernarsaqqinneqarput

197. Ulloq 18. oktober 2010 taamanikkut Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisuusup, Ove Karl Berthelsenip, § 36 naapertorlugu apeqqummut nr. 2010-201-imut akissuteqarpoq, tassungalu atatillugu tusagassiuutitigut nalunaarut 12. september 2010-meersoq aatsitassarsiornermik suliaqartunut qulequtaralugu ”Uranisiorluinnannginnissamik politikki allannguuteqanngilaq” nassiunneqartoq, ilanngunneqarpoq.¹⁵⁵ Akissuteqaat akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup aammalu GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasut paasinissaannut pingaaruteqarpoq.
198. Akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup – aammalu aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasuni nalinginnaasuni tamatuma maleruagassiivigineqarnerata – paasineqarnissaa pillugu suliassaqqarfimmut naalakkersuisuusup taamaalilluni imatut allappoq:

¹⁵³ C-277: GMAS-ip aningaasanut niuerfimi nalunaarutaa 10. september 2010-meersoq, qupp. 1

¹⁵⁴ R-54: Sermitsiami ilanngutassiaq 11. september 2010-meersoq

¹⁵⁵ R-4: Taamanikkut Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisuusup § 36 naapertorlugu apeqquteqaammut akissutaa

*"Kalaallit Nunaanni aatsitassanut tunngatillugu akuersissutit ingerlatsivigineqartut (misissueqqaarnerit, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutit, piiaanissamut akuersissutit aamma annikitsumik aatsitassarsiorlunissamut akuersissutit ataatsimut katillugit) 2010-mi oktobarip aallaqqaataani 113-iupput. Akuersissutinit taakkunanga 19-
ini uranimik akoqarnerit pillugit paasissutissat nalunaarsorneqarsimapput.*

*Aatsitassarsiorluni misissuinerimik ingerlatsigaanni sumiiffinni immikkoortunik uranimik
akoqarnerat qaffasinnerulersimasunik ilaqartunik naammattoorsisoqannginnissaa
qulakkeerneqarsinnaanngilluinnartarpoq. Taamatut pisoqartillugu pegarfik uranitaq
ilanngunnagu piarneqarsinnaasoo paasinarsisinnegarsimappat, piiaanissamut
akuersissummik pissarsinissaq ajornartussaannngilaq."¹⁵⁶ (matumani erseqqissarneqartut)*

199. Ilisimaneqartutut GMAS aamma Naalackersuisut qaammat sioqqullugu ataatsimiipput, tassani GMAS-
ip paasissutissiissutigisimallugu Kuannersuarni uranimik aamma piiaanani,
paaasoqarsinnaassanngitsoq. Taamaattumik matuma siuliani issuaanerpiaamut nangissutigalugu
suliassaqarfimmut naalackersuisooq ulloq 18. oktober 2010 akissuteqaammi imatut allappoq:

*"Sumiiffinni allani teknologii maannakkut atorineqartoq atorineqartillugu, pegarfimmi
uranitta ilanngunnagu piiaanissaq ajornartussaavoq, taamaattumik pisuni taamaattuni
piiaanissamut akuersissummik tunniussisoqarsinnaasussaannngilaq. Sumiiffimmut
taamaattumut Kuannersuit assersuutissaalluarput."¹⁵⁷ (matumani erseqqissarneqartut)*

200. Tassalu akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup aammalu aatsitassarsiorluni
misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut malitsigisaannik Kuannersuarni
aatsitassanik paaasoqarsinnaasussaannngitsoq pillugu taamanikkut Naalackersuisuusooq ersarippoq.
Naalackersuisut qaammat sioqqullugu ilisimaneqartutut atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm.
709-711 atuutilersissimavaat, tamatumalu malitsigisaannik GMAS taamaakkaluartoq imminut
akilersinnaassutsimik misissuinerimik suliaqarnissaq ilaatigut siunertaralugu, ingerlatseqatigiiffiup
aatsitassarsiorluni misissuinerimi ingerlatai ingerlaannarsinnaasimallutik. Taakkorpiat,
atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 709-711, innersuussutigalugit ilaatigut tusagassiuutitigut
nalunaarummi, suliaqarfimmut naalackersuisup akissuteqaataanut ilanngunneqartumi, ilaatigut
allassimapput:

¹⁵⁶ R-4: Taamanikkut Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalackersuisuusup § 36 naapertorlugu apeqquteqaammut akissutaa, qupp. 2

¹⁵⁷ R-4: Taamanikkut Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalackersuisuusup § 36 naapertorlugu apeqquteqaammut akissutaa, qupp. 2

”Saffiugassat qinngornernik ulorianartunik akulinniit allaanerusut, siunnerfigineqarlutik, peqarfinni qinngornernik ulorianartunik akulinnut tunngatillugu isumannaallisaanermut peqqinnissamullu apeqqutit pillugit ilisimasat annertunerusut pigilernissaat, Naalackersuisut Atugassarititaasunut nalinginnaasunut ilanngunneqartuni nutaani kissaatigaat. Taamatut ilanngussineq pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik aatsitassarsiorluni misissuinerup paaanerullu sunniuteqarnissaa pillugu annertunerusunik ilisimasaqalernissamik Naalackersuisut kissaateqarnerannut naapertuuppoq.

Taamatut malittarisassanik ilassuteqarnermi toqqaannangikkaluartumik erseqqissaavigineqarpoq assersuutigalugu avatangiisinut sunniutaasinnaasut nalilersorneqarnissaannut atatillugu misissuinissamik akuersissuteqarfigineqarnermi imaangitsoq tassa pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik misissuinissamik paaanissamillu akuersissuteqartoqartassasoq.

Taamaattumik tassa Kalaallit Nunaanni uran pillugu politikki allannguuteqanngilaq, taamaalilluni pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik tunaartaqarluni misissuinerit paaasinnaanerillu sulii akuerineqanngilluinnarput.”¹⁵⁸ (matumani erseqqissarneqartut)

201. Taamaalilluni GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasut (atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 709-711) aammalu akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarneq imminnut toqqaannartumik ataqatigiittut, suliaasaqarfimmu naalackersuisup erseqqissarpaa. Pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik paaanissamut pisinnaatitaaffeqartoqanngitsoq atugassarititaasuni nalinginnaasuni allassimammat, tamanna akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup sulii atuunneranik atuutsitsineruvoq, tamatuma kingunerisaanik peqarfinni uranitaqartuni paaasoqarsinnaasussaanani.
202. Ulloq 3. november 2010 taamanikkut Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalackersuisuusup, Ove Karl Berthelsenip, aatsitassarsiorfissaq alla (Killavaat Alannguat) pillugit § 36 naapertorlugu apeqquteqaat nr. 2010-240 akissuteqarfigaa.¹⁵⁹ Siumut Inatsisartuni ilaasortaataat ilaatigut makkuninnga apeqquteqarpoq:

¹⁵⁸ R-4: Taamanikkut Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalackersuisuusup § 36 naapertorlugu apeqquteqaammut akissutaa, qupp. 6

¹⁵⁹ R-55: Taamanikkut Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalackersuisuusup § 36 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 2010-240-mut akissutaa

”Aatsitassanut naalackersuisoq ippassaq Qanoruumi oqarpoq Kujataani aatsitassarsiorsinnaaneq eqqarsaatigalugu Kringlerne aallaavigalugu tassanigooq uranimik akua annikimmat qummut killissaliussap ataaniimmat aallartisarnissaanut ajoqutaasinnaasumik takusaqarsinnaanani.

Uranimik akulinnik paaanngilluinnartumik oqartarnej Naalackersuisunit allamik isummerfigineqarani?”¹⁶⁰

203. Tassunga taamanikkut Naalackersuisuusoq akissuteqarpoq Killavaat Alannguanni suliassaq – taamatuttaaqa aatsitassat qaqutigooortut saffiugassartaannut siunnerfeqartinneqartoq – akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnermut sinaakkusiussat iluanni aatsitassanik taakkuninnga paaasinnaasoq, tassami sumiiffimmi uranimik akoqarnera nalinginnaasumik nunami qinngorneqarneranit annikinnerummat. Taamanikkut Naalackersuisuusoq, Ove Karl Berthelsen, allappoq, tamanna akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup Naalackersuisooqatigiinnit nikerartunit atuutsitsinera taamaassimasoq.¹⁶¹

204. KNR-imi ulloq 30. november 2010 ilanngutassiami Siumumi ilaasortat akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup pingaaruteqarneranut, taassumalu Qoornumi isumaqatigiissummi attatiinnarneqarsimaneranut, tunngatillugu issuarneqarput, tassani taakkua Qoornumi isumaqatigiissutip ilaaffigilernissaa itigartillugu:

”Aatsitassarsiornermi uraanitalinnik paaanngilluinnarnissamik 1988-imi aalajangiussaq pisoqalisimavoq.”¹⁶²

205. Aamma ulloq 10. januar 2011 uranimik paaanerup sunniutissai pillugit Inatsisartuni § 37 naapertorlugu apeqquteqaatip akissuteqarfigineqarnerani taamanikkut aatsitassanut suliassaqarfimmi Naalackersuisuusup, Ove Karl Berthelsenip, akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnej suli atuuttoq, taannalu uranimik paaanissamut sumulluunniit atuuttoq, uppernarsarpaa.¹⁶³ Akissuteqarnermini taamanikkut Naalackersuisuusup taamatuttaaqa uppernarsarpaa, atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 709-711 akuerineqarneranni tamanna allanngortinneqanngitsoq, kisianni uranimik akoqarnera qaffasikkaluartoq annertunerusunik

¹⁶⁰ R-55: Taamanikkut Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalackersuisuusup § 36 naapertorlugu apeqquteqaammur nr. 2010-240-mut akissutaa, qupp. 1

¹⁶¹ R-55: Taamanikkut Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalackersuisuusup § 36 naapertorlugu apeqquteqaammur nr. 2010-240-mut akissutaa, qupp. 1 aamma 2

¹⁶² R-56: KNR-imi ilanngutassiaq 30. november 2010-meersoq, qupp. 1

¹⁶³ R-57: Taamanikkut Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalackersuisuusup § 37 naapertorlugu apeqquteqaammur akissutaa

misissuinerik aalajangersimasunik suliaqarnissamut periarfissiiginnartoq. Taamanikkut Naalakkersuisuusup tassunga atatillugu GMAS-imut toqqaannartumik innersuussivoq:

”Sammisani aatsitassanik uranimik akulinik misissuinermit pīaanermullu tunngasutut ittuni innuttaasut isumasiorneqartarnissaat uannut pingaaruteqarluinnarpoq. Isummersuutit tamaasa tusartariaqarpavut aammalu sammisamik paasinnilluarnissatsinnut piffissaqarluartariaqarluta [...]

Akuersissutininut tunniunneqartartunut tamanut killissaliussat iluanni, qinngornernik ulorianartunik akullit pingaarnerutillugit imaluunniit saniatigut tunisassiassatut, qinngornernik ulorianartunik akulinnik misissuinissaq pīaanissarlu akuerisaanngilaq. Misissueqqissaarnerit ingerlateqqissinnaajumallugit aammalu avatangiisitigut aamma inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut tunngatillugu misissuinerit ingerlaqqinneri naammassisinnaajumallugit, Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanit pisunik misissuinissamut akuersissutininut atugassarititaasuni nalinginnaasuni 16. november 1998-imeersuni killissaliussat iluanni, misissuinerit akuerisaasunut tunngatillugu killissaliussat sukumiinerusumik erseqqissarneqarnissaat Naalakkersuisut pisariaqartissimavaat (imm. 709-711, aaqqiss.).

[...]

Maleruagassani nalinginnaasuni aalajangersakkat nutaat taakkua, qinngornernik ulorianartunik qaffasippallaamik akulinnik paasisaqartoqarsimagaluarpuunniit ingerlatseqatigiiffiup VVM-imut misissuinerit ingerlateqqinnissaannut akuersissummik qinnuteqaateqarnissaat ajornarunnaarsippaat. Greenland Energy and Minerals A/S qinnuteqarpoq aammalu akuersissummik Kalaallit Nunaata kujataani Kuannersuit pillugu taamatut misissuinerit ingerlatsinissamut akuersissummik tunineqarluni.”¹⁶⁴ (matumani erseqqissarneqartut)

206. Matuma siuliani allassimasut taamanikkut Naalakkersuisuusumit Inatsisartunut § 37 naapertorlugu apeqquteqaatip allap ulloq 20. februar 2011 akissuteqarfigineqarneranut atatillugu uppersaqqinneqarpoq. Tassani ilaatigut allassimavoq:

”§ 37 naapertorlugu apeqquteqaaternut akissuteqaatinni 10. januar 2011-imeersumi ilisimatitsissutigaa, Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanit pisunik

¹⁶⁴ R-57: Taamanikkut Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisuusup § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut akissutaa, qupp. 1 aamma 2

misissuinissamut akuersissutitut atugassarititaasunut nalinginnaasunut [...] erseqqissaataasumik ilassutitut allannguutissat makkua Naalakkersuisut akuerisimagaat

Maleruagassani nalinginnaasuni aalajangersakkat nutaat taakkua, pinngogqaatit qinnqornernik ulorianartunik qaffasippallaamik akulinnik paasisaqartoqarsimagaluarpalluunniit, avatangiisitigut, isumannaallisaanikkut peqqinnissakkullu misissuinerit ingerlanneqarnissaat ajorunnaarsippaat.¹⁶⁵ (matumani erseqqissarneqartut)

207. Ulloq 10. juni 2011 aatsitassanut oqartussat siunnersortaat, DCE (Aarhus Universitet), GMAS-ip Kuannersuarni suliasamat Terms of Reference-mut missingusiaanut oqaaseqaateqarluni saqqummiussivoq.¹⁶⁶ Akuersaannqilluinnarnissamik politikkeqarnerup malitsigisaanik Kuannersuarni piiasaqarsinnaanngitsoq, DCE-p tassunga atatillugu aamma uppernarsarpaa:

"In the political part of the report we note that there is no mentioning of the 'zero tolerance' for uranium mining. This is a political problem that has to be solved before any mining at Kvanefjeld can start."¹⁶⁷ (matumani erseqqissarneqartut)

208. KNR-imi ulloq 21. september 2011 ilanngutassiami, Demokraatinut ilaasortap, Niels Thomsenip, akuersaannqilluinnarnissamik politikkeqarneq, Qoornumi isumaqatigiissut aamma Kuannersuarni suliasaq imminnut ataqatigiissippai. Ilanngutassiami taamaalilluni makkua allassimapput:

"Naalakkersuisooqatigiinni partii Demokraatit naammagittarsinnaajunnaalerpoq. Aatsitassanik qinnqornernik ulorianartunik akulinnik piiaanissamut akuersaannqilluinnarnissamik politikkeqarnerup qasukkartinneqarnerani peqqinnissamut avatangiisinullu sunniutaasussat misissorneqarnissaat arriippallaarpoq [...]

Siorna Naalakkersuisooqatigiit Qoornumi isumaqatigiissutaat akuersaannqilluinnarnissamik maannamut kinguneqartoq eqqaasitsissutigaa. Kisianni aamma tassani aalajangersarneqartoq, inunnut avatangiisinullu navianartut misissorneqareerneranni, tullianik Inatsisartunut qinersisoqannginnerani aatsitassanut ikummatissanullu inatsit naleqqussarneqassasoq.

¹⁶⁵ R-58: Taamanikkut Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisuusup § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut akissutaa, qupp. 2

¹⁶⁶ R-59: DCE-p ToR-imut oqaaseqaatai

¹⁶⁷ R-59: DCE-p ToR-imut oqaaseqaatai, qupp. 2

Aammalu tamanna erseqqissumik siunertaqarpoq, tassalu Niels Thomsenip oqaatigisamitut maannakkut tassa oqaluinnarani iliuuseqarnissaq qulakkeerniaraa.

*- Suut tamaasa akigalugit aningaasarsiorniarsarissanngilagut, kisianni pissusiviusuni aningaasat pisariaqartippagut. Aammalu Kuannersuarni aallartinnissaq aarlerinaateqanngitsoq sulianut paasisimasallit oqarpata, taava aallartissaagut, oqarpoq.*¹⁶⁸
(matumani erseqqissarneqartut)

209. Kalaallit Nunaata 2011-mi septembarimut Folketing-imut nalunaaruteqarnerani Rigsombudsmandip ilaatigut akuersaannngilluinnarnissamik politikkeqarneq pillugu oqallinneq ingerlasoq, aammalu taanna qanoq kinguneqarnersoq, eqqaavaa. Nalunaarutiginninnermi ulloq 3. oktober 2011 ullulerneqartumi, taamaalilluni makkua allassimapput:

”Siumut eqqaassanngikkaanni, Inatsisartuni partiit tamarmik, 2010-mi juulimi Qoornumi isumaqatigiissummik taagorneqartoq isumaqatigiissutigaat, tassani qinngornernik ulorianartunik akulinnik paaanissamik akuersaannngilluinnarnissaq aalajangersarneqarluni [...] Isumaqatigiissutip malitsigisaanik suliaqarnermi maannakkorpiaq aatsitassanik saffiugassanillu amerlasoorpassuarnik, assersuutigalugu aatsitassanik qaqutigoortunik, aatsitassarsiorluni misissuisoqarsinnaanngilaq aatsitassanillu paaasoqarsinnaanani.”¹⁶⁹
(matumani erseqqissarneqartut)

6.7 GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussap 1-ip akuerineqarnera

210. Ulloq 19. oktober 2011 GMAS taamanikkut Naalakkersuisuusunut siulittaasuusumut, Kuupik Kleistimut, allaqqippoq.¹⁷⁰ Allakkiami imm. 709-711 atuutsinneqalerneranni nalunaarusianik il.il. suliaqarnermik ingerlatiinnarnissaa ajornarunnaartoq, kisianni akuersaannngilluinnarnissamik politikkeqarnerup aalajangiusimaannarneqarnerata malitsigisaanik GMAS-ip suliaassap ingerlaqqinnissaanut aningaasaliisussarsisinnaannginnera aarlerinaateqartoq, GMAS-ip uteqqippaa. Taamaattumik GMAS allappoq, nunarsuarmi aningaasaliisartunut sakkortuumik kalerrisaarisussamik nassiussinissaq pillugu oqartussat suleqatiginissaat GMAS-ip kissaatigigaa.¹⁷¹

¹⁶⁸ R-60: KNR-imi ilanngutassiaq 21. september 2011-meersoq, qupp. 1 aamma 2

¹⁶⁹ R-61: Kalaallit Nunaanni Rigsombudsmandip nalunaarusiaa 2011-mi septembarimeersoq, qupp. 2

¹⁷⁰ C-302: GMAS-ip Naalakkersuisunut allakkiaa 19. oktober 2011-meersoq

¹⁷¹ C-302: GMAS-ip Naalakkersuisunut allakkiaa 19. oktober 2011-meersoq

211. Tamanna tunngavigalugu GMAS-imiit aallartitat aamma Naalakkersuisut siulittaasuata, Kuupik Kleistip, kiisalu taamanikkut aatsitassanut suliaasaqarfimmi Naalakkersuisuusup, Ove Karl Berthelsenip, ulloq 24. oktober 2011 ataatsimeeqatigiinnerat ingerlanneqarpoq.
212. GMAS-ip aamma Naalakkersuisunut ilaasortat akornanni allaqatigiinnerit ataatsimeeqatigiinnerillu kingunerisaannik aatsitassanut oqartussat 2011-mi novembarimi GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussaq 1-ip akuerineqarnissaa pillugu Naalakkersuisut isummernissaannut tunngavissiaq nassiuppaat.¹⁷² Erseqqinnerusumik oqaatigalugu Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiup, ulloq 22. november 2011 GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussassaq pillugu Naalakkersuisut isummernissaannut tunngavissiaq nassiuppaat.
213. Isummernissamut tunngavissiami ataatsimiinnerit ingerlanneqartut aammalu aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut tapiliussaq 1-ip pissarsiarinissaanik kissaateqarneranut tunngaviusoq pillugit makkua allassimapput:

*"Ingerlatseqatigiiffik aatsitassat qaqutigoortut saffiugassartai ilanngullugit peqarfimmi aatsitassarsiorluni misissuinnaasoq ersarinnerusumik oqaatigineqanngippat, aatsitassarsiorluni misissuinerup ingerlateqqinnissaanut, kingusinnerusukkullu annertussaalluni ingerlatassat ingerlanneqassappata, ingerlatseqatigiiffik naammattunik aningaasalersuutissarsinnaanngitsoq, Greenland Minerals and Energy Naalakkersuisut siulittaasuunik aamma Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisumik ataatsimeeqateqarnermini paasissutissiivoq."*¹⁷³ (matumani erseqqissarneqartut)

214. Tamatuma kingorna, Naalakkersuisut tapiliussaq 1 akuerissappassuk, uranip GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut pineqartunut ilaatilernissaata pingaaruteqarnera pillugu allassimavoq:

"Taamaattumik ingerlatseqatigiiffik pinngoqqaatit qinngornernik ulorianartunik akulinnik aatsitassarsiorluni misissuinissamut pisinnaatitaasoq aalajangersaaviusumik, atugassarititaasunut nalinginnaasunut imaluunniit pisinnaatitsissutiminnut atugassarititaasunut ilanngussinissaq ingerlatseqatigiiffiup qinnutigaa. Tamatuma saniatigut, taamaattoqassappat Naalakkersuisut paaanissamut akuersissummik tunniussiumanngissinnaanermik pisinnaatitaasut, pisinnaatitsissummut atugassarititaasuni aalajangersarneqassasoq, isumaqatigalugu ingerlatseqatigiiffiup oqaatigaa. Taamatut

¹⁷² R-62: Tapiliussaq 1 pillugu Naalakkersuisut isummernissaannut tunngavissiaq 22. november 2011-meersoq

¹⁷³ R-62: Tapiliussaq 1 pillugu Naalakkersuisut isummernissaannut tunngavissiaq 22. november 2011-meersoq, qupp. 4

*akuersiumannginneq qanorluunniit tunngavilersuutitalimmik, ilanngullugu politikikkikut mianerisassat, pisinnaavoq.*¹⁷⁴ (matumani erseqqissarneqartut)

215. Aammattaq isummernissamut tunngavissiaq eqqartuussissuserisut suliffeqarfianut Lett-imut nassiunneqarsimasoq, taannalu taamatuttaaq akuersissummut atugassarititaasut ilusilersorneqarneranni ikiuussimasoq, isummernissamut tunngavissiami ”tusarniaanerup” ataani allassimavoq. Isummernissamut tunngavissiami allassimavoq tamatumani siunertaasoq akuersissummut atugassarititaasut nutaat taakkua ” [...]piaanissamut akuersissummi ingerlatseqatigiiffiup pisinnaatitaanerani imaqannginnissaannik, qulakkeerinissaq.”¹⁷⁵ (matumani erseqqissarneqartut)
216. Naammagittaalliorluni allakkiami imm. 1226¹⁷⁶ innersuussutigalugu oqaatigineqassaaq, akuersaannngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaata tungaanut taamaallaat tamanna atuuttoq, sumiluunniit allassimangimmat.
217. Naalakkersuisut inassuteqaat 22. november 2011-meersoq akueraat, taanna malillugu GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussaq 1, 2011-mi decembarimi tunniunneqarluni.¹⁷⁷ Tapiliussap imarisai matuma siuliani immikkoortoq 6.3.2-imi issuarneqarput.
218. Tamatuma kingorna GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummi nr. 2010/02-mi maannakkut urani pineqartunut ilaatinneqalersoq, tamatuma kingorna GMAS-ip aningaasanut niuerfintut nalunaarut ulloq 5. december 2011 tamanut saqqummiuppaa.¹⁷⁸ Inunnut GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiami ”existing and potential strategic Project partners”-inik taagutaannut mailimi 7. december 2011-meersumi,¹⁷⁹ aammalu tassani Naalakkersuisut aamma KEFM (imaluunniit allatigut danskit oqartussaasui allat), ilaatinneqaratik, GMAS allappoq:

“You may have heard that late last week the Greenland Government agreed to amend our exploration licence to include uranium on the licence. We released the attached announcement to the market on Monday. This is a major breakthrough and basically means we are exempt from the zero tolerance for uranium exploration/exploitation. Once we have completed the Environmental and Social Impact studies we will be able to obtain our mining licence. I would

¹⁷⁴ R-62: Tapiliussaq 1 pillugu Naalakkersuisut isummernissaannut tunngavissiaq 22. november 2011-meersoq, qupp. 4

¹⁷⁵ R-62: Tapiliussaq 1 pillugu Naalakkersuisut isummernissaannut tunngavissiaq 22. november 2011-meersoq, qupp. 5

¹⁷⁶ Takuuk GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiaa 19. juli 2023-meersoq, imm. 1226

¹⁷⁷ C-8: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussaq nr. 1

¹⁷⁸ C-311: GMAS-ip aningaasanut niuerfintut nalunaarutaa 5. december 2011-meersoq

¹⁷⁹ GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiaa 19. juli 2023-meersoq, imm. 226 (aammalu imm. 1239 uteqqinneqarluni (d)).

*appreciate it if you could forward this information to the relevant parties within Grundfos and highlight to them that this means that we need no longer be concerned about political interference in obtaining a mining licence when the time comes to apply.*¹⁸⁰

219. GMAS-ip tamatuma kingorna ulloq 22. december 2011 tapiliussami GMAS Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissummik *qinnuteqarnissamut* (aammalu tigusaqarnissaq ilaanngissinnaalluni) pisinnaatitaaffilerneqaannartoq, tapiliussaq pillugu nalunaarut tamanut saqqummiuppaa:

*“This is one of the most significant developments in the history of the Kvanefjeld Project. The project’s licensing conditions are now inclusive of uranium and we have the legal right to apply to exploit it. It represents the first exploration license issued in Greenland to incorporate uranium, and demonstrates that there is now clear political support for the project to advance. We now have the backing of the government which is committed to establishing a strong minerals sector and this is one of the headline projects.”*¹⁸¹ (matumani erseqqissarneqartut)

220. Tamanna GMAS-ip aningaasanut niuerfinnut nalunaarummi 30. januar 2012-imeersumi uteqqippaa, tamatuma kingorna GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummi nr. 2010/02-mi:

*” [...] now includes radioactive materials, providing the company with the clear right to apply for the exploitation of radioactive elements along with all other exploitable elements.”*¹⁸²

6.7.1 GMAS Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissummik tigusaqarnissamik suli pisinnaatitaangitsoq, tamatuma kingorna eqqartuineq

221. Ingeniøren-imi ulloq 17. januar 2012 ilanngutassiami naalagaaffimmi ujarassioq GEUS-imeersaq, Leif Thorning, akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarneq taassumalu GMAS-ip suliassamik ingerlatitseqqinnissamut periarfissaqarnera pillugit oqaaseqaatai issuarneqarput.¹⁸³ GMAS-ip aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussaq 1-imik tigusaqareernerata kinguninngua oqaaseqaatit saqqummerput. Taamaalilluni ilanngutassiami ilaatigut makkua allassimapput:

”Kisianni suliassami aningaasaqarnerup pimoorullugu ilisimaneqalinnginnerani ilisimaneqanngitsorpassuit ilisimaneqartussaapput,« oqaluttuarpoq Geus-imi

¹⁸⁰ C-313: GMAS-ip e-mail-ikkut allagaa 9. december 2011-meersaq

¹⁸¹ C-312: GMAS-ip aningaasanut niuerfimmi nalunaarutaa 22. december 2011-meersaq

¹⁸² C-318: GMAS-ip aningaasanut niuerfimmi nalunaarutaa 30. januar 2012-imeersaq, qupp. 1

¹⁸³ R-63: Ingeniøren-imi ilanngutassiaq 17. januar 2012-imeersaq

naalagaaffimmi ujarassioq Leif Thorning, ukiorpassuarni ilaatigut Kuannersuarni nunap sannaanik piiaanermillu suliaqarsimasoq.

Tassa imaappoq, ujaqqat qanoq piiarneqassanersut, akui urani attornagu saffiugassamiit piiarneqarsinnaanersut aammalu taakkua qanoq assartorneqassanersoq, ilisimaneqartariaqarput. Ilisimasat pisariaqartut isummernissamut tunngavissatut pissarsiarinissaannut, ingerlatseqatigiiffiit misissuinitik naamassillugit suliarissagaat pisariaqartipparput. Aammalu Namminersorlutik Oqartussat akuersaannngilluinnarnissamik atorunnaarsitsinnngippata taamaaliorsinnaasimannngillat, tamanna piumasagaat sukannersorujussuuvooq.«

[...]

Aammalu Kuannersuarni qaqqap uranimik aamma thorium-imik akoqarnera akuersaannngilluinnarneqartunit annertunerujussuummat (nunami qinnqorneqartut), suliaqarneq ingerlaannassappat, politikikkut sangoriataarnissaq pisariaqarsimavoq, nassuiaavoq Leif Thorning.

»Misissuinerit pisariaqartut ingerlanneqareertinnagit, sumiiffinni taakkunani aatsitassat qaqutigoortut saffiugassartaannik piiaaneq qanoq kinguneqassanersoq ilisimaqqissaanngilarput. Aammalu misissuinerup inerneranik angusaqarnissamut akuersaannngilluinnarnissap atorunnaarsinneqarnissaa pisariaqarsimavoq.«¹⁸⁴ (matumani erseqqissarneqartut)

222. Tapiliussap 1-ip tunniunneqarnera GMAS-ip 2011-mut ukiumoortumik nalunaarusiaani, ingerlatseqatigiiffiup ulloq 12. april 2012 saqqummersitaani, aamma eqqaaneqarpoq.¹⁸⁵ GMAS taamaallaat Kuannersuarni suliasamat piiaanissamat akuersissummik *qinnuteqarnissamik* pisinnaatitaasoq, aammalu akuersissummik taamaattumik tunniussisoqassanersoq pillugu Naalakkersuisut nammineerlutik naliliinermikkut aalajangiisussaasut, GMAS-ip aamma tapiliussaq 1-ip tunniunneqareernerata kingorna ilisimareeraa, Ukiumoortumik nalunaarusiami aqutsisut nalunaarutaanni takussutissaqarpoq:

“Under the licensing framework in Greenland, the licensee maintains the right to apply for an exploitation (mining) license for all exploitable elements listed on the exploration license. Importantly EL 2010/02 now includes radioactive materials, providing the Consolidated group

¹⁸⁴ R-63: Ingeniøren-imi ilanngutassiaq 17. januar 2012-imeersoq, qupp. 2 aamma 3

¹⁸⁵ R-64: GMAS-ip ukiumoortumik nalunaarusiaa 2011-meersoq, qupp. 20

with the clear right to apply for the exploitation of radioactive elements along with all other exploitable elements. The granting of an exploitation license will be dependent on gaining government approval by establishing an environmentally and socially sustainable development scenario that is economically robust.”¹⁸⁶ (matumani erseqqissarneqartut)

223. Ulloq 21. februar 2012 GMAS-imit aallartitap, Ole Ramlau-Hansenip, aammalu taamanikkut Naalakkersuisuusunut siulittaasuusup, Kuupik Kleistip akornanni ataatsimiinneq ingerlanneqarpoq. Ole Ramlau-Hansenip ataatsimiinnermit allattugaanni ilaatigut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussap 1-ip tunniunneqarnera pillugu allassimavoq:

*“[...] hadn’t helped to convince our investors, that the government will support our project, if we can meet the safety and environmental demands”, og ”but that it was necessary for Kuupik to stand up and take leadership on this case and that he should tell our investors the same as he’d told me, but even more important, that he addressed the public about it, instead of constantly referring to the 0-tolerance”.*¹⁸⁷

224. Nassuiaatini aammattaaq allassimavoq

*“Kuupik mentioned that the 0-tolerance was a problem (Qoornoq agreement) to grant guarantees.”*¹⁸⁸

225. GMAS-ip apeqquteqarnerani Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik ulloq 1. juni 2012 ingerlatseqatigiiffimmut nalunaaruteqarpoq, tassani ilaatigut erseqqissarneqarluni tapiliussaq 1-ip

¹⁸⁶ R-64: GMAS-ip ukiumoortumik nalunaarusiaa 2011-meersoq, qupp. 20

¹⁸⁷ C-319: Ole Ramlau-Hansen-ip (GMAS) 21. februar 2012-mi ataatsimiinnermit allattugai, qupp. 2 aamma 3. Naammagittaalliorluni allakkiami imm. 235-236-mi, ilanngussamit issuaaneq ikkunneqarsimavoq aammalu ataatsimiinnermi suut isumaqatigiissutigineqarnersut eqqunngitsorujussuarmik allanneqarsimavoq. Naammagittaalliorluni allakkiami imm. 236-mi allassimavoq, “Mr Ramlau-Hansen encouraged Premier Kleist to abolish the ZTP, noting that this should not be difficult as it was a “policy” rather than a rule of law. Mr Ramlau-Hansen also stressed that even without the ZTP it would be necessary for the Government to assess and approve a Project based on the factqpp. The note stated that Premier Kleist “agreed to [Mr Ramlau-Hansen’s] views”. Tamanna C-319-itut saqqummiunneqartumi ilanngussami allassimannilaq. Kisiannili allassimavoq ilaatigut, “I [Ole Ramlau-Hansen] made a suggestion to Kuupik to abolish the 0-tolerance, arguing that it gave no meaning, because even without the Qoornoq agreement, nothing can be initiated before the government give their approval and since the government wish to base their decision and start up of project like our is based on facts and not emotions, then the existing 0-tolerance has no real right on this earth. Kuupik agreed to my views, but whether this will entail that he will follow my recommendation, I have no idea. But I’m quite certain that he is strongly interested about what I told him.”

¹⁸⁸ C-319: Ole Ramlau-Hansen-ip (GMAS) 21. februar 2012-mi ataatsimiinnermit allattugai, qupp. 2 aamma 3.

akuerineqarnerani GMAS pinngoqqaatit qinngornernik ulorianartunik akulinnik pīaanissamut pisinnaatitaalinngitsoq imaluunniit tassunga pīaanissamut akuersissummik pisinnaatitaalinngitsoq.¹⁸⁹

226. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnek taassumalu GMAS-imut pingaaruteqarnera Kalaallit Nunaanni Rigsombudsmandip Folketing-imut nalunaarutaani eqqaaneqaqqippoq – tassani 2012-mi juunimut nalunaarut 2. juli 2012 ullulerneqartoq – tassani makkua allassimallutik:

”Naalackersuisooqatigiinni partiit – IA, Demokraatit aamma Kattusseqatigiit Partiiat – taamatut pīaanerup peqqinnissamut avatangiisinullu sunniutissai pillugit naammattunik paasissutissanik pissarsisoqarsimatinnagu aatsitassanik qinngornernik ulorianartunik akulinnik pīaasoqaqqusaanngitsoq pillugu politikki ingerlanneqartoq, Qoornumi isumaqatigiissummik taagorneqartumi 31. juli 2010-meersumi aalajangiuppaat.

Kisiannili aatsitassanut suliassaqarfimmut naalackersuisup, Ove Karl Berthelsenip, Kalaallit Nunaanni tusagassiuutinut oqaaseqareernerata kingorna naalackersuisut akuersaanngilluinnarnissamut apeqqummut isumaat nalornissutigineqalerpoq. Aviisini AG-imi ilanngutassiami allassimavoq, paasissutissat attuumassuteqartut paasinarsisippassuk pīaaneq isumannaatsumik ingerlanneqarsinnaasoq, naalackersuisut akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup allannortinnissaata naliliiffiginissaanut piareersimasut. Berthelsenip oqaaseqaatai australiamiut ingerlatseqatigiiffianut Greenland Minerals and Energy-mut, Kuannersuarni Narsap eqqaani aatsitassat qaqutigoortut saffiugassartaannik uranimillu pīaanissamut akuersissummik qinnuteqartussatut naatsorsuutigineqartumut, aalajangersimasumik attuumassuteqarput. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnek aalajangiusimaannarneqassappat, ingerlatseqatigiiffik akuersissummik pissarsisinnaangittussaavoq.¹⁹⁰ (matumani erseqqissarneqartut)

227. GMAS-ip 2021-mi aprīilimi siulersuisut ataatsimiinneranni oqaatigaa ”[...] *the wording of the addendum was due to Greenland’s zero tolerance to uranium being in place at the time*”.¹⁹¹

¹⁸⁹ C-723: Aatsitassanut Pisortaqarfimmit GMAS-imut e-mailikkut allagaq 1. juni 2012-imeersoq aamma C-724: Aatsitassanut Pisortaqarfiup GMAS-imut allakkiaa 1. juni 2012-imeersoq

¹⁹⁰ R-65: Kalaallit Nunaanni Rigsombudsmandip nalunaarutaa juni 2012-imeersoq, qupp. 1

¹⁹¹ C-208: GMAS-imi siulersuisut 2021-mi aprīilimi ataatsimiinneranni GMAS-ip allattugai, qupp. 1

6.7.2 GMAS-ip akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaanik kaammattuutai

228. Matuma siuliani allassimasutut, GMAS-ip 21. februar 2012 taamanikkut Naalakkersuisuusunut siulittaasuusup, Kuupik Kleistip, ataatsimeeqatiginerani akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinnissaa kaammattuutigaa.¹⁹² Taamaaqataanik GMAS 23. februar 2012 ataatsimiinnermi taamatut kaammattuuteqarnini aatsitassanut oqartussanut saaffiginnissutigaa.¹⁹³ Taamaattoq oqartussat GMAS-ip nammineq allattugai malillugit paasissutissiipput:

“BMP neither nor can recommend one or another solutions to the government. Jørn Skov is a public servant and pr. definition he has no official political views, which is why Jørn Skov and BMP are happy for the effort we have performed with the government in connection to arguing for a lifting of the 0-tolerance.”¹⁹⁴

229. GMAS ulloq 13. juni 2012 oqarasuaatikkut taamanikkut Naalakkersuisuusunut siulittaasuusumut, Kuupik Kleistimut, saaffiginnippoq aammalu ulloq 14. juni 2012 oqaloqatigiinneq allakkanik malitseqartillugu. Allakkani allassimavoq, akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaanik kaammattuinnissaq, saaffiginneqqinnermut siunertaasoq.¹⁹⁵

230. Ulloq 16. juni 2012 GMAS Jørn Skov Nielsenimut, taamanikkut Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfimmut pisortaasumut, saaffiginneqqippoq aammalu ilaatigut oqaatigalugu GMAS aningaasassarsinissamut tunngatillugu unammilligassaqartoq, aammalu suliassaq ” [...] *before a decision is made on either zero tolerance or exploitation*” ukiut marluk angullugit ”limbo”-miileriaannaasoq.¹⁹⁶

¹⁹² C-319: 21. februar 2012 ataatsimiinnermit GMAS-ip allattugai, qupp. 3

¹⁹³ C-320: 23. februar 2012 ataatsimiinnermit GMAS-ip allattugai, qupp. 2

¹⁹⁴ GMAS naammagittaalliorluni allakkiami imm. 238-imi ataatsimiinnermut taaneqartumut tunngatillugu ilaatigut imatut allappoq: *“According to Mr Ramlau-Hansen's meeting note, Deputy Minister Nielsen said that Naalakkersuisut should take an official position to support the Project, provided GM met all the environmental conditionqupp. He also said that the BMP supported the lifting of the ZTP, and that he would work with GM towards this goal.”* Oqaloqatigiinnerup imarisai pillugit oqaatigineqartut eqqunngitsorujussuupput, tassami Jørn Skov Nielsenip namminerpiq akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnermik paasinninnera tassani innersuussutigineqarmat, takuuk C-320, qupperneq 2 f.

¹⁹⁵ C-327: GMAS-ip allagai 14. juni 2012-imeersut, qupp. 1. naammagittaalliorluni allakkiami imm. 248-mi, ilanngussaq C-237-miit issuaaneq ilanngunneqarpoq, tassani allassimalluni taamanikkut Naalakkersuisunut siulittaasuusup, Kuupik Kleistip, oqaaseqaatigigaa allassimalluni. Tamanna eqqunngilaq. Tassani GMAS-ip taamanikkut Naalakkersuisunut siulittaasuusumut, Kuupik Kleistimut, allagai tassani pineqarput. Oqaatigineqartoq GMAS-ip nammineerluni akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaanik kissaatigisaqarneranut tunngassuteqarpoq.

¹⁹⁶ C-328: Aatsitassanut Pisortaqarfimmit e-mail 17. juni 2012-imeersoq, qupp. 2

231. Ulloq 28. juni 2012 Nuna Advokaatit GMAS sinnerlugu Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfimmut saaffiginnippoq, tassami eqqartuussissuserisut suliffeqarfiat aningaasaliisuusinnaasumut isumaqatiginninniarnermut atatillugu” [...] *GME A/S-imut pisinnaatitsissut 2010/02 pillugu legat opinion-imik suliaqarnissamik*” qinnuigineqarsimammat.¹⁹⁷ Nuna Advokaatit tassunga atatillugu GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tunngatillugu arlalinnik apeqquteqaatinik allataqarpoq.¹⁹⁸ Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfiup saaffiginnissut ulloq 4. juli 2012 akissuteqarfigaa, ilaatigullu imatut allalluni:

“According to Section 101 of Addendum no. 1 to licence no. 2010/02, the licence covers the mineral resources set out in section 101 of the Standard Terms. These include all mineral resources except hydrocarbons, radioactive elements and hydropower resources, unless the licence provides otherwise.

According to Section 102 of Addendum no. 1 to licence no. 2010/02, during the licence period for the licence, the licence also covers radioactive elements, but see sections 201-202.

Section 201 (of Addendum no. 1 to licence no. 2010/02): The licensee has no right to, and may not carry out, exploitation of radioactive elements. The licensee also has no other right as regards exploitation of radioactive elements.

Section 202 (of Addendum no. 1 to licence no. 2010/02): The licensee is not entitled to be granted a licence for exploitation of radioactive elements. This applies even though the licensee has established the presence of and delineated commercially exploitable deposits of radioactive elements and complied with the terms set out in this exploration licence.”¹⁹⁹

232. Kuannersuarni suliaassap siunissaanut akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaa aammalu Naalakkersuisunit erseqqissumik tapersersorneqarnissaa apeqqutaasoq, taamatullu suliaassap siunissaa pillugu nalorninartoqarnera GMAS-ip oqarnera naapertorlugu ingerlatseqatigiiffimmi aktiaatinut akigititanut kinguneqarsimasoq, taamanikkut Naalakkersuisuusunut siulittaasuusumut, Kuupik Kleistimut, aammalu taamanikkut Aatsitassanut

¹⁹⁷ C-329: Aatsitassanut Pisortaqarfimmit e-mail 4. juli 2012-imeersoq, qupp. 3

¹⁹⁸ C330: Nuna Law-imiit Aatsitassanut Pisortaqarfimmit e-mail 28. juni 2012-imeersoq

¹⁹⁹ C-329: Aatsitassanut Pisortaqarfimmit e-mail 4. juli 2012-imeersoq, qupp. 9 aamma 10 aamma C-331: Aatsitassanut Pisortaqarfimmit allakkat 4. juli 2012-imeersut, qupp. 1 aamma 2

Naalakkersuisuusumut, Ove Karl Berthelsenimut, allakkiami 13. august 2012-imeersumi GMAS-ip erseqqissaqqippaa. Allakkiami taamaalilluni ilaatigut makkua allassimapput:

“Kvanefjeld once sat comfortably within the top few emerging rare earth projects globally, based on the fundamental technical merits of the project. The project was considered strong enough to overcome the perceived difficulties of developing a mining project in Greenland. Unfortunately, many commentators now discredit, or downgrade Kvanefjeld’s role in future supply, due to the consistent reiteration of zero-tolerance and a lack of government support. Investors are rapidly losing patience, and emphasize a lack of confidence in Greenland, which is reflected in our company’s share price [...]

Without the removal of zero tolerance and a clear position of government support we are unable to move. With no resolution to this problem we will have no choice but to release the rest of our Greenlandic employees and put the entire project on a care and maintenance footing [...]

At present there is no confidence amongst investors that an application, if submitted, could or would be processed, owing to political impediments [...]

Mr Premier and Minister Berthelsen the time is upon us. The only way we are going to be able to move forward is to repeal zero tolerance and openly support continued studies and hope that all the environmental and social requirements can be met. That is challenge enough without the political barrier of zero tolerance. This would send the necessary message to strategic and global institutional investors to focus back on Greenland, as industry and government will be seen to be working coherently to recognise the Kvanefjeld rare earth opportunity.”²⁰⁰ (matumani erseqqissarneqartut)

233. Taamanikkut Aatsitassanut Naalakkersuisuusooq, Ove Karl Berthelsen, ulloq 16. august 2012 GMAS-ip allakkiaanut qujavoq, allallunilu Naalakkersuisut GMAS-ip isummersuutaasa annertunerusumik oqallisiginissaat qilanaarigaat.²⁰¹

234. Ulloq 12. oktober 2012 Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik GMAS-imut saaffiginnippoq, GMAS-ip siunissami suliassamut pilersaarummut piffissamut pilersaarutaa qinnutigalugu.²⁰² Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq pillugu apeqqut paasinarsisinneqaqqaartinnagu, GMAS Kuannersuarni suliassamut paaianissamut akuersissummik qinnuteqaammik tunniussinissamik

²⁰⁰ C-334: GMAS-ip allagai 13. August 2012-imeersut, qupp. 1 aamma 3

²⁰¹ C-726: Taamanikkut Naalakkersuisuusup allagai 16. august 2012-imeersut

²⁰² C-338: GMAS-ip allakkiaa 19. oktober 2012-imeersooq

pilersaaruteqanngitsoq, tamatumunnga akissuteqarluni GMAS ulloq 19. oktober 2012 Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfimmut allappoq. GMAS taamaalilluni ilaatigut imatut allappoq:

”Akuersaanngilluinnarnissaq pillugu ajornartorsiutaasoq paasinarsisinnegaqqaanngippat, piiaanissamut akuersissummik qinnuteqaammik, feasibility studie-nik assigisaannilluunniit Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfimmut nassiussisoqarnianngitsoq, Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfiup paasilluinnarnissaa, GME-mut pingaaruteqarpoq [...]

Akuersaanngilluinnarnissaq allanngortinneqanngippat, tamatuma malitsigisaanik GME AS/S uninngaannalertussaavoq, matulluinnartussaavoq, aammalu pisut utaqqimaaginnalertussaallugit, aammalu ingerlatseqatigiiffiup qullersaqarfitta GME Ltd.-ip tamatumunnga taarsiullugu suliassaq allat ukkatarilertussaallugit.”²⁰³

235. Tassani ingerlatseqatigiiffik Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissummik tunineqassanersoq pillugu aalajangiinissamut Naalakkersuisut piginnaatitaanera, GMAS-ip akuersaarpaa. Tassunga atatillugu akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq atorunnaarsinneqassagaluarpalluunniit, piiaanissamut akuersissummum itigartinneqarsinnaalluni, ingerlatseqatigiiffiup paasillugu uppersarpaa:

”Akuersaanngilluinnarnissaq atorunnaarsinneqassagaluarpat, Naalakkersuisut aamma Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfik soorunami piiaanissamut akuersissummum periarfissaqarnissaq pillugu qinnuteqaatitta, taanna kingusinnerusukkut nassiunneqarpat, qinnuteqaat taanna piunasaqaatinut Naalakkersuisut, Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfiup allallu pisortaqarfiit suliassamut piunasaqaatigisassaannut, naapertuutinnippat, itigartinnissaanut pisinnaatitaajunnaarsinneqartussaannigitsut, ingerlatseqatigiiffiup soorunami nalunngilaa.”²⁰⁴ (matumani erseqqissarneqartut)

6.7.3 Uranimut killissaliussap qaffasinnerulernissaa pillugu aalajangiiffigisassatut siunnersuutip politikkikkut suliareqqinneqarnera aammalu akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup oqallisigineqarnera

236. Aatsitassarsiorfissani uranimik akoqartunut 0,1 %-imik killissaliinermik atuutsitsilernissaq pillugu partiip Siumup aalajangiiffigisassatut siunnersuutaa 2009-meersoq matuma siuliani taaneqartoq, arlaleriarluni saqqummiuteqqinneqartarpoq, aammalu 2012-imi Inatsisartut Aatsitassanut Ataatsimiititaliaat siunnersuummut isumaliutissiissummik suliaraqpoq.²⁰⁵ Aatsitassanut

²⁰³ C-338: GMAS-ip allakkiaa 19. oktober 2012-imeersoq

²⁰⁴ C-338: GMAS-ip allakkiaa 19. oktober 2012-imeersoq

²⁰⁵ Uranimut killissaliussassat pillugit Aatsitassanut Ataatsimiititaliaat isumaliutissiissutaa 20. november 2012-imeersoq

Ataatsimiititaliap isumaliutissiissut taanna ulloq 20. november 2012 saqqummiuppa, tassanilu ilaatigut makkua allassimapput:

"Siunnersuummi siunertaavoq aatsitassanik qinngornernik ulorianartunik akulinnik tassunga ilanngullugit uran, thorium il.il. annerpaamik 0,1 %-imik paaasinnaanerup ammaaffigineqarnissaa. Taamatut piarneqarsinnaasunik killiliinissamik siunnersuuteqartut malillugit aatsitassarsiornernut allanut tapiliullugu saniatigut tunisassiatut aatsitassanik radiup qinngornilinnik paaasinnaanermik periarfissiisoqassaaq. Piarneqarsinnaasunik taaneqartutut killiliinikkut siunnersuuteqartut naliliinerat malillugu aamma nunap sananeqaataanik qaqutigootunik aatsitassanillu allanik atuinissamut Kalaallit Nunaat periarfissinneqassaaq. Tamatuma saniatigut siunnersuuteqartut isumaqarput Aatsitassanut inatsimmi avatangiisinut isumanaallisaanermullu piumasaqaatit naammattut, tassani aatsitassat radiup qinngornillit saniatigut tunisassiaralugit piarneqarneranni avatangiisinut peqqinnissamullu ajoqutaanngilluinnartumik nunallu tamat akornanni periutsit pitsaanerpaat malillugit killilersuisoqarsinnaalluni."²⁰⁶ (matumani erseqqissarneqartut)

237. Aalajangiiffigisassatut siunnersuutip ulloq 21. november 2012 aappassaanererneqarneranut atatillugu taamanikkut Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisuusoq, GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussamut 1-imut tunngatillugu, ilaatigut imatut oqaaseqarpoq:

"Piffissap ingerlanerani urani pillugu apequttip annertunerusumik paasinarsisinneqarnissaanut tunngatillugu ingerlatanik arlalinnik aamma innuttaasunik ataatsimiititsinernik Naalakkersuisut ingerlataqarput.

Greenland Minerals and Energy Kuannersuarni peqarfimmi, aatsitassat uranitaqartut ilanngullugit, VVM-imut aamma VSB-imut misissuinernik suliaqarsinnaasoq akuersissuteqarpugut. Akuersissuteqarnermi tassani siunertaasoq tassaavoq, tunngaviusut pinerullugit politikikkut oqallinnerit ingerlaannarnissaannut taarsiullugu, uranisiorluni aatsitassarsiorfimmik ingerlatsinermi sunniutaasussat pillugit ilisimasanik aalajangersimasunik pissarsinissaq. Misissuinerit taakkua suli naammassinngillat."²⁰⁷ (matumani erseqqissarneqartut)

238. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq suli atuuttoq, Sermitsiami ulloq 27. januar 2013 ilanngutassiami taamanikkut Naalakkersuisuusunut siulittaasuusup, Kuupik Kleistip, uppernarsarppaa,

²⁰⁶ Uramut killissaliussassat pillugit Aatsitassanut Ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaa 20. november 2012-imeersoq

²⁰⁷ R-8: Taamanikkut Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisuusup oqaaseqaataa 21. november 2012-imeersoq, qupp. 1

tassalu eqqaaneqartut akuersaanngilluinnarnissaq aatsitassarsiorfissanut ilaatigut aatsitassat qaqutigoortut saffiugassartaannik ukkatarinnittunut, akornusiisoq. Ilanngutassiami taamaalilluni makkua allassimapput:

”Akuersaanngilluinnarnissap atorunnaarsinneqarnissaanut atuuttunik tunngavissaqartoq paasinarsinissaata tungaanut, akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq aalajangiusiaannassagipput, IA-mi nuna tamakkerlugu ataatsimiinnermi inassutigineqarpoq, IA-mi siulittaasoq aammalu Naalakkersuisut siulittaasuat Kuupik Kleist, Sermitsiaq.AG-imut nassuiaavoq.

Taamaaliornermi aatsitassat qaqutigoortut saffiugassartai, ilaatigut anorisaatinik, biiliniq hybridinik aamma inaallagiatortunik, peerinik innaallagiamik atuinikitsunik aamma LED-skærme-nik tunisassiornermi ilaatinneqartartut, nunarsuarmi suli pilerigineqartariaqarput. IA-p aamma Naalakkersuisut uranimik akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerisa taamaalilluni Kalaallit Nunaanni aatsitassanik qaqutigoortunik piaanissaq suli unikaallatseqqavaa, pissutigalugu pinngoqqaatit qinngornernik ulorianartunik akullit piiaanermi saniatigut tunisassiassatut amerlanertigut malittaasarmata.”²⁰⁸ (matumani erseqqissarneqartut)

239. Ilanngutassiami aammattaaq akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup matumalu siuliani taaneqartup akuersaanngilluinnarnissamut killissaliussap paasineqarnissaat pillugu makkua allassimapput:

”Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnertut taagorneqartoq allatigut taaguutaavoq eqqortumik takutitsinngitsoq. Siullermik ataasiakkaatigut taanna akuerineqarsimannigilaq, kisianni IA-p aamma Siumup akornanni ataatsimoorluni paaseqatigiiffiulluni. Tamatuma saniatigut akuersaanngilluinnarnissaq akuersaanngilluinnannaqqissaarnerunnigilaq, kisianni aatsitassanik allanik piiaanalernalerminunani qinngorneqartunut akuerisanut annerpaaffissaliussaalluni, Tamanna suliaqarnermi isumaqarpoq, qaarsumi ton-imi ataatsimi urani annerpaamik 60 grammioqquusaasoq (60 ppm = parts per million).

Kuannersuarni aamma Killavaat Alannguanni misissugassat 8.000-it takutippaat, uranimik akoqarnerat 350 aamma 50 ppm-ini inissisimasut.”²⁰⁹ (matumani erseqqissarneqartut)

²⁰⁸ R-67: Sermitsiami ilanngutassiaq 27. januar 2013-imeersoq, qupp. 1

²⁰⁹ R-67: Sermitsiami ilanngutassiaq 27. januar 2013-imeersoq, qupp. 2

240. KNR-imi ulloq 28. januar 2013 ilanngutassiami partiip Atassutip siulittaasua, Gerhardt Petersen, kiisalu partiip Demokraatit siulittaasuat, Jens B. Frederiksen, akuersaannngilluinnarnissamik politikkeqarneq aamma Qoornumi isumaqatigiissut pillugit oqaaseqarput. Ilanngutassiami ilaatigut makkua allassimapput:

”Naalakkersuisooqatigiit akuersaannngilluinnarneq pillugu isumaqatigiissutaat, 2010-mi aasakkut atsiorneqartoq, Demokraatit allannngortikkusunngilaat:

-Tamakkerlugu qulaajaaffigineqanngimmat maannakkorpiaq isummerfiginissaanut piareersimannngilagut, aamma Demokraatit tungaannit oqaatigiuarparput uranimik piiaaneq ajorinatigu, aatsaalli peqqinnissamut avatangiisinullu illersorneqarsinnaasumik tamanna pisinnaappat. Isummerfigisinnaalernissaa sulit tikinngilarput, Demokraatit siulittaasuat Jens B. Frederiksen oqarpoq.

Naalakkersuisooqatigiit Inuit Ataatigiit, Demokraatit Kattuseqatigiit Partiiatalu Qoornumi isumaqatigiissut 2010-mi aasakkut atsiorpaat, tassanilu ilaatigut allassimavoq:

Issuaaneq: "... aatsitassanut qinngornernik ulorianartunik akulinnut tunngatillugu akuersaannngilluinnarnermik politikkeqarnerup allannngortitsinnissaanut piffissaannginnera naalakkersuisooqatigiit isumaqatigiissutigaat, peqqinnissamut avatangiisinullu kingunerisinnaasai pillugit paasissutissanik sulit amigaateqartoqarnera pissutigalugu.", issuaaneq naavoq²¹⁰ (matumani erseqqissarneqartut)

6.7.4 Inatsisartunut qinersineq aammalu Naalakkersuisunngortut akuersaannngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaa pillugu siunnersuuteqarnerat

241. Inatsisartunut siuliani qinersineq marts 2013 pisussaq sioqqullugu qineqqusaarnermut qulequtarineqartut ilaatigut tassaapput urani aamma akuersaannngilluinnarnissamik politikkeqarneq. Ingeniøren-imi ulloq 11. marts 2013 ilanngutassiami avatangiisinut kattuffiit arlallit Kuannersuarni suliaasaq pillugu oqaaseqarsimasutut issuarneqarput, aammalu De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland ("GEUS") aamma akuersaannngilluinnarnissamik politikkeqarneq, taassumalu Kuannersuarni suliaasamut pingaaruteqarnera pillugit oqaaseqarpoq. Ilanngutassiani taamaalilluni makkua allassimapput:

²¹⁰ R-68: KNR-imi ilanngutassiaq 28. januar 2013-imeersoq, qupp. 1 aamma 2

”Geus naapertorlugu aatsitassaq akuisa pingaernerit aatsinnagit, Steenstrupin-iniit aatitassat qaqutigoortut saffiugassartaannik paaasoqarsinnaangilaq:

’Aatsitassat qaqutigoortut saffiugassartaannik tunisassiorneq peqatigisaanik uranimit aamma thorium-imit kaanngartiterisoqarani ingerlanneqarsinnaangilaq [...]

1988-imiilli Kalaallit Nunaat nammineq toqqakkaminik uranimut akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarpoq, tamannalu maannamut Kuannersuarni aatsitassat qaqutigoortut saffiugassartaannik paaanissamut akornusiisimavoq, tassami uranita 350 ppm-inik annertussuseqarmat (ton-imi ataatsimi gram).

Kalaallit Nunaata akuersaangilluinnarnini 60 ppm-itut nassuiarppaa. Aammalu Kuannersuarnit aatsitassat qaqutigoortut saffiugassartaannik paaasinnaanissamut, akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarneq atorunnaarsinneqassanersoq atorunnaarsinneqassannginnorsorluunniit, aqagu qinersinissap tungaanut qulequtarineqarpoq pingaarutilik.

Tamatuma aalajangiiffigineqarnissaata, pisortatigoortumik aatsaat immikkut ilisimasallit taassuma atorunnaarsinneqarnissaata sunniuteqarnissaanik maajimi misissuereersimalerneranni pisussap, tungaanut Greenland Minerals and Energy suliaasaq matugallarppaat, tassami urani ilaangippat, aatsitassat qaqutigoortut saffiugassartai pineqarsinnaangillat.”²¹¹ (matumani erseqqissarneqartut)

242. Ulloq 12. marts 2013 Inatsisartunut qinersisoqarpoq. Ulloq 26. marts 2013 Naalakkersuisut nutaat partiimi Siumumeersoq Aleqa Hammond siulittaasoralugu inissitsiterput aammalu parteeqataa Jens-Erik Kirkegaard, aatsitassanut suliaasaqarfimmi Naalakkersuisunngorluni. Ulloq taanna naalakkersuisooqatigiinni siunnerfissatut nalunaarutigineqartoq tassaavoq *”aatsitassanut uranitalinnut akuersaangilluinnarnissaq atorunnaarsinneqassasoq”*.

243. Akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarneq kiisalu GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasut pillugit apeqqut ulloq 30. april 2013 Inatsisartuni § 37 naapertorlugu apeqquteqaammi sammineqaqqilerpoq, tassani aatsitassanut suliaasaqarfimmi Naalakkersuisunngortup, Jens-Erik Kirkegaardip, aatsitassarsiornermut uuliasiornermullu suliffissuaqarneq pillugu apeqqutit arlallit akissuteqarfigalugit.²¹² Naalakkersuisut atortussiassanik qingornernik ulorianartunik akulinnik paaanissamut killissaliussaq 60 ppm-iniit 1000 ppm-inut qaffassagaluarpasuk, tamanna avatangiisinut

²¹¹ R-69: Ingeniøren-imi ilanngutassiaq 11. marts 2013-imeersoq, qupp. 3

²¹² C-350: Urani aamma uuliasiorneq pillugit § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 26-mut akissut 30. april 2013-imeersoq

aammalu suliassanut ingerlareersunut qanoq kinguneqassanersoq apeqqummut, taamanikkut Naalakkersuisuusooq imatut akissuteqarpoq:

”Atortut radioaktiviussut piarnerini naleqartutigut killissarititaasut qaffatsinnerisigut Kuannersuarni pilersaarummut aallartinneqarnissaanut periarfissillugu imaaliillaannaq pingaaruteqalersinnaavoq. Siunissamut pisuussutinut allanut ujaqqanik qaqutigoortunik akoqartunut aammattaaq atuutilersinnaavoq (Killavaat Alannguat pinnagu). Tamannattaaq aatsitassanut nalornissutigineqartunut pingaaruteqalertussaavoq, soorlu pisuussutit niobium aamma tantal-i nik akoqartunut, aatsitassanut radioaktiviussunut attuumatinneqakkajuttartunut, soorlu assersuutigalugu Motzfeldt Sø-mi aamma Sarfartooq-mi.”²¹³

244. Tamanna ulloq 9. maj 2013 aamma erseqqissarneqaqqereerpoq, tassani taamanikkut aatsitassanut suliassaqarfimmu Naalakkersuisuusup, Jens-Erik Kirkegaardip, akuersaannngilluinnarnissamik politikkeqarneq pillugu Inatsisartuni apeqqutit arlallit akissuteqarfigeqqillugit, ilaatigullu makkuninnga allalluni:

”Akuersaannngilluinnarnissap taamaatinneqarnerani pilersaarutini pisuussutit saffiugassanik radioaktiviussunik akoqartillugit aallartinnissaat periarfissinneqassaaq. Tamakkunani pingaartumik pisuussutit ujaqqanik qaqutigoortunik akoqartut pineqarput.”²¹⁴

245. Taamanikkut Naalakkersuisuusup akissuteqaammi tassani aamma GMAS aamma Kuannersuarni suliassaq ilannguteqqippaa aammalu ilaatigut imatut allalluni:

”Kuannersuit misissuinermik pilersaarutaasooq maanna ingerlasooq ima siuarsimatigaaq, akuersaannngilluinnarnissaaq allannngortinnngikkaanni ingerlateqqinneqarsinnaanani.”²¹⁵

246. Oqaatsip ”saniatigut tunisassiassat” paasineqarnissaa pillugu taamanikkut Naalakkersuisuusooq aammattaaq imatut akissuteqarpoq:

”Saniatigut pissarsiassat’ ima paasineqassapput, aatsitassanik saffiugassanik aalajangersimasunik akoqartunik paaanermi saffiugassat allat pissarsiarineqakkajuttarput,

C-350: Urani aamma uuliasiorneq pillugit § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 26-mut akissut 30. april 2013-imeersoq, qupp. 2

²¹⁴ R-70: Akuersaannngilluinnarnissamik politikkeqarneq pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 44-mut akissut 9. maj 2013-imeersoq, qupp. 1

²¹⁵ R-70: Akuersaannngilluinnarnissamik politikkeqarneq pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 44-mut akissut 9. maj 2013-imeersoq, qupp. 1

*aatsitassamik akuiaanermut atatillugu kinguneqakkajuttartut. Pisut ilaanni saniatigut pissarsiassat aammattaaq imminni naleqartarput.*²¹⁶

247. Ataatsimiinnerit qaammatip taassuma naalernerani Naalakkersuisunit aamma aatsitassanut oqartussanit aallartitat ataatsimeeqatigalugit ingerlanneqartussat sioqqullugit, GMAS e-mailikkut 21. maj 2013 Jørn Skov Nielsenimut saaffiginnippoq. GMAS e-mailimi 21. maj 2013-imeersumi ilaatitut imatut allappoq:

“As previously indicated, a key point that we hope to discuss is the timetable moving forward.

*At present the greatest risks to advancing the Kvanefjeld project are uncertainty over if and when zero-tolerance is to be removed and what regulations will replace it, as well as uncertainty in relation to the processing of a mining license application. Without further clarity and an approximate timetable, our ability to continue to advance the project will be restricted.”*²¹⁷

248. E-mailimi 2. juni 2013-imeersumi GMAS-ip ataatsimiinnerit malitseqartippai, ilaatigullu aatsitassanut oqartussanut imatut allalluni:

“As outlined in the meeting, clarity on the removal of zero-tolerance is critical for our ability to further advance the Kvanefjeld project. If the issue is resolved in the spring sitting of parliament, as has currently been outlined, our company should be able to move to finalise an exploitation license application in close consultation with the BMP. On that schedule, we would aim to have the application lodged early in 2014. In the case that zero-tolerance is not resolved in the next sitting of parliament, we would have little choice but to suspend all activities on the project, which would see a loss of momentum that would bring about substantial delays and heightened uncertainty. I appreciate there are no guarantees in this scenario; however, it I feel it is important to make our position clear.

If an issue arises that does look to delay the removal of zero-tolerance beyond the spring sitting of parliament, we would greatly appreciate to know about it as it will obviously affect our activities, and our ability to finance ongoing work programs. Like any public company it is important for us to be able to explain the path forward to our key shareholders. Uncertainty on zero-tolerance has been the greatest risk to the Kvanefjeld project. As I am sure you are aware, the resources industry in general is facing challenging times, which brings about an increased focus on risk from the international finance community. From our perspective the best way to

²¹⁶ R-70: Akuersaannngilluinnarnissamik politikkeqarneq pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 44-mut akissut 9. maj 2013-imeersoq, qupp. 2

²¹⁷ C-353: GMAS-imit Aatsitassanut Pisortaqarfimmut e-mail 21. maj 2013-imeersoq

*effectively minimise this risk is through communication and a coordinated approach between industry and the government.*²¹⁸

249. Ataatsimiinnerit 2013-imi maajip naalernerani GMAS-ip aamma Naalakkersuisunit aamma aatsitassanut oqartussanit aallartitat akornanni ingerlanneqartut aamma qaammatit pingasukkaarlugit nalunaarusiami ulloq 31. juli 2013 ullulerneqartumi eqqaaneqarput.²¹⁹ Tusagassiuutitigut nalunaarummi tassani, ingerlatseqatigiiffik Kuannersuarni suliassamut pīaanissamut akuersissummik ”qinnuteqarnissamut” ”pisinnaatitaasoq”, GMAS-ip qulequttap ”Permitting” ataani erseqqissarpaa:

*“Greenland Minerals and Energy Limited is permitted to conduct all exploration activities and feasibility studies for the Kvanefjeld REE-uranium project. The company’s exploration license is inclusive of all economic components including uranium and REEs. The Company holds the right to apply to exploit the Kvanefjeld project.”*²²⁰

250. Naalakkersuisunngortut akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaanik Inatsisartunut inassuteqarnissamik eqqarsaateqartut, ilaatigut taamanikkut Aatsitassanut Naalakkersuisuusup, Jens-Erik Kirkegaardip, Naalakkersuisut uranimut politikkiat pillugu apeqqummut 118-imut ulloq 23. juli 2013, Inatsisartunut akissuteqarnermini uppernarsarpaa.²²¹ Akissuteqaammi takussutissinneqarpoq, ilaatigut akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq marlunngorlugu avitaasoq, taamaaliornermi peqarfinit qinnqornernik ulorianartunik akulinnit pīaanissap inerteqqutigineqarneranik kiisalu pinngoqqaatit qinnqornernik ulorianartunik akullit niuerutigineqarnissaasa inerteqqutigineqarneranik, taanna malitseqartussaalluni. Apeqqut siulleq aammalu akissuteqaatip immikkoortua siulleq taamaalilluni imatut nipeqarput:

”1. Naalakkersuisut nalunaarutigisimavaat aatsitassanut radioaktivalinnut akuersaannginnerup atorunnaarsinnissaa siunertarineqartoq. Taamatut siunnersuuteqarneq aamma kinguneqassava aatsitassanik radioaktivalinnik rakioaktiviunillu allanik avammut tunisaqarsinnaannginnerup aamma atorunnaarsinneqarneranik?

Aatsitassanut inatsit naapertorlugu pīaasinnaanermut akuersissut tunniunneqartoq akuersissummik pigisaqartumut kisermaassilluni iluanaarutigiumallugu iluaquteqarnissamut aatsitassamik imaluunniit aatsitassanut arlaqartunut

²¹⁸ C-354: GMAS-imit e-mail 2. juni 2013-imeersoq

²¹⁹ C-352: GMAS-ip aningaasanut niuerfimmi nalunaarutaa 31. juli 2013-imeersoq

²²⁰ C-352: GMAS-ip aningaasanut niuerfimmi nalunaarutaa 31. juli 2013-imeersoq, qupp. 9

²²¹ C-362: Naalakkersuisut uranimut politikkiat pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 118-imut akissut 23. juli 2013-imeersoq

*pisinnaaatitsissutaavoq, tamatumunnga aatsitassanut inatsit naapertorlugu akuersissutit pisariaqartut tamaasa tunniunneqarsimappata [...] Tamatumalu kingunerissavaa akuersissummik pigisaqartoq, piiaasinnaanermut akuersissummik tunineqarsimasoq, tamatumunnga tunngatillugu aatsitassanut inatsimmi aalajangersakkat pineqartut naapertorlugit akuersissuteqarfigineqarsimaguni.*²²² (matumani erseqqissarneqartut)

251. Akissuteqaammi Naalakkersuisut aamma aatsitassanut oqartussat saniatigut tunisassiamut paasinninnerat, aammalu aatsitassat niuerutigineqartussat kisimik taamatut taagorneqarsinnaanngitsut, takutinneqarpoq. Pingaarnertut aamma saniatigut tunisassiassap assigiinngissutaat pillugu apeqqummut 2-mut taamanikkut Naalakkersuisuusoq taamaalilluni imatut allappoq:

”Aatsitassanut inatsit nioqutissianik sinneruttunik nioqutissianillu pingaarnernik immikkoortitsinngilaq. Ajornakusoorpoq nioqutissiat sinneruttut aamma nioqutissiat pingaarnernup sumut killilernissaa killilissallugu. Aatsitassat suut pingaarnertut nioqutissiaanersut suullu sinneruttut nioqutissiaanersut assigiinngitsunik tunngavilimmik nalunaarsorneqarsinnaavoq. Tunngaviusoq ataaseq tassaasinnaavoq aatsitassaq misissueqqissaarnissami misissuiffigissallugu qinnuteqaatigineqartoq nioqutissiassatut pingaarnertut isigineqarsinnaammat, aatsitassallu allat aatsitassamut pingaarnertut ilannullugit qallorneqartut aatsitassatut sinnikutut isigineqarsinnaanerat. Sinneruttut isigineqartut ilaat eqqagassaannangortarput, sinneruttullu allat nioqutigineqarnissaat siunertaralugu iluaqutigineqarsinnaasarlutik.”²²³ (matumani erseqqissarneqartut)

6.8 Inatsisartuni akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnera

252. Uranimi allanillu pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik piiaanissamut akuersaangilluinnarnerup atorunnaarsinneqarnissaa pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut pisortatigoortumik Inatsisartunut ulloq 8. august 2013 saqqummiunneqarpoq.²²⁴

²²² C-362: Naalakkersuisut uranimut politikkiat pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammur nr. 118-imut akissut 23. juli 2013-imeersoq, qupp. 5

²²³ C-362: Naalakkersuisut uranimut politikkiat pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammur nr. 118-imut akissut 23. juli 2013-imeersoq, qupp. 5

²²⁴ C-236: Akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaa pillugu Inatsisartuni aalajangiiffigisassatut siunnersuut 8. august 2013-imeersoq

253. Isummernissamat tunngavissiami allassimavoq, urani pingaarnertut siunnerfigineqartillugu, suliassat itigartinneqartarnissaat Naalakkersuisut suli eqqarsaatigaaat. Aamma allassimavoq, kisianni urani pingaarnertut tunisassiassaanngippat, aatsitassarsiorfissat tunngaviatigut itigartilluinnarnissaannut tunngavissaqarunnaartoq Naalakkersuisut isumaqartut. Taamaalilluni isummernissamat tunngavissiami makkua allassimapput:

”Taamaattorli uranimik aatsitassarsiorfinnut akuersissutinik nalunaaruteqartarnernut Naalakkersuisut itigartitsinissamat pisinnaatitaaffimminnik attassiniaarput, tassalu uranimik pīaaaneq pīaanissamik suliarisassap aallartisarnissaanut pingaarnertut tunngaviugaangat. Paarlattuanik uranip saniatigut tunisassiarineratut ilaatillugu, tassalu aatsitassarsiornermi suliniummut uranimik pīaanissaq pingaarnertut siunertarineqanngikkaangat, aatsitassanik pīaanermik suliniutinik tunngavigisassatut itigartitsisarnissamat Naalakkersuisut tunngavigisassanik takusaqarsinnaanngillat.”²²⁵

254. Taamaattoq peqatigisaanik aamma akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaa pillugu Inatsisartut aalajangiiffisassaattut siunnersuummi aamma allassimavoq, tunngaviusumik aalajangiinerup akuerineqarnerani aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutit aalajangersimasut isummerfigineqanngitsut, ilanngullugu GMAS’:

”Tunngaviusumik aalajangiussinermik tassannga akuersissuteqarnikkut tigussaasumik ujartuineramik aatsitassalerinermillu suliniutinut aalajangiussaqaarneq pineqanngilaq. Aatsitassalerinermik suliniutit tamarmik misissuinernik akuersissutinillu tulleriiaakkanik annertuunik aqquusaagaqaqaassapput.”²²⁶

255. Taamaaqataani § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 127-imut akissummi 13. august 2013-imeersumi allassimavoq:

”Akuaersaanngilluinnarnerup” taamaatinneqarnissaa pillugu tunngaviusumik aalajangiinnissamat siunnersuummik Naalakkersuisut saqqummiussissamaarput. Taama tunngaviusumik aalajangiinerup akuerineqarnera kinguneqassanngilaq misissuinermi imaluunniit aatsitassarsiornermi pilersaarutinik aalajangersimasunik isummertoqarsimasoq. Aatsitassarsiornermi pilersaarutit tamarmik misissuinernik akuersissuteqarnernillu tulleriaartunik annertuunik suliarinniffigineqartussaasariaqassapput. Pilersaarutit ataasiakkaat avatangiisitigut, peqqissutsikkut, qinngorneqarnikkut, isumannaallisaanikkut,

²²⁵ C-236: Akuaersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaa pillugu Inatsisartuni aalajangiiffisassatut siunnersuut 8. august 2013-imeersoq, qupp. 2

²²⁶ C-236: Akuaersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaa pillugu Inatsisartuni aalajangiiffisassatut siunnersuut 8. august 2013-imeersoq, qupp. 1

*inuiaqatigiinnikkullu il.il. piujuartitsilluni akornutaangippata - taamaallaat akuerineqarsinnaassapput.*²²⁷

256. Ulloq 19. august 2013 Kalaallit Nunaanni isumasioqatigiinneq GMAS-imit aamma aatsitassanut oqartussanit aallartitanit arlalippassuarnit peqataaffigineqartoq ingerlanneqarpoq, ilaatigut oqartussat aaqqissuussaanerat aammalu qinnuteqaatit suliarineqarnerisa ingerlasarnerinut piumasaqaatit oqallisigineqarnissaat siunertarinqarluni. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi aalajangersakkat naapertorlugit piiaanissamut akuersissummik ingerlatseqatigiiffik qinnuteqartussaasoq, GMAS-ip ilisimaarigaa, GMAS-ip nammineerluni pisussanut pilersaarutinut saqqummiussaani aammalu isumasioqatigiinnermit imaqarniliami takuneqarsinnaavoq. Taamaalilluni imm. 17-ip ataani makkua allassimapput:

"17. What/when to apply

- a. Exploitation license – section 16 (Naalackersuisut piiaanissamut akuersissummik tunniussinissamut piginnaatitaanerit pillugu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 16, aaqq.)*
- b. Exploitation plan – 19 (piiaanissamut pilersaarut pillugu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 19, aaqq.)*
- c. Closure plan – 43 (matunissamut pilersaarut pillugu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 43, aaqq.)*
- d. Activity plan – 86 (ingerlatassanik aallartitsinissap akuerineqarnissaa pillugu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 86, aaqq.)*²²⁸

257. Akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaa pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuutip suliarineqarnissaa sioqqullugu, taamanikkut Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalackersuisuusup, Jens-Erik Kirkegaardip, ulloq 3. september 2013 urani aamma akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarneq pillugit Inatsisartuni § 37 naapertorlugu apeqqutit arlallit akissuteqarfigai.²²⁹ Inatsisartut oktobarimi akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaa isummerfigisussaagaat, taamanikkut Naalackersuisuusup tassunga atatillugu uppersarsarpaa, tassungalu atatillugu atorunnaarsitsisoqassappat tamatuma kingunerisassaannut tunngatillugu imatut allalluni:

"Taamaattumik Naalackersuisut UKA 2013-imi "uranimik piiaanissap akuersaangilluinnarnissaata" atorunnaarsinneqarnissaa pillugu Inatsisartut aalajangiinnissat pillugu tunngaviusumik siunnersuummik saqqummiussilersarput.

²²⁷ C-363: § 37 naapertorlugu apeqquteqaammur nr. 127/2013-imut akissut 30. juli 2013-imeersoq, qupp. 7

²²⁸ C-360: Kalaallit Nunaanni sammisaqarluni isumasioqatigiissitsinermut imaqarniliaq 19. august 2013-imeersoq, qupp. 5

²²⁹ R-71: Urani pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammur nr. 141-mut akissut 3. september 2013-imeersoq

Aalajangiiffigisassatut siunnersuutip akuerineqarnera, maleruagassat aatsitassarsiorfissat isumannaatsut kisimik piviusunnngortinneqarsinnaanissaannik qulakkeerisussat aalajangersartussanngorutsigu, soqutigisallit atituumik akuutinneqarnissaannik qulakkeerisussamik, innuttaasunut paasissutissanik annertunerusunik aammalu iliuuseqarluni innuttaasunik akuutitsinermik malitseqartinneqassasoq, Naalakkersuisut peqatigisaanik inassutiginiarpaat.

Tassani aalajangiiffigisassatut siunnersuutip tunngaviusumik aalajangiinerusussaanerata eqqarsaatigineqarnissaa pingaaruteqarpoq. Tamatuma kingunerisaanik uranimik pïaanissamut akuersissummik tunniussinissaq pillugu qinnuteqaatit arlaataluunniit ataasiakkaatigut isummerfigineqarsinnaalinnginneranni avatangiïsinut inuiaqatigiinnullu piujuartitsinissamik misissuinerit ingerlanneqarsimassapput. Tusarniaanerit aamma innuttaasunik akuutitsinerit qinnuteqaatit suliarineqarnerisa ingerlaneranni saneqqunneqarsinnaanngitsutut piumasagaatitut ilaatinneqassapput. Pingaartumik illoqarfinni nunaqarfinnilu, sumiïffit uranimik pïaanissamut akuersissutinik qinnuteqarfigineqartut, qanitaanniittuni, innuttaasunut paasissutissiinermik iliuuseqarlunilu innuttaasunik akuutitsinermik sakkortusisamik suliniuteqartoqartassasoq. Naalakkersuisut piumasagaatiginiarpaat.²³⁰ (matumani erseqqissarneqartut)

258. Tassalu taamanikkut Naalakkersuisuusup erseqqissarpaa, akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnek Inatsisartuni atorunnaarsinneqassappat, tamanna tunngaviusumik aalajangiineruinnartussaasoq, taamaaliornermi imminermini uranimik imaluunniit peqarfinnik uranitalinnik pïaanissamut pisinnaatitsissummik pigisaqartut arlaalluunniit pisinnaatitaaffilerneqartussaanaatik.
259. Aatsitassanut ikummatissanullu naalakkersuisoqarfiup akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnek pillugu isummernissamut tunngavissiaq siuliani taaneqartoq ulloq 8. september 2013 GMAS-imut ilisimatitsissutitut nassiuppa. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnek atorunnaarsinneqassappat, Naalakkersuisut maleruagassanik suliassaqarfimmi atuuttusamik ilusilersuisarnerat ingerlaannassasoq, Aatsitassanut ikummatissanullu naalakkersuisoqarfiup tassunga atatillugu erseqqissarpaa.²³¹
260. Tamatuma kinguninngua, akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnek atorunnaarsinneqassappat tamatuma kingunerisassai pillugit Inatsisartuni apeqquteqaammut nr. 167-imut taamanikkut Naalakkersuisuusooq, Jens-Erik Kirkegaard, akissuteqarpoq. GMAS-imut akuersissut

²³⁰ R-71: Urani pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 141-mut akissut 3. september 2013-imeersoq, qupp. 2

²³¹ C-361: Aatsitassanut Pisortaqaarfimmit e-mail 8. september 2013-imeersoq, qupp. 1

innersuussutigalugu taamanikkut Naalakkersuisuusoq ulloq 17. september 2013 ilaatigut imatut akissuteqarpoq:

”Uranimik atuisinnaanermik akuersissummik nalunaarfigineqarnissaminut pisinnaatitaaffeqartumik pisinnaatitsisumik uranimik ujartuinissamik pisinnaatitaaffeqartut arlaannaalluunniit akuersissummik nalunaarfigineqarsimangillat. Aatsitassanut inatsit naapertorlugu Naalakkersuisut aatsitassarsiornermut akuersissutinik arlalinnik nalunaaruteqarsimapput, ilanngullugit ilaatigut uranimik aatsitassanillu radioaktivinik qinngornertaqartunik allanik ujartuinissamut akuersissutit, akuersissutilli tamakku atuinissamut akuersissummik nalunaaruteqarfigineqarnissamut pisinnaatitaaffeqartumut pisinnaatitaaffimmik tunisinnigillat akuutissanik radioaktiviusunik qinngornerit imarisaat pinnortitamit tunuliaqutaasumi annertussutsit qaangersimassappatigit.”²³² (matumani erseqqissarneqartut)

261. Taamanikkut Naalakkersuisuusoq, Jens-Erik Kirkegaard, aammattaaq Inatsisartunit apeqqummi nr. 176-imi aperineqarpoq:

”[...] Naalakkersuisut tigussaasunik Aatsitassanut inatsimmut allannguutissanik siunnersuuteqalersaarnersut, taakkunanilu ilaatinneqassalluni uranimik aatsitassanillu allanik qinngornernik ulorianartunik akulinnik aatsitassarsiorsinnaanerit taamaallaat akuerineqassasut saniatigooralugu pissarsiatut”. Tassunga taamanikkut Naalakkersuisuusoq ilaatigut akissuteqarpoq ”Akuersaangilluinnarnissaq” tassaavoq aalajangiussineq, piiaanermillu suliap aallartisarnissaanut uranimik piiaaneq annertunerpaaffigalugu tunngavigisaalluni uranimik ataatsitassarsiorfiusunut akuersissutit nalunaarutiginnissaannut itigartitsisinnaassutsiminnik Naalakkersuisut attassiinnarnissartik nangeqqinniarpaa”²³³

262. Akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaa pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuutip siullermeerneqarneranut atatillugu Inatsisartunut ulloq 8. oktober 2013 saqqummiussissummi nassuiarneqarpoq, akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarneq,

²³² R-9: Akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnera pillugu aalajangiiffigisassatut siunnersuummut apeqquteqaammut nr. 167-imut akissut 17. september 2013-imeersoq, qupp. 1 aamma 2 aamma C-364: Akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnera pillugu aalajangiiffigisassatut siunnersuummut apeqquteqaammut nr. 167-imut akissut 17. september 2013-imeersoq, qupp. 4 aamma 5. GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiaani 19. juli 2023-meersumi, imm. 297(e) akissuteqaat tamakkiisuunngilluinnartumik eqqaaneqarpoq issuarneqarlunilu.

²³³ C-365: § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 176/2013-imut akissut 23. september 2013-imeersoq, qupp. 1. Naammagittaalliorluni allakkiami, imm. 297(f), Naalakkersuisup oqaaseqarnera pillugu makkua allasimapput: *”The corollary of this statement is that, after the ZTP was lifted, the Ministry could not refuse applications to mine uranium as a by-product.”* Naammagittaalliorluni allakkiami oqaatigineqartut eqqunngitsorujussuarmik paasissutissiipput, tassami Naalakkersuisut uranimik saniatigut tunisassiassatut piiaanissamut akuersissummik tunniussinissamut pisussaaffeqartussaasut sumiluunniit allasimangilaq. Apeqqut taanna akissuteqaammi eqqaangilluinnarneqarpoq.

taamanikkut atuuttoq, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutini atuutsinneqartoq, taamaalilluni pisinnaatitsissummik pigisaqartut arlaalluunniit, ilanngullugu GMAS, pinngoqqaatit qinngornernik ulorianartunik akulinnik piiaanissamut pisinnaatitaaffeqaratik:

”Atortussiassanik aatsitassanik tamatumunngalu pingaaruteqartut sulianut suliaasaqarfik Namminersorlutik Oqartussat 2009-mi tiguaat. 2009-mi Namminersornerup atuutilernerata kingornatigut suliaasaqarfik taanna takussutissaavissortutut Namminersorlutik Oqartussat tigusaraat. Aatsitassaqaqrfiusumiippat aatsitassat suut tamarmik, aatsitassanimmi radiop qinngorneqanngitsunik piiaanermut naleqqiullugu aatsitassat radiop qinngornillit piiaarneqarnissaat inatsisitigut tunngasutigut tunngavigisami immikkoortitsivigineqanngillat.

*Oqaluttuarisaanikkut tunngaveqartumik uranimik aatsitassanillu radiop qinngornilinnik allanik piiaanissamut ”attueqqusinngilluinnarnerup” eqqunneqarnissaa pillugu politikikkut aalajangiisoqarpoq. Aatsitassarsiornissamut akuersissutini tamani ingerlatseqatigiiffiit aatsitassanik tamanik, taamaallaat aatsitassat radiop qinngornillit pinnagit, ujartuisinnaanerannik allassimasoqassasoq attueqqusinngilluinnarnerup nassatarisimavaa.*²³⁴ (matumani erseqqissarneqartut)

263. Siumut Inatsisartuni ilaasortaata, Hans Enoksen, ulloq 9. oktober 2013 tusagassiorfimmu Sermitsiamut akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaa pillugu siunnersuutip suliarineqarnissaa pillugu oqaaseqarpoq aammalu oqaatigalugu Siumup uranimik piiaanissarpiaq akuersaarsimangikkaa akuersaarnaviangikkaalu.²³⁵ Hans Enoksen oqarpoq siunnersuummi aatsitassanik allanik, uranitaqarlutik takuneqartunik, piiaasoqarsinnaanissaanut periarfissiinissaq eqqornerusumik siunnerfigineqartoq:

*”-Siunnersuummiittoq tassaavoq, aatsitassanik uranitalinnik piiaanissamut periarfissamik ammaassasugut. Kisianni uranimik piiaanissarpiaq tassani pineqartussaangilaq, oqarpoq Hans Enoksen.”*²³⁶

264. Taamanikkut Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisuusoq, Jens-Erik Kirkegaard, ulloq 16. oktober 2013 akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaa pillugu siunnersuutip Inatsisartuni suliarineqarnissaanik piareersaatitut Aatsitassanut

²³⁴ R-10: Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaa pillugu Inatsisartut aalajangiiffisassaannut siunnersuutip siullermeerneqarneranut atatillugu Inatsisartunut saqqummiussissut 8. oktober 2013-imeersoq, qupp. 1 aamma C-367, qupp. 1

²³⁵ R-72: Sermitsiami ilanngutassiaq 9. oktober 2013-imeersoq, qupp. 1

²³⁶ R-72: Sermitsiami ilanngutassiaq 9. oktober 2013-imeersoq, qupp. 2

Ataatsimiititaliamit apeqqutitut arlalinnut akissuteqarpoq.²³⁷ Akissutini ilaatigut allassimavoq, akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq, aatsitassat nalinginnaasumik nunami qinngorneqartunit annertunerusumik qinngornernik ulorianartunik akoqartut pillugit, taakkununga aatsitassarsiorluni misissuinissamut piiaanissamullu ingerlatassanut akuersissutinullu atuuttoq.²³⁸ Akissuteqaammi paasissutissiissutigineqarpoq uranimik nalinginnaasumik akullit ”*ujaqqanut granitiskiusunut*” tunngatillugu 4-60 ppm akornanni annertussusilimmik akoqarajuttut, aammalu akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq atorunnaarsinneqassappat, annerpaaffissaliussaq atorunnaartussaasoq.²³⁹

265. Taamanikkut Naalakkersuisuusup Naalakkersuisut akuersaanngilluinnarnissamut tunngaviusup atorunnaarsinneqarnissaanik kissaateqarnerat imatut tunngavilersorpaa, taanna Kalaallit Nunaata assersuutigalugu aatsitassanik qaqutigoortunik, ilaatigut Kalaallit Nunaata kujataata kitaani sumiiffinni takussaasunik, kisianni urani aamma thorium aamma nalinginnaasumik nunami qinngorneqartunit annertunerusunik annertussuseqarluni takussaasartuni, piiaasoqarsinnaalernissaanut aqutissiuussisussaasoq.²⁴⁰ Taamaalilluni saqqummiussissummi siuliani taaneqartumi 8. oktober 2013-imeersumi aamma tamanna pillugu allassimavoq tamanna ”[...] *uranimik aamma piiaanani aatsitassanik qaqutigoortunik piiaanissaq ajornakusoortussaasoq – allaat ajornartussaalluni*”.²⁴¹
266. Naalakkersuisut tungaanniit aalajangiiffisassatut siunnersuutip saqqummiunneqarnerani erseqqissarneqarpoq, Inatsisartut akuersaanngilluinnarnissap atorunnaarsinneqarnissaa aalajangiutissappassuk, Naalakkersuisut isumannaatsumik uranisiorluni aatsitassarsiorfimmik ingerlatsinissamut killissaliinissamut qulaajaanermik suliaqarnermik annertunerusumik aallartitsinissaannut, tamanna alloriarnerit tullerisussaagaat. Suliaqarneq 2013-imi oktobarimi aalajangiiffisassatut siunnersuutip saqqummiunneqarnerani aallartereerpoq, aammalu Naalakkersuisut ukiup affaani kingullermi, Kalaallit Nunaanni akuersaanngilluinnarneq atorunnaarsinneqassappat, tamatuma sunniutissai pillugit Danmarkki qanimut oqaloqatigisimallugu. Tassunga atatillugu inatsisitigut sinaakkutissat suut atuunnersut, aammalu assersuutigalugu uranimik

²³⁷ C-368: Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisup apeqquteqaammut akissutaa 16. oktober 2013-imeersaq

²³⁸ C-368: Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisup apeqquteqaammut akissutaa 16. oktober 2013-imeersaq, qupp. 2

²³⁹ C-368: Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisup apeqquteqaammut akissutaa 16. oktober 2013-imeersaq, qupp. 2

²⁴⁰ C-368: Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisup apeqquteqaammut akissutaa 16. oktober 2013-imeersaq, qupp. 2

²⁴¹ R-10: Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaa pillugu Inatsisartut aalajangiiffisassaannut siunnersuutip siullermeerneqarneranut atatillugu Inatsisartunut saqqummiussissut 8. oktober 2013-imeersaq, qupp. 1 aamma C-367, qupp. 1

avammut nioqquteqartoqassappat Kalaallit Nunaata nunani tamalaani pisussaaffiit suut naammassisussaanerai, qulaajaavigineqarput.²⁴²

267. Aatsitassanut Inuussutissarsiornermullu Naalakkersuisoq Aatsitassanut Ataatsimiititaliamit apeqqummut 10-mut akissummini imatut allappoq:

"Kalaallit Nunaanni uranimik piiaasoqarneranik aamma uranimik piiaanermut akuersissummik tunniussisinnaanermik Naalakkersuisut aalajangiussinissamut piginnaaneqartuusut isumaqatigiissutaavoq. Uranimik avammut tunisinermi piginnaasanik agguataarnermut tunngatillugu isumaqatigiittoqannginnerup kingunerisaa tassaavoq uranimik avammut tunisinermi piginnaasanik agguataarinissap qanoq ittusaanera pillugu Naalakkersuisut aamma Danmarkip akornanni suleqatigiinnissamik isumaqatigiittoqassanera.

Danmarkip aamma Kalaallit Nunaata nunani tamalaani pisussaaffinut naapertuuttumik uranimik atuinerup pineranik nakkutilliinissamut isumannaarinissamullu aqutsisoqarnikkut aaqquissuussissummik pilersitsisoqarnera sioqqullugu uranimik suliniutit pillugit qinnuteqaatinik sunilluunniit akuerinnittoqarsinnaassangilaq."²⁴³ (matumani erseqqissarneqartut)

268. Oqaatigineqassaaq, GMAS Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissummik piumasqaatitaqanngitsumik pisinnaatitaaffeqanngitsoq, kisianni paarlattuanik aatsitassarsiorfissap piviusunngortinneqarnissaa Naalakkersuisut kissaatigeneraat, Naalakkersuisut nammineerlutik aalajangersinnaagaat, taamatut isumaqarnermut tunngavigisassatut pisariaqarpoq. Taamatorpiaq tunngavigisaqarneq Aatsitassanut ataatsimiititaliap apeqqutaanut 14-imut taamanikkut Naalakkersuisuusup akissuteqaataani atuutsinneqarpoq, tassani ilaatigut allassimalluni:

"Innuttaasunik taasititsinermut tunngatillugu Kuannersuarnut tunngatillugu qinnuteqaataasinnaasoq pillugu aalajangiisoqartinnagu Kujataani najoqqutassiisumik taasititsinerup piviusunngortinneqarnissaanut Naalakkersuisut isumaliutigaat.

²⁴² R-10: Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaa pillugu Inatsisartut aalajangiiffisassaannut siunnersuutip siullermeerneqarneranut atatillugu Inatsisartunut saqqummiussissut 8. oktober 2013-imeersoq, qupp. 1 aamma C-367, qupp. 1

²⁴³ C-368: Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisup apeqquteqaammut akissutaa 16. oktober 2013-imeersoq, qupp. 8

*Taasititsinerup qanoq ililluni sumilu piviusunngortissanera pillugu Naalackersuisut inaarutaasumik aalajangiussisimangillat.*²⁴⁴

269. Aatsitassanut Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera isumaliutissiissummik, siunnersuutip aappasaanerqarnissaa sioqqullugu, ulloq 21. oktober 2013 ataatsimiisitaliamit saqqummiunneqartumik, kinguneqarpoq. Tassani ilaatigut makkua allassimapput:

”Amerlanerussuteqartut pisariaqarsoraat pissusissamisoortutullu isigalugu attueqqusinnngilluinnarnerup atorunnaarsinneqarnissaa pillugu politikikkut tunngaviusumik isummertoqarnissaa, taamaaliornikkullu Naalackersuisut politikikkut suliaqarnissaannik piginnaatillugit, tamatumalu malitsigisaanik uranimut aatsitassanullu allanut qinngornernik akulinnut tunngatillugu Kalaallit Nunaata siunissami naalackersuinikkut aalajangiussai suliarineqarsinnaalissammata.

Taamatuttaaq amerlanerussuteqartut iluarisimaarpaat Naalackersuisut ersarissumik nalunaarutigimmassuk attueqqusinnngilluinnarnerup atorunnaarsinneqarneratigut salliutillugu siulliutillugulu isumannaarniarneqassasoq aatsitassat qaqutigoortut uraneqassutsimikkut qinngornernillu akoqassutsimikkut killiliussat qaangerlugit akulinnik ingerlatseqatigiiffiit aatsitassarsiornermik ingerlataqartut paaasinnaalernissaat.

Amerlanerussuteqartunitaaq innersuussutigineqarpoq aatsitassarsiornermik ingerlatsinissamut aaqiussutissat tamarmik avatangiisit sillimaniarnissarlu pillugu najoqqutassat ilusilernerqareermata aammalu ilusilersorneqartartussaallutik paaalernissamut qinnuteqartoqartillugu. Taamaaliortoqassaaq peqqissutsikkut, isumannaallisaanikkut, inuiaqatigiinnut aamma avatangiisinut nammaneqarsinnaasumik ineriartortitsinissaq qulakkeerumallugu.

Peqatigisaanik amerlanerussuteqartut isumaqarput ataatsimiititaliap sulineranut atatillugu, allakkatigut apeqquteqaatinik saqqummiussinermi, tamatumalu kingorna Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalackersuisup siunersiorneqarnerani suliaasaqarfik paasinarsisinneqarsimasoq, tassani akuersaannngilluinnarnerup atorunnaarsinneqarnissaa pillugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut akuerineqassappat, tamatuma kingorna alloriarnerit pisussat suunersut erseqqissarneqarluni.

²⁴⁴ C-368: Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalackersuisup apeqquteqaammut akissutaa 16. oktober 2013-imeersoq, qupp. 10

Amerlanerussuteqartut nalunngikkaluarlugu Naalakkersuisut Aatsitassanut Ikummatissanullu Inatsimmik maleruaanissaannik pisussaaffeqartut, amerlanerussuteqartunut pingaaruteqarluinnarpoq erseqqissassallugu amerlanerussuteqartut piumasaqaatigimmassuk qaqugukkulluunniit Aatsitassanut Ikummatissanullu Inatsimmi maleruaqqusat piumasaqaatillu apparneqanngilluinnassasut soorluttaaq amerlanerussuteqartut Naalakkersuisunut kaammattuuteqassasut radiop qinngorneranik aatsitassanik akulinnut tunngatillugu akuersissutinik tunniussinermi piumasaqaatit sakkortusineqassasut.²⁴⁵ (matumani erseqqissarneqartut)

270. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaa pillugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut Inatsisartuni ulloq 24. oktober 2013 siunnersuutip aappassaanneernejarnanun atattillugu akuerineqarpoq.²⁴⁶
271. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnerata aqaguani, ulloq 25. oktober 2013, akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnek aamma GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasut pillugit § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 203-mut Inatsisartunut akissuteqaat saqqummiunneqarpoq, tassani taamanikkut Inuusutissarsiornermut, Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisuusup, Jens-Erik Kirkegaardip, apeqqutinut akissuteqarnermini GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussa q 1-ip atuunera upernarsarlugu, tapiliussa taanna akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup saneqqunneqarneranik aalajangersimasumik annertussusilimmik imaqartoq, tassami pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik aatsitassarsiorluni misissuinissaq akuerineqarpat.²⁴⁷ Peqatigisaanik Kalaallit Nunaanni uranimik imaluunniit pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik allanik paaanissamut akuersissummik tunniussisoqarsimannginnerarpaa.²⁴⁸

²⁴⁵ R-73: Aatsitassanut Ataatsimiititaliap Inatsisartunut isumaliutissiissutaa 21. oktober 2013-imeersoq, qupp. 3 aamma 4

²⁴⁶ R-74: Sermitsiami ilanngutassiaq 24. oktober 2013-imeersoq

²⁴⁷ C-209: Urani pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 203-mut akissut 25. oktober 2013-imeersoq, qupp. 3

²⁴⁸ C-209: Urani pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 203-mut akissut 25. oktober 2013-imeersoq. GMAS naammagittaalliorluni allakkiami imm. 307-imi allappoq, Kim Kielsen, "[...] pointed out that the IA Party Government had given GM Addendum No. 1, which meant that it was the IA Party that had "already granted permission for uranium mining in Greenland."". Tamanna taperserlugu akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnek aammalju GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasut pillugit 37 naapertorlugu apeqquteqaammi nr. 2003-imi Inatsisartunut akissuteqaat GMAS-ip innersuussutigaa. Apeqqut Inatsisartunut ilaasortamit Sara Olsvigimit apeqqutigineqarpoq, taassuma innersuussutigalugu, "Naalakkersuisut Siulittaasuat ukioq manna ulloq 10. oktobari oqallinnerup nalaani oqaaseqartoq [...], Inuit Ataqtigiiit aamma Demokraatit maannakkut naalakkersuisuusut isornartorsiunerannut sakkortuumik akissuteqartariaqarsimasut, tassami taakkua, Naalakkersuisut siulittaasuata oqarnera naapertorlugu, 2012-imiili uranimik paaanissamut ingerlatseqatigiiffimmut akuersissummik tunniussereermata [...]". Oqaatigineqassaaq ulloq 10. oktober 2013 Aleqa Hammond Naalakkersuisunut siulittaasuummat aammalu Kim Kielsen Naalakkersuisunut siulittaasuunani, taamatullu erseqqissarneqassaaq, Jens-Erik Kirkegaardip apeqqummut akissuteqarnermini uranimik paaanissamut akuersissummik tunniussisoqarsimaneraaneq akerlilerlugu akissuteqarmat.

272. Akissuteqaammut, Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussamut atugassarititaasunullu nalinginnaasunut nassuiaat 23. oktober 2013-imeersoq, ilanngunneqarpoq.²⁴⁹ Nassuiaat atugassarititaasunut nalinginnaasunut imm. 709-711 ilassutigineqarnerinut tunngaviusoq taakkualu kingunerisaannut kiisalu aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut tapiliussaq 1-ip akuerineqarneranut nassuiaammik imaqarpoq. Nassuiaammi ilaatigut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut atugassarititaasunut nalinginnaasunut imm. 709-711 ilassutigineqarnerat pillugu apeqqummut pingaaruteqartut makkua allassimapput:

"Ingerlatseqatigiiffik Greenland Minerals & Energy A/S Kalaallit Nunaata kujataata kitaani Kuannersuarni kisermaassisussaatitaalluni misissuinissamut akuersissummut 2010/02-mut (siornatigut 2005/28) misissuinissamik sivitsuinissamik 21. april 2010 akuerineqarpoq. Misissuinissamut akuersissut 2005/28 atugassarititaasut nalinginnaasut taamanikkut atuuttut tunngavigalugit tunniunneqarpoq. Akuersissummi aatsitassat atugassarititaasuni nalinginnaasuni immikkoortoq 1-imi allassimasut pineqartunut ilaapput. Taamaalilluni akuersissummi pinngogqaatit qinngornernik ulorianartunik akoqartut pineqartunut ilaatinneqanngillat.

Greenland Minerals and Energy-p allakkani 9. august 2010-imeersuni ilisimatitsissutigaa, misissueqqissaarnermi uppersarsineqarsimasoq aatsitassat qaqutigooortut tamalikaartunik peqarfiusumiittut misissorneqartut, paaanermut suliap ingerlanerani pinngogqaatit qinngornernik ulorianartunik akoqartut ilaatinnaqit piarneqarsinnaassanngitsut [...]

Taamaattumik misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasunut nalinginnaasunut killissaliussat iluani misissuinerit suut akuerisaanersut killissaliussani erseqqinnerusumik erseqqissaanissaq pisariaqartinneqarpoq.

Apeqqutit tamanut atuuttut pineqarput, taamaallaat Kuannersuami peqarfimmut tamalikaartunik akoqartumut attuumassuteqanngitsoq [...]

Tamanna tunngavigalugu Naalakkersuisut 9. september 2010 misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasunut nalinginnaasunut immikkoortunik nutaanik 709-711-nik ilassuteqarnissaq akueraat.²⁵⁰ (matumani erseqqissarneqartut)

²⁴⁹ C-209: Urani pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 203-mut akissut 25. oktober 2013-imeersoq

²⁵⁰ C-209: Urani pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 203-mut akissut 25. oktober 2013-imeersoq, qupp. 5

273. Tassalu GMAS 2010-mi oqartussanut saaffiginnissimavoq, tassami GMAS-ip taamanikkut ilisimavaa Kuannersuarni aatsitassanik pīaanissami sumiluunniit, aamma pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik pīaanissaq pisariaqalertussaasoq. GMAS-ip taamaalilluni aamma Kuannersuarni uranip akuunera imminermini ingerlatseqatigiiffiup aamma aatsitassat qaqutigoortut saffiugassartaannik aatsitassarsiorluni misissuinissamut periarfissaannik killiliisuusoq, piffissami tassani ilisimareerpaa.
274. Atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 709-711-p akuerineqarnerisa kingorna aammalu GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussaq 1-ip akuerineqarnissaata tungaanut suliap ingerlasimanera pillugu makkua nassuiaammi allassimapput:

”Ingerlatseqatigiiffiup akuersissummik pissarsiniareernermini atugassarititaasut nalinginnaasut 709 – 711-imi atugassarititaasunut nalinginnaasunut ilanngunneqartut nutaat malillugit misissuineq ingerlateqqippaa.

2011-imi oktobarimi Naalakkersuisut Siulittaasuata aamma Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisup misissuinerup ingerlanera pillugu ilisimatitsissuteqarniarlutik ingerlatseqatigiiffimmut Greenland Minerals and Energy A/S-imut pisortaausut ataatsimeeqatigaat.

[...]

Greenland Minerals and Energy-p Naalakkersuisut Siulittaasuannik aamma Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisumik ataatsimeeqateqarnermi ilisimatitsissutigaa, ingerlatseqatigiiffik aatsitassat qaqutigoortut ilanngullugit peqarfimmi misissuisinnaasoq erseqqinnersumik oqaatigineqanngippat, ingerlatseqatigiiffik misissuinermut immaqalu kingusinnerusukkat annertusaanermut ingerlatanik ingerlatitseqqinnissamut naammattunik aningaasalersuutissanik pissarsisinnaangitsoq.”²⁵¹
(matumani erseqqissarneqartut)

275. Naalakkersuisut siulittaasuata kiisalu Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisup akornanni oqaloqatigiinneq eqqartorneqartoq, GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussaq 1-ip akuerineqarnissaanik Naalakkersuisunut aatsitassanut oqartussat siunnersuuteqarnerannik kinguneqarpoq. Taamaalilluni tapiliussaq 1-imut tungavioq pillugu makkua nassuiaammi allassimapput:

²⁵¹ C-209: Urani pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 203-mut akissut 25. oktober 2013-imeersoq, qupp. 6

"Misissuinermut suliap ingerlaneranit ingerlateqqinneqarsinnaanissaata qulakkeerneqarnissaa siunertaralugu ingerlatat ingerlateqqissinnaanissaannut, VVM-ip, peqqissutsimut misissuinerit, VSB-ip aamma imminut akilersinnaassutsimut misissuinerit inaarsarneqarnissaannut aningaasalersuutissanik pissarsiniarnissamik ajornarunnaarsitsisussamik, pisinnaatitsissutip oqaasertaannut tapiliussaqaarnissaq oqaluuserineqarpoq.

Tamanna tunngavigalugu Naalackersuisut ingerlatseqatigiiffiup pisinnaatitsissutaata oqaasertaannut imaattumik tapiliussaqaarnissaq akuersissuteqarfigaat [...]”²⁵² (matumani erseqqissarneqartut)

276. Tamatuma kingorna tapiliussaqaq 1 tamakkiisuutillugu issuarneqarpoq. Nassuiaat tamatuma kingorna imatut naggaserneqarpoq:

"Tapiliussami ingerlatseqatigiiffik pinngoqqaatinik qingornernik ulorianartunik akulinnik misissuinissamut pisinnaatitaalerpoq. Peqatigisaanik tapiliussami erseqqissarneqarpoq Naalackersuisut piiaanissamut akuersissummik tunniussiumanngissinnaatitaasut. Taamatut tunniussiumannginneq qanorluunniit tunngavilersuutitalimmik aalajangiunneqarsinnaavoq, ilanngullugit politikkikkut eqqarsaatigisassat. Ingerlatseqatigiiffiup tamatumunnga paasinnilluni nalunaarutigaa."²⁵³ (matumani erseqqissarneqartut)

277. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaata akuerineqarnera taamaallaat tunngaviusumik aalajangiinerusooq, Naalackersuisut piunasaqaatinik maleruagassanillu aalajangersaalluni kiisalu isumalluutininik pisariaqartitsinermut, suliaasaqarfimmi isumannaatsumik inuussutissarsiornermi ingerlataqarnissamik qulakkeerisussamut, aalajangersaalluni suliaqarnermi ingerlateqqinnissaanut Inatsisartuniit piginnaatitaaffiliisoq, Naalackersuisut Inatsisartunut ilaasortamit, Sara Olsvig-imit § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 204-mut akissuteqarnerminni 4. november 2013-imeersumi erseqqissarpaat.²⁵⁴

²⁵² R-103: Urani pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 203-mut akissut 25. oktober 2013-imeersooq, qupp. 7 og C-209: Urani pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 203-mut akissut 25. oktober 2013-imeersooq, qupp. 7

²⁵³ R-103: Urani pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 203-mut akissut 25. oktober 2013-imeersooq, qupp. 7 aamma C-209: Urani pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 203-mut akissut 25. oktober 2013-imeersooq, qupp. 7

²⁵⁴ R-11: § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 204-mut Naalackersuisut akissutaat 4. November 2013-imeersooq, qupp. 1 aamma C-376 taanna aamma pillugu

278. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnera aammalu tunngaviusumik aalajangiinissap akuerineqarnera, akuersissutini allangortitsinernik malitseqaqngillat.
279. Taamanikkut aatsitassanut suliassaqaqarfirmi Naalakkersuisuusup, Jens-Erik Kirkegaardip, ulloq 12. november 2013 apeqqutit nr. 218 Inatsisartuni akissuteqaqfigaa, tassani uppernarsarlugu Naalakkersuisut – paaanissamat akuersissummik qinnuteqaammik tigusaqaqarunik – suli naliliillutik aalajangiisussaassasut:

*"Eqqorpoq "atueqqusinnngilluinnarnerup" atorunnaarsinnera tunngaviusumik aalajangernerummat, suliniutinut ataasiakkaanut anguniagaqaqarfiunani. "Atueqqusinnngilluinnarnerup" atorunnaarsinneratigut ingerlatseqatigiiffik atuinissamik akuersissummik qinnuteqaqarneranik nassataqaqpat, aamma uranimik imaluunniit aatsitassanik atomip nukinganut tunngasunik allanik imaqaqarunik, akuersissummik taassuminnga tunniussaqaqarinnissaq imaluunniit tunniussaqaqarinnissaq illoqarfuit, nunaqaqarfuit imaluunniit nunap immikkoortui immikkut ittumik sunniuteqaqarfigissavai, taamaalillunilu taakkununnga aamma tunngasuussalluni. Taamaattumik taakku immikkut ittumik ilanngunneqarlutillu tusarfigineqassapput."*²⁵⁵ (matumani erseqqissarneqartut)

280. GMAS-ip maannakkut Danmarkimi eqqartuussissuserisuata, Plesner-ip, aamma ulloq 18. november 2013 akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnera – taassumalu maannamat atuussimaneranut atuutsiinnarneqarsimaneranullu pissutaasoq - pillugu ilanngutassiamik saqqummersitsivoq. Tassani ilaatigut makkua allassimapput:

*"For the past 25 years Greenland has had a 'zero tolerance' policy in relation to the extraction of uranium, due to concerns over the consequences for that part of the population residing in close proximity to the areas where uranium may be extracted, as well as concerns for the vulnerable environment around the Arctic zone."*²⁵⁶ (matumani erseqqissarneqartut)

281. Ilanngutassiami taamatutaaq aatsitassat qaqutigoortut saffiugassartaannik, taakkua Kuannersuarni pisutut uranimut atasuusimappata, aamma paaasoqarsinnaanngitsaq, akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnek paasineqartussaasoq taamatutaaq akuersaarneqarpoq:

"At many mines, the extraction of rare earth metals is impossible without extracting uranium as well, due to the fact that the rare earth metals are often interlaced with uranium. Therefore,

²⁵⁵ R-75: Urani pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 218-imut Naalakkersuisut akissutaat 12. november 2013-imeersoq, qupp. 2

²⁵⁶ R-76: Plesner-ip ilanngutassiaa 18. november 2013-imeersoq pillugu "Parliament narrowly agrees to lift ban on extraction of uranium", qupp. 1

*lifting the ban on the extraction of uranium is a prerequisite for developing the mining industry in Greenland and for completing, for example, the Kvanefjeld project in the southern part of Greenland (among the largest mining projects in the country)."*²⁵⁷ (matumani erseqqissarneqartut)

282. Aammattaaq oqaatigineqassaaq, akuersaannngilluinnarnissamik politikkeqarnerup paasineqarnissaa matuma siuliani MiMa-p nalunaarusiaani "Urani – aatsitassarsiorluni misissuinermit ujartuinermit", 2014-imi Videncenter for Mineralske Råstoffer og Materialer (MiMa)-mit, 2013-imi GEUS-ip (De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland) ataani pilersinneqartumit saqqummersinneqartumi, uppersarneqarmat.²⁵⁸ Nalunaarusiami qupperneq 50-imi taamaalluni allassimavoq "Kalaallit Nunaata piffissami 1988-imiit 2013-imi oktobarimut ingerlatseqatigiiffiit pisortanit pigineqartuunngitsut aatsitassanik qinnqornernik ulorianartunik akulinnik aatsitassarsiorluni misissuinermit imaluunniit aatsitassanik piiaanermik suliaqarnissaat akuerinnngila."²⁵⁹ (matumani erseqqissarneqartut)

6.9 Akuersaannngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnerata kingorna piffissami GMAS aamma Kuannersuarni suliaq

283. GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussa 1-ip akuerineqarnera – taamaallunilu pinngooqaatit qinnqornernik ulorianartunik akullit ilanngunneqarnerat – tamatumalu kingorna akuersaannngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnerat, tunngaviatigut Naalakkersuisut tamanna akuerippassuk, GMAS-ip Kuannersuarni suliaqarnissamut piiaanissamut akuersissummik pissarsisinnaalerneranut aqutissiuussipput.
284. Soorlu aamma GMAS-ip tamanna eqqaagaa,²⁶⁰ taamaattoq pinngooqaatit qinnqornernik ulorianartunik akulinnik niuerutigineqartussanik piiaasoqarsinnaalernissaanut, ilanngullugu uranimik tunisassiornermik avammullu nioqquteqarnermik kinguneqartussamik piiaanissamut, Namminersorlutik Oqartussat maleruagassiinikkut sinaakkutissat inissitsittussaagaat, tunngavissaatinneqartoq ilisimaneqarpoq.
285. GMAS assigiinnngitsunik pissuteqartumik akuersaannngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnerata kingorna tusagassiuutitigut eqqartorneqattaarpoq. Taamanikkut

²⁵⁷ R-76: Plesner-ip ilanngutassiaa 18. november 2013-imeersoq pillugu "Parliament narrowly agrees to lift ban on extraction of uranium", qupp. 1-2

²⁵⁸ R-77: GEUS-ip MiMa-mi nalunaarusiaa 2014-imeersoq

²⁵⁹ R-77: GEUS-ip MiMa-mi nalunaarusiaa 2014-imeersoq, qupp. 50

²⁶⁰ Takuuk ilaatigut GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiaa 19. juli 2023-meersoqimmikkoortoq C-37 aamma C-396

aatsitassanut suliaasaqarfimmi Naalackersuisuusup ilaatigut issuaaneq manna tusagassiorfimmum Information-imut nassiussimagaa, ulloq 4. december 2013 Aatsitassanut ikummatissanullu naalackersuisoqarfiup GMAS ilisimatippaa, tassani erseqqissarneqarluni GMAS aamma akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqareernerata kingorna piiaanissamut akuersissummik qinnuteqartussaasoq, aammalu maleruagassat imaluunniit oqartussat ilusiligaanerat uranimik akulinnik aatsitassarsiorfeqalernissamut piareersimangitsut:

”Ingerlatseqatigiiffik Kuannersuarni sumiiffimmi aatsitassarsiorluni misissuiffigineqartumi piiaanissamut akuersissummik qinnuteqarniarpat, piiaanermik suliaqarneq isumannaallisaanermut, peqqinnissamut, avatangiisinut inuiaqatigiinnilu piujuartitsinissaq eqqarsaatigalugit suleriaaseq pitsaanerpaq malillugu, atugassarititaasut tunngavigalugit aatsaat akuersissut tunniunneqartussaavoq.

Kuannersuarni sumiiffimmi aatsitassarsiorluni misissuiffigineqartumi aatsitassanik peqarfik uranitaqarpoq. Tamanna isumaqarpoq, suliaasat immikkuullarissut, uranimik piiaanermut avammullu nioqquteqarnermut atassuteqartut iliuuseqarfigineqarsinnaanissaannut, maleruagassat aammalu oqartussat ilusiligaanerat inissitsinneqaqqaartussaasut.”²⁶¹

286. 2014-mi martsimi GMAS-imit aallartitat aammalu aatsitassanut oqartussat Toronto-mi naapipput, tamatumalu kingorna Aatsitassanut ikummatissanullu naalackersuisoqarfiup allakkiaq qulequtaqartoq ”Clarification concerning processing in Greenland” GMAS-imut ulloq 26. marts 2014 nassiuppa.²⁶² Allakkiami Aatsitassanut ikummatissanullu naalackersuisoqarfiup Kalaallit Nunaanni aatsitassanik suliarinninneq pillugu takorluugaasinnaasut pingasut nassuiarpei, tassungalu atatillugu allalluni, piiaanissamut akuersissutinik qinnuteqaatit suliaasamut nassuiaammik, suliarinninnissamut erseqqinnerusumik nassuiaaviummik, imaqartussaasut. Ulloq 31. marts 2014 aammalu ulloq 1. april 2014 GMAS aamma Aatsitassanut ikummatissanullu naalackersuisoqarfik suliarinninnissamut takorluukkat pillugit attaveqatigiippat.²⁶³

287. Ulloq 15. maj 2014 illuatungeriit Nuummi aprilimi naapeqatigeereernerisa kingorna, Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiup qulequtaq taanna malillugu malitseqartitsilluni allakkiaq nassiuppa.²⁶⁴ Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik tassunga atatillugu allappoq, aatsitassanik suliarinninnissamut takorluukkat marluk GMAS-ip VSB-imut aamma VVM-imut

²⁶¹ C-380: Tusagassiorfimmum saaffiginnissutit pillugit Aatsitassanut Naalackersuisoqarfiup GMAS-imut allakkiaa 4. december 2013-imeersoq, qupp. 1

²⁶² C-736: Aatsitassanut Pisortaqarfiup GMAS-imut allakkiaa 26. marts 2014-imeersoq

²⁶³ R-78: GMAS-ip aamma Aatsitassanut Pisortaqarfiup allaffigeqatigiinnerat 31. marts 2014-imeersoq

²⁶⁴ C-392: Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiup GMAS-imut sulianik ingerlatitsinissaq pillugu allakkiaa 15. maj 2014-imeersoq

nassuiaataani kiisalu suliasamat Terms of Reference-mi ilaasussaasut. GMAS-ip tamanna allakkiami 25. maj 2014-imeersumi akissuteqarfigaa, tassani ingerlatseqatigiiffik ilaatigut allalluni, suliarinninnissamat takorluukkami aningaasartuutissat kiisalu oqartussat royalty-nut pilersaarummik saqqummiineranni, suliasaq siullermik ilimagineqaqqaartunit imminut akilersinnaanginnerusussaasoq.²⁶⁵

288. Suliassaqarfimmi royalty-nut pisussaaffiit nutaat taakkua aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutitut atugassarititaasunut nalinginnaasunut tapiliussaq 3-mi ulloq 1. juli 2014 ullulerneqartumi saqqummiunneqarput.²⁶⁶ Atugassarititaasut nalinginnaasut tamatuma saniatigut GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasut nalinginnaasut maannamut atuussimasut assingai.²⁶⁷
289. GMAS-ip tamatuma saniatigut qulequttat matuma siuliani taaneqartut pillugit aatsitassanut oqartussanut allakkiaq 10. juli 2014-imeersoq nassiuppaa.²⁶⁸

6.9.1 GMAS-ip qinnuteqaateqarnerup ingerlaneranut ilaatillugu Kuannersuarni suliasamat nalunaarusianik ingerlaavartumik tunniussisarnera

290. Tamatuma kingorna ulloq 15. juli 2014 suliasamat nassuiaat, VVM-imut aamma VSB-imut nassuiaammut missingiummik imaqartoq, GMAS-ip nassiuppaa.²⁶⁹ Aatsitassanut oqartussat nalunaarusianut annertunerusunik oqaaseqaatissaqanngitsut, Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiup ulloq 5. august 2014 uppernarsarpaa.²⁷⁰ Aatsitassanik Suliassaqarfimmut Avatangiisnut Aqutsisoqarfimmit VVM pillugu oqaaseqaateqartoqareernerani GMAS-ip VVM-imut aamma VSB-imut nassuiaatinut Terms of Reference-mut missingiut inaarutaasoq ulloq 24. August tunniuppaa, taanna tamatuma kingorna pinngitsuugassaangitsumik tamanut ammasumik tusarniaassutigalugu nassiuppaa.²⁷¹

²⁶⁵ C-739: GMAS-ip Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfimmut allakkiaa 25. maj 2014-imeersoq

²⁶⁶ C-2: Aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutitut atugassarititaasunut nalinginnaasunut tapiliussaq nr. 3 ulloq 1. juli 2014 ullulerneqartoq

²⁶⁷ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutitut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut aamma C-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutitut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat), qupp. 4

²⁶⁸ C-740: GMAS-ip aatsitassanut oqartussanut allakkiaa 10. juli 2014-imeersoq

²⁶⁹ R-79: GMAS-ip VVM-imut nassuiaammut missingiusiaa aamma R-80: GMAS-ip VSB-imut nassuiaammut missingiusiaa

²⁷⁰ C-393: Naalakkersuisut suliasamat nassuiaat tigusimallugu uppernarsaanerat

²⁷¹ R-81: GMAS-ip VVM-imut aamma VSB-imut nassuiaatinut ToR-ianut missingiusiaa inaarutaasoq 24. august 2014-imeersoq aamma R-80: GMAS-ip VSB-imut nassuiaammut missingiusiaa

6.9.2 Tamatuma tungaanut qinersinissap suaarutigineqarnera aamma Naalakkersuisunnigortut

291. Pingaartumik taamanikkut Naalakkersuisuusunut siulittaasuusoq pillugu suliassat aalajangersimasut tusagassiuutitigut eqqartorneqarnerat tunngavigalugu ulloq 1. oktober 2014 Inatsisartunut qinersinissaq suaarutigineqarpoq. Qinersinissamat qineqqusaarnerup malitsigisaanik akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq aamma urani Kalaallit Nunaanni politikikkut oqallisigineqaqqilerpoq.
292. Sermitsiami ulloq 6. november 2014 ilanngutassiami ullup siualiani TV-kkut politikerit oqallitsinneqarnerat eqqartorneqarpoq. Ilanngutassiami ilaatigut allassimavoq Siumup *”uranip akoqassusaanut annerpaaffissaliinissaq”* isumaqatiginninniutiginiaraa, partii IA *”amma annerpaaffissamik killiliussamik atuutsitsileqqi[kkusulluni], kisianni innuttaasut tusarniaqqaarusullugit”*. Ilanngutassiami aammattaaq allassimavoq Demokraatit *”aatsitassat qaqutigoortut uranitallit inunnut navianaateqarsimappata”* aatsitassanik qaqutigoortunik piiasaqarnissaa kissaatiginnikkaat.²⁷²
293. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq ukiup ataatsip siornatigut atorunnaarsinneqartoq tunngaviatigut aalajangiineruinnarsimasoq, aammalu aatsitassarsiorfissanut uranitalinnik peqarfeqartunut akuersissutit atugassarititaasullu qanoq iliuuseqarfigineqarnissaat politikikkut suli isumaqatigiinngissutigineqartoq, politikerit oqallinnerannit tassannga oqaatigineqartuni ersarinnerulersinneqarpoq erseqqissarneqarlunilu.
294. Ilanngutassiap matuma siuliani taaneqartup saqqummernerani ulloq taanna,²⁷³ ulloq 6. november 2014, Aatsitassanik Suliassaqarfinnut Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup GMAS-imit ingerlatseqatigiiffiup tusarniaaneq pillugu nalunaarusiaanik taagorneqartoq pillugu piffissamat pilersaarummik tigusaqarnissaq piumasaraa.²⁷⁴ Aamma ulloq 6. november 2014 GMAS akissuteqarpoq, Inatsisartunut qinersinissaq pisussanngortoq aalajangerneqareertinnagu, aammalu akuersaanngilluinnarnissaq pillugu oqallinnerup aallarteqqinnera inernilerneqariinngippat, oqartussallu politikkiat ilisimaneqaleriinngippat, ingerlatseqatigiiffik annertunerusunik iliuuseqarnavianngitsoq. GMAS taamaalilluni allappoq:

²⁷² C-393: Naalakkersuisut suliassamat nassuiaat tigusimallugu uppernarsaanerat

²⁷² R-82: Sermitsiami ilanngutassiaq 6. november 2014-imeersoq, qupp. 1

²⁷³ R-82: Sermitsiami ilanngutassiaq 6. november 2014-imeersoq, qupp. 1

²⁷⁴ R-83: Piffissamat pilersaarut il.il. pillugit GMAS-ip aamma aatsitassanut oqartussat akornanni allaffigeqatigiinneq 6. november 2014-imeersoq, qupp. 2

*"We are working through the issues raised and are considering our responses carefully. The approaching election and the uncertainty regarding zero tolerance for uranium being reintroduced has caused us, our shareholders and our consultants a lot of concern and we need to manage this phase carefully. I doubt we can submit anything until after the election results and government policies are known."*²⁷⁵

295. Oqaatigineqassaaq akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnek taamaalinerani atorunnaarsinneqareersimammatt, aammalu GMAS-ip aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussami 1-imi aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummi urani pineqartunut ilaatileersimammagu – tassalu pissutsit taakkua, GMAS-ip oqarnera naapertorlugu GMAS-ip piiaanissamut akuersissummik piumasagaatitaqanngitsumik pisinnaatitaalerneranik malitseqarneragai. Akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup atuutseqqilersinnaanissaata ilimanaateqarnera, minnerunngitsumik GMAS-ip suliassami annertunerusunik siuariaqqinnissamik kissaatigisaqannginneranik malitseqarpoq.
296. Inatsisartunut qinersineq ulloq 28. november 2014 ingerlanneqarpoq, aammalu Naalakkersuisut nutaat ulloq 4. december 2014 partiit Siumut, Demokraatit aamma Atassut peqataatitaqarlutik inissitsiterlutik. Kim Kielsen tassunga atatillugu Naalakkersuisunut siulittaasunngorpoq.
297. Tamatuma kingorna GMAS Aatsitassanut ikummatissanullu naalakkersuisoqarfimmut ulloq 10. december 2014 allappoq aammalu GMAS-ip maannakkut suliassamut piffissaliinissaq pilerseqqinniarsarileraa oqaatigalugu. Tassunga atatillugu GMAS allappoq, GMAS-ip maleruagassiinermut tunngatillugu apeqqutit paasinarsinneqarnissaat kissaatigigaa " [...] such that we can have an idea as to when the system will be positioned to commence processing an exploitation license application for the Kvanefjeld project."²⁷⁶

6.9.3 GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutip nr. 2010/02-p sivitsorneqarnera

298. Ulloq 27. januar 2015 Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiup GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussamut missingiut nassiuppaa, tassami akuersissut ukiunut akuersissuteqarfiusunut 11-13-inut sivitsorneqartussanngormat.²⁷⁷ Tapiliussami aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussaq 1

²⁷⁵ R-83: Piffissamut pilersaarut il.il. pillugit GMAS-ip aamma aatsitassanut oqartussat akornanni allaffigeqatigiinneq 6. november 2014-imeersoq, qupp. 2

²⁷⁶ C-1067: GMAS-imiit Aatsitassanut Pisortaqarfimmut e-mail 10. december 2014-imeersoq

²⁷⁷ C-410: Aatsitassanut Pisortaqarfimmiit GMAS-imut e-mail 27. januar 2015-imeersoq aamma C-411: GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut Naalakkersuisut nutarterinerat

innersuussutigineqassasoq GMAS-ip ulloq 28. januar 2015 qinnutigaa, taamaaliornermi akuersissummi urani ilaatinneqalissammat.²⁷⁸ Taamaattumik Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiup ulloq 5. februar 2015 missingiut nutaaq nassiuppaa aammalu missingiut 27. januar 2015-imeersoq GMAS-ip taamaatiinnassagaa qinnuigalugu.²⁷⁹

299. GMAS-ip ulloq 10. februar 2015 Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfimmit saaffiginnissut akissuteqarfigaa, tassami GMAS aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutip nr. 2010/02-p sivitsorneqarnissaata paasinissaanut tunngatillugu malitseqartitsilluni apeqqutissaqarmat:

"I have one further query in regards to the exploration license renewal.

In the Addendum to license 2010/02, under point 102, the reference to 'the license period for this exploration license', is the renewed exploration license considered as 2010/02, such that the addendum also applies to the renewed license?

*I would assume that this is the case, and, if so, we will be happy to sign the renewal."²⁸⁰
(matumani erseqqissarneqartut)*

300. Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik ulloq 11. februar 2015 akissuteqarpoq:

"I apologize for the late response.

Yes we do consider addendum no. 1 as part of the renewal and thereby a part of licence 2010/02.

Could you please confirm whether the licence draft then can be accepted?"²⁸¹ (matumani erseqqissarneqartut)

301. GMAS ulloq 12. februar 2015 akissuteqarpoq aammalu allalluni:

"If that is the case, we accept the license renewal draft, and will be happy to sign and execute."²⁸²

302. Taamaattumik tapiliussaq 1 GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut ilaaginnassasoq qularutigineqanngilaq.

303. Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussap matuma siuliani taaneqartup akuerineqarnerani, GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutip nr.

²⁷⁸ C-412: GMAS-imiit Aatsitassanut Pisortaqaarfimmut e-mail 28. januar 2015-imeersoq

²⁷⁹ C-412: Aatsitassanut Pisortaqaarfimmiit GMAS-imut e-mail 5. februar 2015-imeersoq, qupp. 2 aamma C-413: GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutip nr. 2010/02-p nutarterneqarnera

²⁸⁰ C-412: GMAS-imiit Aatsitassanut Pisortaqaarfimmut e-mail, qupp. 1 aamma 2

²⁸¹ C-412: GMAS-imiit Aatsitassanut Pisortaqaarfimmut e-mail, qupp. 1

²⁸² C-412: GMAS-imiit Aatsitassanut Pisortaqaarfimmut e-mail, qupp. 1

2010/02-p sivitsorneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut maannakkut isummernissamut tunngavissiaq akuerisimagaat,²⁸³ ulloq 17. marts 2015 Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiup e-mail-ikkut GMAS-imut uppernarsarpaa,²⁸⁴

304. Sivitsuinermit atatillugu GMAS ulloq 1. april 2015 nalunaarummik nassiussivoq, Kuannersuarni suliassamut piiannissamut akuersissummik pissarsinissamut ingerlatseqatigiiffiup tamatuminna qinnuteqarnissaa tunngavissaatinneqartoq, aammalu qinnuteqaat pillugu Naalakkersuisut nammineerlutik aalajangiisussaasut, tassani ingerlatseqatigiiffiup akueralugu:

“GMEL [ETM] is currently working to complete all the necessary studies that are required to apply for an exploitation license. These include a comprehensive feasibility study, and social and environmental impact assessments. Upon approval by the Greenland government, the exploration license will be converted to exploitation (mining) license.”²⁸⁵ (matumani erseqqissarneqartut)

6.9.4 GMAS-ip Kuannersuarni suliassamut imminut akilersinnaassutsimut misissuinermit missingiummik aammalu nalunaarusianik tunniussisarnerata ingerlaannarnera

305. Ulloq 25. maj 2015 GMAS-ip Kuannersuarnut suliassamut Feasibility Study (imminut akilersinnaassutsimik misissuineq) ilanngullugu, nalunaarut tamanut saqqummiuppaa. Nalunaarummi GMAS allappoq, misissuineq *“a key component of an application for an exploitation (mining) license”*, aammalu ingerlatseqatigiiffiup kingusinnerusukkut tunniutissagaa *“an exploitation license application with the Greenland government.”*²⁸⁶
306. Ingerlaqqilluni GMAS-ip ulloq 3. juni 2015 Kuannersuarni suliassami saffiugassanut sillimmatiminnut missingersuinerit, *“Ore Reserve Statement”*-itut iluseqartut, saqqummiuppai, tassani peqarfiup erseqqinnerusumik katitigaanera nassuiarneqarluni.²⁸⁷
307. Piffissami ulloq 30. juli 2015 aallarnerfigalugu ulloq 23. november 2015 tungaanut mailikkut allaffiqatigiittarnermi GMAS aamma Aatsitassanut ikummatissanullu naalakkersuisoqarfik

²⁸³ C-415: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutip nr. 2010/02-p nutarterneqarnissaa pillugu Aatsitassanut Pisortaqarfimmit GMAS-imut e-mailikkut allagaq 17. marts 2015-imeersoq, qupp. 1

²⁸⁴ C-7: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02, qupp. 1

²⁸⁵ C-416: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutip nr. 2010/02-p nutarterneqarneranut tunngatillugu GMAS-ip tusagassiuutitigut nalunaarutaa 1. April 2015-imeersoq, qupp. 1

²⁸⁶ C-39: *“Kvanefeld feasibility Study Completed”*-imut tunngatillugu GMAS-ip aningaasanut niuerfimmi nalunaarutaa 25. maj 2015-imeersoq

²⁸⁷ C-40: GMAS-ip aningaasanut niuerfimmi tusagassiuutitigut nalunaarutaa 3. juni 2015-imeersoq

suliassap siumut ingerlanera pillugu allaqatigiipput, tassani Aatsitassanut ikummatissanullu naalakkersuisoqarfiup ulloq 23. november 2015 GMAS ilisimatillugu suliassamut Terms of Reference aammalu tamanut ammasumik tusarniaanermut tusarniaaneq pillugu nalunaarussiaq qinnuteqarnermut suliassap ingerlanerata ingerlaqqinnissaanut tunngavigineqarsinnaasut, Naalakkersuisut maannakkut akuerisimagaat.²⁸⁸

308. Ulloq 2. december 2015 GMAS-ip VVM-imut aamma VSB-imut nassuiaatinut missingiutit kiisalu imminut akilersinnaassutsimut misissuineq aatsitassanut oqartussanut nassiuppai, tassani GMAS-ip qinnuteqaatip sularineqarnerata ingerlanerani ilaatillugu taakkua tamanut ammasumik tusarniaassutigineqarsinnaanissaat qinnuteqaatigalugu.²⁸⁹

6.9.5 GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasut paasineqarnissaat aammalu paasineqarnissaasa uppernarsarneqarnera pillugit politikikkut oqallinneq

309. Kalaallit Nunaanni uranimik imaluunniit aatsitassanik qinngornernik ulorianartunik akulinnik allanik piiasoqassanersoq pillugu Naalakkersuisut innuttaasunik taasititsissasut, pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuummik Partii IA ulloq 3. marts 2016 saqqummiussivoq.²⁹⁰ Aalajangiiffigisassatut siunnersuummi siunnersuuteqartoq allappoq akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinneqarnera kukkunerusoq, kisianni inerteqquteqarneq atuutseqqilerneqassappat GMAS-ip aatsitassarsiorluni misissuinermini aningaasartuutimik ilai utertillugit akilersittussaassagaat akerlilerneqarsinnaanngitsoq.²⁹¹
310. Partii Atassut tamatuma saniatigut, aatsitassanik qinngornernik ulorianartunik akulinnik piiaanissap pillugu innuttaasunik isumasiuilluni taasititsinissamik Naalakkersuisut peqquneqassasut pillugu Inatsisartunut siunnersuummik saqqummiussivoq, tassungalu taamanikkut Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut, Niuernermet Nunanullu Allanut Naalakkersuisuusoq (aammalu *aasitassanuunngitsoq*), Vittus Qujaukitsoq, ulloq 20. april 2016 akissuteqaammik saqqummiussivoq.²⁹²
311. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu pisinnaatitsissummik pigisaqartup tamanna sioqqullugu aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutip ataani atugassarititaasut tamaasa

²⁸⁸ C-402: Aatsitassanut Pisortaqarfimmit GMAS-imut e-mail 23. november 2015-imeersoq

²⁸⁹ C-41: GMAS-ip VVM-imut aamma VSB-imut nassuiaatinut missingiutit kiisalu imminut akilersinnaassutsimut misissuinerit pillugit aningaasanut niuerfimmi nalunaarutaa 2. december 2015-imeersoq

²⁹⁰ C-202: Uranimik piianeq avammullu nioqquteqarneq pillugit Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut 3. marts 2016-imeersoq

²⁹¹ C-202: Uranimik piianeq avammullu nioqquteqarneq pillugit Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut 3. marts 2016-imeersoq., qupp. 2

²⁹² C-214: Iltersuutaasussamik innuttaasut taasitinneqarnerisa ingerlanneqarnissaa pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuummut Naalakkersuisut akissuteqaataat

naammassisimappagit, aammalu peqarfinnik niuerneramik tunngaveqartumik piiarneqarsinnaasunik, piiaanissamik siunertaqarfigisani, paasinarsisissimappagit pisinnaatitsissummik pigisaqartoq Kuannersuarni suliasamat piiaanissamat akuersissummik tunineqarsinnaatitaasoq, aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi aallaaviusoq, Vittus Qujaukitsup, taamanikkut Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut, Niuernermut Nunanullu Allanut Naalakkersuisuusup, akissuteqaammi uteqqippaa. Tassunga atatillugu GMAS eqqaaneqanngilaq. Taamanikkut Naalakkersuisuusup tamatuma kingorna allappoq, innuttaasut taasitinneqarneranni pisinnaatitaaneq taanna killilerneqarsinnaasoq aammalu Kalaallit Nunaat aningaasaliivissatut orniginannginnerulersissinnaagaa.²⁹³

312. GMAS-ip aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissummi pigisamini pisussaaffini tamaasa naammassisimappagit kiisalu peqarfimmi GMAS-ip piiaffiginiagaani niuerutigisassanik piiaanissaq paasinarsisissimallugu killissalersorsimallugulu, GMAS Kuannersuarni suliasamat piiaanissamat akuersissummik pisinnaatitaasussaasoq, taamanikkut Naalakkersuisuusup akissuteqaammi uppersarsaraa, GMAS naammagittaalliorluni allakkiami imm. 424-mi, 458(b)-imi aamma 1186(e)-mi allappoq. Tamanna eqqorsimappat, tassalu taamanikkut Naalakkersuisuusup, suliasaqarfimmut naalakkersuisuunngitsup, oqaatigineqartut GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissut nr. 2010/02 isummerfiginngilaa, kisianni aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi nalinginnaasumik aallaavigineqartoq issuaannarlugu.
313. Tamatuma kingorna tusagassiorfiup Sermitsiap ulloq 27. april 2016 ilanngutassiami allanneratuut *”urani pillugu oqallinneq sakkortusiartoqqilerpoq”*.²⁹⁴ IA-p 2016-imi martsip qaammataani aalajangiiffigisassatut siunnersuummi periarfissatut oqaatigisaatut, taamaalluni akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq atuutseqqinneqalissagaluarpat, GMAS taarsiivigineqarnissamik piunasaqaateqarsinnaassanersoq, Sermitsiap tassunga atillugu professori Peter Pagh aperisimavaa. Professori Peter Pagh tassunga atatillugu tamanna qularnartoq oqaaseqarsimanera issuarneqarpoq, ingerlaqqillunilu allalluni:

*”Ujarlernissamat akuersissuteqaraanni tamatigut qalluinissamat akuersissummik tunisisoqarneq ajorpoq. Siulleq siulliullugu isummerfigineqariarluni kingorna tullia isummerfigineqartarpoq, inatsit taamatut aaqqissuullugu sanaajuvoq. Suliffeqarfiullu pineqartup suliniummik aallartitsinermiinnit tamanna eqqummaariffigisimassavaat”*²⁹⁵

314. Akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq atuutseqqinneqalissagaluarpat Naalakkersuisut GMAS-imut taarsiissuteqarnissamat akisussaatinneqarsinnaasussaasut, GMAS naammagittaalliorluni

²⁹³ C-214: Ilitsersuutaasussamik innuttaasut taasitinneqarnerisa ingerlanneqarnissaa pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuummut Naalakkersuisut akissuteqaataat, qupp. 1

²⁹⁴ R-85: Sermitsiami ilanngutassiaq 27. april 2016-imeersoq, qupp.1

²⁹⁵ R-85: Sermitsiami ilanngutassiaq 27. april 2016-imeersoq, qupp. 1 aamma 2

allakkiami imm. 426-mi²⁹⁶ allammat, professori Peter Pagh aamma oqaaseqarsimasoq, tamanna eqqunngilaq. Matuma siuliani issuaanermut nangissutigalugu professori Peter Pagh taamaalilluni oqarpoq:

”Suliffeqarfilli qalluinissamut akuersissummik tunineqarpat, taava taassuma taarsiiviginninnissamik akisussaanermik atortuulersitsisinnaanerata annertuumik ilimanaateqarnera qularnarunnaassaaq.”²⁹⁷

Ilisimaneqartut GMAS sukkulluunniit piaanissamut akuersissummik tunineqarsimanngilaq.

315. Oqallinneq ingerlaqqippog, aammalu partii IA 2011-mi partiip Naalakkersuisuniinnerani GMAS-imut tapiliussaq 1-imik tunniussisimaneranut isornartorsiorneqarpoq. Tamatumani Kuupik Kleist, 2011-mi Naalakkersuisunut siulittaasuusimasoq, kiisalu Ove Karl Berthelsen, 2011-imi aatsitassanut suliassaqarfimmi Naalakkersuisuusimasoq, aammalu tamarmik partiimit IA-meersuusut, GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasut paasineqarnissaat pillugu oqaaseqartinneqarput. Tamanna Sermitsiami ulloq 6. maj 2016 ilanngutassiani qulequtaralugu ”IA-p uranimik tunisassiornissaq imaluunniit avammut tuniniaanissaq akuersissutigisimanngisaannarpaa” pivoq.²⁹⁸
316. Kuupik Kleist aamma Ove Karl Berthelsen, atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 709-711 atuutsinneqalermata, aammalu GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02-mut urani pillugu tapiliussaq 1-ip akuerineqarnerani Naalakkersuisunut siulittaasuusimasoq aammalu aatsitassanut suliassaqarfimmi Naalakkersuisoq, atugassarititaasunik nammineerlutik paasinninnertik pillugu imatut allapput:

”Naalakkersuisut siornatigut siulittaasorisimasaat Kuupik Kleist aamma ilaatigut aatsitassanut naalakkersuisuusimasoq Ove Karl Berthelsen isumaqarput, inuit taasitinneqarnissaannik oqallinnermut atatillugu piaarinani sallunaveeqqutitut tigusarineqarlutik.

Tassami uranimik tunisassiortoqalernissaanik isumaqataasut oqaatigaat, IA-kkut taamaaliorsinnaanissamut ammaassisuusut, tassami taakkua ingerlatsiviup Greenland Minerals and Energy (GME) Kuannersuarni atortussiassanik misissuinissaanut 2011-mi akuersissummik tunniussaarmata, naak uranitaqaraluarpataluunniit.

Suli piaanngilluinnarnissaq

²⁹⁶ Takuuk GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiaa 19. juli 2023-meersoq, imm. 426

²⁹⁷ R-85: Sermitsiami ilanngutassiaq 27. april 2016-meersoq, qupp. 2

²⁹⁸ R-85: Sermitsiami ilanngutassiaq 27. april 2016-meersoqog C-451: Sermitsiami ilanngutassiaq 6. maj 2016-meersoq

- *Allakkat uppernarsaatit naapertorlugit, GME-p misissueqqissaarnissaminut akuersissutitut 2011-mi pissarsiarisaani erseqqissumik allassimavoq, naalakkersuisuutitama tungaannit 'uranitalinnik piiaangilluinnarnissamik aalajangersagaq' qaqugukkulluunniit apeqquserneqanngitsoq. Aamma erseqqissumik allassimavoq, aatsitassarsiortitseqatigiiffik misissueqqissaarnissami annertusinissaanut atatillugu uranimik tamatumunngaluunniit assingusumik piiaasinnaanissaminut akuersissuteqarfigineqanngimmat, Kuupik Kleist tikkuaavoq.*²⁹⁹ (matumani erseqqissarneqartut)

317. Oqallinnerup matuma siuliani allassimasup kingunerisaanik Kuupik Kleistip amma Ove Karl Berthelsenip parteeqataat aammalu Inatsisartunut ilaasortaq, Múte B. Egede, taamanikkut Aatsitassanut Naalakkersuisuusumut aammalu partiimi Demokraatini ilaasortaasumut, Randi Vestergaard Evaldsen-imut GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasut pillugit § 37 naapertorlugu arlalinnik apeqquteqaateqarpoq (nr. 2016-115).³⁰⁰
318. Taamanikkut Naalakkersuisuusup uppernarsarsinnaasimavaa, tapiliussaq 1-imi GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasut immikkut ittut suli atuuttut aammalu ilaatigut ulloq 13. maj 2016 akissuteqaammi imatut allalluni:

"Tapiliussaq ulloq 3. april 2012-mi atulersinneqarpoq sulilu atuulluni. Tapiliussaq aatsitassarsiortiluni misissuinissamut isumaqatigiissut nr. 2010/02-mut ilaavoq.

*Immikkoortoq 709-711 aamma Kujataani Kuannersuit eqqaanni nunaminertaq pillugu akuersissummut 2010/02-mut tapiliussaq nr. 1-imut tunngasumut september 2010-meersumut nalinginnaasumik piumasagaatinut tapiliussaq pillugu nassuiaammi allaaserineqarsimasut suli atuupput.*³⁰¹ (matumani erseqqissarneqartut)

319. Taamanikkut aatsitassanut suliassaqarfimmut Naalakkersuisuusup nassuiaat siuliani taaneqartoq 23. oktober 2013-imeersoq innersuussutigaa, tassani allassimammat "*ingerlatassat ingerlateqqinnissaannut aningaasalersuutissarsinnaanissamut, aammalu VVM, peqqinnissamut misissuinerit, VSB aamma imminut akilersinnaassutsimut misissuinerit naammassineqarsinnaanissaannut*" tapiliussaq 1 akuerineqarsimasoq.³⁰² Sulilu pingaarnerusutut nassuiaammi ilisimaneqareersutut allassimavoq, tapiliussaq 1-imi aalajangersarneqartoq "*Naalakkersuisut piiaanissamut akuersissummut*

²⁹⁹ R-85: Sermitsiami ilanngutassiaq 27. april 2016-imeersoq aamma C-451, qupp. 1

³⁰⁰ R-13: GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasut pillugit § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 2016-115-imut akissut aamma C-453 taanna aamma pillugu

³⁰¹ R-13: GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasut pillugit § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 2016-115-imut akissut, qupp. 2 aamma C-453, qupp. 2 taanna aamma pillugu

³⁰² R-103: Urani pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 203-mut akissut 25. oktober 2013-imeersoq, qupp. 7 aamma C-209: Urani pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 203-mut akissut 25. oktober 2013-imeersoq, qupp. 7

akuersissummik tunniussiumanninnissamik pisinnaatitaasut. Taamatut akuersiumanninneq qanorluunniit tunngavilersuutitalimmik pisinnaavoq, ilanngullugit politikikkut mianerisassat. Ingerlatseqatigiuffiup tamanna paasillugu uppersarpaa.³⁰³ (matumani erseqqissarneqartut)

320. Ulloq taanna, ulloq 13. maj 2016, Sermitsiami sammeneqartoq pillugu ilanngutassiaq saqqummeqqippoq, qulequtaqarluni "Sooq IA-p suliniut unitsiinnaarsimanngilaa".³⁰⁴ Ilanngutassiaq Kuupik Kleistip aamma Ove Karl Berthelsenip GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasut pillugit sapaatip akunnerata siuliani oqaaseqaatai innersuussutigalugit aallarnerneqarpoq, tassani makkua allassimallutik:

"Sapaatit akunnerani qaangiuttumi Sermitsiami siusinnerusukkut IA-mi Naalakkersuisunilu siulittaasuusimasooq Kuupik Kleist oqarpoq nammineq naalakkersuisuutitaqarnermi nalaani GME Kuannersuarni uranimik piiaanissaminut akuersissuteqarfigineqarnissaminik neriorsorneqarsimanngisaannartoq.

Uppersarpaa naalakkersuisuutitami taamaallaat aatsitassanik misissuinissamik akuersissuteqarfigisimagaa, GME-lu piiaanissamut akuersissummik pissarsinissani naatsorsuutigissallugu tunngavissaqanngitsoq.³⁰⁵ (matumani erseqqissarneqartut)

321. Tamanna aamma maannakkut partiip Siumup aamma ilalerpasilerpaa, tassami politikerit Siumumeersut aammalu siusinnerusukkut Aatsitassanut Naalakkersuisuusooq, Jens-Erik Kirkegaard, taamaalillutik ilanngutassiami 13. maj 2016-imeersumi imatut issuarneqarput:

"Kuupik Kleistip Ove Karl Berthelsenillu tunngavilersuutaat ajunngillat, pingaarnertulli inuttaasut aamma erseqqissarpaat GME-p naatsorsuutigissanngikkaa piiaanissamut akuerineqarnissani, soormi taava suliniut unitsinngilaat? [...]

Taamanikkut naalakkersuisut IA-mi siuttoqarlutik tikkuussipput taamaalilluni GME suliniutimini ingerlariaqqissinnaalluni taamaaliornerminilu suli milliuunit arlaqartut atorlugit.

³⁰³ R-103: Urani pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 203-mut akissut 25. oktober 2013-imeersooq, qupp. 8 aamma C-209: Urani pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 203-mut akissut 25. oktober 2013-imeersooq

³⁰⁴ C-452: Sermitsiami ilanngutassiaq 13. maj 2016-imeersooq

³⁰⁵ C-452: Sermitsiami ilanngutassiaq 13. maj 2016-imeersooq, qupp. 1

*Akerliugaanni tamanna pimoorussinnginnerunngila. Oqartoqaannarsimassagaluarpoq naagga, uranimik piiaasoqanngivittussaavoq.*³⁰⁶ (matumani erseqqissarneqartut)

322. Jens-Erik Kirkegaardip oqarnera naapertorlugu Naalakkersuisut taamaalillutik GMAS-imut 2011-mi "naameersimapput". Aamma ulloq 13. maj 2016 taamaalinerani Aatsitassanut Naalakkersuisuusup, Randi Vestergaard Evaldsenip, Naalakkersuisut tapiliussaq 1-ip akuerineqarnerani uranitalinnik piiaanissamut akuersissummik tunniussinissaq sulii naaggaarsinnaagaat, Inatsisartunut § 37 naapertorlugu apeqquteqaatip nr. 2016-115-ip akissuteqarfigineqarnerani, uppersarsarpaa.³⁰⁷
323. Qaammatit kinguliini taamanikkut Naalakkersuisuusuni avissaartuuttoqarpoq, aammalu 2016-imi oktobarimi Nalaakkersuisuni naalakkersuisooqatigiit nutaat pilersinneqarput, sulii tassaniilluni Siumut, kisianni maannakkut aamma partiit Inuit Ataqtigiit (IA) aamma Partii Naleraq tassaniilerlutik, Demokraatit aamma Atassut naalakkersuisooqatigiinniigunnaarlutik.
324. Naalakkersuisooqatigiilersuni partiit taakkua marluusut Siumumi pisut paarlattuannik uranimut isornartorsiuisuupput, taamaattumillu naalakkersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiissummi nutaami allanneqarpoq partiit isumaqatigiinngissutaat, siunissami peqarfimmi uranitalinnik piiaanissamik qinnuteqaatit oqallisigineqartussanngoraangata, oqallisigineqartassasut.
325. Naalakkersuisunngortut inissitsitereerneranni aatsitassat qinngornernik ulorianartunik akullit pillugit apeqqutit akissuteqarfigineqarnissaannut Naalakkersuisunngortup atugassaasut suliffiup iluani sillimmatissatut allakkiaq, Aatsitassanut ikummatissanullu naalakkersuisooqarfiup suliaraa.³⁰⁸ Sillimmatitut allakkiami 9. oktober 2016-imeersumi GMAS taamaalinerani piiaanissamut akuersissummik pisinnaatitaanersoq pillugu Naalakkersuisunngortut apeqquteqarfigineqarsinnaanerit, Naalakkersuisooqarfiup ilaatigut sillimaffigereerpaat. Taamaalilluni sillimmatitut allakkiami apeqqutip/akissutip ataanni makkua allassimapput:

"GME piiaanissamut akuersissummik pisinnaatitaava?"

Naamik.

GME-mut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut tassunga tunngatillugu immikkut ittumik pisuuvoq. Nalinginnaasumik pisinnaatitsissummik pigisaqartoq aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut malillugu peqarfimmi niuerutigalugu piiaanissamik

³⁰⁶ C-452: Sermitsiami ilanngutassiaq 13. maj 2016-imeersoq, qupp. 1

³⁰⁷ R-13: GMAS-imut akuersissummumut atugassarititaasut pillugit § 37 naapertorlugu apeqquteqaammumut nr. 2016-115-imut akissut, qupp. 2 aamma C-453, qupp. 2

³⁰⁸ R-86: Aatsitassanut Pisortaqarfiup Naalakkersuisumut sillimmatissatut allakkiaa 9. oktober 2016-imeersoq

paasinarsisitsisinnaaguni killissalersuisinnaallunilu, taanna pīaanissamut akuersissummik inatsisitigut pisinnaatitaasarpog.

GME-mut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummi tamanna atuutinnigilaq. GME-mut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummi Naalakkersuisut pīaanissamut akuersissummik tunniussinissarpiaq tunuarsimaarfigaat. GME pīaanissamut akuersissummik inatsisitigut pīumasaqarsinnaanngitsoq, akuersissummut allakkiarpiani immikkuullarissummik tamanna ilanngullugu allanneqarpog.”³⁰⁹

326. Siuliani taaneqartoq Múte B. Egede, IA-meersoq, Aatsitassanut Naalakkersuisunngorpoq. Sermitsiami ulloq 2. november 2016 ilanngutassiami aatsitassanut suliassaqarfimmi Naalakkersuisunngortup, Naalakkersuisuni uranimut apeqqut – taassumalu Kuannersuarni suliassap suliarineqarnissaanut pingaaruteqarnera – pillugit isumaqatigiinngissuteqarneq eqqaavaa:

”Qinnuteqaatip suli nassiunneqarsimannginnera isummerfigeqqavara, taamaattumik tassa taannaavoq akissutigisinnaasara. Naalakkersuisoqatigiinni uran pillugu isumaqatigiinnginniarluta isumaqatigiissimavugut. Aamma aatsitassat uranimik akoqarnerpaaffissaannik inissiinissamik siunnersuummik saqqummiussaqaarniarluta isumaqatigiissimavugut. Tamanna Naalakkersuisoqatigiinni killiffigaarput.”³¹⁰

327. Ulloq 25. november 2016 taamanikkut Aatsitassanut Naalakkersuisuusup, Múte B. Egedep, Kuannersuarni suliassaq pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaat nr. 2016-262 akissuteqarfigaa. Naalakkersuisut apeqquteqaammut nr. 2016-115-imut akissuteqaammi (matuma siuliani imaqaarnersiorneqartoq) allassimasutut suli isumaqaarnersut, ilaasortap apeqqutigaa. Taamanikkut Naalakkersuisuusup uppersarsarpaa:

”Aap. Naalakkersuisut suli taamatut isumaqarput.

2016-115-imut akissut paasissutissanik pissusiviusunik oqaatiginninneruvoq, tassa imaappog aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummi ataatsimi akuersissummut atugassarititaasut aalajangersimasut oqaatigineqarput. Paasissutissat pissusiviusunut tunngasut taakkua 2016-115-imut akissuteqaateqarnermiilli allannguuteqanngillat. Taamaalilluni akissuteqaat allanngunngilaq.

³⁰⁹ R-86: Aatsitassanut Pisortaqarfiup Naalakkersuisumut sillimmatissatut allakkiaa 9. oktober 2016-imeersoq, qupp. 4

³¹⁰ R-87: Sermitsiami ilanngutassiaq 2. november 2016-imeersoq, qupp. 2

Piiaanissamut akuersissummik tunniussinissaq pillugu Naalakkersuisut aalajangiigaangata, akuersissummumut atugassarititaasut Naalakkersuisut pingaartittarpaat. Tamatuma saniatigut pisortat ingerlatsineranni maleruagassat aamma suliassaqarfimmumut inatsisit atuuttut malillugit, suliassanik suliaqarnerni allatigullu aalajangiinerni, pisortat ingerlatsineranni tunngavissarititaasut kinaassusersiunngitsut aallaavigalugit aammalu tunngavissarititaasunut inatsimmi aalajangersarneqartunut naapertuuttumik, aalajangiisoqartartussaavoq.”³¹¹

328. Ulloq 30. november 2016 taamanikkut Aatsitassanut Naalakkersuisuusup, Múte B. Egedep, Kuannersuarni suliassaq pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaat nr. 2016-263 akissuteqarfigaa.³¹² GMAS piiaanissamut akuersissummik tunniussinissamik piareersimanersoq, ilaasortap taamaalilluni apeqqutigaa, tamatuma kingorna taamanikkut Naalakkersuisuusup suliap ingerlanera nassuiarlugu. Akissuteqaammi ilaatigut allassimavoq:

”Piiaanissamut akuersissummik qinnuteqaat taamaalilluni suliap ingerlanerininik immikkoortunik arlalinnik aammalu allakkianik arlalinnik ilaqarpoq, ingerlaavartumik sularineqartussanik, tamanut saqqummersinneqartussanik, naggataatigullu Naalakkersuisunit nalilersorneqartussanik.”³¹³ (matumani erseqqissarneqartut)

6.9.6 Kuannersuarni suliassamut VVM-imut aamma VSB-imut nassuiaatit pillugit suliap ingerlanerata ingerlaqqinnera

329. VVM-imut nassuiaammumut missingiutip 2. december 2015-imeersup siuliani eqqaaneqartup, tamanut ammasumik tusarniaassutigalugu nassiunneqarnissaanut GMAS itigartinneqartoq, Aatsitassanik Suliassaqarfimmut Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup ulloq 7. april 2017 nalunaarfigaa.³¹⁴
330. Avatangiisinut Aqutsisoqarfik aamma GMAS tamatuma kingorna VVM-imut nassuiaammik suliaqarnissamut tunngatillugu suliap ingerlanera pillugu sivisunerusumik oqaloqatigiipput, GMAS paasissutissanik Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup qinnutigisaannik tunniussinissamik aammalu allatigut VVM-imut missingiutip nutarteqqinnissaanik pisussaaffilerneqarneranik inerineqartumik.

³¹¹ C-468: § 37 naapertorlugu apeqquteqaammumut nr. 262/2016-imut akissut 25. november 2016-imeersaq, qupp. 2

³¹² C-564: Kuannersut pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammumut nr. 2016-263-imut akissut 30. november 2016-imeersaq

³¹³ C-564: Kuannersut pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammumut nr. 2016-263-imut akissut 30. november 2016-imeersaq, qupp. 4.

³¹⁴ R-14: Aatsitassanut Suliassaqarfimmut Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup VVM-imut missingiummut itigartitsineq pillugu GMAS-imut nalunaarutaa 7. april 2017-imeersaq

331. Tamatuma tungaanut Inatsisartunut qinersinissaq suaarutigeqqinneqarsimavoq ulloq 24. april 2018 ingerlanneqartussanngorlugu. Tamatuma kingorna Siumup aamma partiit Naleqqap, Atassutip aamma Nunatta Qitornaasa naalackersuisooqatigiinnissamik isumaqatigiissuteqarnerat tunngavigalugu Naalackersuisut nutaat inissitsiterput. GMAS tamanna pillugu ulloq 8. maj 2018 tusagassiuutitigut nalunaarummik nassiussivoq, qulequtaralugu "New, Pro-Mining Coalition Government Established in Greenland".³¹⁵ Tassani GMAS allappoq, GMAS-ip akuersissuteqarfigineqarnissaanut periarfissanut Kalaallit Nunaanni naalackersuisut aatsitassarsiorluni suliaassanut akuersaartumik isiginnittaaseqarnissaat pingaaruteqartoq:

"The coalition agreement articulates a clear position of support for the mining industry, and a desire for Greenland to be an attractive destination for foreign investment, and to competitively develop and operate mining operations. Importantly, the coalition agreement outlines a clear position of support for rare earth production and associated uranium by-production [...]"

A supportive pro-mining government sets the scene to effectively move through the next steps in the permitting process, and gain project approvals."³¹⁶

332. GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutip nr. 2010/02-p nutaamik sivitsorneqarnera 2018-imi juunimi akuerineqarpoq. Sivitsuineq aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussaq nr. 4-mi tunniunneqarpoq.³¹⁷ Tapiliussaq 4-mi allakkiat annertunerusut akuersissummut nr. 2010/02-mut atuuttut, innersuussutigineqarput, ilanngullugu aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut tapiliussaq 1.
333. Aammattaq aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussat 5 aamma 6, Naalackersuisut ulloq 19. september 2018 aamma ulloq 13. august 2018 atsiorteranniit atuutilersut, akuerineqarput.³¹⁸ Tapiliussaq 5 GMAS-ip taaguutaata allanngortinneqarneranut taamaallaat tunngassuteqarpoq, tapiliussaq 6 aatsitassarsiorluni misissuinissamut pisussaaffiit annikillisinneqarnerannut tunngassuteqarluni.
334. GMAS-ip VVM-imut nassuiaammut missingiut nutartigaq Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmut e-mailikkut 31. august 2018-imeersukkut nassiuppaa, tassungalu atatillugu allalluni, suliaapp sumiiffiani peqarfimmut piiaanissamut akuersissummut tapertaasussatut nassuiaat nassiunneqartoq.³¹⁹ Aamma ulloq 2. oktober 2018 GMAS-ip VVM-imut nassuiaammut missingiut

³¹⁵ R-140: Qinersinissaq pillugu GMAS-ip tusagassiuutitigut nalunaarutaa 8. maj 2018-imeersaq

³¹⁶ R-140: Qinersinissaq pillugu GMAS-ip tusagassiuutitigut nalunaarutaa 8. maj 2018-imeersaq, qupp. 1

³¹⁷ C-11: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussaq nr. 4

³¹⁸ C-12: Akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussaq nr. 5 aamma C-13: Akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussaq nr. 6

³¹⁹ C-842: GMAS-ip VVM-imut nassuiaammik iluarsisamik nassiussinera 31. august 2018-imeersaq

iluarsisaq Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmut nassiuppaa.³²⁰ Avatangiisinut Aqutsisoqarfik ulloq 4. oktober 2018, VVM-imut nassuiaammi amigaataasut aalajangersimasut pillugit GMAS-imut mail-imik nassiussivoq.³²¹

335. Tamatuma kingorna Avatangiisinut Aqutsisoqarfik aamma GMAS, VVM-imut nassuiaatip suliarineqarneranut tunngatillugu suliap ingerlanera pillugu sivisunerusumik oqaloqatigiipput, aammalu GMAS ulloq 4. april 2019 Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmut e-mailimik nassiussivoq, oqartussat VVM-imik suliarinninnerat pillugu arlalinnik isornartorsiulluni, ilanngullugu suliasamik suliarinninnerup sivisussusaa. Pisup ingerlanerata kingunerisaanik Naalakkersuisut ulloq 6. september 2019 aalajangiipput, tassani allassimalluni GMAS-ip naammagittaalliutai tunngavissaqanngitsut.³²²

6.9.7 GMAS-ip Kuannersuarni suliasamat piiaanissamat akuersissummik qinnuteqaataa

336. Ulloq 17. juni 2019 aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissut nr. 2010/02 innersuussutigalugu, GMAS Kuannersuarni suliasamat piiaanissamat akuersissummik qinnuteqarpoq.³²³
337. Ukiup siuliani oqaatigineqareersutut Inatsisartut ulloq 24. april 2018 Inatsisartunut qinersisoqarpoq, tamatuma kingorna GMAS-ip oqarnera naapertorlugu ”*pro-mining*” Naalakkersuisut inissitsitersimallutik.
338. IA-p Inatsisartuni ilaasortaataitaa, Múte B. Egede, qinersinnginnermi aatsitassanut suliasaqarfimmi Naalakkersuisuusooq, ulloq 8. august 2019 piiaanissamat akuersissummik qinnuteqaat tunngavigalugu Kuannersuarni suliasaq pillugu Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisunngortumut, Erik Jensenimut, § 37 naapertorlugu arlalinnik apeqquteqaateqarpoq (nr. 2019/266).³²⁴ Naalakkersuisut suliasamat isumaat pillugu apeqqummut taamanikkut Naalakkersuisuusooq akissuteqarpoq, qinnuteqaat suliarineqaleruttortoq, aammalu VVM-imut aamma VSB-imut nassuiaatit kiisalu suliasap imminut akilersinnaassuseqarneranik misissuineq ilanngunneqartut, taakkununnga pitsaassusissanut

³²⁰ C-852: GMAS-ip VVM-imut nassuiaammut missingiusiaa iluarsisaq Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmut 2. oktober 2018-imeersoq

³²¹ R-88: Aatsitassanut suliasaqarfimmut Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup VVM-imut nassuiaat pillugu GMAS_imut allakkiaa 4. oktober 2018-imeersoq

³²² R-30: GMAS-ip suliasamik suliarinninneq pillugu naammagittaalliutaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 6. september 2019-imeersoq, qupp. 4

³²³ R-15: Aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissut nr. 2010/02 [innersuussutigalugu GMAS-ip piiaanissamat akuersissummik qinnuteqaataa](#) 17. juni 2019-imeersoq

³²⁴ R-89: Kuannersuarni kingullertigut ineriartorneq pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 2019/266-imut akissut 8. august 2019-imeersoq

piumasaqaatinik naammassinninersut nalilersoqqaarneqartussaasoq.³²⁵ Tamatuma kingorna taamanikkut Naalakkersuisuusoq imatut akissuteqarpoq:

”Pitsaassusissanut piunasaqaatit naammassineqarsimappata, qinnuteqaammut najoqqutassat (VSB-mut aamma VVM-mut nassuiaatit) tamanut ammasumik tusarniaassutigineqassapput. Aatsaat tamatuma kingorna qinnuteqaammut najoqqutassat akuerineqarsinnaanersut, aammalu ingerlatseqatigiiffik piiaanissamut akuersissummik tunineqarsinnaanersaq, Naalakkersuisut isummerfigissavaat.”³²⁶

339. Inatsisartunut ilaasortap taassumarpiap, Múte B. Egedep, matuma siuliani oqaatigineqartutut ulloq 13. maj 2016, GMAS-imut tapiliussaq 1-imi akuersissummut atugassarititaasut immikkut ittut, aammalu aatsitassanut oqartussat nassuiaataanni 23. oktober 2013-imeersumi allassimasut – tassani allassimalluni GMAS piiaanissamut akuersissummik pisinnaatitaanngitsoq – suli atuuttut, siusinnerusukkut Aatsitassanut Naalakkersuisuusoq, Randi Vestergaard Evaldsen, uppernarsaatippaa.³²⁷ Naalakkersuisunngortumut ulloq 8. august 2019 apeqquteqaatini Múte B. Egedep apeqqut taanna uteqqippaa, tassani Múte B. Egedep nassuiaat taannarpiap 23. oktober 2013-imeersoq innersuussutigalugu, GMAS-imut tapiliussaq 1-imi atugassarititaasut immikkut ittut suli atuunnersut, apeqqutigalugu. Tamatumunnga Aatsitassanut Naalakkersuisoq, Erik Jensen, akissuteqarpoq:

”Aap.”³²⁸

340. Aatsitassanik Suliassaqarfinnut Avatangiisinut Aqutsisoqarfik VVM-imut nassuiaammut GMAS-ip missingiusiaa juni 2019-meersoq pillugu ulloq 18. februar 2020 aalajangiivoq.³²⁹ Aalajangiinermi allassimavoq, VVM-imut nassuiaammut missingiut GMAS-ip VVM-imut nassuiaammut missingiusiaasa sisamassarigaat, aammalu Aatsitassanik Suliassaqarfinnut Avatangiisinut Aqutsisoqarfik naapertorlugu VVM-imut nassuiaatip tamanut ammasumik tusarniaassutigalugu

³²⁵ R-89: Kuannersuarni kingullertigut ineriartorneq pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 2019/266-imut akissut 8. august 2019-imeersoq, qupp. 1

³²⁶ R-89: Kuannersuarni kingullertigut ineriartorneq pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 2019/266-imut akissut 8. august 2019-imeersoq, qupp. 1

³²⁷ Takuuk R-13: GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasut pillugit § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 2016-115-imut akissut 13. maj 2016-imeersoq, qupp. 2 aamma C-453, qupp. 2

³²⁸ R-89: Kuannersuarni kingullertigut ineriartorneq pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 2019/266-imut akissut 8. august 2019-imeersoq, qupp. 2

³²⁹ R-16: GMAS-ip VVM-imut nassuiaammut missingiusiaa pillugu Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup aalajangiinera 18. februar 2020-meersoq

nassiunneqarsinnaanissaanut, missingiut allanngortinneqartussaassasoq
nutarterneqartussaassasorlu.³³⁰

341. GMAS-imut allakkiamini 21. april 2020-meersumi aatsitassanut oqartussat paasissutissiipput, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutip nr. 2010/02-p ataani aatsitassanik nassaarsimanermut GMAS-ip uppersarsaatai oqartussat maannakkut nalilersorlugit naammassisimagaat.³³¹ Nalilersuinermi Naalakkersuisut siunnersortaata, Auralia-p, nalunaarusiaa 4. december 2019-imeersoq aallaavigineqarpoq, taannalu nalunaarusiami allappoq allakkiat Kuannersuarni suliassamut paaanissamut akuersissummik qinnuteqaammut atugassatut pissarsiarineqartut, misissorneqareersut.³³² Allakkiat nalilerneqarnerat pillugu Aatsitassanut oqartussat GMAS-imut akissutaanni 21. april 2020-meersumi ilaatigut makkua allassimapput:

“The ministry has now approved that GM has documented mineral resources comprising 16 oxides and one metal in the licence area of GM’s exclusive licence No 2010/02 for exploration for minerals. [...]

The ministry’s approval of the documentation of the 16 oxides and the one metal is subject to the Greenland Government’s final approval which will be made if and then when the Greenland Government grants an exploitation licence to GM under sections 16 and 29 of the Mineral Resources Act.”³³³ (matumani erseqqissarneqartut)

342. GMAS-ip suliassap sumiiffiani aatsitassanik peqarnera uppersarsarsimagaa, kisianni paaanissamut akuersissummik tunniussisoqassappat, tamatumunnga atatillugu Naalakkersuisut uppersarsaatit inaarutaasumik akueriniarnerlugit nammineerlutik aalajangertussaagaat, pillugu neriorsummik aatsitassanut oqartussat tassa saqqummiussipput. GMAS Kuannersuarni suliassamut paaanissamut akuersissummik tunineqarsinnaassanersoq, pillugu Naalakkersuisut nammineerlutik aalajangiisussaasut, Aatsitassanut oqartussat tassunga atatillugu erseqqissarpaat.
343. 2020-mi aggustimi GMAS VVM-imut nassuiaammut missingiummik nutaamik saqqummiussivoq. Oqartussat siunnersortai, DCE aamma GINR, ulloq 17. september 2020 naliliinermik saqqummiussipput, tassani allassimalluni VVM-imut nassuiaammut GMAS-ip missingiusiaani VVM-imut nassuiaatinut piумаqataatit minnerpaaffissaat naammassineqartut, taamaalillunilu tamanut

³³⁰ R-16: GMAS-ip VVM-imut nassuiaammut missingiusiaa pillugu Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup aalajangiinera 18. februar 2020-meersoq, qupp. 2

³³¹ R-90: Isumalluutitut naatsorsuinermit Aatsitassanut oqartussat GMAS-imut uppersarsaanerat 21. april 2020-meersoq

³³² R-91: Nalunaarusiaq 4. december 2019-imeersoq Auralia-mit suliarineqartoq

³³³ R-90: Isumalluutitut naatsorsuinermit Aatsitassanut oqartussat GMAS-imut uppersarsaanerat 21. april 2020-meersoq, qupp. 2

ammasumik tusarniaanissamat tunngavigineqarsinnaallutik.³³⁴ Peqatigisaanik naliliinermi allassimavoq, VVM-imut nassuiaammi suli avatangiisinut nalorninartunik apeqqutissaqartoq il.il., piaanissamat akuersissummik qinnuteqaammut atatillugu akuersissuteqarnissamat suliap ingerlanerata aallartissinnaalinnginnerani annikillisinneqartariaqartunik imaluunniit iluarsineqartariaqartunik.³³⁵ Naliliinermi imm. C1.1-imi paasineqarsinnaavoq, nalornissutigineqartunut apeqqutit nalorninartortaasullu eqqaaneqartut taakkua, piffissap taamaalinerani piaanissamat akuersissummik qinnuteqartoqassappat, tamatumunnga atatillugu akuersissuteqarnissamat suliap ingerlaneranut tunngavissaliisinnaanngorlugit, annikillisinneqarsimannngitsut imaluunniit iluarsineqarsimannngitsut.³³⁶ DCE-p aamma GINR-ip aammattaaq Kuannersuarni suliassami avatangiisini qulequttat qitiusut pillugit allakkiaq 9. oktober 2020-meersoq suiliraat.³³⁷

344. Ulloq 13. december 2020 VVM-imut nalunaarusiamut missingiut nutaaq saqqummerpoq.³³⁸ Ulloq 18. december 2020 Naalakkersuisut Kuannersuarni suliassaq pillugu tusarniaanermut najoqqutassat tamanut saqqummiuppaat. Tassunga atatillugu VVM-imut nassuiaat, VSB-imut nassuiaat allallu suliassami najoqqutassat tamanut tusarniaassutigalugit nassiunneqarput.
345. Taamanikkut Aatsitassanut Naalakkersuisuusup, Jens-Frederik Nielsenip, ilanngutassiami ulloq 20. januar 2020 tamanut saqqummiunneqartumi Kuannersuarni suliassaq tusagassiorfinni oqaaseqarfigaa. Ilanngutassiami Jens-Frederik Nielsen ilaatigut makkuninnga oqaaseqarsimasutut issuarneqarpoq:

"Aatsitassanut Naalakkersuisoq Jens-Frederik Nielsen aalajangiisinnaagaluarpat Greenland Minerals Australiamiunit Kinamiunillu pigineqartoq saffiugassanik qaqutigoortunik uranimillu Narsamit kilometerialunnik ungasissulimmi piallernissamat piffissap ukiup affaanik sivisussuseqartumiit ukiumik ilivitsumut sivisussulimmut ingerlanerani akuersissuteqarfigineqassagaluarpoq, aviisi AG allappoq.

[...]

Suliniummik tapersersuisuuvunga. Kisianni iternga tikillugu misissorneqarsimassaaq avatangiisillu eqqarsaatigalugit qaffasinnerpaamik pitsaassuseqassalluni. Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorfinnik suugaluartunilluunniit, zinkimik, saviminermik imaluunniit

³³⁴ R-17: VVM-imut nassuiaatip piumasaqaatit minnerpaaffissaannik naammassinninnera pillugu oqartussat siunnersortaasa naliliinerat 17. september 2020-meersoq, qupp. 4

³³⁵ R-17: VVM-imut nassuiaatip piumasaqaatit minnerpaaffissaannik naammassinninnera pillugu oqartussat siunnersortaasa naliliinerat 17. september 2020-meersoq, qupp. 4

³³⁶ R-17: VVM-imut nassuiaatip piumasaqaatit minnerpaaffissaannik naammassinninnera pillugu oqartussat siunnersortaasa naliliinerat 17. september 2020-meersoq, qupp. 6

³³⁷ C-923: Kuannersuarni suliassami avatangiisinut qulequttat qitiusut pillugit DCE-p aamma GINR-ip allakkiaat 9. oktober 2020-meersoq

³³⁸ R-18: GMAS-imit VVM-imut nalunaarusiamut missingiusiaq nutaaq 13. december 2020-meersoq

*saffiugassanik qaqutigoortunik aatsitassarsiorfiunersut apeqquataatinnagu tapersersuisuuvunga. Inatsisunik malinnitsilluta sorliunersut apeqquataangilaq, Jens-Frederik Nielsen oqarpoq.*³³⁹

346. GMAS naammagittaalliorluni allakkiami imm. 645-646-mi, ilanngutassiamiit tamakkiisuunngilluinnartumik issuaavoq aammalu GMAS Kuannersuarni suliasamat paaanissamat akuersissummik, aatsitassanik qaqutigoortunik aamma uranimik ilaqartinneqartumik, piunasaqaatitaqanngitsumik pisinnaatitaasoq oqaaseqaatini tapersernejarnerarlugu oqaatigalugu. Matuma siuliani issuaanermi ilaatigut takuneqarsinnaasutut, tamanna kisianni taamaangilaq.
347. Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup teknikkikkut siunnersortai, DCE aamma GINR, ulloq 26. januar 2021 saqqummerput, suliasamat nassuiaammut aamma VVM-imut nassuiaammut kingullermik suliarineqartunut pingaarnertigut oqaaseqaatinik imaqartumik allakkiamik saqqummiillutik.³⁴⁰ Siunnersortit allakkiaanni, immikkoortoq 1-imi, ilaatigut allassimavoq, VVM-imut nassuiaat VVM-imik suliaqarnissamat malittarisassanut naapertuuttumik suliarineqarsimasoq aammalu suliasamat nassuiaammut sanilliullugu eqqortunik takutitsisoq tamakkiisuusorlu, naliliisoqartoq.³⁴¹
348. Aamma 2021-mi januaarimi GMAS aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutip nr. 2010/02-p sivitsoqqinneqarnissaanut akuerineqarpoq. Taanna akuersissummup tapiliussa 7-imi akuerineqarpoq, Naalakkersuisut ulloq 1. februar 2021 atsiorneranni atuutillerluni aammalu ulloq 31. december 2022 tikillugu atuuttussaalluni.³⁴² Sivitsuinermi allanneqarpoq aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissummup nr. 2010/02-mut tapiliussa 1 sulit atuuttoq.
349. Innuttaasunik ataatsimiititsinerit arlallit, tamanut ammasumik tusarniaanermut ilaatillugu ingerlanneqartussat, anorersuarnera pissutigalugu taamaatinneqartut, Sermitsiami ulloq 5. februar 2021 ilanngutassiami eqqaaneqarpoq.³⁴³ Naalakkersuisut ulloq 1. juni 2021 tikillugu Kuannersuarni suliasap tamanut ammasumik tusarniaassutigineqarneranut piffissaq sivitsorsimagaat, ingerlatseqatigiiffiup nalunaarutaani ulloq 5. februar 2021 GMAS ilisimatitsissuteqarpoq. GMAS tassunga atatillugu allappoq:

"It is important that there is sufficient time and opportunity for details of the Project to be communicated and discussed amongst the cross section of stakeholders, particularly in

³³⁹ C-198: Sermitsiami ilanngutassiaq 20. januar 2021-meersoq, qupp. 1 aamma 2

³⁴⁰ R-92: GMAS-ip suliasamat nassuiaataanut aamma VVM-imut nalunaarusiamut DCE-p aamma GINR-ip oqaaseqaatai

³⁴¹ R-92: GMAS-ip suliasamat nassuiaataanut aamma VVM-imut nalunaarusiamut DCE-p aamma GINR-ip oqaaseqaatai, qupp. 4

³⁴² C-14: GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissummup nr. 2010/02-mut tapiliussa 7

³⁴³ C-587: Sermitsiami ilanngutassiaq 5. februar 2021-meersoq

consideration of the substantial and technical nature of information associated with the Project [...]

The Government has also highlighted that with the scheduled upcoming municipal elections in April, it is important that a newly elected local municipal council has the opportunity to be involved in the consultation process in order to represent those who will be living with the mining project.”³⁴⁴

350. Nalunaarummi tassani, piffissami corona-p nunarsuarmi tuniluunnerata malitsigisaanik ingerlasussanik piareersaanikkut unammilligassaqarfiusumi, Naalakkersuisut tamanut ammasumik tusarniaaneq ingerlamassuk, ingerlatseqatigiiffiup qjarukkaa, GMAS-ip taamanikkut pisortaa issuarneqarpoq, taamatullu tamat aammalu najukkani soqutigisallit suliassamut atatillugu paasissutissanut najoqqutassat annertoorujussuit paasisaqarfiginissaannut nammattumik piffissaqartinneqarnissaat pingaaruteqartoq, pisortap erseqqissarpaa.³⁴⁵

6.10 2021-mi aprili Inatsisartunut qinersineq tamatumalu kingorna pisut ingerlanerat

351. Ulloq 6. april 2021 Inatsisartunut qinersineq ingerlanneqarpoq. Qineqqusaarnermi qulequtarineqarpoq Kalaallit Nunaanni aatsitassanik qinngornernik ulorianartunik akulinnik qanoq annertutigisumik piiasoqarsinnaassanersoq. Tassunga atatillugu Kuannersuarni suliassaq pillugu immikkut politikikkut oqallittoqarpoq.
352. Qinersinissaq sioqqutitsiarlugu Kalaallit Nunaanni tusagassiuutini ilaatigut isumasiuisimaneq HS Analyse-p ingerlassimasaa eqqaaneqarpoq, tassani takutinneqarluni innuttaasut 71 %-iisa Kuannersuarni suliassaq akuersaanngitsumik inissisimaffigigaat.³⁴⁶ Tamanna pillugu KNR-ip ilanngutassiaani aammattaaq allassimavoq, suliassaq tamanut ammasumik tusarniaassutigineqartoq, *”taamaattumillu Kuannersuarni aatsitassanik qaqutigoortunik piiaanissamut ilumut akuersissummik tunineqassanersoq suli ilisimaneqarani.”³⁴⁷*
353. Aamma partii IA – Inatsisartunut qinersinerni allani pisartutut – uranimik piiaanissaq aamma Kuannersuarni suliassaq akerleralugit nalunaaruteqarpoq. IA-p partii Naleraq

³⁴⁴ C-48: Tusarniaanerup sivitsorneqarnera pillugu GMAS-ip aningaasanut niuerfimmi nalunaarutaa 5. februar 2021-meersoq, qupp. 1

³⁴⁵ C-48: Tusarniaanerup sivitsorneqarnera pillugu GMAS-ip aningaasanut niuerfimmi nalunaarutaa 5. februar 2021-meersoq, qupp. 1

³⁴⁶ KNR-imi ilanngutassiaq 6. april 2021-meersoq

³⁴⁷ KNR-imi ilanngutassiaq 6. april 2021-meersoq

naalackersuisooqatigilerpaa, aammalu partiit naalackersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiissutaanni akerliuneq taanna eqqaaneqarpoq, taamatullu allassimalluni piffissami qinersiviusumi *"aatsitassanik atortussiassanik qinnqornernik ulorianartunik akulinnik piiaanissap inerteqqutigineqarnissaa pillugu inatsisiliornissaq sulissutigineqartoq"*.³⁴⁸

354. § 37 naapertorlugu apeqquteqaatip 033-2021-p Inatsisartuni ulloq 26. maj 2021 akissuteqarfigineqarnerani, Aatsitassanut Naalackersuisup Kuannersuarni suliassaq pillugu tamanut ammasumik tusarniaanerup nutaarsiassartai saqqummiuppai.³⁴⁹ Akissuteqaamma allassimavoq, GMAS qinnuteqaateqarnerminut atatillugu tamanut ammasumik tusarniaanerup ingerlannissaanut pisinnaatitaasoq. Akissuteqaamma aammattaaq allassimavoq, qunusaarinerit malitsigisaannik maannakkut tusarniaalluni ataatsimiititsinerni ingerlanneqartuni politikerinik peqataasoqarsimangitsoq, taamaattumillu Naalackersuisut tusarniaanerup ulloq 13. september 2021 tikillugu sivitsorneqarnissaa eqqarsaatigisaat, tassami Naalackersuisut isumaqaramik aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu tusarniaalluni ataatsimiititsinerni politikerit peqataanissaat pingaaruteqartoq. Sooq tusarniaaneq unitsinneqarsimanginnersoq pillugu apeqqummut taamanikkut Naalackersuisuusoq akissuteqarpoq, GMAS-ip Naalackersuisut peqataaffigisaannik tusarniaalluni ataatsimiititsinerit ingerlannissaannut pisinnaatitaasoq.³⁵⁰
355. Ullualuinnaat qaangiuttut, ulloq 1. juni 2021, GMAS tamanut ammasumik tusarniaanerup sivitsorneqarnera pillugu nalunaarummik nassiussivoq.³⁵¹ GMAS tassunga atatillugu allappoq, piffissaq tusarniaaffiusoq maannakkut ulloq 13. september 2021 tikillugu sivitsorneqartoqaammalu tusarniaalluni ataatsimiititsinerit tulliuttut politikerinik aammalu ingerlatseqatigiuffimmiit aallartitanik peqataaffigineqartumik pissasut.³⁵²
356. Inatsisartunut qinersereernerup kingorna qaammatit pingasut missai qaangiuttut, ulloq 2. juli 2021, Naalackersuisut Inatsisartut inatsisissaatut siunnersuut tusarniaassutigalugu nassiuppaat, tassani siunertaalluni aalajangersimasunik iluarsisooqarluni inatsisitigut akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup atuutseqqinneqalernissaa.³⁵³

³⁴⁸ C-19: Naalackersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiissut 16. april 2021-meersoq, qupp.12

³⁴⁹ C-602: Kuannersuarni suliassap killiffia pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 033-2021-mut akissut 26. maj 2021-meersoq

³⁵⁰ C-602: Kuannersuarni suliassap killiffia pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 033-2021-mut akissut 26. maj 2021-meersoq

³⁵¹ C-50: Tamanut ammasumik tusarniaaneq pillugu GMAS-ip nalunaarutaa 1. juni 2021-meersoq

³⁵² C-50: Tamanut ammasumik tusarniaaneq pillugu GMAS-ip nalunaarutaa 1. juni 2021-meersoq

³⁵³ R-94: KNR-imi ilanngutassiaq 6. juli 2021-meersoq

357. GMAS ulloq 2. august 2021 Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuummut tusarniaanermut akissuteqarpoq.³⁵⁴ Tusarniaanermut akissuteqaammi tassani GMAS-ip urani siunnerfigalugu aatsitassarsiorluni ingerlatassat inerteqqutigineqalernerannik atuutsitsilernissaq kiisalu uranip 100 ppm-inik killissalerneqarnissaa, akerlerai.
358. Ulloq 24. august 2021 GMAS Kuannersuarni suliassap tamanut ammasumik tusarniaassutigineqarnera pillugu nutaamik nalunaarummik nassiussivoq.³⁵⁵ Nalunaarummi tassani GMAS-ip maannakut oqaatigaa, ingerlatseqatigiiffik tamanut ammasumik tusarniaalluni ataatsimiititsinerni peqataaniarani aalajangersimasoq. GMAS allappoq ilaatigut ataatsimiititsinerit ilusaasa allanngortinneqarsimanerat, ingerlatseqatigiiffiup aallartitaasa peqataasinnaanissaannik aarleqquteqarneq kiisalu ingerlatseqatigiiffiup pisortatigoortumik tusarniaalluni ataatsimiititsinerni peqataanissamut pisussaaffeqannginnera, aggerniarunnaarnermut pissutaasut.³⁵⁶
359. Ukiaanerani uranimik il. il., misissueqqaarnermut, ujaasinermut piiaanermullu inerteqquteqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 1. december 2021-meersoq ("uranimut inatsit") akuerineqarpoq.³⁵⁷ Siunnersuut ulloq 9. november 2021 pingajussaanneerqarpoq akuerineqarlunilu, aammalu uranimut inatsit ulloq 2. december 2021 aallarnerfigalugu atuutilerluni. Uranimut inatsisip atuutsinneqalernerani urani siunnerfigalugu aatsitassarsiorluni ingerlatassat, takuuk inatsimmi § 1, imm. 1, kiisalu isumalluutinit agguaqatigiissillugu 100 ppm-inik annertunerusunilluunniit uranimik akulinnit aatsitassarsiorluni ingerlataqarnissap, tamanna pillugu takuuk inatsimmi § 1, imm. 2, inerteqqutigineqalernerat atuutsinneqalerpoq.³⁵⁸
360. Inatsisissatut siunnersuut tamanna sioqqullugu oqaatigineqareersutut ilaatigut inuussutissarsiortunut, ilanngullugu GMAS, tusarniaassutigalugu nassiunneqarpoq .³⁵⁹ Ingerlatseqatigiiffik alla, CGRO s.r.o., taamatuttaa q tusarniaanermut akissuteqarpoq, tassani ingerlatseqatigiiffiup inatsisip malitsigisaanik "nunani tamalaani eqqartuussivinni suliassat aamma isumaqatigiissitsiniarnerit" ilimagereerlugit. Tamatumunnga qisuariaatitut inatsisissatut siunnersuummi tusarniaanermut takussutissiami makkua ilaatinneqarput:

³⁵⁴ C-59: Uranimut inatsit pillugu inatsisissatut siunnersuummut GMAS-ip tusarniaanermut akissuteqaataa 2. august 2021-meersoq

³⁵⁵ C-588: Tusarniaalluni ataatsimiititsinissanut aggersinnaanani GMAS-ip nalunaarutaa 24. august 2021-meersoq

³⁵⁶ C-588: Tusarniaalluni ataatsimiititsinissanut aggersinnaanani GMAS-ip nalunaarutaa 24. august 2021-meersoq

³⁵⁷ RL-15: Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 1. december 2021-meersoq aamma CL-1: Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 1. december 2021-meersoq (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat)

³⁵⁸ C-558: Tusarniaalluni ataatsimiititsinissanut aggersinnaanani GMAS-ip nalunaarutaa 24. august 2021-meersoq, qupp. 1

³⁵⁹ C-59: Uranimut inatsit pillugu inatsisissatut siunnersuummut GMAS-ip tusarniaanermut akissuteqaataa 2. august 2021-meersoq

”Ingerlatseqatigiiffik CGRG s.r.o. allappoq siunnersuutip nunani tamalaani eqqartuussivimmu suliakkiinernik isumaqatigiissitsiniarnernillu kingunegarnissaa ilimanartoo.

Siunnersuut Kalaallit Nunaanni aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu akuersissutinut taamaallaat pingaaruteqalissaaq. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu akuersissutinik tunniussineq Kalaallit Nunaata aalajangiisinnaatitaaffianiippoq aammalu nunani tamalaani inatsisit naapertorlugit nunani allani eqqartuussivinnut misilinnegartussaananani aammalu isumaqatigiissitsiniarnernik atuutsitsiviunanani. Tamatumani aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 3, imm. 4 aamma malinneqarpoq, taanna malillugu pissutsit aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi pineqartunut ilaasut taamaallaat eqqartuussivinnut Kalaallit Nunaanni aalajangiisinnaatitaasunut suliakkiunneqarsinnaapput. Aammattaaq aalajangersagaq malillugu aalajangiineq eqqartuussivinnut suliakkiunneqartoq, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivimmu siullertut suliarinnittussamut suliakkiunneqartussaavoq.”³⁶⁰ (matumani erseqqissarneqartut)

6.11 GMAS-ip piaanissamut akuersissummik qinnuteqaataasa itigartinneqarnissaat pillugu Naalakkersuisut aalajangiineri

361. Uranimut inatsisip akuerineqarnerata kingorna, ingerlatseqatigiiffik inatsisip Kuannersuarni suliasamat kingunegarnissaa pillugu ilitersorneqarusuttoq ulloq 12. november 2021 GMAS nalunaarummik nassiussivoq.³⁶¹ Tamatuma malitsigisaanik Aatsitassanut Inatsisillu Atuutsinneqarnerannut Naalakkersuisoqarfiup e-mailikkut 6. december 2021-meersukku GMAS ulloq 15. december 2021 qarasaasiatigut ataatsimiinnissamut qaaqquaa.³⁶²
362. Ulloq 15. december 2021 ataatsimiinnermi, uranimut inatsit aallaaviatigut siunissami akuersissutinut tamaginnut atuuttoq, Aatsitassanut Inatsisillu Atuutsinneqarnerannut Naalakkersuisoqarfimmeersut GMAS ilitersorpaat. GMAS piaanissamut akuersissummik qinnuteqaammut suliasamat nassuiaammi allammat urani siunnerfigalugu aatsitassarsiorluni ingerlatassanik suliaqarniarluni, taamaattumik GMAS-ip qinnuteqaatini attatiinnassappagu, qinnuteqaat itigartinneqassasoq naatsorsuutigisariaqaraa.³⁶³ Ataatsimiinnerup taassuma kingorna ulloq 20. december 2021 GMAS nalunaarummik saqqummiussivoq, tassani ingerlatseqatigiiffik ilaatigut Aatsitassanut Inatsisillu

³⁶⁰ RL-126: Uranimut inatsisip allangortinneqarnissaa pillugu siunnersuummut nassuiaatit 17. september 2021-meersut, qupp. 23

³⁶¹ C-60: Uranimut inatsit pillugu GMAS-ip nalunaarutaa 12. november 2021-meersoq

³⁶² R-95: Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu ministereqarfimmit GMAS-imut e-mail 6. december 2021-meersoq, qupp. 4

³⁶³ C-27: 15. december 2021 ataatsimiinnermit GMAS-ip allattugai, qupp. 5

- Atuutsinneqarnerannut Naalakkersuisup, Naaja H. Nathanielsenip, ataatsimeeqatiginissaanik ujartuilluni.³⁶⁴
363. Aatsitassanut Inatsisillu Atuutsinneqarnerannut Naalakkersuisoqarfik kiisalu suliassaqarfimmut Naalakkersuisoq, Naaja H. Nathanielsen, ulloq 8. februar 2022 GMAS-ip ataatsimeeqatigineqarnerani peqataapput, tassani ilitersuineq siuliani taaneqartoq uteqqinneqarluni.³⁶⁵
364. Ingerlatseqatigiiffiup Naalakkersuisoqarfiup uranimut inatsimmik nassuiaanera isumaqatiginngikkaa, GMAS Aatsitassanut Inatsisillu Atuutsinneqarnerannut Naalakkersuisoqarfimmut allakkiami 15. februar 2022-meersumi allappoq, taamatullu GMAS allappoq, ingerlatseqatigiiffiup Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissummik qinnuteqaatini tunuartilersaanngikkaa.³⁶⁶, Ingerlatseqatigiiffiup eqqartuussivikkut malersuineq aallartittariaqaraa ilimanartoq, nalunaarummi 25. februar 2022-meersumi tamanut saqqummiunneqartumi GMAS allappoq.³⁶⁷
365. Ilisimaneqareersutut GMAS-ip tamatuma kingorna isumaqatigiissitsiniarnermut suliassaq manna ulloq 22. marts 2022 ingerlatseqatigiiffiup naammagittaalliorluni allakkiaanik tunniussinermini, suliakkiissutigaa. Ulloq 23. marts 2022 GMAS tamanna pillugu nalunaarummik saqqummiussivoq, tassani allassimalluni piiaanissamut akuersissummik pissarsinissaq, isumaqatigiissitsiniarnermut suliassamut pingaartumik siunertaasoq (*“obtain the exploitation licence that is required for the Project to proceed”*).³⁶⁸
366. Naalakkersuisut ulloq 5. maj 2022 GMAS allaffigaat aammalu oqaatigalugu Naalakkersuisut piiaanissamut akuersissummik qinnuteqaat pillugu aalajangiisinaanissaannut, suliami paasissutissat naammattut.³⁶⁹ Taamaaqataanik tamat tusagassiuutitigut nalunaarummi 6. maj 2022-meersumi nalunaarfigineqarput.³⁷⁰
367. Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissummik qinnuteqaat pillugu aalajangiinissamut paasissutissat naammattut pigineqareersut pillugu Naalakkersuisoqarfiup nalunaaruteqarneranut GMAS akerliorusuttoq, ulloq 3. juni 2022 GMAS Aatsitassanut Inatsisillu Atuutsinneqarnerannut

³⁶⁴ C-628: Aatsitassanut Naalakkersuisoqarfimmut periaaseq pillugu GMAS-ip nalunaarutaa 20. december 2021-meersoq, qupp. 2

³⁶⁵ C-62: 8. februar 2022 ataatsimiinnermit GMAS-ip allattugai

³⁶⁶ R-19: Naalakkersuisoqarfiup ataatsimiinnerni isummaannut GMAS-ip akerliinera 15. februar 2022-meersoq aamma C-63 taanna aamma pillugu

³⁶⁷ R-95: Naalakkersuisumik ataatsimeeqateqarneq pillugu GMAS-ip nalunaarutaa 25. februar 2022-meersoq

³⁶⁸ R-96: Isumaqatigiissitsiniarnermut suliassaq pillugu GMAS-ip nalunaarutaa 23. februar 2022-meersoq

³⁶⁹ C-70: Inuussutissarsiornermut Aatsiatssanullu ministerip allagaa 5. maj 2022-meersoq

³⁷⁰ C-71: Tusagassiuutitigut nalunaarut 6. maj 2022-meersoq

Naalackersuisoqarfimmut allappoq.³⁷¹ Tamanna Naalackersuisut allakkiami 14. juli 2022-meersumi taamaannginnerarpaat.³⁷²

368. Aatsitassanut Inatsisillu Atuutsinneqarnerannut Naalackersuisoqarfiup aalajangiinissamut missingiut GMAS-imit ulloq 22. juli 2022 nassiuppaa.³⁷³ Aalajangiinissamut missingiummi Naalackersuisoqarfik allappoq, GMAS-ip Kuannersuarni suliasamat piiaanissamut akuersissut pillugu qinnuteqaataa 17. juni 2019-imeersoq itigartinneqassasoq, Naalackersuisunut inassuteqarnissaq Naalackersuisoqarfiup eqqarsaatigigaa, tassami Kuannersuarni suliasaq uranimut inatsimmi § 1, imm. 1-imit unioqutitsimmat.³⁷⁴
369. Ingerlatseqatigiiffiup piiaanissamut akuersissummik qinnuteqaataata suliarineqarneranut tunngatillugu allakkiani paasissutissanilu tamaginni allagaatinik takunninnissaq pillugu GMAS-ip ulloq 17. august 2022 Aatsitassanut Inatsisillu Atuutsinneqarnerannut Naalackersuisoqarfik qinnuigaa.³⁷⁵ Allagaatinik takunninnissaq pillugu qinnuiginninnerup naamassillugu suliarineqareernissaata tungaanut, ingerlatseqatigiiffiup piiaanissamut akuersissummik qinnuteqaataata suliarineqarnissaa kinguartinneqassasoq, GMAS-ip tassunga atatillugu qinnutigaa.³⁷⁶
370. Allakkani 17. Augustimeersuni kiisalu allakkiani 19. august 2022-meersuni GMAS aamma Kuannersuarni suliasamat piiaanissamut akuersissummik allaanerusumik qinnuteqaammik tunniussinissaminut imminut pisinnaatippoq.³⁷⁷
371. Ulloq 16. december 2022 Kuannersuarni piiaanissamut akuersissut pillugu qinnuteqaammut 17. juni 2019-imeersumut tapiliussamik, imaluunniit eqqornerusumik oqaatigalugu piiaanissamut akuersissummik allaanerusumik qinnuteqaammik, GMAS tunniussivoq.³⁷⁸ Qinnuteqaat allaanerusoq taanna pillugu ilaatigut allakkani 16. december 2022-meersuni makkua allassimapput:

“The alternative licence solution contained in this documentation is one in which only rare earths (fluorspar and zinc) are exploited, and uranium is not exploited but is, instead, removed as an impurity and placed in the TSF. As described above, we can confirm that the

³⁷¹ C-79: GMAS-ip allagai 3. juni 2022-meersut

³⁷² R-22: Naalackersuisut allakkiaat 14. juni 2021-meersut

³⁷³ C-115: Piiaanissamut akuersissummumut itigartitsinissamut Aatsitassanut Inatsisillu Atuutsitsinerumut Naalackersuisoqarfiup missingiusiaa, qupp. 1

³⁷⁴ C-115: Piiaanissamut akuersissummumut itigartitsinissamut Aatsitassanut Inatsisillu Atuutsitsinerumut Naalackersuisoqarfiup missingiusiaa, qupp. 1

³⁷⁵ R-108: GMAS-ip allagaatinik takunninnissamik qinnuteqaataa 17. august 2022-meersoq

³⁷⁶ C-130: GMAS-imit allakkat, qupp. 10

³⁷⁷ C-130: GMAS-imit allakkat, qupp. 2 aamma 11

³⁷⁸ C-648: GMAS-imit allakkat

*documentation (for which external technical consultants were engaged) demonstrates that the treatment of uranium in the alternative licence solution will not materially alter any radiological impact of the Kvanefjeld Project.*³⁷⁹

372. Ulloq 28. december 2022 Aatsitassanut Inatsisillu Atuutsinneqarnerannut Naalakkersuisoqarfiup GMAS-ip allagaatinik takunninnissaq pillugu qinnuiginninnera ilaannakortumik akueraa.³⁸⁰ Naalakkersuisoqarfik aalajangiinermi allappoq, peqatigisaanik uranimut inatsit pillugu ”inatsimmut suliasami” allagaatinik takunninnissaq akuerineqarsinnaassanersoq, nalilersuinissamut piffissaqarnerunissaq Naalakkersuisoqarfiup pisariaqartikkaa. Aalajangiinermi tassani, ulloq 28. december 2022 aallarnerfigalugu sapaatit akunnerisa sisamat iluanni ingerlatseqatigiiffiup aalajangiinissamut missingiummut 22. juli 2022-meersumut oqaaseqaataannik Naalakkersuisoqarfiup GMAS saqqummiusseqquaa.³⁸¹ Tamatuma kinguartinneqarnissaa GMAS-ip allakkiami 10. januar 2023-meersumi qinnutigaa.³⁸²
373. Aalajangiinermi 18. januar 2023-meersumi Aatsitassanut Inatsisillu Atuutsinneqarnerannut Naalakkersuisoqarfiup ”inatsimmut suliasami” allagaatinik takunninnissamik GMAS-ip qinnuteqaataa akueraa.³⁸³ Tassunga ilanngullugu aalajangiinissamut missingiut 22. juli 2022-mersoq pillugu GMAS-imut tusarniaanermut killigititaq ulloq 10. februar 2023 tikillugu Naalakkersuisoqarfiup sivitsorpaa.³⁸⁴
374. Piffissamut killigititaq kingulliullugu taaneqartoq sivitsoqqullugu GMAS allakkiani 19. aamma 24. januar 2023-meersuni qinnuteqarpoq.³⁸⁵
375. Aalajangiinermi 3. februar 2023-meersumi Aatsitassanut Inatsisillu Atuutsinneqarnerannut Naalakkersuisoqarfiup GMAS-ip allagaatinik takunninnissamik qinnuiginninnera naammassillugu suliaraa aammattaarlu aalajangiinissamut missingiut 22. juli 2022-meersoq pillugu GMAS-imut tusarniaanermut killigititaq ulloq 17. februar 2023 tikillugu sivitsorlugu.³⁸⁶

³⁷⁹ C-648, GMAS-imit allakkat, qupp. 2

³⁸⁰ C-652: Aatsitassanut Inatsisillu Atuutsinneqarnerannut Naalakkersuisoqarfimmit allakkat 28. december 2022-meersut

³⁸¹ C-652: Aatsitassanut Inatsisillu Atuutsinneqarnerannut Naalakkersuisoqarfimmit allakkat 28. december 2022-meersut, qupp. 2

³⁸² R-109: GMAS-ip piffissamut killigititap kinguartinneqarnissaa pillugu qinnuiginninnera 10. januar 2023-meersoq

³⁸³ C-652: Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoqarfimmit allakkat 28. december 2022-meersut, qupp. 2

³⁸⁴ C-656: Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoqarfimmit allakkat 11. januar 2023-meersut, qupp. 2

³⁸⁵ C-340: GMAS-ip allagai 19. januar 2023-meersut aamma C-657: GMAS-imit allakkat 24. januar 2023-meersut

³⁸⁶ C-343: Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoqarfimmit allakkat 3. februar 2023-meersut

376. 2023-mi februaarimi GMAS aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutip nr. 2010/02-p sivitsoqarnissaanik akuerineqarpoq.³⁸⁷ Sivitsuineq Naalakkersuisut ulloq 10. februar 2023 atsiortneranniit 31. december 2025 tikillugu atuuppoq.³⁸⁸ Allakkiami allakkianut annertunerusunut, akuersissummut 2010/02-mut atuuttunut, ilanngullugu tapiliussaq 1, innersuussisoqarpoq.
377. Ulloq taanna, ulloq 10. februar 2023 aalajangiinissamut missingiummut 22. juli 2022-meersumut oqaaseqaateqarnissamut killigititap sivitsoqqinneqarnissaa GMAS-ip qinnutigeqqippaa,³⁸⁹ tamannalu Naalakkersuisoqarfiup allakkani 16. februar 2023-meersuni itigartippaa.³⁹⁰ GMAS-ip tamatuma kingorna aalajangiinissamut missingiummut ulloq 17. februar 2023-meersumut oqaaseqaatini saqqummiuppai.³⁹¹ Ulloq 29. marts 2023 GMAS ilassutaasunik ilanngussaqqarpoq.³⁹²
378. Tamatuma kingorna Naalakkersuisut ulloq 1. juni 2023 GMAS-ip Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissut pillugu qinnuteqaataa 17. juni 2019-imeersoq itigartinneqassasoq pillugu inaarutaasumik aalajangiipput.³⁹³ Aalajangiinermi siullermik pingaarnertullu allassimavoq, piiaanissamut akuersissummik allaanerumik GMAS-ip qinnuteqaataa 16. december 2022-meersoq, Naalakkersuisut aalajangiinermi isummerfigisimannigikkaat.³⁹⁴
379. Aalajangiinermut tunngavilersuutigineqartut ataanni allassimavoq, GMAS-ip suliassamut nassuiaataata malitsigisaanik, uranimut inatsimmi § 1, imm. 1-imi nassuiarneqartutut, uranimik piiasoqartussaasoq. Aammattaaq allassimavoq piiaanerpiaq aatsitassanut allanut uranimit allaanerusunut siunnerfeqaraluarpalluunniit, piianeq uranimut inatsimmi § 1, imm. 2-mi killissaliussap ataaniilersinnaangitsoq. Taamaattumik allassimavoq, Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissummik qinnuteqaat soorunami akuerineqarsinnaangitsoq. Tamanna, GMAS-imit aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut 2010/02 uranimut inatsisip atuutilinnginnerani tunniunneqarsimagaluarpalluunniit, aamma atuuppoq, takuuk tamatumani uranimut inatsimmi § 5, imm. 2.³⁹⁵

³⁸⁷ C-673: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussaq nr. 9

³⁸⁸ C-673: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussaq nr. 9, qupp. 2

³⁸⁹ C-341: GMAS-ip allagai 10. februar 2023-meersut

³⁹⁰ R-118: Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoqarfiup piffissamut killigititap kinguartinneqarnissaanut itigartitsinera

³⁹¹ C-658: GMAS-imit allakkat 17. februar 2023-meersut

³⁹² C-342: GMAS-imit allakkat 29. marts 2023-meersut

³⁹³ R-35: Piiaanissamut akuersissutip itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 1. juni 2023-meersoq og C-650 taanna aamma pillugu

³⁹⁴ R-35: Piiaanissamut akuersissutip itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 1. juni 2023-meersoq, qupp. 1 aamma C-650 taanna aamma pillugu, qupp. 1

³⁹⁵ R-35: Piiaanissamut akuersissutip itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 1. juni 2023-meersoq, qupp. 28 aamma C-650 taanna aamma pillugu, qupp. 28

380. Tamatuma kingorna aalajangiinermi allassimavoq, uranimut inatsit taassuma piareersarlugu suliarineqarnera malillugu taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermit inatsissaanngitsoq, taamaalillunilu pigisanik piginnittussaataitanerit illersugaasut taarsiissutitalimmik arsaarinnissutigineqarnissaannut inatsimmi tunngavissaliinani. Naalakkersuisut tamatuma kingorna aalajangiinermut tunngavilersuutini allapput, itigartitsineq taarsiissutitalimmik arsaarinninnerunngitsoq, tassami itigartitsineq pisinnaatitaanernut atuuttunut innarliinngimmat, taamatullu allassimavoq qinnuteqaatip 17. juni 2019-imeersup akuerineqarnissaa pillugu GMAS-ip naatsorsuutigissallugu pisinnaatitaanngitsoq. GMAS pinngoqqaatit qinngornernik ulorianartunik akullit pineqartunut ilaatillugu piaanissamut akuersissummik pisinnaatitaanngitsoq, GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02-mut tapiliussa q 1-imi arlaleriarluni allassimasoq, tassunga atatillugu Naalakkersuisut innersuussutigaat.³⁹⁶
381. Aammattaaq aalajangiinermi allassimavoq,³⁹⁷ taanna inaarutaasuusoq aammalu allaffissornikkut oqartussamut allamut naammagittaalliutigin eqarsinnaanngitsoq, kisianni aalajangiineq ukioq ataaseq qaangiutsinnagu Kalaallit Nunaanni eqqartuussivimmut, siullertut suliarinnittussamut, suliaakkiissutigineqarsinnaasoq, takuuk aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 3 d, imm. 1 aamma 4.³⁹⁸
382. Aamma aalajangiinermi 1. juni 2023-meersumi eqqaaneqartutut, GMAS allakkiami 16. december 2022-meersumi Kuannersuarni suliasamut piaanissamut akuersissummik qinnuteqaammik allaaneruserumik tunniussisimavoq, pingaarnerpaatigut qinnuteqaammut 17. juni 2019-imeersumut assingusumik.³⁹⁹ Qinnuteqaammi allaaneruserumi GMAS nassuiaavoq, allaanerussutaa tassaasoq, GMAS-ip uranimik tunisassiorniannginnera, assartuiniannginnera avammullu nioqquteqarniannginnera, kisianni tamatumunnga taarsiullugu urani suliasami tailings-inut inissiivissami eqqagassatut inissinneqarniarloq.⁴⁰⁰
383. Ulloq 27. juli 2023 GMAS-ip qinnuteqaataa allaaneruseroq pillugu aalajangiinissamut missingiut Aatsitassanut Inatsisillu Atuutsinneqarnerannut Naalakkersuisoqarfiup nassiuppa aammalu GMAS oqaaseqaatissaqarpat, taakkua sapaatit akunnerisa marluk iluanni tiginissaat qinnutigalugu.⁴⁰¹ Tamatuma kingorna GMAS ulloq 2. august 2023 qinnuteqaatip allaaneruserup suliarineqarneranut

³⁹⁶ R-35: Piaanissamut akuersissutip itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 1. juni 2023-meersoq, qupp. 28-30, kiisalu C-650 aamma taanna pillugu, qupp. 28-30

³⁹⁷ R-35: Piaanissamut akuersissutip itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 1. juni 2023-meersoq, qupp. 1 aamma C-650 aamma taanna pillugu, qupp. 1

³⁹⁸ RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersoq

³⁹⁹ C-648: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummum nr. 2010/02-mut tapiliussa q nr. 9

⁴⁰⁰ C-648: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummum nr. 2010/02-mut tapiliussa q nr. 9, qupp. 2

⁴⁰¹ R-98: Piffissamut 27. juli - 1. september 2022 aalajangiinissamut siunnersuut pillugu e-mail-ikkut allaffigeqatiginneq, qupp. 4

tunngatillugu allakkiani paasissutissanilu tamaginni allagaatinik takunninnissamik qinnuteqarpoq, taamatullu allagaatinik takunninnissamik qinnuteqaatip naammassillugu suliarineqarnissaata tungaanut, qinnuteqaatip allaanerusup suliarineqarnissaata unitsikkallarnissaa GMAS-ip qinnutigalugu.⁴⁰²

384. Naalackersuisoqarfik ulloq 18. august 2023 allagaatinik takunninnissaq pillugu aalajangiivoq aammalu qinnuteqaatip allaanerusoq pillugu aalajangiinissamat missingiummut oqaaseqaatissaqaruni GMAS sapaatit akunnerisa marluk iluanni nassiusseqqullugu.⁴⁰³ GMAS-ip allakkani 1. september 2023-meersuni oqaaseqaatissani tunniuppai.⁴⁰⁴

385. Ulloq 8. september 2023 Naalackersuisut GMAS-ip Kuannersuarni suliassamat piaanissamat akuersissummik allaanerusumik qinnuteqaataa itigartillugu nalunaarutigaat.⁴⁰⁵ Tunngavilersuutigineqartuni ilaatigut allassimavoq, uranip tunisassiarineqarnissaanut, assartorneqarnissaanut avammullu nioqutigineqarnissaanut taarsiullugu, suliassami tailings-inut inissiivissami inissinniarneqarneranut tunngasoq, uranimut inatsimmi § 1-imi aammalu GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissummi nr. 2010/02-mi paasineqartussaananeratuut, qinnuteqaatip uranimik piaanissamik kinguneqartussaananeranut allannortitsinngitsoq. Atortussiassani niuerutigalugit tuniniarneqartussatut naatsorsuutigineqartuni uranip akuunera 0 ppm missaanniittussaananeraneqarluni, tamatumani apeqqutaanngilaq, uranimut inatsimmi killissarititaasoq piaanermik suliaqalinnginnermi isumalluummut attuumassuteqareerera pissutigalugu.⁴⁰⁶

7. GMAS-IP PIUMASARISAI TAAKKUALU INERIARTORNERAT

7.1 GMAS-ip piumasarisasa ineriartornerat, Naalackersuisut aalajangiinerinut tunngaviusut, GMAS-ip isumaqatigiissitsiniarfineqartussatut kissaatigisaasa, misilinneqartussaananerannik takussutissiivoq

386. Uranimut inatsisip akuerineqarnerata kingorna, GMAS-ip Kuannersuarni suliassamat piaanissamat akuersissummik qinnuteqaataata itigartinneqarnissaa GMAS-ip naatsorsuutigisariaqaraa, aatsitassanut ikummatissanullu naalackersuisoqarfiup GMAS-imut ilitersuissutigereerera

⁴⁰² R-99: ETM-ip Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu ministereqarfimmut qinnuiginninnera

⁴⁰³ R-100: Naalackersuisut allagaatinik takunninnissaq pillugu aalajangiinerat 8. august 2023-meersoq

⁴⁰⁴ R-110: Naalackersuisut allaanerusumik qinnuteqaateqarneq pillugu aalajangiinissamat missingiusiaannut GMAS-ip oqaaseqaatai 1. september 2023-meersut

⁴⁰⁵ R-36: GMAS-ip allaanerusumik piaanissamat akuersissummik qinnuteqaataata itigartinneqarnissaa pillugu Naalackersuisut aalajangiinerat 8. september 2023-meersoq

⁴⁰⁶ R-36: GMAS-ip allaanerusumik piaanissamat akuersissummik qinnuteqaataata itigartinneqarnissaa pillugu Naalackersuisut aalajangiinerat 8. september 2023-meersoq, qupp. 9-13

kingorna isumaqatigiissitsiniarnermut suliassaq manna GMAS-imit suliakkiissutigineqarpoq. Tamanna aamma GMAS-ip isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinnissaq pillugu qinnuiginninnerani 22. marts 2022-meersumi malunnarpoq. Piumasarisamigut GMAS-ip taamaalilluni Naalakkersuisut piffissap taamaalinerani aalajangiinissaat naatsorsuutigineqartoq siuumoortumik isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivimmu suliareqquaa aammalu GMAS paaanissamut akuersissummik pisinnaatitaanersoq nalilersoqqullugu. Taamatut naliliineq isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivimmu apeqqutit sisamat tunngavigalugit nalilersoqquneqarpoq; tassalu (1) uranimut inatsisip GMAS paaanissamut akuersissummik tunineqarnissamut pisinnaatitaaffeerutsinneraa, aamma (2) taamaassimappat taamatut pisinnaatitaaffeerutsitsineq taanna aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02 aammalu inatsisit atuuttut naapertorlugit GMAS-ip pisinnaatitaaffiinik innarliinerunersoq, (3) aammalu GMAS taamaassimappat taarsiivigineqarnissamik pisinnaatitaanersoq, imaluunniit (4) taamaassimangippat uranimut inatsisip GMAS-ip pisinnaatitaaffiinut atuuttussaanera pillugu uppernarsaatitit ittumik aalajangiisoqarnissaanut GMAS pisinnaatitaanersoq.

387. Aalajangiinermi naatsorsuutigineqartumi 1. juni 2023-meersumi⁴⁰⁷ Naalakkersuisut nalunaaruteqarput – GMAS-ip isumaqatigiissitsiniarnermut suliassamik suliakkiissuteqannginnermini ilitsersorneqarsimaneratuut – uranimut inatsit innersuussutigalugu paaanissamut akuersissummik tunniussinissaq itigartinneqartoq, peqatigisaanillu naliliillutik itigartitsinerup taassuma malitsigisaanik GMAS taarsiivigineqarnissamik pisinnaatitaanngitsoq.
388. GMAS-ip piumasarisai taamaalillutik Naalakkersuisut aalajangiineranni 1. juni 2023-meersumi⁴⁰⁸ nalilersorneqarmata, GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiami 19. juli 2023-meersumi piumasarisani allangortippai. Piumasarisani nutaani taakkunani, Kuannersuarni suliassamut paaanissamut akuersissummik itigartitsinissaq pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerisa misilinneqarnissaat, isumaqatigiissitsiniarnermut suliassami matumani pissusiviusuni siunertaasoq, GMAS pissutissarsiorluni oqaasertaliiniarsarivoq.
389. Naammagittaalliorluni allakkiami 19. juli 2023-meersumi GMAS piumasarisanik katillugit arfineq marlunnik piumasaqarpoq. Piumasarisani pingasuni siullerni pineqarpoq, GMAS aatsitassanik qaqutigooortunik uranimillu erseqqinnerusumik allassimasunik paaanissamut akuersissummik Naalakkersuisunit tunineqarnissamik piumasaqaatitaqanngitsumik pisinnaatitaasoq, aammalu GMAS akuersissummik taamaattumik tuninissaannut uranimut inatsit Naalakkersuisunut akornusiinngitsoq, naammagittaalliuutigineqartut akuerissagaat. Piumasarisat sisamaat malillugu piumasarisani siullerni pingasuni pineqartup paaanissamut akuersissutit GMAS-imit tiguneqarsimanginneranut naammagittaalliuutigineqartut taarsiissutissamik akiliissasut piumasarineqarpoq. Piumasarisat

⁴⁰⁷ R-35: Paaanissamut akuersissutit itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 1. juni 2023-meersoq

⁴⁰⁸ R-35: Paaanissamut akuersissutit itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 1. juni 2023-meersoq

kingulliit pingasut inatsiseqarfiusumut aammalu aningaasartuutissanut kiisalu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup naliliinera malillugu allatut pinngitsuutitaanissamik aalajangerneqanngitsunik piumasaqarnermut, tunngassuteqarput.

390. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piumasarisat pingasut siulliit suliaralugit aalajangiiffigisinnaanngilai, tassami taakkua aatsitassanut ikummatissanullu inatsit aamma uranimut inatsit malillugit Naalakkersuisut aalajangiinerisa misilinneqarnissaannut tunngassuteqarmata. Piumasarisat aalajangiinerit pereersimasut taakkua atuuttusaaanerannik imaluunniit aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu piaanissamat akuersissutit pillugit aalajangiinerni nalunaarutigineqartuni GMAS-ip piumasaqaataannik misiliinissatut paasineqartusaaanera apeqqutaatinnagu tamanna atuuppoq. Naalakkersuisut aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu piaanissamat akuersissutinik tunniussinissamik aalajangiinissamat pisussaaffeqarnerisa misilinneqarnissaat, isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Danmarkimi atuuttumi § 6-imik, aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 3 d, imm. 1-imik aamma 4-mik, aammalu § 90-imik kiisalu aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissummi nr. 2010/02-mi illuatungeriit aaqqiagiinngissutaasunik aaqqiiviginninnissamat immikkut piumasaqaataannik, unioqqutitsineruvoq.
391. Piumasarineqartut sisamaanni, tallimaanni arfineq aappassaannilu, piumasarisat pingasut siulliit apeqqutaapput aammalu isumalimmik piumasarianut siullernut pingasunut taakkununnga attuumassuteqanngitsunik misilinneqarsinnaasunik imaqaratik. Piumasarisat siulliit pingasut taakkua atorunnaarpata, aamma piumasarisat sisamaat, tallimaat arfineq aappaallu atorunnaartussaapput. Piumasarisat arfinilissaat taamaallaat piumasarisat arfinillit allat taakkua suliarineqarnerannut aningaasartuutissanut tunngassuteqarpoq aammalu taanna imminermini imaqarani.

7.2 GMAS-ip piumasarisai 1-3 suliaralugit naliliivigineqarsinnaanngillat

392. Isumaqatigiissitsiniarnermut suliasami matumani 1. juli aamma 8. september 2023 Naalakkersuisut aalajangiinerisa misilinneqarnissaat GMAS-ip pissusiviusuni kissaatigigaa, pissusiviusoq taanna aallaavigalugu GMAS-ip piumasarisat 1-3 allanngortillugit oqaasertaliiniarsarisimanera, ersarippoq. Kisianni taamatut misiliinissaq isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanerata avataaniimmat, takuuk immikkoortoq 8 matuma kingulianiittoq, GMAS-ip aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissut nr. 2010/02 naapertorlugu Kuannersuarni suliasamat piaanissamat akuersissummik ingerlaannartumik tunineqarnissamik isumaqatigiissutitigut pisinnaatitaasoq atuutsinniarsaralugu, GMAS-ip aaqqiagiinngissutigineqartoq taanna innuttaasut akornanni inatsisinut taamaallaat tunngassuteqartutut saqqummiunniarsaraa.

393. GMAS kingusinnerpaamik 1. december 2021 (tassa imaappoq uranimut inatsisip atuutilernissaanut aqaguttoq) piiaanissamut akuersissummik, arlaatigut annertussusilimmik aamma urani ilaatillugu, pisinnaatitaasimasoq, taamaalillutik naammagittaalliuutigineqartut akuerissagaat, GMAS-ip piumasarisaa 1 malillugu allassimavoq.
394. Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut imaluunniit GMAS-ip piiaanissamut akuersissummik tunineqarnissamik qinnuteqaataanut uranimut inatsit atuutinngitsoq, naammagittaalliuutigineqartut akuerissagaat, GMAS-ip piumasarisaa 2 malillugu allassimavoq.
395. Namminersorlutik Oqartussat Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissummik GMAS-imut tunniussisimanninnerat, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik nr. 2010/02-mik imaluunniit GMAS-ip naatsorsuutigisaqarnissamik pisinnaatitaanerani, annertuumik sumiginnaanerusoq, naammagittaalliuutigineqartut akuerissagaat, GMAS-ip piumasarisaa 3 malillugu allassimavoq.
396. Immikkoortoq 8-mi matuma kingulianiittumi erseqqinnerusumik itisilernerqartutut, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piumasarisani suliarinnilluni aalajangiinera Naalakkersuisut aalajangiinerinik misiliinermik kinguneqartussaasoq, aammalu piiaanissamut akuersissummik tunniussinissamut pisortat ingerlatsineranni inatsisitigut tamanna pillugu aalajangiisoqarnissaa tungavissaatinneqartoq, taamaattoq GMAS-ip piumasarisaminik nutaamik oqaasertaliinerisa allanngortinngilaat.
397. Piumasarisat 1-3 imatut paasisariaqarput, GMAS uranimut inatsisip atuutilinnginnerani piiaanissamut akuersissummik, erseqqinnerusumik nassuiarneqartumik annertussusilimmik uranimik ilaqartinneqartumik, pisinnaatitaasimasoq, takuuk piumasarisaaq 1, tamanna itigartinneqarpat taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinerusussaalluni, taamaattumillu uranimut inatsit GMAS-ip piiaanissamut akuersissummik qinnuteqaataanut atuuttussaannngitsoq, takuuk piumasarisaaq 2, aammalu Naalakkersuisut 1. juni aamma 8. september 2023 aalajangiineranni piiaanissamut akuersissummik itigartitsineq taamaattumik aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik nr. 2010/02-mik aamma/imaluunniit GMAS-ip naatsorsuutigissallugu pisinnaatitaanerani, takuuk piumasarisaaq 3, annertuumik sumiginnaanerusussaasoq, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup aalajangersassagaa, GMAS-ip kissaatigigaa.
398. GMAS-ip piumasarisaasa 1-3-p akuerineqartussaannnginnerisa saniatigut, tassami isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik piumasarisani taakkunani suliarinnilluni aalajangiinissamut piginnaatitaanngimmat, takuuk immikkoortoq 8 matuma kingulianiittoq, piumasarisat 1-3 Naalakkersuisut paasinninnerat malillugu aamma akuerineqartussaannngillat, tassami piumasarisat (1) eqqartuussivimmi inerniliussinermi ilaatinneqarnissaannut ersarinngippallaarmata

aalajangersimanngippallaarlutillu, (2) illuatungeriit akornanni inatsisinut tunngasunut pingaaruteqanngimmata, (3) isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup aaqqiagiinnigissutigineqartoq pillugu aalajangiinissamut taarsiullugu GMAS-ip inatsisitigut pisinnaatitaaffii pillugit akissuteqaammik suliaqartussanngorneranik kinguneqartussaammata aamma/imaluunniit (4) piumasarianut allanut tapersiisussatut piumasarineqarmata.

399. Eqqartuussivinni suleriaaseq aalajangersimasoq malillugu piumasarisag eqqartuussivimmi inerniliussinermi ilaatinneqarnissamut naleqqulluni ersarissuuppat aalajangersimasuuppallu, aatsaat malinneqarsinnaavoq. Taamaattumik piumasarisag erfattumik aalajangersimannigsumillu imaqartoq itigartinneqartariaqarpoq, takukkit assersuutigalugu UfR 1985.389H, UfR 1986.428Ø, UfR 1989.451/2H, UfR 2005.2134H, UfR 2012.2520Ø aamma UfR 2013.759H.⁴⁰⁹
400. Taamatuttaaq eqqartuussivinni aalajangersimasumik suleriaaserineqarpoq, piumasarisat illuatungeriit akornanni inatsisitigut pisinnaatitaaffinnut pingaaruteqanngippat, piumasarisag eqqartuussivimmi aalajangiiffigineqarnissamut naleqqutissanngitsoq, takukkit assersuutigalugu UfR 2002.1245H, UfR 2007.2161H, UfR 2009.1758H aamma UfR 2017.2469H.⁴¹⁰ Taakkua aamma pissutigalugit piumasarisat malillugit pissusiviusumik eqqartuussivik suliaasaqarfimmi inatsisitigut inissisimaneq pillugu akissuteqaammik suliaqarnissamik qinnuigineqarpat, taakkua aamma itigartinneqartussaapput, takukkit assersuutigalugu UfR 1991.641H, UfR 1998.1322H, UfR 2000.974Ø aamma UfR 2010.1942H.⁴¹¹
401. Aamma piumasarisat pissusiviusuni piumasarisamut allanut pissutsinut piumasarisasaasoq, itigartinneqartussaavoq, takuuk assersuutigalugu UfR 2009.1899H aamma UfR 2010.2389H.⁴¹²
402. Piumasarisag 1 pillugu itisiliilluni GMAS i naammagittaalliorluni allakkiami imm. 8-mi allappoq, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik piumasarisami Namminersorlutik Oqartussat piiaanissamut akuersissummik tunniussinissaannik pisussaaffileeqquneqanngitsoq, taamatullu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik Namminersorlutik Oqartussat allaffissornikkut suliaqarnermikkut aalajangiinerinik qanorluunniit naliliinissaanik imaluunniit Namminersorlutik Oqartussanut allaffissornikkut sulianik ingerlatitsinerannut malittarisassanik atuutilersitsinissaanik qinnuigineqanngitsoq imaluunniit pisussaaffilerneqanngitsoq.
403. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik Naalakkersuisut aalajangiinerinik misiliisinnaanngimmat, takuuk immikkoortoq 8 matuma kingulianiittoq aammalu GMAS-ip

⁴⁰⁹ RL-132: UfR 1985.389 H, RL-133: UfR 1986.428Ø, RL-134: UfR 1989.451H, RL-135: UfR 2005.2134H, RL-136: UfR 2012.2520Ø aamma RL-137: UfR 2013.759H

⁴¹⁰ RL-138: UfR 2002.1245H, RL-139: UfR 2007.2161H, RL-140: UfR 2009.1758H aamma RL-141: UfR 2017.2469H

⁴¹¹ RL-142: UfR 1991.651H, RL-143: UfR 1998.1322H, RL-144: UfR 2000.974Ø aamma RL-145: UfR 2010.1942H

⁴¹² RL-146: UfR 2009.1899H aamma RL-147: UfR 2010.2389H

nammineerluni isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivimmut ilitseruineri, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik piumasarisamut tassunga tunngatillugu suut suliaralugit aalajangiiffigissanerai, ersarinngippallaarpoq aalajangersimanngippallaarlunilu. Taamaalilluni taanna eqqartuussivimmi aalajangiiffigineqarsinnaanngilaq.

404. 1. juni⁴¹³ aamma 8. september 2023⁴¹⁴ aalajangiinnermini Naalakkersuisut naliliipput, GMAS inatsisit atuuttut malillugit paaanissamut akuersissummik, qanorluunniit uranimik paaanissamik ilaqartinneqartumik, tunineqarnissamik piunasaqarsinnaanngitsoq, tassami tamanna uranimut inatsimmik unioqutitsinerusussaat. GMAS uranimut inatsisip atuutilinnginnerani paaanissamut akuersissummik pisinnaatitaasimasoq pillugu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup isummernera, naliliinermik taassuminnga misiliinerusussaaq. GMAS piffissami ulloq 1. december 2021 aallarnerfigalugu Naalakkersuisut aalajangiinerisa nalunaarutigineqarnissaasa tungaannut paaanissamut akuersissummik tunineqarsinnaasimanersoq pillugu aalajangiinnermut attuumassuteqartumik inatsisini inissisimanermi assigiinngissutaasutuaasoq taamaalilluni tassaasussaaq, uranimut inatsisip atuutilerana.

405. Taamaalilluni Naalakkersuisut paasinninnerat malillugu, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanini aammalu malittarisassat GMAS-ip allatigut nammineerluni isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup naliliinissaanut aalajangersarsimasai unioqutinnagit, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piumasarisaq 1 suliaralugu aalajangiiffigisinnaasussaannngilaa. Piumasarisaq Naalakkersuisut aalajangiinerisa misilinneqarnerannik kinguneqartussaannngitsumik, peqatigisaanillu eqqartuussivimmi inerniliussinermi ilaasinnaanissamut naammattumik ersarissuutillugu aalajangersimasuutillugulu, nassuiarneqarsinnaanngilaq.

406. Nassuiaaneq, taanna malillugu GMAS paaanissamut akuersissummik 1. december 2021 pisinnaatitaasimanersoq pillugu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup taamaallaat nalilersortussaagaa, aammalu sutigulluunniit Naalakkersuisut aalajangiinerinut tunngatillugu taassuma pingaaruteqarnera isummerfigineqartussaannngitsoq – tamannalu periarfissaasutut assortorneqarluni – aamma piumasarisap ilaatigut illuatungeriit inatsisitigut inissisimanerannut pingaaruteqannginneranik, ilaatigullu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup aaqqiagiinngissutigineqartumut pineqartumut isummernissaminut taarsiullugu akissuteqarnermik suliaqarnermik suliaqartussaanageranik kinguneqartussaannngorneranik, malitseqartussaaq.

⁴¹³ R-35: Paaanissamut akuersissutit itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 1. juni 2023-meersoq

⁴¹⁴ R-36: GMAS-ip allaanerumik paaanissamut akuersissummik qinnuteqaataata itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 8. september 2023-meersoq

407. Tassunga ilanngutissaaq, uranimut inatsisip atuutilinnginnerani GMAS pīaanissamut akuersissummik piginnaatitaasimasussaasimagaluarmat, GMAS-ip taamatut akuersissummik tunineqarsimannginnera, taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermik kinguneqartussaasoq, aalajangertinnissaa piumasarisami siunertaarpasimmat, piumasarisap GMAS-ip taarsiivigineqarnissamik piumasarisaanut (piumasarisaq 4) tapersiisussatut pissusiviusuni piumasarisaasoq.
408. Taakkua tunngavigalugit piumasarisaq 1 akuerineqassanngilaq.
409. Piumasarisaq 2 pillugu GMAS naammagittaalliorluni allakkiami imm. 9-mi itisiliilluni allappoq, uranimut inatsit, tamanna taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinerusussaappat, atuuttussaanngitsoq, illuatungeriit isumaqatigiiffigigaat. Kisianni uranimut inatsit aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut aammalu GMAS-ip pīaanissamut akuersissummik qinnuteqaataanut atuunnersoq, illuatungeriit isumaqatigiinngillat. Ingerlaqqilluni GMAS allappoq, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piumasarisaq 2 malillugu aalajangiinera, Naalakkersuisut uranimut inatsimmik GMAS-ip pīaanissamut akuersissummik qinnuteqaataannut atuinerat piarinerunersoq imaluunniit mianersuaalliornerunersoq, imaluunniit – isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik isumaqarpat uranimut inatsit atorneqartussaasoq – aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik nr. 2010/02-mik unioqquitsinerunersoq imaluunniit GMAS-ip naatsorsuutigisaqarnissamut pisinnaatitaanerani innarliinerunersoq, pillugu aalajangiinermik kinguneqartussaasoq.
410. Taamaattumik piumasarisaq paasisariaqarpoq, GMAS pīaanissamut akuersissummik tunineqanngippat, tamanna taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinerussanersoq, aammalu Naalakkersuisut 1. juli aamma 8. september 2023 aalajangiineranni uranimut inatsimmik atuinerat tamanna pissutigalugu inatsisunik unioqquitsinerunersoq, pillugit isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik aalajangersaassasoq, GMAS-ip piumasarisami kissaatigigaa.
411. Naalakkersuisut paasinninnerat malillugu peqatigisaanik Naalakkersuisut aalajangiinerisa, GMAS-ip pīaanissamut akuersissummik tunineqannginnera taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinerunngitsoq aalajangersaaviusup, misilinneqarneranik suliaqarani, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup apeqqut taanna qanorluunniit isummerfigisinnaanngilaa. Tassunga ilanngutissaaq, aalajangiinerit nutaamik suliarineqartussanngorlugit utertinneqarnissaat imaluunniit atuuttussaanngitsoq malinneqartussaanninnissaat imaluunniit taamaatinneqarnissaat, GMAS-ip piumasarisamini pissusiviusuni kissaatigimmagu. Kisianni isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik tamatumunnga piginnaatitaanngilaq, takuuk immikkoortoq 8 matuma kingulianiittoq.
412. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq, GMAS aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02 naapertorlugu pīaanissamut akuersissummik tunineqarnissamut ”ingerlaannartumik

piumasaqarsinnaatitaasoq”, taamaattumik Naalakkersuisut tamatuminnga itigartitsinerat isumaqatigiissummik unioqutitsinerulluni, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik naliliissappat, tamanna Naalakkersuisut aalajangiinerisa misilinneqarnerannik sulik kinguneqartussaammat. GMAS-ip taamatut ”ingerlaannartumik” aalajangiisoqarnissaanik piumasaqaateqarnissaanut, Naalakkersuisut 1. juni aamma 8. September 2023 aalajangiinerisa atuuttussaanninnissaat, pisariaqartussaavoq. Tassunga ilanngutissaaq, GMAS taamatut ”ingerlaannartumik” piumasaqarsinnaassagaluarnersoq apequtaananani – tamannami assortorneqarpoq – taamaattumik akuersissummik tunniussinissamut aalajangiinissaq tunngavissaatinneqarpoq. Taamatuttaaq piaanissamut akuersissutit itigartinneqarlutik nalunaarutiginninnerpiaq, GMAS-ip naatsorsuutigisaqarnissamik pisinnaatitaanerani innarliinerusussaanerarneqartoq, takuuk Peter Pagh, Niels Fenger, allallu Pisortani oqartussat taarsiinissamut akisussaaffeqarnerat, qupp. 98.⁴¹⁵ aamma piumasarisap ilaanik taassuminnga misiliinissaq, taamaalilluni isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanerata iluaniinngilaq.

413. Taamaakkaluartoq isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik isumaqassagaluarpat, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik piumasarisami, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanerata iluani, tamakkiisumik ilaannaasumilluunniit aalajangiisinnaasoq, piumasarisaaq itigartinneqartariaqarpoq, tassami taamaassappat piumasarisaaq eqqartuussivimmi inerniliussinermi ilaatinneqarsinnaanissamut ersarinngippallaarmat aalajangersimanngippallaarlunilu. Piumasarisaaq pissusiviusuni taarsiivigineqarnissamik piumasarisamut (piumasarisaaq 4) tapersiisussatut piumasarineqartutut isigineqartariaqarmat, aamma piumasarisaaq itigartinneqartariaqarpoq. Naalakkersuisut taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsisimanersut imaluunniit allatigut piaanissamut akuersissummumut itigartitsinerminni akisussaatsiviusinnaasumik iliuseqarsimasut, pillugu aalajangersaanissaaq kisimi piumasarisami siunertaasinnaavoq.

414. Uani UfR 2009.1899H suliami pineqartoq – peqqusissuteqarnek 27. februar 2004-meersoq atuuttussaannngitsoq taamaatinneqassasorlu akuersaaqqullugu Avatangiisinut Aqutsisoqarfik pisussaaffilerneqassasooq pillugu piumasaqarnermi saniatigut – Avatangiisinut Aqutsisoqarfik peqqusissuteqarnermi 27. februar 2004-meersumiittut akuersaarnissaannik pisussaaffilerneqassasooq piumasaqarpoq:

[...] tunisassiat taaneqartut immersugassami allassimasut, aqutsisoqarfiup peqqusissuteqarnera malillugu tunngavilersuutigineqartut atorlugit navianartutut suussusilerneqassanngitsut, tamatumalu kingunerisaanik akuutissanik uumaatsunik tunisassianillu suussusiliisarnek, poortuusersuisarneq, meqqilersuisarneq, tuniniaaneq

⁴¹⁵ RL-148: Peter Pagh allallu, Pisortani oqartussat taarsiinissamut akisussaaffeqarnerat, saqqummarsitaq siulleq, 2017, qupp. 98

*uninngasuutiginninnerlu pillugit nalunaarummi nr. 329, 16. maj 2002-meersumi maleruagassat malillugit navianaatilittut meqqilersorneqassasut.*⁴¹⁶

415. Højesteret-ip piumasarisaq akuerinngilaa, tassami piumasarisaq pissusiviusuni suliami pineqartup piumasarisaannut 1-imut aamma 3-mut tapersiisussatut piumasarineqarmat. Taamaaqataanik Naalakkersuisut eqqunngitsumik uranimut inatsit GMAS-ip pīaanissamut akuersissummik qinnuteqaataanut atorsimagaat, GMAS-ip isumaqarluni pisoq taanna, GMAS-ip taarsiivigineqarnissamik piumasarisaanut tapersiisussatut piumasarineqarpoq.
416. Aamma erseqqissarneqassaaq, uranimut inatsit aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut atuutinngitsoq, illuatungeriit isumaqatigiimmata, tassami uranimut akuersissutitut, inatsisip atuutilernerata kingorna tunniunneqartunut, taamaallaat atuuppoq, takuuk inatsimmi § 5, imm. 2. GMAS-ip piumasarisaani, uranimut inatsisip aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut atuunneranut tunngasoq, taamaalilluni qanoq pisoqaraluarpalluunniit illuatungeriit inatsisitigut inissisimanerannut pingaaruteqanngilaq.
417. Taamaattumik aamma taakkua tunngavigalugit piumasarisaq 2 akuerineqassanngilaq.
418. Piumasarisaq 3 pillugu GMAS naammagittaalliorluni allakkiami imm. 10-mi allappoq, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik piumasarisaq 1 malillugu isumaqassagaluarpat GMAS aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02 naapertorlugu kingusinnerpaamik ulloq 1. december 2021 pīaanissamut akuersissummik pisinnaatitaasimasoq imaluunniit naatsorsuutigisaqarnissamik pisinnaatitaasimasoq, Namminersorlutik Oqartussat aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02 sumiginnarsimassagaat. Piumasarisaq 3-mi taamaalilluni siunertaavoq, sumiginnaaneq taanna pingaaruteqarnersoq aalajangertinniarnissaa.
419. Naalakkersuisut isumaat malillugu, aamma tassani peqatigisaanik Naalakkersuisut aalajangiinerisa, GMAS-ip pīaanissamut akuersissummik tunineqannginnera taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinerunngitsoq aalajangersaaviusup, misilinneqarneranik suliaqarani, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piumasarisaq taanna qanorluunniit isummerfigisinnaanngilaa. Piumasarisami GMAS-ip kissaatigaa, Naalakkersuisut 1. juni aamma 8. september 2023 aalajangiinerit malitsigisaannik taarsiinissamik akisussaatinneqassanersut, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup isummerfigissagaa. Kisiannili tamatumunnga isummernissamut isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup Naalakkersuisut aalajangiinerinik misiliinissaa pisariaqarpoq, tamatumunngalu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik

⁴¹⁶ RL-146: UfR 2009.1899H, qupp. 1

piginnaatitaanngilaq, tassami taamatut misiliinissaq taamaallaat eqqartuussivinni ingerlanneqarsinnaammat, takuuk immikkoortoq 8 matuma kingulianiittoq.

420. Taamaakkaluortoq isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik isumaqassagaluarpas, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik piumasarisami, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanerata iluani, tamakkiisumik ilaannaasumilluunniit aalajangiisinnaasoq, piumasarisaaq itigartinneqartariaqarpoq, tassami taamaassappat piumasarisaaq eqqartuussivimmi inerniliussinermi ilaatinneqarsinnaanissamut ersarinngippallaarmat aalajangersimanngippallaarlunilu.

421. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup aalajangiinera qanoq annertussusilimmik illuatungeriit akornanni inatsisitigut inissisimanermit sunniissanersoq, aammattaaq ersarinngilaq. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik aalajangiinerit utertinnissaannut imaluunniit atuuttussaangitsutut isiginissaannut tassanerpiaq piginnaatitaanngilaq. GMAS-ip kingusinnerpaamik ulloq 1. juni 2024 aammalu ulloq 8. september 2024 aalajangiinerit Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivimmut suliaakkiissutigisinnaavai, tamatumanilu GMAS taamaaliussasoq naatsorsuutigineqartariaqarpoq. GMAS-ip piumasarisaa 3 pillugu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup aalajangiinera taamaalilluni 1. juni aamma 8. september 2023 aalajangiinerit misilinneqarnerannut tunngatillugu eqqartuussivinnit eqqartuussinermi aalajangiinermit unioqqutitsineroriaannaanerata aarlerinaateqarpoq.

422. Tassunga ilanngutissaaq, piumasarisap pissusiviusuni taarsiivigineqarnissamik piumasarisamut (piumasarisaaq 4) tapersiisussatut piumasarineqartutut isigineqartariaqarnera. Taamaalilluni piumasarisami siunertaavoq, Naalakkersuisut akisussaatinneqarsinnaallutik iliuseqarsimasut, taamaattumik GMAS taarsiivigineqarnissamik piumasaqarsinnaatitaalluni, aalajangertinnissaa.

423. Aamma piumasarisaaq taanna taamaattumik akuerineqassanngilaq.

8. **ISUMAQATIGIISSITSINIARNERMUT
AAQQIAGIINNGISSUTIGINEQARTUP
PIGINNAATITAANNGILAQ**

**EQQARTUUSSIVIK
AALAJANGIIFFIGINISSAANUT**

424. GMAS-ip Kuannersuarni suliaassamut paaanissamut akuersissummik pissarsisinnaanissaa, imaluunniit taamaangippat Naalakkersuisut akuersissummik taamaattumik tunniussinissamik itigartitsineranni GMAS-ip pisinnaatitaanerani taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsinneqarsimanerata malitsigisaanik taarsiivigineqarnissaa, siunertaralugit isumaqatigiissitsiniarnermut suliaasaq manna aallartinneqarpoq. Naalakkersuisut ulluni 1. juni aamma 8. september 2023 paaanissamut akuersissummik tunniussinissap itigartinneqarnissaa pillugu aalajangiippat. GMAS-ip

piumasarisaannut isummernissamat taamaalilluni aalajangiinissamat, taakkua inatsisinik naammassinninnerisa atuuttussaanerisalu misilinneqarnissaat pisariaqarput. Matuma siuliani immikkoortoq 7-imi allassimasutut, GMAS-ip isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik makkununga isummernissaanik qinnuigaa:

- 1) GMAS aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissut nr. 2010/02 tunngavigalugu Kuannersuarni suliammut paaanissamat akuersissummik tunineqarnissamat piginnaatitaanersoq,
- 2) uranimut inatsit aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissummut nr. 2010/02-mut atuunnersoq, taamaassimappallu inatsit GMAS-ip pisinnaatitaaffinik taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermik malitseqartussaannersoq
- 3) GMAS-ip Kuannersuarni suliammut paaanissamat akuersissummik tunineqarsimanginnera aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissummik nr. 2010/02-mik annertuumik sumiginnaanerunersoq, aamma
- 4) GMAS Kuannersuarni suliammut paaanissamat akuersissummik tuniumanginneqarnerminut taarsiivigineqarnissamik pisinnaatitaanersoq.

425. Kisianni isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik apeqqutit taakkua isummerfiginissaannut, taamaalillunilu Naalakkersuisut aalajangiinerisa inatsisinik naammassinninnerannik atuuttussaanerannillu misiliinissamat, piginnaatitaanngilaq. Aaqqiagiinngissutigineqartoq taamaalilluni qanoq issutsini malillugu isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinninnermiitineqarsinnaanngilaq, taamatullu Kuannersuarni suliammut paaanissamat akuersissummik tunniussinissaq imaluunniit taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsineq pillugu apeqqut aammalu taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut taarsiivigineqarnissap naatsorsornissaa, illuatungeriit killilersugaanngitsumik atorsinnaasaanniingillat. Qanoq pisoqaraluarpalluunniit inatsisini maleruagassani saneqqunneqarsinnaanngitsuni aalajangerneqarpoq, aaqqiagiinngissutigineqartut taamatut ittut taamaallaat eqqartuussivinnut suliakkiunneqarsinnaasut (**immikkoortoq 8.1**).

426. Tassunga ilanngutissaaq, GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasut aamma aatsitassanut ikummatissanullu inatsit naapertorlugit paaanissamat akuersissummik tunniussinissaq Naalakkersuisut aalajangiisinnaatitaaneranniimmat. Naalakkersuisut aalajangiineri erseqqissumik aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasaqaammi ilaatinneqanngimmata, immikkut piumasaqaat suliami aaqqiagiinngissutigineqartumi pineqartunut ilaatinneqanngilaq (**immikkoortoq 8.2**).

427. Tassunga tunngatillugu erseqqissarneqassaaq, GMAS isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnatitaannginnermi malitsigisaanik suliaq itigartissappagu, GMAS inatsisitigut annaasaqartussaannngimmat. GMAS 1. juni 2023⁴¹⁷ aamma 8. september 2023⁴¹⁸ Naalackersuisut aalajangiinerinik Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivimmi misiliisitsinissamut tamakkiisumik periarfissaqarpoq, tassalu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi aamma GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummi nr. 2010/02-mi allassimasutut. Taamaalilluni suliami inatsisit malillugit pisussanut apeqqutip aalajangiiffiginissaanut, aaqqiagiinngissutigineqartup aalajangiiffiginissaanut kikkut piginnaatitaanersut kisimi apeqquataalerpoq. Aaqqiagiinngissutigineqartumi suliarinniffiusussamut eqqortumut, suliakkiissuteqarnerup piffissalerluarneqarnissaa apeqquataasinnaangilaq; tassalu suliaq Naalackersuisut allaffissornikkut aalajangiinerisa pinissaat *sioqqullugu* imaluunniit *kingorna* suliakkiissutigineqarnersoq.
428. Aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piunasaqaatip oqaasertai imaluunniit taakkuninnga nalinginnaasumik nassuiaaneq aaqqiagiinngissutigineqartoq isumaqatigiissitsiniarnermiitinneqarsinnaassasoq inerniliussinermik kinguneqarsinnaanngillat, kisianni suli pingaaruteqarnerusumik, aaqqiagiinngissutigineqartup isumaqatigiissitsiniarnikkut suliarineqarnera, tunngaviusumik inatsimmi aamma aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi aalajangersakkatut ilusilinni inatsisini maleruagassanik saneqqunneqarsinnaanngitsunik unioqqutitsinerusussaavoq.
429. Taamaattumik isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup suliami najoqqutassat isummerfigissappagit, isumaqatigiissitsiniarnermi aalajangiineq atuuttussaannngitsunut atortinneqassanngitsoq naatsorsuutigineqarpoq, takuuk isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu inatsimmi nr. 181, 24. maj 1972-imeersumi,⁴¹⁹ Kalaallit Nunaanni atuuttumi § 7, nr. 1, aamma nr. 3, takuuk isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu inatsisip Kalaallit Nunaannut atuutilerana pillugu kunngip peqqussutaa nr. 461, 9. september 1975-imeersoq (matuma kingorna ”isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Kalaallit Nunaanni atuuttoq”).⁴²⁰

⁴¹⁷ R-35: Piiannissamut akuersissutit itigartinneqarnissaa pillugu Naalackersuisut aalajangiinerat 1. juni 2023-meersoq

⁴¹⁸ R-36: GMAS-ip allaanerusumik piiannissamut akuersissummik qinnuteqaataata itigartinneqarnissaa pillugu Naalackersuisut aalajangiinerat 8. september 2023-meersoq

⁴¹⁹ RL-149: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Kalaallit Nunaanni atuuttoq, §§ 7, nr. 1 og 3

⁴²⁰ RL-196: isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu inatsisip Kalaallit Nunaannut atuutinneqalernissaa pillugu Kunngip peqqussutaa nr. 461, 9. september 1975-imeersoq

8.1 Aaqqiagiinnigissutigineqartoq suussutsini malillugu isumaqatigiissitsiniarnermiitinneqarsinnaangilaq

430. Illuatungeriit suliasami matumani isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinninneq inatsisit malillugit akuerisinnaangereermassuk, takuuk Danmarkimi isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi § 6 aamma isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Kalaallit Nunaani atuuttumi § 1, imm. 2, suliasaq itigartinneqartariaqaralarpoq.⁴²¹ Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Danmarkimi atuuttumi § 6-imi taamaalilluni aaqqiagiinnigissutigineqartunut isumaqatigiissitsiniarnermiitinneqarsinnaasunut killissat aalajangersarneqarput:

”§ 6. Inatsisinut tunngasuni, illuatungeriit killilersugaanngitsumik atorsinnaasaanni, aaqqiagiinnigissutaasut, allatut aalajangiisoqarsimangippat, isumaqatigiissitsiniarnikkut aalajangiiffigineqarsinnaapput.”⁴²²

431. Taamaaqataalik isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Kalaallit Nunaani atuuttumi § 1, imm. 2 malillugu:

”Aaqqiagiinnigissutigineqartoq suussutsini malillugu isumaqatigiissitsiniarnikkut aalajangiiffigineqarsinnaangippat, imaluunniit isumaqatigiissummi isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup imaluunniit suliasanik suliarinnittussat inuttalersugaanerit, illuatungeriinnut imaluunniit taakkua arlaannut toqqissisimananngitsumik maleruagassiiviuppat, isumaqatigiissitsiniarnermut isumaqatigiissut atuutissanngilaq.”⁴²³

432. Taamaalilluni, (1) illuatungeriit aaqqiagiinnigissutaasoq killilersugaanngitsumik sillimaffigisinnaasimappassuk, aamma (2) aaqqiagiinnigissutaasoq isumaqatigiissitsiniarnermiitinneqarsinnaangitsoq inatsimmi allami aalajangersagaasimangippat, aaqqiagiinnigissutaasoq taamaallaat isumaqatigiissitsiniarnermiitinneqarsinnaavoq. Taamaaqataa Danmarkimi atuuppoq, takuuk isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Danmarkimi atuuttumi § 6.

433. Suliami matumani aaqqiagiinnigissutigineqartoq pingaarnersamini makkununga tunngassuteqarpoq:

- 1) Naalakkersuisut 1. juni aamma 8. september 2023 aalajangiineri atuutinneqassannginnersut, tassami GMAS aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 16 naapertorlugu Kuannersuarni

⁴²¹ RL-1: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Danmarkimi atuuttoq, § 6 aamma RL-149: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Kalaallit Nunaani atuuttoq, § 1, imm. 2

⁴²² RL-1: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Danmarkimi atuuttoq, § 6

⁴²³ [RL-149: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Kalaallit Nunaani atuuttoq, § 1, imm. 2](#)

suliassamut pīaanissamut akuersissummik tunineqarnissamut pisinnaatitaammat, imaluunniit GMAS tunngaviusumik inatsimmi § 73 malillugu taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut taarsiivigineqarnissamut pisinnaatitaammat, imaluunniit

- 2) GMAS, Naalackersuisut 1. juni aamma 8. september 2023 aalajangiineranni pīaanissamut akuersissummik tunniussinissamik inatsisunik unioqqutitsinerarneqartumik itigartitsinerisa malitsigisaanik Kuannersuarni suliassap nalinga tamakkerlugu pitsaasumik inernilimmik naammassinninnissamut soqutigisaqarnerminut taarsiivigineqarnissamik piumasaqarsinnaanersoq

434. Pīaanissamut akuersissut pisortat ingerlatsineranni aalajangiinermi taamaallaat tunniunneqarsinnaavoq (immikkoortoq 8.1.1). Taamaattumik illuatungeriit suliame aaqqiagiinngissutigineqartumi killilersugaanngitsumik atuisinnaanngillat (immikkoortoq 8.1.2), taamatullu aaqqiagiinngissutigineqartoq qanoq pisoqaraluarpulluunniit inatsisitigut eqqartuussiviit piginnaatitaaneranniippoq (immikkoortoq 8.1.3).

8.1.1 Aatsitassarsiorluni misissuinissamut aatsitassanillu pīaanissamut akuersissutit aalajangiinerupput

8.1.1.1 Aatsitassarsiorluni misissuinissamut aatsitassanillu pīaanissamut akuersissutit nalinginnaasumik akuersissutaapput, pisortat ingerlatsineranni aalajangiinikkut tunniunneqartartut

435. Pingaarnertigut atuuttussaatinneqarpoq, Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorluni misissuinissamut aamma aatsitassanik pīaanissamut akuersissut akuersissutitut atugassatut isigineqartariaqartoq, aammalu taamatut atugassatut akuersissummik tunniussinissamut, nalunaarutitut imaluunniit aalajangiinertut ilusilimmi pisortat ingerlatsineranni allakkiamik tunniussinissaq, pisariaqarpoq.

436. Akuersissummut atugassamut ilisarnaataasut nalinginnaasumik "Danskit inatsisaat malillugit qimuttuitsut aqquataannut sporvognillu aqquataannut ingerlatsinissamut akuersissut pillugu" Petersen allappoq:

"[...] Inatsisit malillugit Oqaatsinik atuineq malillugu ingerlatsinissamut akuersissummut taaguut, makkua pigineqarlutik pisoqartillugu atorineqartarpoq:

1. Atugassatut akuersissut (Akuersissut, Nassuerutigineqartoq) pisortat (nalinginnaasumik Naalagaaffiup) tungaaniit,
2. Suliffeqarfimmik ingerlatsinissamut,

3. a. *tunngaviusumik pisortat (Naalagaaffiup) nammineerlutik iliuusissaannik ingerlatsinissamut aalajangerneqartoq, tassalu qanoq issutsimini Naalagaaffimmi ingerlatsivimmi ingerlanneqartussa, taamaattoq Naalagaaffiup namminersortut aqutugalugit ingerlatsinissaassaa, tamatumani suliffeqarfiup nammineq akilikkaminik ingerlatissallugu aammalu Naalagaaffimmut Sinniisutut ingerlatissanagu,*
- b. *taamatut ingerlatsinissamut Naalagaaffimmi innuttaasut, taakkua Inatsisini piumasqaatit allassimasut aalajangersimasut naammassisimappasigit, nalinginnaasumik periarfissaqarnerat ammaanngarpoq, kisianni taakkununnga pisortat (Naalagaaffik) tunniussinissartik pisuni ataasiakkaani ni nammineerlutik aalajangertussaallugu.”⁴²⁴*

437. Taamaallilluni atugassatut akuersissutip kingunerisaanik suliffeqarfik namminersortoq pisortat ingerlatsineranni ingerlatassanik suliaqartussaavoq, taamaattumik atugassatut akuersissutip isumaqatigiissutinut tunngasunik aalajangersimasunik imaqarnera apeqqutaatinnagu, atugassatut akuersissummik tunniussinertipiaq pisortat ingerlatsineranni inatsisitigut apeqqutit isigineqartoq, inatsisinut atuagassiani atituumik isumaqatigiiffineqarpoq. Taamaattumik tunniussinissamut pisortat ingerlatsineranni aalajangiinissaq aamma tunngavissaatinneqarpoq.⁴²⁵ Pisortat ingerlatsineranni aalajangiinermut ilisarnaataavoq, taassuma illuinnarsiortumik ingerlatsivimmit tunniunneqartarnera, avataaneersunut allaffineqartunut sammitinneqartumik, aammalu illuinnarsiortutut isikkoqarnera apeqqutaatinnagu taassuma tiguisumut pisussaaffiliinerata saniatigut, aamma ingerlatsivimmut tunniussisumut pisussaaffiliisumik sunniuteqartussaanera.⁴²⁶
438. Atugassatut akuersissutit pisortat ingerlatsineranni inatsisitigut pissusissamisoortuunerat pillugu taamaallilluni Petersen ”Danskit inatsisaat malillugit qimuttuitsut aqutaannut sporvognillu aqutaannut ingerlatsinissamut akuersissut pillugu” allappoq:

”[...] Qimuttuitsut aqutaannut aamma Sporvognit aqutaannut ingerlatsinissamut akuersissutit Eqqartuussivinni periaatsini inissimasariaqaraluarnersut pillugu Apeqqutip isummerfiginissaa ajornakusoortut [isikkoqanngitsoq]. Taakkua pisuussutinut inatsisitigut isumaqatigiissutaannartut tunngavissaqarluartumik

⁴²⁴ RL-151:Frederik V. Petersen, danskit inatsisaat malillugit qimuttuitsut aqutaannut aamma sporvognit aqutaannut ingerlatsinissamut akuersissutit pillugit, qimuttuitsut aqutaannut aamma sporvognit aqutaannut namminersorluni ingerlanneqartuni inatsisini maleruagassanut atuuttunut quppersagaq, saqqummersitaq siulleq, 1915, qupp. 78

⁴²⁵ Se CL-186: F. Dalgaard-Knudsen, Mineral Concessions and Law in Greenland, 1991, immikkoortoq 13.2.4, RL-152: Poul Andersen, Danskit Pisortat ingerlatsinerannut inatsisaat, saqqummersitat tallimaat, 1965, immikkoortoq 13.2.4, RL-152, qupp. 79 aamma CEWS-6: Professorip Bent Ole Gram Mortensen-ip immikkut ilisimasalittut oqaaseqaataa 17. juli 2023-meersoq, imm. 105

⁴²⁶ RL-188: Søren Højgaard Mørup allallu, Pisortat ingerlatsinerannut inatsisit – Qulequttat nalinginnaasut, saqqummersitat arfineq aappaat, 2022, qupp. 90

*oqaatigineqarsinnaasimangillat, kisianni pisortat Ingerlatsivianni ingerlatassamik ingerlatsinissamut Naalagaaffimmit piginnaatitaanertut paasineqartariaqarlutik, taamaattumik taakkua Pisortat ingerlatsineranni inatsisini sammineqartariaqarlutik.*⁴²⁷

Siusinnerusukkut atugassatut akuersissut nalinginnaasumik nalunaarutikkuttunniunneqartarpoq, ullumikkut amerlanertigut atugassarititaasunik nalinginnaasunik atuilluni akuersissutitut ilusilimmik aalajangiinikkut tunniunneqartarlutik.⁴²⁸

439. Taamaalilluni aamma Dalgaard-Knudsen, maannakkut Plesner-imi piginneqataasoq, ilisimatuutut allaatigisamini "Mineral Concessions and Law in Greenland" allappoq, piiaanissamut akuersissummik tunniussinissamut naalagaaffiup akuersissuteqarsimanissaa pisariaqartoq:

*"[...] in general the rights conferred on the private party by the concessions are rather simple to describe: In the entire concession area, the concessionaire may explore any type of mineral deposit covered by the concession. If the concessionaire fulfils his exploratory obligations, he has the right to initiate production, however, subject to the approval of the State."*⁴²⁹
(matumani erseqqissarneqartut)

440. Aamma Dalgaard-Knudsen tunngavigisassatut allappoq, atugassatut akuersissummik tunniussinissamut aalajangiinissaq pisariaqartoq:

*"The concessions include a number of administrative law aspects. First of all, the granting and the negotiation of the concessions has been carried out by the State administration, and in all its activities, the administration has to pay attention to the general rules of administrative law, for instance concerning fair and equal treatment of all private persons, general rules on public access to administrative files, the extent of statutory power granted to the branch of administration in question, the rules on appeal of decisions, and so on."*⁴³⁰
(matumani erseqqissarneqartut)

⁴²⁷ RL-151: Frederik V- Petersen, Qimuttuitsut aqqaannut aamma spovognit aqqaannut ingerlatsinissamut akuersissutit pillugit, saqqummersitaq siulleq, 1915, qupp. 85

⁴²⁸ Takuuk assersuutigalugu RL-201: Ikummatissiassanut kisermaassisussaatitaalluni akuersissuteqartarneq pillugu nalunaarut nr. 372, 7. november 1963-imeersoq aamma CL-186: F. Dalgaard-Knudsen, Mineral Concessions and Law in Greenland, 1991, immikkoortoq 11.3.7

⁴²⁹ CL-186: F. Dalgaard-Knudsen, Mineral Concessions and Law in Greenland, 1991, immikkoortoq 13.2.4

⁴³⁰ CL-92: F. Dalgaard Knudsen, Exploitation Concessions: Contracts or Permits: Contributions from the Norwegian Philips/Ekofisk, 1987, qupp. 8

8.1.1.2 *Aatsitassarsiorluni misissuinissamut aatsitassanillu pīaanissamut akuersissutit aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu pisortat ingerlatsineranni aalajangiinikkut tunniunneqartarput*

441. Pīngaarnertigut atuuttussaatinneqarpoq, Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorluni misissuinissamut aamma pīaanissamut akuersissutinik tunniussineq tassaammat akuersissummik pīginnittuusussanut, soorlu GMAS-imut, nammineq akilikkaminnik Kalaallit Nunaanni nunap iluaniit aatsitassarsiorluni misissuinissamut aamma aatsitassanik pīaanissamut, akuersissut – suliassamut Kalaallit Nunaata nammineerluni ingerlattussaagalugaanut – Kalaallit Nunaanni aatsitassanut suliassa qarfimmi aatsitassarsiorluni misissuinissamut aatsitassanillu pīaanissamut aalajangiinertut (akuersissutit) isigineqarput.⁴³¹
442. Aammattaq atuuttussaatinneqarpoq, taamatut atugassatut akuersissummik tunniussinermi pisortat ingerlatsineranni aalajangiineq Naalakkersuisunit aalajangerneqartoq tunngavissaatinneqartoq. Tamatumani aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi §§ 2, imm. 2, nr. 1, 3 c, imm. 2, aamma 16, imm. 1 erseqqissumik malinneqarput.⁴³² Aammattaq aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi taamanikkut atuuttumi § 7, imm. 1 malillugu aatsitassarsiorluni misissuinissamut aamma aatsitassanik pīaanissamut akuersissut, Naalakkersuisunit tunniunneqartussaavoq.
443. Taamaattumik Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorluni misissuinissamut imaluunniit aatsitassanik pīaanissamut akuersissummik tunniussineq, aalajangiisoqarneratigutpisartoq, sukkulluunniit nalornissuteqarsimannngisaannarpoq. Immikkoortoq 8.1.1.1-imi matuma siuliani allassimasutut, Dalgaard-Knudsen taamaalilluni aamma akuersissutit taamaattut pillugit immikkuullarissumik allappoq, taakkuninnga tunniussinissamut pisortat ingerlatsineranni aalajangiinermik atuutilersitsisoqarnissaa pisariaqartoq.
444. Taamaaqataannik professori Bent Ole Gram Mortensen oqaaseqaammi GMAS-ip saqqummiussaani, aammalu allatigut imarisai assortorneqartumi, allappoq, tassami oqaaseqaat tamakkiisuunngilluinnartumik tunngavilimmik saqqummiunneqarmat. Oqaaseqaat taanna malillugu taamaalillutik piffissap naapertuuttup iluani Naalakkersuisut pīaanissamut akuersissummik tunniussinissaq pillugu aalajangiisussaapput:

“Neither the Mineral Resources Act nor the Standard Terms contain provisions on how quickly an exploitation license must be issued. Administrative law does not generally set

⁴³¹ RL-150: Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-meersoq, qupp. 415

⁴³² RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pīngaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersoq, §§ 2, imm. 2, nr. 1, 3 c, imm. 2, aamma 16, imm. 1.

*time limits for the processing of cases. It follows from the practice of the Ombudsman of Parliament (Folketinget) regarding good administrative practice that the authority that must make a decision in a case has the responsibility that the processing time does not drag out.*⁴³³

445. Piiaanissamut akuersissummik tunniussinissamut pisortat ingerlatsineranni aalajangiinermik atuutilersitsinissaq tunngavissaatinneqarmat, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik akuersissummik taamaattumik tunniussinissamut piginnaatitaanngilaq, taamatullu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik Naalakkersuisut akuersissummik taamaattumik itigartitsinissaq pillugu aalajangiinerisa inatsisinut naapertuunnerisa atuuttusaanerisalu misilinnissaanut piginnaatitaanngilaq. Illuatungeriit taamaalillutik aaqqiagiinngissutaasumut killilersugaanngitsumik atuisinnaanngillat (immikkoortoq 8.1.2), taamatullu aaqqiagiinngissutaasoq isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqarsinnaanngitsoq, inatsimmi akuerineqareerpoq (immikkoortoq 8.1.3).

8.1.2 Illuatungeriit aaqqiagiinngissutaasumut killilersugaanngitsumik atuisinnaanngillat

446. Isumaqatigiissitsiniarnissaq aaqqiagiinngissutigineqartuni, illuatungeriit killilersugaanngitsumi atuiffiginnaasaanni, taamaallaat isumaqatigiissutigineqarsinnaavoq. Illuatungeriit "killilersugaanngitsumik atuisinnaassasut" tunngavissaatinneqarpoq innuttaasut akornanni inatsisinut tunngasut, illuatungeriit atugassiiviginnaatitaasaanniittut, tassani pineqartut. Aammattaaq isumaqatigiissitsiniarnissaq, aaqqiagiinngissutigineqartuni innuttaasut akornanni inatsisini maleruagassani maleruagassiivigineqartuni, nalinginnaasumik soqutigisanik isumaginniffiusussani, isumaqatigiissutigineqarsinnaanngilaq.
447. Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Danmarkimut atuuttumi § 6-imut aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit, takuuk isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu inatsisissatut siunnersuut nr. 127, 17. marts 2005-imeersoq, malillugu:

"Aalajangersakkami pineqarpoq, allatut aalajangiisoqarsimanngippat, isumaqatigiissitsiniarnissaq inatsisinut tunngasuni, illuatungeriit killilersugaanngitsumik atuiffiginnaasaanni, isumaqatigiissutigineqarsinnaasoq [...]

§ 6 siunnersuutigineqartoq inatsisinut atuuttunut naapertuuppoq. Taamaalilluni suli aallaavigineqarpoq, illuatungeriit innuttaasut akornanni pissutsit, illuatungeriit

⁴³³ CEWS-6, Professorip Bent Ole Gram Mortensen-ip immikkut ilisimasalittut oqaaseqaataa 17. juli 2023-meersoq, imm. 105

killilersugaanngitsumik atuiffigisinnaasaat (suliassat
isumaqatigiinninniutigineqarsinnaasut), pillugit isumaqatigiissitsiniarnissaq
isumaqatigiissutigisinnaagaat.

Illuatungeriit suut isumaqatigiissuteqarfigisinnaanninneraat (suliassat
isumaqatigiinninniutigineqarsinnaanngitsut), isumaqatigiissitsiniarnissamut
isumaqatigiissummi aamma ilaatinneqarsinnaanngillat [...]

Isumaqatigiissitsiniarneq aammattaaq aaqqiagiinnigissutigineqartuni pisortat
ingerlatsineranni inatsisini maleruagassanit maleruagassiivigineqartuni, nalinginnaasumik
tamatut soqutigisaannik isumaginiffiusussani suli isumaqatigiissutigineqarsinnaanngilaaq,
takuuk Højesteret-ip eqqartuussinerani aalajangiineq Ugeskrift for Retsvæsen-imi 1999-imi
qupperneq 829-mi issuarneqartoq.”⁴³⁴ (matumani erseqqissarneqartut)

448. Taamaaqataanik isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu inatsit, isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmut Kalaallit Nunaani atuuttumut tunngavigineqartoq, pillugu isumaliutissiissummi nr. 414, 1966-imeersumi immikkoortoq ”A. Isumaqatigiissitsiniarnissamut isumaqatigiissut” malillugu:

”Tassani siullermik isumaqatigiissitsiniarnissamut isumaqatigiissutit
aaqqiagiinnigissutigineqartut aaqqiagiinnigissutaaajunnaarnissaat siunertaralugu
taamaallaat isumaqatigiiffiginissaat, imaluunniit qanoq oqariartuuteqarnissaq
toqqarneqassanersoq pillugit isumaqatigiissutigineqarsinnaanersut, pillugu
najoquttassiinissaq pisariaqartinneqarnersoq pillugu oqallisigineqarsinnaavoq.
Aalajangersakkat taamaattut inatsisit amerlanersaanni takussaapput, takuuk Matuma
siuliani Finland, Norge aamma Sverige pillugit immikkoortoq III, A. Kisianni danskit
inatsisaanni atuuttumi aalajangersimasumik ilimagineqarpoq, suliassa qarfinni pisortat
killilimmik isumaqatigiissuteqarfigisinnaasaanni – tamanna pisortat, allat soqutigisaasa
mianerineqarnissaannik pissuteqaraluarpat, imaluunniit illuatungeriit pineqartut
illersorniarneqarnerat pissutaagaluarpat – illuatungeriit
isumaqatigiinnigissutigisaminnik isumaqatigiissitsiniarnermut suliakkiissuteqarnissamut
periarfissaqarnerat taamaaqataanik killilersorneqarsinnaasariaaqarpoq.

Tassani inatsisitigut maleruagassiinissamut pisariaqartitisisoqarnavianngilaaq. Apeqqutit
taamaattut suliaqarnermi ajornartorsiornissamut
pissutissaqalersitsisimanngisannarpasipput. Inatsisini aalajangersakkat ataasiakkaat

⁴³⁴ RL-26: Isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu inatsisissatut siunnersuut nr. 127, 16. marts 2005-imeersoq, qupp. 2 aamma CL-13, qupp. 39

*nassuiarneqarnerani, aaqqiagiinnigissutigineqartut isumaqatigiissitsiniarnermut ingerlateqqinneqarsinnaanersut qaqugukkullu taamaattoqarsinnaanersaq, ajornartorsiutitaqanngitsumik aalajangerneqarsinnaavoq. Tamatuma isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu inatsimmi aalajangersakkami nalinginnaasumi oqaatiginissaa pisariaqarpasinnigilaq.*⁴³⁵ (matumani erseqqissarneqartut)

449. Suliami aaqqiagiinnigissutigineqartoq aallaqqaammut aatsitassanik piaanissamut akuersissummik tunniussinissamut tunngassuteqarpoq, tamatumani Naalakkersuisut pisortat ingerlatsineranni aalajangiinerisa inatsisinut naapertuunnerannut atuuttussaanerannullu misiliinissaq pisariaqarpoq, aappaattullu taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinissaq aammalu taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut taarsiivigineqarnissap annertussusissaata naatsorsornissaa pillugu apeqqutitut tunngassuteqarpoq, tamannalu innuttaasut akornanni inatsisinut apeqqutitut, illuatungeriit killilersugaanngitsumik atorsinnaasaannut, tunngassuteqanngilaq (immikkoortoq 8.1.2.1).
450. Tamatuma saniatigut aaqqiagiinnigissutigineqartoq pisortat ingerlatsineranni inatsisitigut maleruagassanit, tamat soqutigisaannik isumaginnittussanit, maleruagassiivigineqarpoq aammalu soorunami aaqqiagiinnigissutigineqartoq suussutsini malillugu aamma isumaqatigiissitsiniarnermiitinneqarsinnaanngilaq (immikkoortoq 8.1.2.2).

8.1.2.1 Aaqqiagiinnigissutigineqartoq innuttaasut akornanni inatsisinut tunngasunut, illuatungeriit killilersugaanngitsumik atorsinnaasaannut, tunngassuteqanngilaq

451. Illuatungeriit aaqqiagiinnigissutigineqartumut – suliassanut ”isumaqatigiissitsiniarfigineqarsinnaasunut” – killilersugaanngitsumik atuisinnaanerannut peqatigisaanik illuatungeriit isumaqatiginninniarsinnaanissaat aammalu isumaqatigiissuteqarsinnaanissaat kiisalu aaqqiagiinnigissutigineqartup qiterisaa pillugu isumaqatigiissinnaanissaat, pisariaqarpoq. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup allatut oqaatigalugu illuatungeriit akunnerminni isumaqatigiissutigisinnaariigaannit allaanerusut isummerfigisinnaanngilai.⁴³⁶
452. Tamatuma kingunerisaanik, tunngaviusumik aalajangiinerit tamarmik suussusertik malillugu isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinninnermiitinneqarsinnaanngillat, tassami oqartussat inatsisit

⁴³⁵ RL-154: Isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu inatsit pillugu isumaliutissiissut nr. 411, 1966-imeersoq, qupp. 11

⁴³⁶ RL-154: Isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu inatsit pillugu isumaliutissiissut nr. 411, 1966-imeersoq, RL-155: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmik iluarsaaqqinnissaq pillugu Eqqartuussissuserisut siunnersuisooqatigiivisa Inatsisinut ataatsimiititaliaata nalunaarusiaa 2003-meersoq, qupp. 57 aamma RL-25: Jacob Juul aamma Peter Thommesen, Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik, saqqummersitat pingajuat, qupp. 51

atuuttut malinneqartussaanerannut tunngaviusoq malittussaammassuk aammalu tamanna pillugu isumaqatigiinninnersinnaanatik isumaqatigiissuteqarsinnaanatiluu. Taamaaqataa aamma inatsisinut tunngasuni allani, naalagaaffik kisermaassisussaataatillugu, assersuutigalugu suliffeqarfiup ingerlanneqarnissaanut akuersissummi allagartaliussami imaluunniit pisinnaatitaaffinni allani pisortat akuersissuteqarneranni imaluunniit nalunaarsuineranni pilersinneqartuni, atuuppoq.⁴³⁷

453. Matuma siuliani immikkoortoq 8.1.1.2-mi allassimasutut, pisinnaatitsissummik pigisaqartoq piiaanissamut akuersissummik tunineqassanersoq pillugu aalajangiinissamut Naalakkersuisut erseqqissumik piginnaatinneqarput, takuuk aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 2, imm. 2, nr. 1, § 3 c, imm. 2, aamma § 16, imm. 1.⁴³⁸ GMAS piiaanissamut akuersissummik tunineqassanersoq aalajangiinermi Naalakkersuisut inatsisit atuuttut malinneqartussaanerannut tunngaviusoq malittussaavaat aammalu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmut aamma uranimut inatsimmut naapertuuttumik aalajangiisussaallutik. Taamaaqataanik Naalakkersuisut naligiissitsinissamut tunngaviusoq malittussaavaat aammalu suliaqarfimmi GMAS pisinnaatitsissummik pigisaqartunit allanit pitsaanerusumik inissisimalersissinnaanagu. Naalakkersuisut taamaalillutik suliami matumani inatsisit malillugit pisussanit GMAS pitsaanerusumik inissisimalersissinnaanngilaat.⁴³⁹

454. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip allannortinneqarnerata 2012-mi tusarniaatigineqarneranut atatillugu, Greenpeace naammagittaalliortarfimmut arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsumut naammagittaalliofissaqarnissaq pillugu siunnersuuteqarmat, assersuutigalugu piiaanissamut akuersissutit pillugit aalajangiinerit Naalakkersuisut aalajangiinerinik tunngaveqartussaanerannut tunngaviusut pillugit Naalakkersuisut oqaatigaat:

”Naalakkersuisut paasinninnerat malillugu oqartussaaqatigiinnermi eqqortumik nalinginnaasumik tunngaviit malippaat, pissutsit ataatsimut isigalugu inuiaqatigiinnut annertuumik pingaaruteqartunut tunngasut inunnit demokratiskiusumik qinerneqarsimasunit aalajangerneqartariaqartut imaluunniit aalajangerneqarsinnaasariaqartut. Aalajangiinerit pingaarutillit taamaattut maalaaruteqartarfimmut arlaannut attuumassuteqanngitsumut demokratiskiusumik qinigaasimanngitsumut tunniunneqartariaqanngillat, taamaammallu Naalakkersuisutut eqqortumik assinganik demokraatiskiusumik inissisimanngimmat. Aalajangikkat aatsitassarsiornermik ingerlatsinermut tunniunneqarsimasut imaluunniit pilersaarutinik

⁴³⁷ RL-25: Jacob Juul aamma Peter Thommesen, Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik, saqqummersitat pingajuat, qupp. 52

⁴³⁸ RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersoq, §§ 2, imm. 2, nr. 1, 3 c, imm. 2, aamma 16, imm. 1.

⁴³⁹ RL-156: Sune Fugleholm aamma Steffen Sværke, Naalagaaffimmi eqqartuussivimmi suliaqarfimmi ingerlatsisarneq, qupp. 528

*akuersinninnernut tunngasut, inuiaqatigiinnut kalaallinut imaluunniit avatangiisinut annertuumik sunniuteqarsinnaasut, paarlattuani Naalakkersuisunit aalajangiiffigineqartariaqarput imaluunniit aalajangiiffigineqarsinnaasariaqarlutik, taakku namminersorlutik oqartussat ingerlatsinermi oqartussarimmatigik qullersaasut.*⁴⁴⁰

455. Akuersissutitik tunniussinissaq pillugu aalajangiinerit naammagittaalliortarfimmut arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsumut suliassanngortinneqarsinnaannginnerattuulli, tamanna isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivimmut suliassanngortinneqarsinnaanngillat. Professor Erik Werlauff tamanna pillugu ilanngutassiami ”Pisortat ingerlatsineranni inatsisini apeqqutit ilaannut namminersortutut isumaqatigiissitsiniartarneq” U.2008B.152-imi naqiterneqartumi makkua oqaatigineqarput:

”Immikkoortumut »Isumaqatigiissitsiarfigineqarsinnaanngitsut« apeqqutit ilai taamaattut ilanngunneqarsinnaapput, tassani piginnaatitaaneq oqartussamut immikkuullarissumut aalajangersimasumut inissinneqarsimalluni. Tassunga ilaapput akuersissummik tunniussinissamut, immikkut ittumik akuersissuteqarnissamut, pisussaatinneqannginnermut il.il. piginnaatitaaneq oqartussamut aalajangersimasumut inissinneqarsimalluni pisogartillugu

[...]”⁴⁴¹ (matumani erseqqissarneqartut)

456. Sammivimmut tassunga Østre Landsret-ip eqqartuussivimmi aalajangiinera 6. november 1937-meersoq, uani naqinneqartoq UfR 1939.1150 Ø⁴⁴², innersuussutigineqarsinnaavoq, taanna aamma matuma siuliani immikkoortoq 8.1.3.2-mi eqqaaneqarpoq. Suliami Ministeriunerup ministereqarfia taamanikkut nunap iluanut inatsit atuuttut naapertorlugu kisermaassisussaataalluni akuersissummik neriorsuuteqarluni nalunaaruteqarsimavoq. Nunami eqqartuussivik isumaqarpoq neriorsuuteqarnerup taassuma naammassineqarnissaa pinngitsaaliissutigineqarsinnaanngitsoq, tassani kisermaassisussaataalluni akuersissummik taamaattumik tunniussinissamut inatsimmi piumasagaatit naammassineqarsimannngimmata. Nunami eqqartuussivik tamanna pillugu allappoq:

”Inatsimmi Ministeriuneq ukiunik 4-nik piffissamik killiliinerup taaneqartup atortinnnginnissaanut piginnaatitaanngimmat, suliakkiisup piiaanissamik suliaqarnerup aatsitassat pineqartut ilaannut piffissaq eqqorlugu aallartinnissaa taamaallaat piumasariniallugu, taamanikkut suliakkiissuteqartumit neriorsuummik

⁴⁴⁰ RL-183: Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip allanngortinneqarnissaanut nassuiaatit 27. september 2012-imeersut, qupp. 42

⁴⁴¹ RL-28: Erik Werlauff, pisortat ingerlatsineranni apeqqutit ilaanni namminersortut isumaqatigiissitsiniartarnerat, U.2008B.152

⁴⁴² RL-200: UfR 1939.1150 Ø

nalunaarfigineqarsimanera apeqqutaatinnagu, suliakkiissutigineqartup nassueruteqarnera malillugu, taamatut maannakkut inissisimanermini, inatsimmi pissutsinut taakkununga atuuttunut inatsimmi tunngavissaqanngippat, suliakkiissutigineqartoq eqqartuussivimmi aalajangiinikkut naammassinninnissaanik pinngitsaalineqarsinnaanngitsoq, taamaattumik Eqqartuussiviup aalajangersartariaqarpaa.”⁴⁴³

457. Naalakkersuisut taamaalillutik Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissummik tunniussinissaq pillugu GMAS-imut isumaqatigiissuteqarsinnaanngillat, tassami aatsitassanut ikummatissanullu inatsit tamatumunnga inatsimmi tunngavissamik imaqanngimmat, aammalu Naalakkersuisunit neriorsuut taama ittoq GMAS-ip pisinnaatitaaffigalugu toqqammavigisinnaanngilaa, tassami tamanna inatsisitigut atorsinnaanngimmat. Tamanna aamma pissutigalugu illuatungeriit suliame aaqqiagiinngissutigineqartoq taanna killilersugaanngitsumik atuiffigisinnaanngilaat.
458. Taamaalilluni inatsimmi aalajangerneqarpat imaluunniit tunngavissaatinneqarpat inatsisinut tunngasut pisortat ingerlatsineranni aalajangiinikkut maleruagassiivigineqassasut, pisortat ingerlatsineranni oqartussat inatsisit malillugit isumaqatigiissuteqarfigineqarsinnaanngillat, tamatumunnga aamma takuuk pisortat ingerlatsineranni inatsisini Isumaqatigiissutini Jørgen Mathiassen.⁴⁴⁴ Søren Højgaard Mørup allallu allapput, suliassaqarfiit amerlanersaanni pisortat ingerlatsineranni allagaatit isumaqatigiissummik taarserneqarnissaat periarfissaasussaannngitsoq.⁴⁴⁵ Immikkoortoq 8.1.1-imi matuma siuliani allassimasutut, piiaanissamut akuersissummik tunniussinissamut tunngavissaatinneqarpoq aalajangiinermik tunniussisoqarsimassasoq. Aamma tamanna pissutigalugu aaqqiagiinngissutigineqartoq eqqornerusumik illuatungeriit ”isumaqatigiissutaanneersuusoq”, GMAS naammagittaalliorluni allakkiami imm. 1687(b) allammat, tamanna eqqunngilaq. Piiaanissamut akuersissummik tunniussinissaq pillugu illuatungeriit akornanni isumaqatigiissuteqartoqarsimannngilaq. Kisianni aaqqiagiinngissutigineqartoq Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissummik tunniussinissap itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerisa misilinneqarnissaannut tunngassuteqarluni.
459. Piiaanissamut akuersissummik tunniussinissap aalajangiiffigineqarnera taamaalilluni innuttaasut akornanni inatsisitigut pisunut, illuatungeriit isumaqatigiissuteqarsinnaatitaanerit malillugu pisussanut, tunngassuteqanngilaq, aammalu soorunami isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi

⁴⁴³ RL-200: UfR 1939.1150 Ø

⁴⁴⁴ RL-46: Jørgen Mathiasen, Pisortat ingerlatsinerannut inatsisini isumaqatigiissuteqartarnerit, 1974, qupp. 212-216

⁴⁴⁵ RL-188: Søren Højgaard Mørup allallu, Pisortat ingerlatsinerannut inatsisit – Qulequttat nalinginnaasut, saqqummersit arfineq aappaat, 2022, qupp. 101

Danmarkimi atuuttumi § 6 naapertorlugu illuatungeriit ”killilersugaanngitsumik atorsinnaasaannut” tunngassuteqanngilaq.⁴⁴⁶

460. GMAS naammassinnissimanerminik atuisinnaannginnerminut taarsiivigineqarnissamik pisinnaatitaanersoq apeqqutip isummerfigineqarnissaa, aamma innuttaasut akornanni inatsisitigut pisunut, illuatungeriit killilersugaanngitsumik atuisinnaatitaaffigisaannut, tunngassuteqanngilaq. Oqartussat suliarinninnerat tunngavigalugu taarsiinissaq, oqartussat suliarinninnerannut atassuteqarpoq aammalu soorunami taamaallaat eqqartuussivinni misilinneqarsinnaalluni. Naammassinnissimanerminik atuisinnaannginnerminut taarsiivigineqarnissamik piunasaqaateqarnissamut taamaalilluni Naalakkersuisut 1. juni 2023 aamma 8. september 2023 aalajangiinerisa atuuttussaanninnissaat, pisariaqartussaavoq.⁴⁴⁷ Pisortat ingerlatsineranni aalajangiinerup atuuttussaanninnera, tamatumalu malitsigisaanik taarsiissuteqarnissaq pillugit apeqqutit isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanerani pineqartunut ilaangillat, takuuk isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Danmarkimi atuuttumi § 6, eqqartuussivinni misilinneqartussaataallutik, takuuk inatsimmi tunngaviusumi § 63, taamaattumik isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik 1. juni 2023 aamma september 2023 itigartitsinerit taakkua tunngavigalugit taarsiivigineqarnissaq pillugu apeqqummut isummersinnaatitaanani.⁴⁴⁸
461. Taamatuttaa taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinerimut taarsiivigineqarnissamik piunasaqaat isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinninnermiitinneqarsinnaanngilaq. Taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsineq pisortat ingerlatsineranni inatsisitigut apeqqutaavoq, aammalu taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsineq taamaallaat inatsisitigut pisinnaavoq, takuuk tunngaviusumik inatsimmi § 73, aammalu immikkoortoq 8.1.3.3-mi matuma kinguliani erseqqinnerusumik allassimasutut. Taamaalilluni pissutsit illuatungeriit isumaqatigiissutigisimasinnaasaat tassani pineqanngillat, aammalu illuatungeriit soorunami isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Danmarkimi atuuttumi § 6 aamma isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Kalaallit Nunaanni atuuttumi § 1, imm. 2 naapertorlugit pissutsinut taakkununga ”killilersugaanngitsumik atuisinnaasutut” isigineqarsinnaanatik.⁴⁴⁹

⁴⁴⁶ RL-1: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Danmarkimi atuuttoq, § 6

⁴⁴⁷ RL-50: MAD 2010.2549, RL-51: UfR 2013.523H aamma RL-205: UfR 2014.3307Ø

⁴⁴⁸ RL-13: Danskit Naalagaaffiata Tunngaviusumik inatsisaa pillugu inatsit nr. 169, 5. juni 1953-imeersoq, § 63

⁴⁴⁹ RL-1: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Danmarkimi atuuttoq, § 6 aamma RL-149: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Kalaallit Nunaanni atuuttoq, § 1, imm. 2

8.1.2.2 *Aaqqiagiinnngissutigineqartoq pisortat ingerlatsineranni inatsisini maleruagassani, tamat soqutigisaannik isumaginniffiusussani, pineqartunut ilaavoq*

462. Aaqqiagiinnngissutigineqartoq isumaqatigiissitsiniarnermiitinneqarsinnaanngitsoq, aammattaq aaqqiagiinnngissutigineqartup pisortat ingerlatsinerannut maleruagassanit, nalinginnaasumik soqutigisanik isumaginniffiusussanit, maleruagassiivigineqarsimaneranit, erseqqissarneqarpoq.
463. Isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu inatsisissatut siunnersuummi nr. 127, 16. marts 2005-meersumi, isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Danmarkimi atuuttumi § 6-imut aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatini allassimasutut, aaqqiagiinnngissutigineqartuni pisortat ingerlatsineranni inatsisini, nalinginnaasumik soqutigisanik isumaginniffiusussani, maleruagassanit maleruagassiivigineqartuni, isumaqatigiissitsiniarnissaq isumaqatigiissutigineqarsinnaanngilaq.⁴⁵⁰
464. Tamanna aamma UfR1999.829 H-mi⁴⁵¹, suliassaqarfimmi maligassiuisuni siuttuusumi, Højesteret-imit aalajangerneqarpoq. Suliami tassani isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik nakorsaasiortup aamma nakorsaasiortut peqatigiiffiata akornanni peqatigiiffiup maleruagassana unioqqutinneqarnerat, nakorsaasiortunut inatsimmi akigititanut maleruagassanik atuutsitsilersimasoq, pillugu aaqqiagiinnngissutigineqartumi aalajangiisimavoq. Højesteret aalajangerpoq isumaqatigiissitsiniarnermi aalajangiineq atuutinngitsoq, tassami:

”Pisortat ingerlatsineranni inatsisini taamatut maleruagassiineq, pingaarnerpaatigut tamat soqutigisaattut isigineqartariaqartoq, unioqqutinneqarsimanersoq aalajangiineq, peqatigiiffinnik isumaqatigiissitsiniarnikkut matumani pisutut, aalajangiiffigineqarsinnaanngitsutut isigineqarpoq.”⁴⁵²

465. Højesteret-ip eqqartuussivimmi aalajangiinissaa sioqqullugu taamaaqataa isumaqatigiissitsiniarnermi aalajangiinerni marlunni 13. oktober 1995-imeersumi aamma 21. februar 1997-imeersumi naqinneqanngitsuni oqaatigineqarpoq, tassani højesteret-imi eqqartuussisut arlallit peqataallutik. Juul aamma Thommesen eqqartuussinermi aalajangiinerini allassimasutut, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik aalajangiinermi siullermi isumaqarpoq, illuatungeriit aaqqiagiinnngissutigineqartumut killilersugaanngitsumik atuisinnaallutik suliassaniluunniit, *”pisortat imaluunnit tamat mianerineqarnissaat isiginiarneqartussaanaatik pisoqartillugu”* taanna taamaallaat

⁴⁵⁰ R-26: Isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu inatsisissatut siunnersuut nr. 127, 16. marts 2005-imeersoq, qupp. 2

⁴⁵¹ RL-27: UfR 1999.829H

⁴⁵² RL-27: UfR 1999.829H, qupp. 8

isumaqatigiissitsiniarnermiitinneqarsinnaasoq.⁴⁵³ Tamanna aalajangiinerup aappaani 21. februar 1997-imeersumi akuerineqarpoq, taamatuttaarlu aamma inatsisilerituut atuagassiaanni akuerineqarluni.⁴⁵⁴

466. Suliami nr. D-656 isumaqatigiissitsiniarnermut sullissiviup aalajangiinerani 25. maj 2005-imeersumi pilersuinermit ingerlatseqatigiiffik nukissiorfinni piginneqataassutitut tunniunneqartunut akiliutissamik akiliinissamik eqqartuunneqarnissaa kommunit pingasut piumasaraat. Ingerlatseqatigiiffiup suliaq akuerineqassanngitsoq piumasaraa, innaallagamik pilersuinermit suliaasaqarfiup pisortat ingerlatsineranni inatsisitigut maleruagassiivigineqarsimanera innersuussutigalugu. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup ingerlatseqatigiiffik tamatuminna ilalinnngilaa, kisianni oqaaseqarluni:

”[Kommuni] piumasarisaat piumasaralugillu oqaatigisaat malillugit isumaqatigiissitsiniarnermut suliaasaq illuatungeriit isumaqatigiissutaannut tunngasunik nassuiaanissamut inatsisitigullu atuuffissaannut tunngassuteqarput. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup taamaalilluni [ingerlatseqatigiiffik] isumaqatigiissutit isumaqatigiissutigineqartut apeqqutaatinnagit, nukissiorfinni piginneqataassutitut akiliutissaq isumaqatigiissutigineqartoq kommuninut pingasunut taakkununga akilinnginnissaanik pisinnaatitaanersoq, taamaallaat isummerfigisussaavaa, kisianni kommunit pisortat ingerlatsineranni inatsisini maleruagassat najoqqutarisallu malillugit aningaasartaasa atornissaannut tunngatillugu killilersorneqarnersut, isummerfigisussaanaagu. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik tamanna tunngavigalugu ilaatigut isumaqarpoq, [kommunit] pisortat ingerlatsineranni inatsisini najoqqutarisat aallaavigalugit kommunit pilersuinermit suliaqarnerannik allanngortiterinermit atatillugu, aningaasat ileqqaarneqartut [kommunit] aningaasaqarnerisa ilaannit atuisunit aningaasalersorneqartuneersut, akileraarutinit aningaasalersorneqartunut nuussisinnaatitaannginnersut isummerfiginissaa pisariaqalersinneqarani, imaluunniit allatigut isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup pisortat ingerlatsineranni inatsisini najoqqutassanut, innaallagamik pilersuinermit suliaasaqarfimmi tamat soqutigisaannik isumaginniffiusussanut isummerfiginninnissaanik malitseqartussanngorani, aaqqiagiinnngissutigineqartoq taanna aalajangiiffigisinnaallugu [...].”⁴⁵⁵ (matumani erseqqissarneqartut)

⁴⁵³ RL-108: UfR 1980.131H, qupp. 53-54

⁴⁵⁴ RL-153, qupp. 103, aamma RL-108, qupp. 53-54: Niels Schiersing, Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit oqaaseqaatitaqartoq, saqqummersitaq siulleg, 2016. qupp. 103

⁴⁵⁵ Aalajangiineq RL-199: Rasmus Grønved Nielsen, Pisortat ingerlatsineranni isumaqatigiissutit, saqqummersitaq siulleg, 2021, qupp. 705-imi issuarneqarpoq

467. Aammattaaq Østre Landsret-ip eqqartuussutaa 23. maj 2022-meersoq, UfR 2022.3012 Ø-mi naqiterneqartoq, innersuussutigineqarsinnaavoq, ⁴⁵⁶ tassani nunap eqqartuussivia isumaqarpoq ingerlatseqatigiiffiit marluk *"unammilleqatigiinnermut maleruagassat innuttaasut akornanni inatsisinut tunngasortai"* pillugit aaqqiagiinnngissuteqarnerisa aallaaviatigut isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqarnissaa mattunneqanngitsoq, tassami nunap eqqartuussiviata tassunga atatillugu oqaatigaa illuatungeriit unammilleqatigiinnermut inatsisini tunngavilersugaasumik atuuttussaanginnera pillugu illuatungeriit piumasarisaanni *"unammilleqatigiinnermut oqartussat pisussaaffilerneqarsinnaanngitsut"*.⁴⁵⁷ Tamatuma paarlattuanik isumaqatigiissitsiniarnermut suliaasaq manna aqutigalugu suliaasaqarfimmi oqartussaq aalajangiisinnaatitaasoq, tassalu Naalakkersuisut, pisortat ingerlatsineranni inatsisini maleruagassiineq tunngavigalugu GMAS-imut paaanissamut akuersissummik tunniussisussanngorlugi, GMAS-ip pisussaaffilerniarsaraa.
468. Tassunga ataqatigiissillugu oqaatigineqassaaq, Højesteret-imi eqqartuussut UfR 2004.2661H,⁴⁵⁸ GMAS-ip innersuussutigisaa, suliaasamat matumunnga sanilliunneqarsinnaanngitsoq. Københavns Havn A/S-ip aamma Angallannermut ministereqarfiup akornanni suliaasami pineqartumi Københavns Havn-ip naalagaaffimmi aktiaatileqatigiiffinngortinneqarnera inatsisilik malinninnerunersoq, tunngassuteqarpoq. Suliaasami Københavns Havn-ip ilaatigut isumaqatigiissitsiniarnermi aalajangiineq, Københavns Havn A/S-ip aamma Ørestadsselskabet I/S-ip akornanni aalajangiiffigineqartoq, saqqummiuppaa, taamaaliornermi isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup aalajangersarlugu, Københavns Havn-ip pisortat ingerlatsineranni inatsisini maleruagassat nalinginnaasut innersuussutigalugit umiarsualivimmi immami sumiiffiit aalajangersimasut immerneqarnissaannik akuersissuteqarnissaq, ajoqutissartaasunut annaasaqarnernullu, immami sumiiffiit immerneqarnerannut atatillugu umiarsualivimmut tutsinneqartunut, pissusiviusuni aningaasartuutinit annertunerusunik akiluteqarnissamik, piumasaqaatitallersinnaanngikkaa. Isumaqatigiissitsiniarnermi aalajangiineq taamaalilluni oqartussat aalajangiinerannik misiliinnermut tunngassuteqanngilaq, taamatullu Højesteret-ip aamma isumaqatigiissitsiniarnermi aalajangiineq, aalajangiinnerminut tunngavigisimanagu.
469. GMAS Kuannersuarni suliaasamat paaanissamut akuersissummik pisinnaatitaanersoq pillugu isummernissaq, taamaalillunilu Naalakkersuisut 1. juni 2023 aamma 8. september 2023 GMAS-ip paaanissamut akuersissummik tunineqarnissaanik itigartitsinerisa inatsisinut naapertuunnerannut atuuttussaanerannullu isummernissaq, pisortat ingerlatsineranni maleruagassanut, tamat soqutigisaannik isumaginniffiusussanut, tunngassuteqarpoq. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi aatsitassanik paaanissaq pillugu maleruagassat, uranimut inatsimmik

⁴⁵⁶RL-157: UfR 2022.3012Ø

⁴⁵⁷RL-157, UfR 2022.3012Ø

⁴⁵⁸CL-252: UfR 2004.2661H

tapertaqartinneqartut, taamaalillutik pisortat ingerlatsineranni inatsisaapput aammalu tamat mianerineqarnissaannik isumaginniffiusussaallutik, minnerunngitsumik atituumik isigalugu inuiaqatigiit kalaallit soqutigisaat tassani pineqarlutik. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi aallarniutaasumik siunertamut aalajangersagaq malillugu taamaalilluni:

”§ 1. Aatsitassatigut pisuussutininik atuneq aamma nunap iluanik toqqorsivittut atuneq pillugu imaluunniit aatsitassanik ingerlatsineranut atatillugu siunertanut siunertaqartumik atornerqarnissaat Inatsisartut inatsisaatigut kiisalu tamatumunnga pissutsit pingaaruteqartut naleqqussarneqarnissaat anguniarneqarpoq.

*Imm. 2. Inatsisartut inatsisaatigut anguniagaassaaq suliniutit inatsimmut ilagitinneqartut isumannaallisaaneq, peqqissuseq, avatangiisit, pisuussutininik atuinermi inuiaqatigiinnilu piujuartitsineq eqqarsaatigalugit naammassiniarneqartassasut aamma pissutsinut nallersuunneqarsinnaasunut naleqquttumik naapertuuttumillu nunani tamalaani akuerisaasumik pitsaasumik ingerlatseriaatsit malillugit.*⁴⁵⁹ (matumani erseqqissarneqartut)

470. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmut nassuiaatini nalinginnaasuni qulequttap ”Aatsitassanik atuinissamut Namminersorlutik Oqartussat piginnittussaataaerant aamma akuersissuteqariaaseq”, imm. 2.2,⁴⁶⁰ ataani allassimavoq, Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassaqarfimmik tigusinerminni Kalaallit Nunaanni nunap iluani piginnittussaataalersut atuisinnaatitaalerlutillu, aammalu tamatumunnga siunertaasoq inuiaat kalaallit aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi ingerlatassat iluaqutigilissagaat:

”Sammisap Namminersorlutik Oqartussat tigenratigut, nunap inoqqaavisa aatsitassanik katersisinnaanerannut paaasinnaanerannullu immikkut ittunik malittarisassiuussinissaq pisariaarutissaaq. Kalaallit Nunaanni aatsitassat assigisallu piginissaat Namminersorlutik Oqartussat oqartussaaffigilissavaat atorluarsinnaalerlugillu. Aatsitassanik sammisaqarnerup tigenissaata siunertaraa, ingerlatanik siunnersuut manna malillugu ingerlatassat Kalaallit Nunaanni innuttaasut sapinngisamik annertunerpaamik iluaqutigilernissaat.⁴⁶¹ (matumani erseqqissarneqartut)

⁴⁵⁹ RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersoq, qupp. 1 aamma CL-1, qupp. 1

⁴⁶⁰ RL-47: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisissatut siunnersuut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) 1. november 2009-meersoq

⁴⁶¹ RL-47: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisissatut siunnersuut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) 1. november 2009-meersoq, qupp. 23

471. Aamma Inatsisartut inatsisissaannut siunnersuummi, uranimut inatsisip akuerineqarfiani, nassuiaatini aallarniutaasuni erseqqissarneqarpoq, peqarfinnit uranitalinnit aatsitassanik pīaanissamut akuersissutit tamat soqutigisaannut tunngassuteqartut:

”Ukiorpassuarni, ingammillu attueqqusinnngilluinnarnissamik politikkip atorunnaarsinnerata kingornatigut urani tassaasimavoq sammisaq annertuumik kikkunnit tamanik sianigineqarsimasoq. Uranimut attuumassutilinnik aatsitassarsiornermi suliniutinut siamasissumik, inuinnarnit akerliusoqartoq takuneqarsinnaasimavoq. Tamatumunnga patsisaapput ingammik aarleqqutit immikkut ittut, uranimik ilaqartunik aatsitassarsiornermut attuumassutillit. Inuinnaat akerliunerat taanna kingullermik 2021-mi aprīilimi Inatsisartunut qinersinermut atatillugu, tassungalu atatillugu isummanik uuttortaasoqarnerani takuneqarsinnaasimavoq. Taamaattorli taamaalisukkut tamanna uranimik ilaqartuunngitsunik aatsitassarsiornerup ingerlattuarnissaanut innuttaasut tapersersuinerminnik oqaaseqarsimapput.

Nunap iluanik aammalu aatsitassatut isumalluutinik taakkuninnga Namminersorlutik Oqartussat piginnittussaataapput, taamaattumillu aatsitassat isumalluutit qanoq pitsaanerpaamik iluaqutiginissaannut innuttaasut aalajangiisussaasariaqarput. Tamatuminnga tunngaveqartumik uranimut attueqqusinnngilluinnarnissamik politikkip Inatsisartut inatsisaatigut atuutsinneqalernissaa siunertaralugu siunnersuummik matuminnga aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip ilassuteqarfiginissaa Naalakkersuisut kissaatigaat. Kalaallit Nunaanni uranimik pīaasoqannginnissaa imaluunniit uranimik Kalaallit Nunaanni pīarneqartumik tuniniaasoqannginnissaa pillugu Naalakkersuisut tunngavigisassatut aalajangiussinerannik siunnersuut piviusunngortitsissaaq.⁴⁶² (matumani erseqqissarneqartut)

472. Suliassaqarfimmi aalajangiisinnaatitaanerup Kalaallit Nunaanni naalakkersuisuni tamarmiusuni, Naalakkersuisuni, inissisimatinneqarnera aammattaaq pīaanissamut akuersissut pillugu aaqqiagiinnngissuteqarneq pisortat ingerlatsineranni inatsisini maleruagassanut, tamat mianerineqarnissaannik isumaginniffiusussanut, tunngassuteqartoq, takutippaa.

473. Aammami Kalaallit Nunaanni inatsisini tunngavissaatinneqarpoq aalajangiisinnaatitaaneq Naalakkersuisuni inissisimatillugu, Naalakkersuisut atituumik, naliliinermikkullu piginnaatitaasut aammalu tamat, inuiaqatigiit mianerineqarnissaat ilaatissinnaallugu. Assersuutigalugu Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaannut nr. 26, 18. november 2010-meersumut nassuiaatini

⁴⁶² RL-126: Uranimut inatsisip allanngortinneqarnissaa pillugu siunnersuummut nassuiaatit 17. september 2021-meersut , qupp.

nalinginnaasuni nassuiarneqarpoq ” [...] Naalakkersuisuni aalajangiinerit Naalakkersuisut siulittaasuani pingaarnertigut aqunneqartumik ataqatigiissaagaasumik politikkikkut aqutsineq tunngavigalugu nalinginnaasumik aalajangiiffiqineqartarput.”⁴⁶³

474. Tamanna aamma aatsitassanut suliassaqarfimmut immikkuullarissumik atuuppoq, tassani Naalakkersuisut aammattaq naliliinermikkut aalajangiisinaallutik aammalu Naalakkersuisut assersuutigalugu oqartussat teknikkikkut siunnersortaasa suliassaq avatangiisinut isumannaatsutut isiginninnerisa malitsigisaanik aatsitassarsiorfissamut akuersissummik tunniussinissamik pisussaaffeqaratik.
475. GMAS-ip taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut taarsiivigineqarnissamik piomasagaateqarnerarnera pillugu aammattaq oqaatigineqassaaq, GMAS-ip paaanissamut akuersissummik tunineqarnissaanut Naalakkersuisut itigartitsinerat taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinerusoq tunngavilersuutigalugu, GMAS taarsiivigineqarnissamik piomasagaateqarmat. Itigartitsineq taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinerussappat, uranimut inatsit malillugu paaanissamut akuersissummik itigartitsinissaq inatsimmi tunngavissaliinngimmat, GMAS-ip taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut taarsiivigineqarnissamik piomasagaataanut isummernissamut, Naalakkersuisut 1. juni aamma 8. september 2023 aalajangiinerisa inatsisinut naapertuunnerisa atuuttussaanerisalu misilinneqarnissaat, pisariaqarpoq. Tassunga ilanngutissaaq, itigartitsineq taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinerarneqartoq tunngavigalugu taarsiivigineqarnissamik piomasagarneq, taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsisarneq pillugu inatsimmi tunngaviusumi § 73 toqqammavigineqartariaqarpoq, taamaattumillu pisinnaatitaaffeqarnerarnermi innarliisimanerup ataatsimoortumik nalilersorneqarnissaa tunngavigineqartariaqarluni, ilanngullugu innarliinermut tunngavilersuutaasoq, takuuk UfR 2006.1539 H.⁴⁶⁴
476. Taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsineq aamma taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut taarsiivigineqarnissap annertussusissaa pillugit apeqqutit suulluunniit inatsitigut eqqartuussiviit piginnaatitaaneranniinnerisa saniatigut, takuuk immikkoortoq 8.1.3.3, aaqqiagiinngissutigineqartumi ilaatinneqartut tamarmik pisortat ingerlatsineranni inatsisini maleruagassanut, tamat soqutigisaannik isumaginniffiusussanut, tunngassuteqarmata, tamatuma taarsiivigineqarnissamik piomasagaatip suussusaa erseqqissarpaa. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup taamaalilluni inuit piginnittussaataaneranni innarliisoqarsimanersoq isummerfigisussaassavaa, takuuk tunngaviusumik inatsimmi § 73, tassani pisut, soorlu innarliinermut

⁴⁶³ RL-158: Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaannut nr. 26, 18. november 2010-meersumut nassuiaatit

⁴⁶⁴ RL-159: UfR 2006.1539H

tungavilersuutaasut erseqqinnerusut, ilanngullugit inuiaqatigiinnut, pinngortitamut avatangiisinullu tunngasut, tamatumunnga naliliinermi ilaatinneqartussaassallutik.

8.1.3 Aaqqiagiinngissutigineqartoq inatsisikkut eqqartuussivimmi suliarineqartussaaitaavoq

477. Isumaqatigiissitsiniarnermut suliasami matumani aaqqiagiinngissutigineqartoq aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi aamma inatsimmi tungaviusumi aalajangersakkat naapertorlugit taamaallaat eqqartuussivinnut suliakkiissutigineqarsinnaavoq. Taamaattumik aaqqiagiinngissutigineqartoq isumaqatigiissitsiniarnermiitinneqarsinnaanngilaq, tassami allatut aalajangiisoqarsimammat, tamatumunnga takuuk isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Danmarkimi atuuttumi § 6 aamma isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Kalaallit Nunaanni atuuttumi § 1, imm. 2.⁴⁶⁵
478. Aaqqiagiinngissutigineqartoq eqqartuussivinni suliarineqassasoq pillugu inatsimmi aalajangersagaq, illuatungeriit isumaqatigiissuteqarnermikkut saneqqussinnaanngilaat. Taamaattumik aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi aalajangersakkat malitsigisaannik isumaqatigiissitsiniarnermut suliasaq manna itigartinneqartariaqarpoq, illuatungeriit qanoq isumaqatigiissuteqarsimanerarneqarnerat apeqqutaatinnagu, aammalu illuatungeriit aaqqiagiinngissutigineqartumik killilersugaanngitsumik atuisinnaasut aallaaviatigut isumaqartoqarsimanissaa apeqqutaatinnagu.⁴⁶⁶
479. "Allatut aalajangiisoqarsimappat", isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Danmarkimi atuuttumi § 6 naapertorlugu aaqqiagiinngissutigineqartup isumaqatigiissitsiniarnermiitinneqarsinnaannginnerani siunnerfigineqarpoq, aaqqiagiinngissutigineqartut aalajangersimasut isumaqatigiissitsiniarnermiitinneqarsinnaanngitsut, imaluunniit taamaallaat eqqartuussivinnut suliakkiissutigineqarsinnaasut inatsisini allani aalajangerneqarsinnaasoq. Tamatumani isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmut Danmarkimi atuuttumut nassuiaatit nalinginnaasut malinneqarput, takuuk isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu inatsisissatut siunnersuut nr. 127, 16. marts 2005-imeersoq, ilaatigut taanna malillugu:

"Aaqqiagiinngissutaasut suut isumaqatigiissitsiniarnermi aalajangiiffigineqarsinnaanersut pillugu maleruagassat sukumiisut isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi ilanngunnissaat

⁴⁶⁵ RL-1: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Danmarkimi atuuttoq, § 6 aamma RL-149: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Kalaallit Nunaanni atuuttoq, § 1, imm. 2

⁴⁶⁶ RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersoq aamma RL-47: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisissatut siunnersuut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) 1. november 2009-meersoq

*naapertuuttussaanngitsoq, aammalu suliassat aalajangersimasumik suussusillit isumaqatigiissitsiniarnissamut mattunneqarnissaat pisariaqartinneqarpat, tamanna inatsimmi immikkuullarissumi pineqartumi maleruagassiivigineqartariaartoq, soorlu assersuutigalugu tamanna najugaqarfissatut attartortittakkanut tunngatillugu attartortitsisarnermut inatsimmi pisimasoq, Inatsisit atuutsinneqarnerannut ministereqarfiup taamatuttaaq isumaqatigaa.*⁴⁶⁷ (matumani erseqqissarneqartut)

480. Suliassami tassani aaqqiagiinngissutigineqartorpiaamut tassunga inatsisini allani aalajangerneqarpoq, aaqqiagiinngissutigineqartut taamaattut taamaallaat eqqartuussivinnut suliaakkiissutigineqarsinnaasut. GMAS Kuannersuarni suliassamut paaanissamut akuersissummik tunineqarnissamik pisinnaatitaasimanersoq aammalu GMAS-ip taarsiivigineqarnissamik piumasagaateqarnerarnera pillugit apeqquummut tamanna pivoq.

481. Pissutsit aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi pineqartunut ilaasut, aammalu tamatuminna pisumik taarsiivigineqarnissamik piumasagaatit pillugit aalajangiinerit taamaallit taamaallaat eqqartuussivinnut Kalaallit Nunaanni piginnaatitaasunut, suliaakkiissutigineqarsinnaapput, takuuk aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 3 d, imm. 1 aamma 4 ([immikkoortoq 8.1.3.1](#)). Aammattaq aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 90-imi aalajangerneqarpoq, akuersissummut atugassarititaasut naammassineqarnissaat pillugu inuit akornanni pisunut inatsisitigut aaqqiagiinngissutigineqartut kisimik isumaqatigiissitsiniarnermiitineqarsinnaasut ([immikkoortoq 8.1.3.2](#)). GMAS-ip taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermi piumasagaateqarnerarnera qanoq pisoqaraluarpalluunniit taamaallaat eqqartuussivinnit eqqartuussivigineqarsinnaavoq, tassami inatsimmi tunngaviusumi § 73 malillugu pisortat ingerlatsineranni aalajangiineq tunngavigalugu taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut taarsiivigineqarnissaq eqqartuussivinni misilinneqartussanngortinneqartussaavoq ([immikkoortoq 8.1.3.3](#)).

8.1.3.1 Aalajangiinerit pissutsinut aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi pineqartunut ilaasunut tunngassuteqartut aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 3 d, imm. 1 aamma 4 malillugit taamaallaat eqqartuussivinnut suliaakkiissutigineqarsinnaapput

482. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 2, imm. 2, nr. 1 malillugu, aatsitassarsiorluni misissueqqaarneq, aatsitassarsiorluni misissuineq aamma aatsitassanik paaaneq taamaallaat akuersissut Naalakkersuisunit tunniunneqartoq naapertorlugu ingerlanneqarsinnaapput. Tassunga ilanngutissaaq, aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 3 c, imm. 2 malillugit aatsitassanik paaanissamut akuersissummik tunniussinissaq pillugu Naalakkersuisut aalajangiisussaanerat.

⁴⁶⁷ CL-13: Isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu inatsisissatut siunnersuut nr. 127, 16. marts 2005-imeersoq, nassuiaatini nalinginnaasuni imm. 5.5.1

Taamaaqataanik aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 16, imm. 1 malillugu Naalakkersuisut sumiiffimmut erseqqinnerusumik killissalersorneqartumut aammalu atugassarititaasut erseqqinnerusumik aalajangersarneqartut tunngavigalugit aatsitassanik ataatsimik arlalinnilluunniit piaanissamut akuersissummik tunniussisinnaanerit.⁴⁶⁸

483. Taamaalilluni GMAS pisortat ingerlatsineranni tamanna pillugu aalajangiisoqarneratigut Naalakkersuisunit tunniunneqartumik, aatsaat Kuannersuarni suliassamut piaanissamut akuersissummik pissarsisinnaavoq. Naalakkersuisut 1. juni aamma 8. september 2023 aalajangiinermi akuersissummut taamaattumut itigartitsippat.

484. Pissutsit suulluunniit aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi pineqartunut ilaatinneqartut, ilanngullugit piaanissamut akuersissutit pillugit Naalakkersuisut aalajangiineri, taamaallaat eqqartuussivinnut suliakkiissutigineqarsinnaappat, takukkit aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 3 d, imm. 1 aamma 4, taakkua malillugit:

”§ 3 d. Pissutsit Inatsisartut inatsisaanni pineqartunut ilaasut pillugit aalajangiineq, ukiup 1-ip piffissamut killissaliussap iluani taamaallaat eqqartuussivinnut suliakkiissutigineqarsinnaavoq. Piffissamut killiliussaq, suliami peqataasumut aalajangiineq nalunaarutigineqarpat, suliami peqataasumut aalajangiinerup nalunaarutigineqarneranut ulloq aallarnerfigalugu naatsorsorneqassaaq. Taamaattoq aalajangiineq tamanut ammasumik nalunaarutigineqarsimappat, piffissamut killiliussaq nalunaarutiginninnermit tamatigut naatsorsorneqartassaaq. Piffissamut killiliussaq arfininngornermi, sapaammi imaluunniit ulluni nalliuttuni naasussaappat, piffissamut killiliussaq ulluinnaap tullianut sivitsorneqassaaq.

*Imm. 4. Pissutsit Inatsisartut inatsisaanni pineqartunut ilaasut pillugit aalajangiineq taamaallaat eqqartuussivinnut Kalaallit Nunaanni aalajangiisinnaatitaasunut suliakkiissutigineqarsinnaavoq. Aalajangiineq eqqartuussivinnut suliakkiissutigineqartoq, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivinnut siulliullutik sularinnittussanut, suliakkiissutigineqassaaq.*⁴⁶⁹ (matumani erseqqissarneqartut)

⁴⁶⁸ RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersoq, §§ 2, 3 c aamma 16

⁴⁶⁹ RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersoq, § 3 d

485. Aalajangersakkamut nassuiaatini immikkoortuni allassimavoq, aalajangersakkami Naalakkersuisut aalajangiinerisa suliakkiunneqartarnerat kiisalu piumasaqaatit allat taakkuninnga pisut, ilanngullugit taarsiivigineqarnissamik piumasaqaatit, maleruagassiivigineqartut:

*"Aalajangersagaq aalajangiinerpiamut tunngatillugu suliakkiinermi atuutissaaq, ilanngullugu assersuutigalugu aalajangiinerup atuuffiit imaluunniit sunniuteqarneranut tunngatillugu eqqartuussivimmi misiliinermi, aammalu taarsiivigineqarnissamik piumasaqaateqarluni, allatigut akiliinissamik piumasaqaateqarluni imaluunniit aalajangiinermut tunngatillugu imaluunniit atatillugu allatut piumasaqaateqarnermut tunngatillugu suliakkiinissamut."*⁴⁷⁰

486. Piiaanissamut akuersisummik tunniussinissaq pillugu Naalakkersuisut aalajangiineri pissutsinut aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi pineqartunut ilaasut pillugit aalajangiinerummata, aalajangiinerit aamma aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 3 d-imi pineqartunut ilaatinneqartut ersarilluinnarpoq, aammalu soorunami isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Danmarkimi atuuttumi § 6 aamma isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Kalaallit Nunaanni atuuttumi § 1, imm. 2 naapertorlugit isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinninnermi pineqartunut ilanngutsinneqarsinnaanatik.

487. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 3 d-ip "aalajangiinernut" atuunnera, aammalu GMAS-ip qinnuteqaataa pillugu pisortatigoortumik aalajangiinissaat sioqqullugu isumaqatigiissitsiniarnermut suliaassap suliakkiissutigineqarsimanera, tassunga atatillugu pingaaruteqanngillat. Pissutsit aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi pineqartunut ilaasut, Naalakkersuisut aalajangiiffigisassaasa ataaniittut, taamaalillutik allaffissornikkut aalajangiisoqannginnerani eqqartuussivinnut imaluunniit isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivinnut suliakkiissutigineqarsinnaanngillat, takuuk tunngaviumik inatsimmi § 63 (tamanna pillugu aamma takuuk immikkoortoq [8.2.1.2](#) aammalu [8.2.2.1](#)). Suliami aaqqiagiinnngissutigineqartup aaqqiivigineqarnissaa pillugu immikkut piumasaqaatip illuatungeriinnit akuerineqareernerata kingorna aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 3 d atuutsinneqalersimasoq, taamaalillutillu illuatungeriit aaqqiagiinnngissutigisaat inatsisitigut isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqarnissaa mattunneqanngitsog, GMAS-ip atuuttussaattippaa. Tamanna marlunnik pissuteqartumik eqqunngilaq.

Siullermik pisortat ingerlatsineranni aalajangiinerit taamaallaat eqqartuussivinnut suliakkiissutigineqarsinnaasut, tunngaviumik inatsimmi § 63 malillugu atuutereerpoq.⁴⁷¹ Aappaattut inatsisinik toqqaasarneq pillugu GMAS-imut atugassarititaasuni nalinginnaasuni,

⁴⁷⁰ CL-117: Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip allanngortinneqarnissaanut siunnersuummut nassuiaatit, UKA 2016/130, 22. september 2016-imeersoq, qupp. 49

⁴⁷¹ RL-13: Danskit Naalagaaffiata Tunngaviumik inatsisaa pillugu inatsit nr. 169, 5. juni 1953-imeersoq, § 63

aaqqiagiinnigissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piunasaqaammik imaqartuni, imm. 19-imi aalajangerneqarpoq "[a]kuersissummi inatsisini maleruagassat Kalaallit Nunaanni aamma Danmarkimi sukkulluunniit atuuttut malinneqartussaapput".⁴⁷² Taamaaqataanik aamma aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisartut inatsisaata allangortinneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 34, 28. november 2016-imeersumi § 2 malillugu allannguutit, ilanngullugu § 3 d, akuersissutinut atuutereersunut atuuttussaapput:

”§ 2

Inatsisartut inatsisaat ulloq 1. januar 2017 atuutilerpoq.

Imm. 2. Aatsitassarsiorluni misissueqqaarnissamut, misissuinissamut imaluunniit pīaanissamut akuersissutit, Inatsisartut inatsisaata atuutilernerani tunniunneqareersimasut, atuutiinnassapput. Inatsisartut inatsisaat aamma akuersissutinut taamaattunut, akuersissutit taamaattut malillugit pisinnaatitsissummik pigisaqartunut kiisalu ingerlatanut Inatsisartut inatsisaata atuutilernerani aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi pineqartunut ilaasunut, atuuppoq [...] Inatsisartut inatsisaat aamma pissutsit aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi pineqartunut ilaasut pillugit aalajangiinernut, Inatsisartut inatsisaata atuutilernissaa sioqqullugu aalajangiiffigineqartunut, atuuppoq, taamaattorli piffissamut killissaliussaq § 3 d imm. 1-imi taaneqartoq, Inatsisartut inatsisaata atuutilerneraniit naatsorsorneqassalluni."⁴⁷³ (matumani erseqqissarneqartut)

488. Aamma akuersissutip atuutereersup nassuiarneqarnerani inatsisit taakkua akornanni atuutilersut atuuttussaasut, inatsisilerituut atuagassiaanni atituumik akuerisaavoq. Tassunga atatillugu innersuussutigineqarpoq Poul Andersen "Danmarkimi Pisortat ingerlatsinerannut inatsimmi" aamma Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermut aaqqissuussineq pillugu Dalgaard-Knudsen-ip ilisimatuutut allaatigisaa.⁴⁷⁴
489. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 3 d taamaalilluni aamma GMAS-imut akuersissummut atugassarititaasunut atuuppoq, ilanngullugu aaqqiagiinnigissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piunasaqaat, aammalu inatsit taamatut atuuttoq (maleruagassanit imaluunniit

⁴⁷² RL-1: Isumaqatigiissitsiniarnernut inatsit Danmarkimi atuuttoq, qupp. 36 aamma R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, imm. 19

⁴⁷³ RL-161: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaata (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) allangortinneqarnissaa pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 34, 28. november 2016-imeersoq, qupp. 6 aamma 7

⁴⁷⁴ Takuuk ilaatigut RL-216: Poul Andersen, Danskite Pisortat ingerlatsineranni inatsisaat, saqqummersitat tallimaat, 1965 aamma CL-186: F. Dalgaard-Knudsen, Mineral Concessions and Law in Greenland, 1991, immikkoortoq 11.3.7.5

isumaqatigiissummit atorunnaarsinneqarsinnaanngitsoq) illuatungeriit allatigut isumaqatigiissuteqarnerminni atuutsinngissinnaanngilaat.⁴⁷⁵

8.1.3.2 Inuit akornanni pisunut inatsisitigut aaqqiagiinngissuteqarnerit kisimik isumaqatigiissitsiniarfigineqarsinnaasut, aammalu pisortat ingerlatsineranni aalajangiinerit eqqartuussivinnut suliakkiissutigineqartussaasut, aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 90-imi aalajangerneqarpoq

490. Pissutsit aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi pineqartunut ilaasut pillugit aalajangiinerit taamaallaat eqqartuussivinnut suliakkiissutigineqarsinnaasut, aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 3 d-mi allassimalluni, aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 90-imi pissutsit suut isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqartussaatinneqarsinnaanersut annertunerusunik killiliisoqarpoq.⁴⁷⁶
491. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 90 malillugu, atugassarititaasut akuersissummi aalajangersarneqartut naammassineqarsimanersut pillugu Naalakkersuisut aamma pisinnaatitsissummik pigisaqartup akornanni aaqqiagiinngissuteqarnek, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivinnut suliakkiissutigineqassasoq, taassumalu aalajangiinera inaarutaasuusoq, akuersissummi aalajangersarneqarsinnaavoq.⁴⁷⁷
492. Matuma siuliani immikkoortoq 8.2.3.1-imi erseqqinnerusumik allaaserineqartutut, aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 90, aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi 1991-meersumi § 29-mik allannguuteqartinnagu ingerlatitseqqiineruvoq.⁴⁷⁸ Taamaalilluni aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatini inatsimmi tunngaviusumi § 63-ip eqqartoqarnerata kingunerisaanik aalajangersakkap imarisaa allanngortinneqanngilaq.⁴⁷⁹ Pisortat ingerlatsineranni aalajangiinerit taamaallaat eqqartuussivinnut suliakkiissutigineqartassasut, tunngaviusumik inatsimmi § 63 malillugu atuutereerpoq.⁴⁸⁰ GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiaani imm. 1685-imi allassimasut taamaalillutik pingaaruteqanngillat.

⁴⁷⁵ RL-162: Bernhard Gomard, Civilprocessen, saqqummersitat arfineq pingajuat, 2020, qupp. 883 aamma 887

⁴⁷⁶ RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersoq, §§ 3 d aamma 90

⁴⁷⁷ RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersoq, § 90

⁴⁷⁸ RL-47: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisissatut siunnersuut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) 1. november 2009-meersoq, qupp. 152

⁴⁷⁹ RL-47: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisissatut siunnersuut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) 1. november 2009-meersoq, qupp. 153

⁴⁸⁰ RL-13: Danskit Naalagaaffiata Tunngaviusumik inatsisaa pillugu inatsit nr. 169, 5. juni 1953-imeersoq

493. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi taamanikkut atuuttumi § 29, nunap iluanut inatsimmi § 31-mik aallaaveqarpoq, aammalu aalajangersakkamut aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit malillugit, takuuk inatsisissatut siunnersuut nr. 187, 17. marts 1981-imeersoq, *"Aalajangiinerit inatsit malillugu nakkutilliinermut oqartussanit aalajangiiffigineqartussat, isumaqatigiissitsiniarfineqarsinnaanngillat."*⁴⁸¹ Naalakkersuisut (taamanikkut Naalakkersuisut) aatsitassanut suliaasaqarfimmi – taamaalillunilu aamma aatsitassanut ikummatissanullu inatsit taamanikkut atuuttoq malillugu – nakkutilliinermut oqartussaajuaannarsimapput, takuuk inatsimmi § 25, imm. 2.⁴⁸²

494. Matuma kinguliani immikkoortoq 8.2.3.1-imi aamma allassimasutut nunap iluanut inatsimmi § 31 suleriaatsimik taamaallaat ataatsimoortunngorlugu aaqqissuussineruvoq, tassami isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinnittarneq pillugu immikkut piumasaqaatit akuersissutineereermata. Tamatuma kingorna suleriaaseq ataatsimoortunngorlugu aaqqissuunneqartoq pillugu, taanna malillugu oqartussat suliaasaqarfimmi aalajangiineri isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinninnermiitinneqarsinnaanatik, Grønved Nielsen allappoq, killiliineq taannarpiaq nalinginnaasumik atuuttoq.⁴⁸³ Tassunga tunngatillugu allaaserinnittoq allappoq:

*"Taamaalilluni aaqqiagiinngissutigineqartoq, soorlu U.1939.1150 Ø, ministeriunerup nunap iluani ingerlatsinissamut akuersissummut tunngatillugu neriorsuutaata inatsisitigut atuuttussaananut tunngassuteqartoq, isumaqatigiissitsiniarfineqarsinnaasussaannngilaq (imaluunniit isumaqatigiissitsiarfigineqarsinnaanani)."*⁴⁸⁴

495. Østre Landsret-ip eqqartuussutaani 6. november 1937-meersumi, uani UfR 1939.1150 Ø naqiterneqartumi,⁴⁸⁵ Ministeriunerup pisinnaatitsissummik pigisaqartoq nunap iluanut inatsit 1932-meersoq naapertorlugu kisermaassisussaataaalluni akuersissummik tunineqarnissaa pillugu neriorsuuteqarfisimavaa. Taamaattoq nunap eqqartuussivia isumaqarpoq neriorsuutip naammassineqarnissaa pinngitsaaliissutigineqarsinnaanngitsoq, tassami akuersissummik tunniussineq nunap iluanut inatsimmi § 4, nr. 7-imik unioqqutitsinerusussaammat.

496. Aamma Grønved Nielsen-ip allanneratut, pisinnaatitsissummik pigisaqartoq ministeriunerup neriorsuutaata tunngavigalugu nunap iluanut akuersissummik tunineqarnissamik pisinnaatitaanersoq

⁴⁸¹ RL-198: Danmarkimi nunap iluata atorneqarnera pillugu inatsisissatut siunnersuut nr. 187, 17. marts 1981-imeersoq, qupp.3

⁴⁸² RL-16: Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsisimmut nalunaarut nr. 368, 18. juni 1998-imeersoq aamma CL-2: Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsisit nr. 335, 6. juni 1991-imeersoq kingusinnerusukkat allannguuteqartartoq (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat)

⁴⁸³ RL-199: Grønved Nielsen, Pisortat ingerlatsineranni isumaqatigiissutit, saqqummersitaq siulleq, 2021

⁴⁸⁴ RL-199: Grønved Nielsen, Pisortat ingerlatsineranni isumaqatigiissutit, saqqummersitaq siulleq, 2021, qupp. 4

⁴⁸⁵ [RL-200: UfR 1939.1150Ø](#)

pillugu aaqqiagiinngissutigineqartoq, isumaqatigiissitsiniarfigitinneqarsinnaasussaannilaq.⁴⁸⁶ Aamma nunap iluanut inatsit 1932-meersoq malillugu⁴⁸⁷ akuersissummik tunniussineq taamaalilluni pisortat ingerlatsineranni aalajangiinertut isigineqartussaamat, soorunami isumaqatigiissitsiniarfigitinneqarsinnaasussaannilaq; suleriaaseq tassa nunap iluanut inatsimmi § 31-p atuutilernerani ataatsimoortunngorlugu aaqqissuunneqartoq⁴⁸⁸ kingusinnerusukkullu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 90-imi ingerlateqqinneqartoq.⁴⁸⁹

497. Taamaaqataani GMAS atugassarititaasuni nalinginnaasuni § 14 tunngavigalugu Kuannersuarni suliaassamut piiaanissamut akuersissummik tunineqarnissamik naatsorsuutigisaqarnissamik pisinnaatitaasimassanersoq, GMAS-ip isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinnikkut misilitsissinnaanngilaa,⁴⁹⁰ tassami aatsitassanut ikummatissanullu inatsit naapertorlugu piiaanissamut akuersissummik tunniussinissaq aalajangiinerummat Naalakkersuisunit aalajangiiffigineqartussaamalu soorunami isumaqatigiissitsiniarfigitinneqarsinnaanngitsoq, takuuk aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 90,⁴⁹¹ kisianni taamaallaat eqqartuussivinni misilinneqarsinnaalluni, takuuk § 3 d, imm. 1 aamma 4.⁴⁹²

498. Aaqqiagiinngissutigineqartut, isumaqatigiissitsiniarnermi aamma eqqartuussivinni suliarineqartussanngortinneqarsinnaasut, akornanni taamatut immikkoortinnissaat, uranimut inatsimmut nassuiaatini nassuiarneqarpoq.⁴⁹³ Tassani taamaalilluni inatsisissatut siunnersuummi, GMAS-ip aamma tusarniaanermut akissuteqarfigisimasaani, allassimavoq, ingerlatseqatigiiffik CGRO s.r.o. tusarniaanerup nalaani uranimut inatsisip ”*nunani tamalaani eqqartuussivinni suliaassanik aamma isumaqatigiissitsiniarnernik*” malitseqartussaanera pillugu takorluugaqarnerminik saqqummiussimasoq.⁴⁹⁴ Tamanna qisuariarfigalugu inatsisissatut siunnersuummi tusarniaanermut takussutissiami makkua ilaatinneqarput:

⁴⁸⁶ RL-199: Grønved Nielsen, Pisortat ingerlatsineranni isumaqatigiissutit, saqqummersitaq siulleq, 2021, qupp. 4

⁴⁸⁷ RL-163: Sandroos, Nunap iluanut inatsit oqaaseqaatitaqartoq, saqqummersitaq siulleq, 2012

⁴⁸⁸ RL-198: Danmarkimi nunap iluata atornerqarnera pillugu inatsisissatut siunnersuut nr. 187, 17. marts 1981-imeersoq, § 31

⁴⁸⁹ CL-105: Inatsisissatut siunnersuut nr. 185, 2. maj 1991-imeersoq nassuiaatitaqartoq, § 90 og RL-47: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisissatut siunnersuut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) 1. november 2009-meersoq, qupp. 152. Takukkit imm. 404-406

⁴⁹¹ RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersoq, qupp. 37

⁴⁹² RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersoq, qupp. 3 aamma 4

⁴⁹³ [RL-126: Uranimut inatsisip allanngortinneqarnissaa pillugu siunnersuummut nassuiaatit 17. september 2021-meersut](#)

⁴⁹⁴ RL-126: Uranimut inatsisip allanngortinneqarnissaa pillugu siunnersuummut nassuiaatit 17. september 2021-meersut, qupp. 23

”Ingerlatseqatigiiffik CGRG s.r.o. allappoq siunnersuutip nunani tamalaani eqqartuussivimmu suliakkiinernik isumaqatigiissitsiniarnernillu kingunegarnissaa ilimanartoq.

Siunnersuut Kalaallit Nunaanni aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu akuersissutinut taamaallaat pingaaruteqalissaaq. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu akuersissutinik tunniussineq Kalaallit Nunaata aalajangiisinnaatitaaffianiippoq aammalu nunani tamalaani inatsisit naapertorlugit nunani allani eqqartuussivinnut misilinneqartussaanani aammalu isumaqatigiissitsiniarnernik atuutsitsiviunani. Tamatumani aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 3, imm. 4 aamma malinneqarpoq, taanna malillugu pissutsit aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi pineqartunut ilaasut taamaallaat eqqartuussivinnut Kalaallit Nunaanni aalajangiisinnaatitaasunut suliakkiunneqarsinnaapput. Aammattaq aalajangersagaq malillugu aalajangiineq eqqartuussivinnut suliakkiunneqartoq, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivimmu siullertut suliarinnittussamut suliakkiunneqartussaavoq.”⁴⁹⁵ (matumani erseqqissarneqartut)

499. Aammattaq inatsisissatut siunnersuummi allassimavoq, kattuffiup Transparency International Greenlandip siunnersuutigigaa, uranimut inatsimmi naammagittaalliorsinnaaneq isummerfigineqassasoq, tassungalu tusarniaanermut takussutissiami allassimavoq:

”Aatsitassanut ikummatissanullu inatsit akuersissutinut tamaginnut aammalu ingerlatassanut siunnersuummi matumani pineqartunut ilaasunut tapiliussatut atuuppoq, taamaattumik naammagittaalliorsinnaaneq kiisalu eqqartuussivimmi misiliinissamut periarfissaq aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi kapitali 1 malillugu pisussaallutik.”⁴⁹⁶

500. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 90-imut inatsisiliortut siunertaa tassa aamma tamatuma kingorna uppersarsarneqarpoq, taamatullu uppersarsarneqarpoq uranimut inatsisip aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu akuersissutinik qinnuteqaatinut atuunera pillugu apeqqut aamma taamaallaat eqqartuussisinni misilinneqartussanngortinneqarsinnaasoq.

8.1.3.3 Taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsisarneq pillugu apeqqutit suulluunniit, ilanngullugu taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut taarsiivigineqarnissap naatsorsorneqarnera, oqartussat suliarinninnerattut iluseqartut, isumaqatigiissitsiniarnerni

⁴⁹⁵ RL-126: Uranimut inatsisip allanngortinneqarnissaa pillugu siunnersuummut nassuiaatit 17. september 2021-meersut, qupp. 23

⁴⁹⁶ RL-126: Uranimut inatsisip allanngortinneqarnissaa pillugu siunnersuummut nassuiaatit 17. september 2021-meersut, qupp. 24

suliarinninnermiitinneqarsinnaanatik, tamatumalu saniatigut 1. juni 2023 aamma 8. september 2023 Naalakkersuisut aalajangiinerisa atuuttussaanginnissaat pisariaqartoq, tamannalu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanerata avataaniippoq

501. GMAS-ip taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut taarsiivigineqarnissamik piomasaaqateqarluni piomasarisamik saqqummiinissaq sillimaffigeqqusimavaa, tassami GMAS-ip Naalakkersuisut uranimut inatsit innersuussutigalugu piaanissamut akuersissummik qinnuteqaammut itigartitsinerat taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsilluni innarliinertut isigimmagu. GMAS-ip aammattaaq taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut taarsiivigineqarnissamik piomasaaqateqarniarnerarnini naatsorsorsimavaa.
502. Kisiannili taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut taarsiissutissanik akiliinissaq suliassap aalajangiiffigineqartussap suliarineqarnerani akuusutit ilaatillugu, apeqqutaavoq oqartussat suliarinninnerattut iluseqartoq. Tamanna pissutigalugu aalajangersimasumik ilimagineqarpoq, taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut taarsiissutissamik tunniussinissaq pillugu apeqqutip suliarineqarnera, ilanngullugu taarsiissutissap annertussusissaa, pisortat ingerlatsineranni inatsisinit isigalugu suliassatut aalajangiiffigisassatut iluseqartoq.⁴⁹⁷
503. Pisortat ingerlatsineranni oqartussat aalajangiineri matuma siuliani immikkoortoq 8.1.2-mi oqaatigineqareersutut, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanerata avataaniippoq, tassami pisortat ingerlatsineranni inatsisitigut apeqqut, tamat soqutigisaannik isumaginniffiususaaq, tassani pineqarmat. Tamatuma malitsigisussaavaa, taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut taarsiivigineqarnissap akuerineqarnissaa pillugu apeqqut, ilanngullugu taassuma naatsorsorneqarnissaa, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanerata avataaniittoq. Tamanna inatsimmi tunngaviusumi § 73, imm. 3-mut naapertuuppoq, tassani aalajangersarneqarmat eqqartuussiviit taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinerami allagaatit inatsisinut naapertuunnerat taarsiissutissallu annertussusissaa nakkutigisinnaagaat.
504. Tamatuma saniatigut oqaatigineqarpoq, Naalakkersuisut 1. juni 2023 aalajangiineranni⁴⁹⁸ aammalu 8. september 2023 aalajangiineranni⁴⁹⁹ Kuannersuarni suliassamut piaanissamut akuersissummik qinnuteqaatai itigartinneqartut GMAS-imut nalunaarutigineqartoq, qinnuteqaatit uranimut inatsimmi § 1-imut unioqutitsinerat innersuussutigineqarluni.

⁴⁹⁷ RL-131: Niels Fenger (aaqq.), Pisortat ingerlatsinerannut inatsisit, saqqummersitaq siulleq, 2018, qupp. 85

⁴⁹⁸ R-35: Piaanissamut akuersissutip itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 1. juni 2023-meersoq

⁴⁹⁹ R-36: GMAS-ip allaanerusumik piaanissamut akuersissummik qinnuteqaataata itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 8. september 2023-meersoq

505. Uranimut inatsimmut nassuaatini nalinginnaasuni imm. 3-mi allassimasut malillugit:

”Siunnersuut taarsiissutitalimmik arsaarinnissuteqartarnermut inatsisaanngilaq, taamaattumillu pigisanut aalaakkaasunut pisinnaatitaaffinnik illersugaasunik taarsiissutitalimmik arsaarinnissuteqarnissaq inatsimmi tunngavissalernerqarani. Taamaalilluni ataasiakkaatigut naliliisoqarpat, inatsimmi tunngaviusumi § 73-imi pigisanik aalaakkaasunik illersugaasunik taarsiissutitalimmik arsaarinnissuteqarnertut akuliunnerusooq, akuersissummut itigartitsisoqarsinnaanngilaq imaluunniit akuersissummik annikillilerisoqarsinnaanngilaq imaluunniit akuersissut uterteqqusineqarsinnaanani.”⁵⁰⁰
(matumani erseqqissarneqartut)

506. 1. juni 2023 aamma 8. september 2023 aalajangiinerni Naalakkersuisut isumaqarput itigartitsinerit taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinertut iluseqanngitsut, tassami piginnittussaataitanermit inatsimmi tunngaviusumi § 73 malillugu illersugaasumi akuliuttoqanngimmat.⁵⁰¹ Naalakkersuisut taamaalillutik GMAS-ip piiaanissamat akuersissutinik qinnuteqaataasa itigartinneqarnerat GMAS-imut taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsilluni akuliunnertut iluseqarnerusooq aalajangiinerni akuusutut ilaatillugu erseqqissummik isummerfigaat aammalu taamaattoqarsimanissaa taamaannginnerarlugu.

507. GMAS taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut taarsiivigineqarnissamik pisinnaatitaanersooq pillugu qarnorluunniit isummernissami, 1. juni 2023 aamma 8. september 2023 aalajangiinerni inatsisinut naapertuunnersut atuuttussaannersullu naliliiffigineqarnissaat pisariaqarpoq. Matuma siuliani immikkoortuni 8.1.2, 8.1.3.1 aamma 8.1.3.2 oqaatigineqareersutut tamanna isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanerata avataaniippoq. Aamma tamanna pissutigalugu GMAS taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut taarsiivigineqarnissamik piunasaqarsinnaanersooq isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinninnermiitinneqarsinnaanngilaq.

**8.2 Aaqqiagiinngissutigineqartoq isumaqatigiissitsiniarneq pillugu
aaqqiagiinngissutaasut aaqqiiviginissaannut immikkut piunasaqaammi
aalajangersakkami pineqartunut ilaatinneqanngilaq**

508. Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Danmarkimi atuuttumi § 7, imm. 1, oqaaseqatigiit siulliit malillugit, isumaqatigiissuttip iluani imaluunniit avataani inatsisinut tunngasut aalajangersimasut

⁵⁰⁰ RL-126: Uranimut inatsisip allanngortinneqarnissaa pillugu siunnersuummut nassuiaatit 17. september 2021-meersut, qupp. 7

⁵⁰¹ RL-13: Danskite Naalagaaffiata Tunngaviusumik inatsisaa pillugu inatsit nr. 169, 5. juni 1953-imeersooq

iluatsillugit, illuatungeriit aaqqiagiinngissutigineqalereersimasunut imaluunniit siunissami aaqqiagiinngissutigineqalertussanut isumaqatigiissitsiniarnissaq isumaqatigiissutigisinnaavaat.⁵⁰²

509. Taamaaqataani isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu inatsit pillugu isumaliutissiisummi nr. 414-imi 1966-imeersumi immikkoortoq "A. Isumaqatigiissitsiniarnermut isumaqatigiissut" malillugu:

"Tulliullugu isumaqatigiissitsiniarnissamut isumaqatigiissutit taamaallaat inatsimmut tunngassuteqartoq »takutinneqartoq« imaluunniit »aalajangersimasoq« pillugu isumaqatigiissutigineqarsinnaasoq, inatsimmi aalajangerneqartariaqaraluarnersoq apequtigineqarsinnaavoq, apequt »isumaqatigiissitsiniarnermut immikkut piumasagaatinik« taagorneqartuni immikkut soqutigineqartoq. At der i isumaqatigiissitsiniarnissamut isumaqatigiissutini aaqqiagiinngissutigineqartoq imaluunniit aaqqiagiinngissutigineqartut, isumaqatigiissitsiniarnikkut aalajangiiffigitinneqarusuttut, ataasiakkaanut atuuttussanngortinneqartariaqarnerat, qularnarpoq. Isumaqatigiissut, taanna malillugu ataatsimut isigalugu siunissami qaqugumulluunniit isumaqatigiissitsiniarnermiitinneqartussa, taamaalillunilu tunngavissalimmik kinaassusersiunngitsumillu eqqartuussiviit suliassanik suliarinnittussaanerannik qularnaarneqartumik iluaquteqarnissaannik periarfissaarutsitsisoq, »inatsisinut torersuunissamullu« unioqutitsinertut isigineqartariaqarpoq, taamaattumillu atuuttussaani. Taamatullu najoqqutassanut inatsisit iluanni isumaqatigiissuteqarsinnaatitaaneq killeqartariaqarluni, soorlu assersuutigalugu »ataatsimut isigalugu piginnaatitsinerit« eqqarsaatigalugit, taamaalilluni aamma pissutsit isumaqatigiissuteqarnerup nalaani takkuitsoorneqarsinnaanngitsut pillugit isumaqatigiissitsiniarnissamut isumaqatigiissuteqarsinnaanermut aalajangersimasunik killiliinernik aalajangersaasoqartariaqarluni. Kisiannili inatsisini aalajangersakkani nalinginnaasuni isummorsornerit taamaattut, isumaqangiinnartussat aammalu annertunerusumik paasinarsitseqataasussaanningsut, allattornissaannut pissutissaqanngilaq."⁵⁰³

(matumani erseqqissarneqartut)

510. Naalakkersuisut GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik tunniussineranni, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut atuuttut, peqatigisaanik Naalakkersuisut aalajangerpaat. Taakkunani ilaavoq aaqqiagiinngissutigineqartut iluarsiiuginissaannut immikkut piumasagaat, Naalakkersuisut aamma GMAS-ip akornanni aaqqiagiinngissutigineqartut aalajangersimasut isumaqatigiissitsiniarnikkut

⁵⁰² RL-1: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Danmarkimi atuuttoq

⁵⁰³ RL-154: Isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu inatsit pillugu isumaliutissiisut nr. 411, 1966-imeersoq

aalajangiiffigineqarsinnaasut, tassani allassimalluni.⁵⁰⁴ Kisianni suliassaq manna aaqqiagiinnngissutigineqartumut taamaattumut, atugassarititaasuni nalinginnaasuni isumaqatigiissitsiniarneq pillugu aaqqiagiinnngissutaasut aaqqiiviginissaannut immikkut piumasagaammi aalajangersakkami pineqartumut ilaasumut, tunngassuteqanngilaq.

511. Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut aaqqiagiinnngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasagaat malillugu:

”2001. Aalajangiinerit akuersissutip imarisai malillugit Naalackersuisut imaluunniit Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfiup naliliinera imaluunniit aalajangersagaq tunngavigalugu pisussat, isumaqatigiissitsiniarnermiitinnegartussaannngillat. Aalajangersakkami tassani Danmarkimi eqqartuussivinni nalinginnaasumik misiliinissaq mattunneqanngilaq.

2002. Pisuni allani tamaginni Naalackersuisut aamma pisinnaatitsissummik pigisaqartup akornanni aaqqiagiinnngissutaasut, akuersissummit pisut, immikkoortut 2003-2006 naapertorlugit eqqartuussivimmit isumaqatigiissitsiniartartumit inaarutaasumik aalajangiiffigineqassapput.”⁵⁰⁵ (matumani erseqqissarneqartut)

512. Soorlu aamma aaqqiagiinnngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasagaatip oqaasertaanni allassimasoq, aaqqiagiinnngissutigineqartoq taanna tamatumani pineqartunut ilaannngilaq, tassami aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu paaanissamut akuersissummik tunniussinermi Naalackersuisut naliliinerat aalajangiinerallu tunngavigineqartussaammata, taamatullu GMAS-ip paaanissamut akuersissummik tunineqarsimannginnerata malitsigisaanik taarsiissuteqartoqassanersoq pillugu apeqqut, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik tunngaveqarani (immikkoortoq 8.2.1). taamaalilluni aaqqiagiinnngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasagaat toqqaannartumik malillugu, aaqqiagiinnngissutigineqartoq aaqqiagiinnngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut puimasagaammi pineqartunut ilaatinneqanngitsoq, taamaattumik GMAS-ip immikkut piumasagaammik nassuiaanera akerlilerneqartariaqarluni (immikkoortoq 8.2.2). Tamanna aamma aaqqiagiinnngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasagaatip inatsisitigut oqaluttuarisaanermilu tunngavigisaannik erseqqinnerusumik nassuiaanermit kiisalu paaanissamut

⁵⁰⁴ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, qupp. 36 aamma 37 aamma C-1, qupp. 16 aamma 17

⁵⁰⁵ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, qupp. 36 aamma 37 aamma C-1, qupp. 16 aamma 17

akuersissutini Naalakkersuisunit tunniunneqartuni aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasagaammi, erseqqissarneqarpoq (immikkoortoq 8.2.3).

8.2.1 Aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasagaatip oqaasertaani aaqqiagiinngissutaasoq matumani pineqartutut ittoq erseqqilluinnartumik ilaatinneqanngilaq

513. Ilisimaneqartutut GMAS-ip piiaanissamut akuersissummik pissarsinissaq imaluunniit taamaanngippat tuniumannginneqarneramut taarsiivigineqarnissaq siunertaralugu isumaqatigiissitsiniarnermut suliaasaq manna suliaakkiissutigaa.

514. Kisiannili piiaanissamut akuersissummik pissarsinissaq pillugu apeqquummi aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu aalajangiisoqarnissaa pisariaqarpoq, taamaattumillu aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut tunngavigineqartussaananani, taamaattumik apeqquut isumaqatigiissitsiniarneq pillugu aaqqiagiinngissutaasut aaqqiiviginissaannut immikkut piumasagaammi aalajangersani pineqartunut ilaanani (immikkoortoq 8.2.1.1). Tassunga ilanngutissaaq, piiaanissamut akuersissummik tunniussinissap Naalakkersuisut naliliinerat aamma / imaluunniit aalajangersaanerat malillugu pisussaanera, aammalu tamatuma misilinneqarnissaa aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut puimasagaammi imm. 2001-imi isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinninnissami ilaatinneqarani (immikkoortoq 8.2.1.2).

515. Tamanna aamma taarsiivigineqarnissamik piumasagaatinut, aalajangiinermik tunngaveqartunut, atuuppoq. Taarsiivigineqarnissamik piumasagaat aamma aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut puimasagaammi imm. 2002-p oqaasertaanni erseqqissummik ilaatinneqanngilaq, tassami aaqqiagiinngissutigineqartut, "[aatsitassarsiorluni misissuinissamut] *akuersissummik tunngaveqartut*" kisimik isumaqatigiissitsiniarnikkut aalajangiiffigineqarsinnaammata (immikkoortoq 8.2.1.3). GMAS-ip taarsiivigineqarnissamik piumasagaarsinnaaneranerani GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02 tunngavigineqanngimmat, kisianni parlattuanik piiaanissamut akuersissummik itigartitsineq pillugu Naalakkersuisut allaffissornikkut aalajangiinerat tunngavigineqartoq ilimanarluni, aamma taarsiivigineqarnissamik piumasagaat aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasagaammi isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu aalajangersakkami pineqartunut ilaatinneqanngilaq.

8.2.1.1 Aaqqiagiinngissutigineqartoq aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummeersuunngilaq, kisianni aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu

*aalajangiinnermeersuulluni, taamaattumillu aaqqiagiinngissutigineqartunik
aaqqiiviginnittarnermut immikkut puimasaqaammi imm. 2002-mi pineqartunut ilaanani*

516. Isumaqatigiissitsiniarneq pillugu aaqqiagiinngissutaasut aaqqiiviginissaannut immikkut piimasaqaammi aalajangersagaq malillugu aaqqiagiinngissutigineqartut, "[...] *akuersissummik tunngaveqartut* [...]", kisimik isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinninnermiitneqarsinnaareermata, aammalu suliami matumani aaqqiagiinngissutigineqartoq aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu aalajangiinnermik tunngaveqarluni, aaqqiagiinngissutigineqartoq isumaqatigiissitsiniarnikkut suliarineqarsinnaanngilaq.
517. Matuma siuliani immikkoortoq 8.1-ip ataani nassuiarneqartut, Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissummik tunniussinissamut taamaalilluni aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu pisortat ingerlatsineranni aalajangiinnermik tunngaveqartussaavoq. GMAS "ingerlaannartumik" piiaanissamut akuersissummik tunineqarnissamik pisinnaatitaasimassanersoq, tamannami assortorneqarpoq, apeqqutaatinnagu, tamanna atuuppoq.
518. Taamaalilluni aatsitassanut ikummatissanullu inatsimi § 3 c, imm. 2 malillugu Naalakkersuisut piiaanissamut akuersissummik tunniussinissaq pillugu aalajangiisussaapput:

*"Imm. 2. Aatsitassanik misissuinissamut piiaanissamullu akuersissutit pillugit tunniussinerit, allannguutit pingaaruteqartut, tunisinerit, akuersissummillu utertitsineq aamma utertitsinissamut akuersinerit pillugit Naalakkersuisut aalajangiisartuupput."⁵⁰⁶
(matumani erseqqissarneqartut)*

519. Aammattaq aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 16 malillugu:

"§ 16. Naalakkersuisut [...] erseqqinnerusumik piimasaqaatinik aalajangiilluni aatsitassatigut pisuussummik arlalinnilluunniit misissuinissamut piiaanissamullu kisermaassilluni akuersissummik tunniussinnaapput [...]"⁵⁰⁷ (matumani erseqqissarneqartut)

520. Taamaaqataani aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi taamanikkut atuuttumi § 7, malillugu:

⁵⁰⁶ RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersoq, qupp. 3

⁵⁰⁷ RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersoq, qupp. 8

”§ 7. Naalakkersuisut [...] atugassarititaasut erseqqinnerusumik aalajangersarneqartut tunngavigalugit atortussiassamik aatsitassanit pisumik ataatsimik arlalinnilluunniit misissuinissamut piiaanissamullu kisermaassisussaataalluni akuersissummik (ingerlatsinissamut akuersissut) tunniussisinnaapput [...]”⁵⁰⁸ (matumani erseqqissarneqartut)

521. Tamatuma saniatigut Naalakkersuisut akuersissuteqarnerat naapertorlugu piiaaneq taamaallaat ingerlanneqarsinnaasooq, aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 2, imm. 2-mi erseqqissarneqarpoq:

”Imm. 2. Ingerlatat tulliuttuni taagorneqartut Inatsisartut inatsisaanni malittarisassat malillugit Naalakkersuisut akuersissuteqareerneranni taamaallaat ingerlanneqarsinnaapput, takuulli §§ 45-48:

1) *Kalaallit Nunaanni aatsitassat pillugit misissueqqaarnerit, misissuinerit piiaanerillu kiisalu aatsitassanik Kalaallit Nunaannit aallarussinerit.”*⁵⁰⁹ (matumani erseqqissarneqartut)

522. Piiaanissamut akuersissummik tunniussinissaq GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummeersuunngimmat, kisianni aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu pisussaalluni, GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiaani imm. 616-imi allassimasut eqqunngillat. Matuma siuliani immikkoortoq 7-imi erseqqinnerusumik nassuiarneqartutut, piumasarisani pingasuni taakkunani pineqarpoq, - GMAS aatsitassanik qaqutigoortunik uranimillu erseqqinnerusumik allassimasunik piiaanissamut Naalakkersuisunit tunineqarnissamik piumasaqaatitaqanngitsumik pisinnaatitaasooq, aammalu - uranimut inatsit Naalakkersuisut GMAS-imut akuersissummik taamaattumik tunniussinissaannut akornusiinngitsoq, naammagittaalliutiginneqartut akuerissagaat. Piumasarisat taakkua Naalakkersuisut 1. juni aamma 8. september 2023 aalajangiinerisa atuuttussaanerannut aammalu inatsisinut naapertuunnerannut imaluunniit GMAS-ip aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu aalajangiinernik akuerineqarnissamut piumasaqarsinnaaneranut, tunngassuteqarput. Taamaalillutik piumasarisat aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik tunngaveqanngillat.

523. Taamatutaaq piumasarisat sisamaat, aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu aalajangiineq tunngavigalugu GMAS-ip piiaanissamut akuersissummik tunineqarsimannginneranut

⁵⁰⁸ RL-16: Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsisimmut nalunaarut nr. 368, 18. juni 1998-imeersooq, qupp. 2 aamma CL-2: Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsisit nr. 335, 6. juni 1991-imeersooq kingusinnerusukkut allannguuteqartartoq (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat)

⁵⁰⁹ RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersooq, qupp. 1

taarsiissutissamik naammagittaalliuutigineqartut GMAS-imut akiliinissaannut, tunngassuteqarpoq, aamma takuuk immikkoortoq 8.2.1.3 nedenfor. Aamma piumasarisag taanna taamaalilluni aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmik aammalu aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik tunngaveqanngilaq.

524. Kiisalu piumasarineqartut 5-7, af isumaqatigiissitsiniarnermut suliassamit matumaneersuupput aammalu aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummeersuunatik.

8.2.1.2 Piiaanissamut akuersissummik tunniussinissami Naalakkersuisut naliliinerat imaluunniit aalajangersagaat malinneqartussaavoq, taamaalillunilu aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut puimasaqaammi imm. 2001-imi ilaatinneqarani

525. Aaqqiagiinngissutigineqartup taassuma isumaqatigiissitsiniarneq pillugu aaqqiagiinngissutaasut aaqqiiviginissaannut immikkut puimasaqaammi imm. 2002-mi aalajangersakkami pineqartunut ilaatinneqannginnerata saniatigut, taanna aamma aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut puimasaqaammi imm. 2001-imi isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinninnissami ilaatinneqanngilaq.

526. Matuma siuliani immikkoortoq 7-imi nassuiarneqareersutut, GMAS-ip suliassami matumani piumasarisai pissusiviusuni Naalakkersuisut 1. juni aamma 8. september 2023 aalajangiinerinik misiliinermik kinguneqartussaapput. Matuma siuliani immikkoortoq 8.1-imi allassimasutut, aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut puimasaqaat malillugu pingaarnepaatut, aalajangiinerit Naalakkersuisut naliliinerannik imaluunniit aalajangersaanerannik tunngaveqartut isumaqatigiissitsiniarnermiitinneqartussaangillat. GMAS ulloq 17. juni 2019 nammineerluni piiaanissamut akuersissummik tunineqarnissamik Naalakkersuisunut qinnuteqarpoq.⁵¹⁰

527. GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02, tassunga atugassarititaasut nalinginnaasut, kiisalu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi aalajangersakkat malillugit Naalakkersuisut aalajangiinermikkut piiaanissamut akuersissummik tunniussinnaapput.⁵¹¹ Piiaanissamut akuersissummik tunniussineq taamaalilluni aalajangiineruvoq Naalakkersuisut naliliinerannik imaluunniit aalajangersagaannik tunngaveqartoq.

⁵¹⁰ R-15: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02 innersuussutigalugu GMAS-ip piiaanissamut akuersissummik qinnuteqaataa

⁵¹¹ C-7: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02_ RL-1: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Danmarkimi atuuttoq, RL-130: Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-meersoq. Aamma tamanna pillugu takukkit C-7 aamma CL-3

528. Tamatumunnga takussutissatut oqaatigineqassaaq, GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 1401-imi,⁵¹² GMAS-ip suliassami matumani patsigisaani, allassimavoq GMAS (taamanikkut atuuttoq) aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi §§ 7 aamma 15, imm. 2⁵¹³ napertorlugit piiaanissamut akuersissummik tunineqarsinnaassasoq, taannalu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi maannakkut atuuttumi §§ 16-imut aamma 29, imm. 2-mut assinguvoq.⁵¹⁴ Matuma siuliani immikkoortoq 8.2.1.1-imi allassimasutut, aalajangersakkat taakkua malillugit Naalakkersuisut piiaanissamut akuersissummik tunniussinnaapput.
529. Tamatumunnga annertunerusumik takussutissiiniarluni oqaatigineqassaaq, GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliussaq 1-imi imm. 302-mi allassimammat, GMAS Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissummik *qinnuteqassapat*, Naalakkersuisut qinnuteqaat *itigartissinnaagaat*.⁵¹⁵
530. Piiaanissamut akuersissummik tunniussineq tassa aalajangiineruvoq, GMAS-imut akuersissutitip imarisai aammalu inatsisini aalajangersakkat akuersissummi innersuussutigineqartut saneqqunneqarsinnaangitsut malillugit erseqqilluinnartumik Naalakkersuisut naliliinerat imaluunniit aalajangersagaat malillugit pisinnaasoq, aammalu Naalakkersuisut tamatumunnga akuersissummik tunniussinerisigut aatsaat ingerlanneqarsinnaasoq.
531. Oqaasertai matuma siuliani nassuiarneqartut aammalu oqaasertaasa nassuiarneqarnerat paasinartooq GMAS-ip isumaqatigiissitsiniarnermut suliassap suliakkiissutigineqarnerani Naalakkersuisut suli aalajangiisimangitsut isumaqarnermini, avaqqutaarniarsarai. GMAS-ip isumaata sunniutigisaa tassaavoq, aaqqiagiinngissutigineqartoq sunaluunniit Naalakkersuisut aalajangiisinnaatitaaneranniittoq, Naalakkersuisut tamanna pillugu suli aalajangiisimatinnagit, isumaqatigiissitsiniarnermut suliakkiissutigineqarsinnaassasoq, takuuk aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut puimasaqaammi imm. 2002, taamaalilluni aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut puimasaqaammi imm.

⁵¹² R-1: Aatsitassat (ikummatissiassat ilaanatik) pillugit aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutitut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, qupp. 32 aamma C-1, qupp. 12

⁵¹³ RL-16: Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsisimmut nalunaarut nr. 368, 18. juni 1998-imeersooq, §§ 17 aamma 15

⁵¹⁴ RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersooq, §§ 16 aamma 29

⁵¹⁵ C-8: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02-mut tapiliussaq nr. 1, imm. 302

2001 pissusiviusuni pisariaarulluni, peqatigisaanillu suliassat ingerlanneqanngitsut isumaqatigiissitsiniarnermi suliakkiissutigineqarsinnaanerannik malitseqartussaalluni.⁵¹⁶

532. Taamatut isumaqarnek matuma siuliani allassimasutut immikkut piumasagaatip oqaasertaanni taparserneqanngilaq, taamatullu immikkut piumasagaatip erseqqinnerusumik nassuiarneqarnera taassumalu aallaavia, takuuk matuma kinguliani immikkoortoq 8.2.3-p ataani, GMAS-ip isumaata akerlilerneqarneranik malitseqartariaqarluni.

533. Tamanna aammattaaq annertunerusumik ersarinnerulerpoq, Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissummik pisinnaatitaanini itigartinneqarpat, tamanna taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinerusoq, ingerlatseqatigiiffik tamatumani taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut taarsiivigineqarnissamut piginnaatitaalluni, GMAS-ip oqaatigimmagu.

8.2.1.3 GMAS-ip taarsiivigineqarnissamik piumasaqarnera Naalakkersuisut aalajangiinerannik aallaaveqarpoq aammalu GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik aallaaveqarani, taamaalillunilu eersuunani aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut puimasagaammi imm. 2002-mi pineqartunut ilaanani

534. Isumaqatigiissitsiniarnermut suliassap matuma suliakkiissutigineqarnerani aammalu naammagittaalliorluni allakkiap tunniunneqarnissaata tungaanut GMAS taarsiivigineqarnissamik piumasaqarsinnaanerarpoq, tassani Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissutitip itigartinneqarnera taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinerusussaanerarlugu. Naammagittaalliorluni allakkiami 19. juli 2023-meersumi, Naalakkersuisut 1. juni 2023⁵¹⁷ aalajangeereernerisa kingorna tunniunneqartumi, GMAS-ip aamma naammassinnissimanerminik atuisinnaannginnerminut taarsiivigineqarnissamik piumasagaammik saqqummiussinissani sillimaffigeqquaa.

535. Taarsiivigineqarnissamik piumasagaatip annertusitinneqarnera taanna aamma eqqumiippoq, tassami Naalakkersuisut 1. juni 2023 aamma 8. september 2023⁵¹⁸ aalajangiinerminni piiaanissamut akuersissutitip itigartinneqarnerata taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinerunissaa erseqqissumik akerlilermassuk, taamaattumik GMAS-ip maannamut piumasarisasa misilinneqarnerat Naalakkersuisut aalajangiinerinik misiliinerusoq ersarimmat. Taamaattoq aamma Naalakkersuisut

⁵¹⁶ R-1: Aatsitassat (ikummatissiassat ilaanatik) pillugit aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutitut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, qupp. 36 aamma 37 aamma C-1, qupp. 16 aamma 17

⁵¹⁷ R-35: Piiaanissamut akuersissutitip itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 1. juni 2023-meersoq aamma C-650

⁵¹⁸ R-36: GMAS-ip allaanerusumik piiaanissamut akuersissummik qinnuteqaataata itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 8. september 2023-meersoq

naamassinnissimanermik atuisinnaanginnermut taarsiivigineqarnissamut piumasagaatai nutaat, aaqqiagiinnngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut puimasaqaammi pineqartunut ilaanginnerat, tamatumani allanngortinneqanngilaq, tassami piumasagaateqarnerarnerit Naalakkersuisut aalajangiinerinik tunngaveqartussaammata. Tamanna aamma GMAS-ip pitsaasumik inernilimmik naamassinninnissamut soqutigisaqarnermut taarsiivigineqarnissamut piumasagaammut naatsorsugaasa, isertitassanik GMAS-ip Kuannersuarni suliassami aatsitassanik piiaanermi isertitassagaluisut ilimanartunik, aallaaveqarneranit taperserneqarpoq. Kisiannili GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02 aatsitassanik piiaanissamut pisinnaatitaaffiliinngilaq, tassami taamatut pisinnaatitaaffeqalernissamut piiaanissamut akuersissummik tunineqarsimanissaq pisariaqarmat, takuu immikkoortoq 8.1.1.2 matuma siulianiittoq aamma 8.2.2.3 matuma kingulianiittoq.

536. Taamaalluni taarsiivigineqarnissamik piumasagaat taamaalluni ajoqusiisumik iliuuseqarneq *tunngavigalugu tamatumalu kingorna* pilertarpoq. Taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermit taarsiivigineqarnissaq imaluunniit naamassinnissimanerminik atuisinnaanginnerminut taarsiivigineqarnissaq piumasagaatigineqarnersoq apeqquaatinnagu, tamanna atuuppoq. Taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsisoqarluni pisoqartillugu, piginnittussaataitanermit piginnikkunnaarnermi ajoqusiisumik iliuuseqarneq pisarpoq, (assersuutigalugu oqartussat piginnittussaataitanermik arsaarinninneranni imaluunniit allamut tunniussineranni), naamassinnissimanerminik atuisinnaanginnerminut taarsiivigineqarnissamik piumasagaat nalinginnaasumik taarsiinissamut inatsisini isumaqatigiissutip unioqqutinneqarnera tunngavigalugu pilertarluni. Suliassami matumani isumaqatigiissummik unioqqutitsineq Naalakkersuisut aalajangiineranni taannalu tunngavigalugu pilersimanerarneqarpoq, taamaattumik taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermit taarsiivigineqarnissamik imaluunniit naamassinnissimanerminik atuisinnaanginnerminut taarsiivigineqarnissamik piumasagaarnermut GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02 tunngavigineqarsinnaasusnaanani.

537. Pisuni tamaginni suliassami matumani taamaattumik Naalakkersuisut aalajangiinerat, tassanerpiaq aaqqiagiinnngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut puimasaqaammi pineqartunut ilaatinneqanngitsoq, taarsiivigineqarnissamik piumasagaateqarnermi tunngavigineqartussaasaaq. Oqaasertaannik nalinginnaasumik nassuiaanerup taamaalluni Naalakkersuisut aalajangiineri tunngavigalugit taarsiivigineqarnissamik piumasagaateqarneq aaqqiagiinnngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut puimasaqaammi isumaqatigiissitsiniarnissamut aalajangersagaq malillugu pisinnaasusnaanngitsoq, malitsigisusaaavaa, tassami paarlattuanik paasinninnerup kingunerisaanik aalajangiinerup misilinneqarnera eqqartuussivinni pisusaaammata, taarsiissutissamik annertussusiliinissaq isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinninnermiitinneqarsinnaasussaalluni, tamatumani taamaappat aamma ersarissumik ilimagisaqarneq akerliliffiususaaalluni.

538. GMAS-ip isumai minnerunngitsumik tassaapput, Naalakkersuisut aalajangiineri pillugit aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasagaatip oqaasertai ersarikkaluartut, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik taarsiivigineqarnissamik piumasagaammi, aatsaat Naalakkersuisut aalajangiinerat *malillugu tamatumalu kingorna pilersimasumi*, naliliisussaassasoq, isumaqatigiissitsiniarnermut suliaasaq aalajangiinissaq *sioqqullugu* suliaakkiissutigineqarsimanagera pissutigalugu. Isumaqatigiissitsiniarnermut immikkut piumasagaatip oqaasertaannik taamatut paasinninneq pisuni tamaginni isummertaatsimut naapertuutinnilaq.
539. Qanoq pisoqaraluarpalluunniit taarsiivigineqarnissamik piumasagaat oqaatigineqartoq aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut puimasagaammi imm. 2002-p oqaasertaasa ataanniingilaq, aanna malillugu aatsaat *”Naalakkersuisut aamma pisinnaatitsissummik pigisaqartup akornanni aaqqiagiinngissutigineqartoq, akuersissummik aallaaveqartoq”*, isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinninnermiitinneqarsinnaammat.⁵¹⁹
540. Højesteret-ip eqqartuussutaani 26. februar 1997-imeersumi, naqqinneqartumi UfR 1997.568H, *allaffissornikkut aqutsinissamut isumaqatigiissummi* illuatungeriit isumaqatigiissitsiniarnermut immikkut piumasagaat isumaqatigiissutigisimavaat, taanna malillugu *”aaqqiagiinngissutigineqartut isumaqatigiissummit matumanga aallaaveqartut isumaqatigiissitsiniarnikkut aalajangiiffigineqassat”*. Højesteret isumaqarpoq piumasagaat, illuatungeriit *pulajartornissamut isumaqatigiissutaannik tunngaveqartinneqartoq*, isumaqatigiissitsiniarnermut immikkut piumasagaammi pineqartunut ilaatinneqanngitsoq, tassani taannarpiaq *allaffissornikkut aqutsinissamut* isumaqatigiissummik tunngaveqanngimmat.⁵²⁰
541. GMAS-ip taarsiivigineqarnissamik piumasagaat oqaatigisaa GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik tunngaveqanngilaq. Taarsiivigineqarnissamik piumasagaat oqaatigineqartoq aatsaat piaanissamut akuersissummik qinnuteqaatip itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiineranni pilerpoq aammalu taamaallaat taassuminnga tunngaveqarluni.
542. Taamaattumik aaqqiagiinngissutigineqartoq aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasagaatip oqaasertaa malillugu isumaqatigiissitsiniarnermiitinenqarsinnaanngereermat.

⁵¹⁹ R-1: Aatsitassat (ikummatissiassat ilaanatik) pillugit aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, qupp. 37 aamma C-1: Aatsitassat (ikummatissiassat ilaanatik) pillugit aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, qupp. 17

⁵²⁰ RL-164: UfR 1997.568H, qupp. 1

8.2.2 Aaqqiagiinnigissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piunasaqaatip pissusissamisoortumik oqaasertaannik nassuiaanerup takutippaa, aaqqiagiinnigissutigineqartooq tamatumani pineqartunut ilaangitsoq

543. Morten Frank-ip ilisimatuutut allaatigisaani ”Isumaqatigiissitsiniarnermut isumaqatigiissutit nassuiarneqarnerat”⁵²¹ pingaartumik UfR 2013.2338H,⁵²² UfR 2007.1378V,⁵²³ FED2006.228Ø⁵²⁴ aamma UfR 1997.751H⁵²⁵ innersuussutigalugit eqikkaaneratuut, isumaqatigiissitsiniarnermut immikkut piunasaqaammik nassuiaarmi, oqaasertaligaanerata atorineqartup pissusissamisoortumik oqaatsitsigut paasineqarnissaa aalajangiisuulluinnarpoq. Taamaattumik Naalakkersuisut aamma GMAS isumaqatigaat, oqarmat aaqqiagiinnigissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piunasaqaatip nassuiarneqarnerani “[...] *must be based on the words actually used in the agreement, and the context in which these words occur*”.⁵²⁶ Taamaattoq aaqqiagiinnigissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piunasaqaatip taamatut nassuiarneqarnera aaqqiagiinnigissutigineqartup immikkut piunasaqaatip oqaasertaa malillugu isumaqatigiissitsiniarfigineqartussaanerani malitseqartussaangilaq, kisianni paarlattuanik Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivimmi suliakkiissutigineqartariaqarluni suliarineqartariaqarlunilu.
544. Taamaalilluni GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiami imm. 1548-imi isumaa aallaavissaqanngilaq, taanna malillugu aaqqiagiinnigissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piunasaqaatip qulequtaata ”Isumaqatigiissitsiniarneq” malitsigisaanik aaqqiagiinnigissutigineqartut sapinngisamik isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqartussanngortinneqartassasut, illuatungeriit siunertarisimagaa oqaatigineqarluni. Tassani qanoq pisoqaraluarpuunniit aaqqiagiinnigissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piunasaqaatip taassuma oqaasertaannut akerliusumik nassuiarneqarneranik tamanna kinguneqarsinnaangilaq.
545. Qulequtaa ”Isumaqatigiissitsiniarneq” paarlattuanik aaqqiagiinnigissutigineqartut aalajangersimasut, aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissummik nr. 2010/02-mik tunngaveqartut, oqartussat aalajangiineri eqqartuussivinni misilinneqartassasut pillugu pisortat ingerlatsinerannut inatsisitigut tunngaviusut nalinginnaasut saniatigut, isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqarsinnaanerannut

⁵²¹ RL-165: Morten Frank, Isumaqatigiissitsiniartarnermut isumaqatigiissutinik nassuiaaneq, saqqummersitaq siulleq, 2018, qupp. 449, qupp. 449

⁵²² RL-166: UfR 2013.233ØH

⁵²³ RL-167: UfR 2007.1378V

⁵²⁴ RL-168: FED2006.228

⁵²⁵ CL-244: UfR 1997.751H

⁵²⁶ CL-65: Iversen & Bryde Andersen, Isumaqatigiissitsiniartarnermut immikkut piunasaqaatit atuuffissaasa annertussusaat: Isumaqatigiissitsiniartarnermut immikkut piunasaqaatit nassuiarneqartarnerannut tunngatillugu nutaamik ilisimatitsinissamat piffissanngorpa? Ileqqorissaarnissaq eqqarsaatigalugu oqaatigineqarpoq, GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiaani imm. 1529-imi issuaaneq eqqortumik issuaanerunngitsoq.

periarfissaqarnerata oqariartuutigineqarnissaata taamaallaat erseqqissumik kissaatigineqarneraneersuuvoq. Atugassarititaasuni nalinginnaasuni aaqqiagiinngissutaasunik aaqqiinissamu timmikkut piumasagaat taamaalilluni aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi taamanikkut atuuttumi § 29-mik, nunap iluanut inatsimmi § 31-mik aallaaveqartumik⁵²⁷ atuutsitsilerneruvoq, takukkit erseqqinnerusut immikkoortoq 8.2.3.1-imi matuma kingulianiittumi. Aalajangersagaq taanna akuersissutini isumaqatigiissitsiniarnermut aalajangersakkanik ilanngussinissamik erseqqissumik periarfissaqalernissamut atuutsinneqalerpoq, aalajangiinerilli inatsit malillugu nakkutilliinermut oqartussanit aalajangiiffigineqartussat, isumaqatigiissitsiniarnikkut suliarineqarsinnaasussaangillat, takuuk Danmarkimi nunap iluata atorneqarnissaa pillugu inatsisissatut siunnersuut nr. 187, 17. marts 1981-imeersoq.⁵²⁸

546. GMAS naammagittaalliorluni allakkiami imm. 1551-imi allappoq, aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasagaat imatut paasisariaqartoq, aaqqiagiinngissutigineqartut suulluunniit, (1) Naalakkersuisut aamma pisinnaatitsissummik pigisaqartup akornanni pilersimasut aammalu (2) akuersissummik tunngaveqartut, isumaqatigiissitsiniarnikkut suliarineqartassasut. Tamatuma kingorna, aaqqiagiinngissutigineqartoq qaqugukkut aatsaat eqqartuussivinnut suliakkiissutigineqarsinnaaneranut piumasagaatinik sisamanik GMAS naammagittaalliorluni allakkiami imm. 1556-imi allattuivoq. GMAS naapertorlugu aaqqiagiinngissutigineqartoq eqqartuussivinnut suliakkiissutigineqarsinnaavoq, (1) aalajangiisoqareersimappat (GMAS-imit "piffissatigut tunngavissarititaasumik" taaneqarluni), (2) aaqqiagiinngissutigineqartoq misiliinerusussaappat (GMAS-imit "misiliinissamut tunngavissarititaasumik" taaneqarluni), aammalu (3) aalajangiineq naliliineruppat (GMAS-imit "missiliuinissamut tunngavissarititaasumik" taaneqarluni), kiisalu (4) naliliineq, Naalakkersuisut atugassarititaasut nalinginnaasut malillugit erseqqissumik naliliivigisassaata naapertorlugu nalunaarutigineqarsimappat (GMAS-imit "atugassarititaasunut tunngavissarititaasut" taaneqartoq).

547. Matuma siuliani immikkoortoq 8.2.1-imi erseqqinnerusumik nassuiarneqartutut aaqqiagiinngissutigineqartup isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqarsinnaaneranut tunngavissarititaasut marluk taakkua naammassineqarsimangillat, tasami suliami aaqqiagiinngissutigineqartoq akuersissummik tunngaveqanngimmat, kisianni paarlattuanik Naalakkersuisut 1. juni 2023 amma 8. september 2023 aalajangiineri tunngavigineqarlutik.⁵²⁹ Aaqqiagiinngissutigineqartoq qaqugukkut eqqartuussivinni suliarineqartussanngortinneqassanersoq, tunngavissarititaasut sisamat taakkua, GMAS-ip allattorsimasai, aaqqiagiinngissutigineqartunik

⁵²⁷ RL-100: Eqqartuussisarnermut inatsit pillugu inatsimmut nalunaarut nr. 1655, 25. december 2022-meersoq, qupp.2

⁵²⁸ RL-198: Danmarkimi nunap iluata atorneqarnera pillugu inatsisissatut siunnersuut nr. 187, 17. marts 1981-imeersoq

⁵²⁹ R-35: Piiaanissamut akuersissutip itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 1. juni 2023-meersoq aamma C-650, kiisalu R-36: GMAS-ip allaanerusumik piiaanissamut akuersissummik qinnuteqaataata itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 8. september 2023-meersoq

aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasaaqatip oqaasertaanni taparserneqanngillat. Taakkua assortorneqarput aammalu matuma kinguliani immikkoortoq 8.2.2.1-8.2.2.4-mi erseqqinnerusumik sammineqarlutik.

548. Aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasaaqammi imm. 2002-p taamatut annertusititsilluni nassuiarneqarnissaa aammalu imm. 2001-ip killiliisumik nassuiarneqarnissaa, GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiami imm. 1531-1539-mi ICC Case No. 12363/ACS,⁵³⁰ Wintershall AG v Qatar,⁵³¹ Sonatrach v K.C.A. Drilling Ltd.,⁵³² Gary Born⁵³³ innersuussutigalugit tunngavilersuutiginiagai kiisalu GMAS-ip qullersaqarfiata ingerlatseqatigiiffiup angerlarsimaffiani, Australiami, inatsisitigut inissisimaneq pillugu nalinginnaasumik isummersornera, tunngavissaqanngillat. Suliami matumani aaqqiagiinngissutigineqartoq suliaaavoq Danmarkimi aamma Kalaallit Nunaanni inatsisit malillugit ingerlanneqartussa. Tassunga ilanngutissaaq, Bryde aamma Iversen naapertorlugit siunertaasut isumaqatigiissitsiniarnermut immikkut piumasaaqammut tunngavigineqartut, immikkut piumasaaqatip oqaasertaanniit, taanna *ersarinnigippat*, pingaartinneqarnerusariaqaralarput, tamannami pisut ilaanni isumaqatigiissitsiniarnermut immikkut piumasaaqatip annertusititsilluni nassuiarneqarneranik malitseqarsinnaavoq.⁵³⁴ Suliami matumani immikkut piumasaaqatip oqaasertai naammattumik ersaripput, taamatullu immikkut piumasaaqatip oqaasertai, siunertaasut tassunga tunngavigineqartut imaluunniit tassunga inatsisitigut tunngaviusut annertusititsilluni nassuiaanissaaq pisariaqartinngilaat. Aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasaaqammi taamaalilluni allassimavoq, aaqqiagiinngissutigineqartuni aalajangersimasuni isumaqatigiissitsiniarnikkut suliarineqartassasut, allat eqqartuussivinni suliarineqartussaallutik. Taamaattumik illuatungeriit, GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiami imm. 1531-mi allanneratuut, isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinninnissamik salliutitsiniarsimanagerat ilimagissallugu, pissutissaqanngilaq.
549. Ileqquusumik isumaqatigiissitsiniarnermut immikkut piumasaaqatit nassuiarneqartarput, immikkut piumasaaqatit taamaallaat aaqqiagiinngissutigineqartunut, *ersarissumik* isumaqatigissitip iluaniittunut, tunngassuteqartussanngorlugu, takukkit assersuutigalugu UfR 1997.568 H,⁵³⁵ UfR 1999.1036 H⁵³⁶, UfR

⁵³⁰ CL-243: Gary Born, International Commercial Arbitration, 2021, qupp. 47

⁵³¹ CL-243: Gary Born, International Commercial Arbitration, 2021, qupp. 47

⁵³² CL-243: Gary Born, International Commercial Arbitration, 2021, qupp. 47

⁵³³ CL-243: Gary Born, International Commercial Arbitration, 2021, qupp. 47

⁵³⁴ CL-64, Torsten Iversen aamma Mads Bryde, Isumaqatigiissitsiniarnermut immikkut piumasaaqatit atuuffissaasa annertussusaat, U.2014B.317-imi naqinneqartoq, qupp. 2

⁵³⁵ [RL-164: UfR 1997.568H](#)

⁵³⁶ CL-64: Torsten Iversen aamma Mads Bryde, Isumaqatigiissitsiniarnermut immikkut piumasaaqatit atuuffissaasa annertussusaat, U.2014B.317-imi naqinneqartoq

2000.897 H,⁵³⁷ UfR 2006.1741 H,⁵³⁸ aamma UfR 2014.1424 H⁵³⁹ kiisalu Innuttaasut akornanni suliap ingerlanerani Gomard.⁵⁴⁰

550. Isumaqatigiissitsiniarnermut immikkut piumasagaatit atornerarsinnaanerit pillugu suliaassarpassuarni Højesteret-ip eqqartuussutai innersuussutigalugit,⁵⁴¹ Juul aamma Thommesen uani ”Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik”, allappoq:

*”Qanoq pisogaraqaluarpuunnii t- akuersinissamut taamatullu nassuiaanissamut atatillugu – pissutsinik ataasiakkaanik, suliaasani ataasiakkaani atuuttunik, naliliinissamut isumaqatigiissitsiniarnissamut isumaqatigiissut apeqqutaavoq. Isumaqatigiissitsiniarnissamut isumaqatigiissutip sukannererusumik nalilerneqarnerata takutippaa, isumaqatigiissitsiniarnermut suleriaasissaq nassuiarneqartoq taanna nalinginnaasuunngitsoq imaluunniit immikkut nammagassiisuusoq.”*⁵⁴² (matumani erseqqissarneqartut)

551. Kalaallit Nunaanni aatsitassanut oqartussat aatsitassanut suliaasaqarfimmi akuersissutinik tunniussinissaq pillugu apeqqutit isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinninnermiitinneqarnissaat akuerisimassappassuk, tamanna nalinginnaasuunngittussaavaoq aammalu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi inatsimmut aalajangersakkanik erseqqissunik unioqqutitsinerusussaalluni. Erik Werlauff taamaalilluni uani U.2006B.146⁵⁴³ aamma allappoq, ”pisortat ingerlatsinerani inatsisitigut isumaqatigiissutit nassuiarneqarnissaat tassani pineqarsimappat” suliami pineqartut nammineq aalajangiisinnaanerit atorunnaartussaasoq.⁵⁴⁴ Taamaattumik aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasagaat aamma pissusissamisoortumik taamatut nalinginnaasuunngitsumik paasinninnissaq akerleralugu nassuiarneqartariaqassaaq.

⁵³⁷ RL-171: UfR 2000.897H

⁵³⁸ RL-172: UfR 2006.1741H

⁵³⁹ RL-173: UfR 2014.1424H

⁵⁴⁰ RL-162: Bernhard Gomard, Inuiaqatigiit akornanni suliat ingerlasarnerat, saqqummersitat arfineq pingajuat, 2020, qupp. 887

⁵⁴¹ RL-166: UfR 2013.2338H, RL-174: UfR 2014.2042H aamma Højesteret-ip suliami 217/2013-imi eqqartuussutaa 11. april 2014-imeersoq

⁵⁴² RL-175: Juul aamma Thommesen, Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik, saqqummersitat pingajuat, 2017, qupp. 79-87

⁵⁴³ RL-176: Erik Werlauff-ip allaatigisaa, Isumaqatigiissitsiniarneq aammalu suliami pineqartut aalajangiisinnaatitaanerit – suliami pineqartut aamma isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup inatsisitigut isumaqatigiissitsiniarnerup ingerlanerata sunniuteqarluarnerulersinnissaanut periarfissaat, U.2006B.146-mi naqinneqartoq

⁵⁴⁴ RL-176: Erik Werlauff-ip allaatigisaa, Isumaqatigiissitsiniarneq aammalu suliami pineqartut aalajangiisinnaatitaanerit – mi pineqartut aamma isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup inatsisitigut isumaqatigiissitsiniarnerup ingerlanerata sunniuteqarluarnerulersinnissaanut periarfissaat, U.2006B.146-mi naqinneqartoq, qupp. 2

552. Suliassami matumani annertusititsisumik nassuiaanissamat tunngavissaqanngilaq, tassami piiaanissamat akuersissummik tunniussinissaq imaluunniit tamatuminnga tunniussinnginnermut taarsiissuteqarnissaq pillugit aaqqiagiinngissutigineqartoq isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqartussanngortinneqartassasoq, aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasaqaammi siunertaasimangimmat imaluunniit siunertarineqarsimanani, takuuk aamma matuma kinguliani immikkoortoq 8.2.3-mi tamanna pillugu itisiliineq. Tassunga ilanngutissaaq, paarlattuanik nassuiaaneq qulequttanik isumaqatigiissitsiniarfigineqarsinnaanngitsunik isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqartussanngortitsinermik kinguneqariaannaappat, aaqqiagiinngissutigineqartut iluarsiviginissaannut immikkut piumasaqaatit annikillitsisumik nassuiarneqartariaqaraluarnerat, aamma takuuk Grønved Nielsen:

”Suliaqarnermi pisortat ingerlatsineranni isumaqatigiissut ataaseq aammalu taassuma assinga isumaqatigiissitsiniarnissatigut aammalu isumaqatigiissitsiniarsinnaannginnertigut ajornartorsiuteqalerneramik kinguneqarsinnaavoq, taamaattoqassappallu isumaqatigiissitsiniarnissamat immikkut piumasaqaat annikillitsisumik nassuiarneqartariaqarpoq.”⁵⁴⁵ (matumani erseqqissarneqartut)

553. Allaaserinnittup taassuma aamma Højesteret-ip uani UfR 2009.413H⁵⁴⁶ eqqartuussutaa innersuussutigalugu erseqqissarpaa, pisortat aamma namminersorlutik inuussutissarsiuteqartut akornanni isumaqatigiissutit aalajangersakkat *contra proferentem* malillugu nassuiarnissaannut tunngavissaqanngitsoq, taamaanngilluinnartorlu:

”Pingaartumik namminersortunut inuussutissarsiutiginaq ingerlatsisumut pisortanit peqataalluni isumaqatigiissuteqartoq missingiutip oqaasertalersorneqarneranik suliaqartutut pisortat ingerlatsineranni isumaqatigiissutip imarisaasa ersarissumik oqaasertalernissaannik pisussaaffeqarpoq, takuuk isumaqatigiissutinut inatsimmi § 38 b, imm. 2-mi tunngaviusoq, aamma ersarissuutitsinissaq pillugu pisortat ingerlatsinerannut inatsisini najoqqutassat. Paarlattuanik missingiummik oqaasertalersuineranut maleruagassaq namminersortut inuussutissarsiutigalugu ingerlatsisut isumaqatigiissuteqarfigineqartut taamatut nukittussuseqarnissaat imaaliillaannaq patsisiginiarneqarsinnaanngilaq. Uani U 2009.413 H pingaartinneqarpoq kuuffinnut atassusiinissaq pillugu atugassarititaasut aaqqiagiinngissutigineqartut »Fredericia Kommunimiit oqaasertalersorneqassasut«, taamatullu tamanna »ataatsimiinnermi [...] imaluunniit atsiornissaq sioqqullugu isumaqatiginninniarnerni illuatungeriit akornanni erseqqinnerusumik oqaluuserineqassanngitsut. Taamaakkaluortoq atugassarititaasut kommunip

⁵⁴⁵ RL-199: Rasmus Grønved Nielsen, Pisortat ingerlatsineranni isumaqatigiissutit, saqqummersitaaq siulleg, 2021

⁵⁴⁶ RL-178: UfR 2009.413H

iluqutissaanik nassuiarneqarput, tassami »Tamanna Arla Foods-imut aalajangiisuusimassappat, kommunip annertunerusumik erseqqissumik pisussaaffilerneqarnissaanut Arla Foods qulakkerisussani qaninnerpaajusimassammat«⁵⁴⁷
(matumani erseqqissarneqartut)

554. Taamaaqataani tamanna GMAS-imut aalajangiisuusimassappat, GMAS aamma aaqqiagiinnngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasqaammi isumaqatigiissitsiniarnermut immikkut piumasqaatip suliassami matumani aaqqiagiinnngissutigineqartuni erseqqissumik pineqartunut ilaatinnissaanik qulakkeerisussani qaninnerpaajusimasaaq.
555. GMAS-ip aammattaaq naammagittaalliorluni allakkiami imm. 1536-mi atuuttussaatiippaa, at dansk retspraksis skulle understøtte, at atypiske aaqqiagiinnngissutigineqartut nalinginnaasuunngitsut aammalui aaqqiagiinnngissutigineqartut taarsiinissamik piumasqaatinut tunngassuteqartut, isumaqatigiissutininik tunngaveqartut, tamanna illuatungeriit aaqqiagiinnngissutaasunik aaqqiiviginninnissamat immikkut piumasqaataanni erseqqissumik allassimanngikkaluartoq, isumaqatigiissitsiniarnissamat isumaqatigiissummi pineqartunut ilaasinnaanerat Danmarkimi eqqartuussivinni suleriaatsip tapersertussaassagaa. Tassungaa atatillugu GMAS-ip UfR 1997.751H,⁵⁴⁸ UfR 2006.1638V⁵⁴⁹, UfR 2013.2338H⁵⁵⁰ aamma UfR 2014.2042H⁵⁵¹ innersuussutigai.
556. Kisiannili eqqartuussissutit taakkua GMAS-ip isumaanut tapersiinnngillat. Højesteret UfR 1997.751H-imi⁵⁵² isumaqarpoq suliakkiisup taarsiinissamik piumasqaataa isumaqatigiissutinit suliakkiisup suliassannngortinneqartumut isumaqatigiissutigisimasaannit taperserneqartoq, aammalu isumaqatigiissitsiniarnissamat immikkut piumasqaatip oqaasertai malillugit illuatungeriit akornanni aaqqiagiinnngissutigineqartut suulluunniit, isumaqatigiissutininik tunngaveqartut, isumaqatigiissitsiniarnermut aalajangersakkani pineqartunut ilaasutut isigineqartariaqarlutik. Suliakkiisup piumasqaatip nalinginnaasuunnginnera pillugu piumasarisaa, allatut inerniliinermik malitseqarsinnaasimanngilaq.
557. Vestre Landsret-ip eqqartuussutaani UfR 2006.1638V⁵⁵³ suliakkiisooq puulukit inaannik sananissaaq pillugu ssanatitsisumut isumaqatigiissuteqarsimasooq, tassani ABT 93 taassumalu isumaqatigiissitsiniarnissamat immikkut piumasqaataa atuullutik. Tamatuma kingorna saniatitsisooq

⁵⁴⁷ RL-179: Grønved Nielsen, Pisortat ingerlatsineranni isumaqatigiissutit, saqqummersitaq siulleg, 2021, qupp. 563

⁵⁴⁸ CL-244: UfR 2006.1637V

⁵⁴⁹ CL-245: UfR 2006.1638 H

⁵⁵⁰ RL-166: UfR 2013.2338H

⁵⁵¹ RL-174: UfR 2014.2042H

⁵⁵² CL-244: UfR 2006.1637V

⁵⁵³ CL-245: UfR 2006.1638 H

sanasut naalagaannut sanasunut isumaqatigiissutip ingerlannissaa pillugu isumaqatigiissuteqarpoq, sanasut naalagaat qisuerniarfimmu qaliap quassuttuunik, suliffeqarfimmit tunisassiarineqartussanik, pilersuinissaq piillugu isumaqatigiissuteqarluni. Puulukit inaata qaliaa uppimmat, suliakkiisup sanatitsisoq, sanasut naalagaat aammalu qaliap quassuttuunik tunisassiortut suliakkiissutigai. Nunap eqqartuussiviata suliakkiisup sanatitsisullu akornanni suliassaq itigartippaa, tassami illuatungeriit isumaqatigiissitsiniarnissaq pillugu isumaqatigiissuteqarsimmata, suliakkiisup sanasut naalagaat tunisassiortorlu suliakkiissutigalugit eqqartuussivinnut tunniussinnaallugit, tassami suliame pineqartut isumaqatigiissitsiniarnissamut isumaqatigiissut akuerisimangimmassuk.

558. Taamaaqataanik Højesteret-ip uani UfR 2013.2338H⁵⁵⁴ siusinnerusukku aningaaserivimmi sulisuusimasunut marlunnut eqqartuussivinnit nalinginnaasunit taarsiissuteqarnissamut suliassaq itigartippaa, tassami taakkua marluk soraarnissamut isumaqatigiissutaanni isumaqatigiissitsiniarnissamut immikkut piumasagaammi taarsiissuteqarnissamut suliassaq pineqartunut ilaammat.

559. Uani UfR 2014.2042H⁵⁵⁵ toqqaviliorluni suliqaarnissaq siunnersortinut siunnersortaasumit sanaartornissaanut pilersaarusiorteqartoq illummi sanilianiittumi ajoqusiivoq. Sanatitsisup sillimmasiisarfiata taarsiissutissaq akilersimavaa, aammalu taarsiissutissap aningaasartaannik akiliisinneqannginnissaq pillugu siunnersortinut siunnersortaasoq suliakkiissutigalugu suliassanngortitsilluni. Sillimmasiisarfik taamaaliornermi teknikkinut siunnersortimut tassunga tunnatillugu sanatitsisup inatsisisitut inissisimaneraniilersimammata (paarlaanermigut), sillimmasiisarfik illuatungeriit isumaqatigiissitsiniarnissamut isumaqatigiissutaannit pisussaaffilerneqarpoq. Isumaqatigiissitsiniarnissamut isumaqatigiissutit malillugit sanatitsisup suliassaq isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivimmi suliakkiissutigisussaagaluarmagu, sillimmasiisarfik aamma taamaalorsimasariaqaraluarpoq.

560. Suliassani taakkunani illuatungeriit erseqqissumik isumaqatigiissuteqarsimapput, aaqqiagiinnngissutigineqartut, isumaqatigiissuteqarnermut tunngasunik tunngaveqartut, tamarmik isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqartussanngortinneqartassasut, taamaattumik aamma eqqartuussiviit isumaqarlutik suliassaq isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivimmi suliarineqartussaasut. Tamanna suliassami matumani pisussaangilaq, tassani aaqqiagiinnngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasagaat tassanerpiaq aaqqiagiinnngissutigineqartunut, eqqartuussivinni suliarineqartussanut, aammalu aaqqiagiinnngissutigineqartunut isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqartussanut, agguarneqarsimamat aammalu aaqqiagiinnngissutigineqartoq aalajangersimasoq taanna

⁵⁵⁴ RL-166: UfR 2013.2338H

⁵⁵⁵ RL-174: UfR 2014.2042H

isumaqatigiissitsiniarnikkut suliarineqarsinnaanani imaluunniit isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqartussaananani. Tamanna aamma pissutigalugu Sø- og Handelsretten-ip eqqartuussutaa 7. januar 2003-meersoq, uani UfR 2003.885S naqinneqartoq,⁵⁵⁶ aammalu Ørgaard-ip Isumaqatigiissitsiniarnissamut isumaqatigiissutini isumaqatigiissitsiniarnermut immikkut piumasagaatinik annertusititsilluni nassuiaasarneq pillugu isummorsorneri⁵⁵⁷ eqqartuussut taanna tunngavigalugu suliassami matumani attuumassuteqanngillat.

8.2.2.1 GMAS-ip tunngavissarititaa siulleg - Piffissatigut tunngavissarititaasoq

561. Piumasagaat siulleg, GMAS-ip aaqqiagiinnigissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasagaat naapertorlugu aaqqiagiinnigissutigineqartup tunngavissarititaasuunissaanut allassimasaa, taanna malillugu aaqqiagiinnigissutigineqartup isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqartussanngortinnissaanut taarsiullugu, eqqartuussivinnut suliakkiissutigineqartussanngunnginnerani, aalajangiisoqarsimasussarpasilluni. Naalakkersuisut aalajangiineri isumaqatigiissitsiniarnermut suliassap matuma suliakkiissutigineqareernerata kingorna aatsaat nalunaarutigineqarmata, GMAS-ip atuuttussaattippaa piumasagaat naammassineqarsimangitsoq. Tunngavissarititaasup atuunera aammalu GMAS-ip tassunga atatillugu isumai aaqqiagiinnigissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasagaammi aammalu inatsisini tunngavissani taperserineqanngillat aammalu assortorneqarlutik.
562. Matuma siuliani immikkoortoq 8.2.1.2-imi allassimasutut, imm. 2001-mi oqaaseqatigiit aappaat malillugit, "[a]alajangersakkami tassani Danmarkimi eqqartuussivinni nalinginnaasumik miliinissaq mattunneqanngilaq."⁵⁵⁸ Oqaaseqatigiit aappaasa piuneranni taamaalilluni erseqqissarneqarpoq, aaqqiagiinnigissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasagaammi allaffissornikkut aalajangiinerit taamaattut, inatsimmi tunngaviusumi § 63 naapertorlugu nalinginnaasumik eqqartuussivinnut suliakkiissutigineqarsinnaasut, eqqartuussivimmi misilinneqarsinnaanerit pillugu aallaaviusoq, malinneqartoq.⁵⁵⁹
563. Inatsimmi tunngaviusumi § 63 malillugu, eqqartuussiviit "[...] oqartussat qullersaasut killissaat pillugit apeqqutit suulluunniit eqqartuussinikkut aalajangiiffigisinnaavaat [...]", kisianni "[...] suliassap eqqartuussivinnut suliakkiissutigineqarnerani qullersaasut peqqussutai maannamuugallartooq malinni[ssinnaallugit]."⁵⁶⁰ Tamatuma malitsigisaanik oqartussap aalajangiinera tamatuma kingorna

⁵⁵⁶ RL-180: UfR 2003.885S

⁵⁵⁷ CL-249: Ørgaard, Isumaqatigiissitsiniarnissamut isumaqatigiissut, 2006, qupp. 9

⁵⁵⁸ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinnissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, qupp. 36 aamma C-1, qupp. 16

⁵⁵⁹ RL-13: Dansk It Naalagaaffiata Tunngaviusumik inatsisaa pillugu inatsit nr. 169, 5. juni 1953-imeersoq

⁵⁶⁰ RL-13: Dansk It Naalagaaffiata Tunngaviusumik inatsisaa pillugu inatsit nr. 169, 5. juni 1953-imeersoq

aatsaat misilinneqarsinnaavoq. Eqqartuussiviit pisortat ingerlatsienranni aalajangiinerup nalunaarutigineqarnissaa sioqqullugu piumasarisaq eqqartuussivigisinnaangilaa, oqartussap aalajangersimasumik suliamik ingerlatsitsinissaanik imaluunniit aalajangiinissap pineqartup aalajangiiffiginissaanik peqqusinermik kinguneqartussamik. Folketingip ombudsmandia, Niels Fenger, uani ”Pisortat ingerlatsinerannut inatsisit”, pisortat ingerlatsineranni aalajangiinerup misilinneqartarnera pillugu imatut allappoq:

”Pisortat ingerlatsineranni inatsisit paasineqartussaaneranni aalajangiisoqarsimappat imaluunniit aalajangiisoqartussaappat, aallaaviatigut taamaallaat pisortat ingerlatsivianni inaarutaasumik aalajangiinerup taamaatinneqarnissanut suliakkiissuteqarneq immikkoortumik pisinnaavoq. Taamaattumik nalinginnaasumik – pisortat ingerlatsineranni allagaatip tunniunneqanninnerani – pisortat ingerlatsivianni suliagarneq inaarutaasumik pisortat ingerlatsineranni allagaatit piareersarneqarnerannut ilaatillugu aalajangersimasumik suliamik ingerlatitsinissamik aqutissiuussisumik aalajangiisoqassasoq (imaluunniit aalajangiisoqaqqusaanngitsoq), pillugu piumasaqarluni eqqartuussivinni suliassamik qaqitsisoqarsinnaanngilaq.”⁵⁶¹ (matumani erseqqissarneqartut)

Tamanna pillugu ingerlaqqilluni Niels Fenger allappoq:

”Inatsimmi tunngaviusumi § 63 malillugu misiliineq tassaavoq tamatuma kingorna inatsisit malillugit atuuttussaaneramik misiliineq. Tamatumunnga immikkut inatsimmi tunngavissaqarsimangippat, innuttaasup taamaalilluni piumasaqarnermini pisortat ingerlatsineranni oqartussaq alluinnarsinnaanngilaa aammalu toqqaannartumik eqqartuussivinnukaannarsinnaanani, taamaalilluni eqqartuussiviit aalajangiinerat misiliinerunani, kisianni sioqqutsisumik allaffissornikkut sularinninnermut taarsiunneqartussanngussalluni, takukkit U 1954.363/2 Ø, U 1963.973 H, U 1995.265 H, U 2001.199 V aamma U 2015.2395 Ø.”⁵⁶² (matumani erseqqissarneqartut)

564. Vestre Landsret-ip eqqartuussutaa, uani U2001.199V naqinneqartoq,⁵⁶³ Niels Fenger-ip innersuussutigisaa, suliassamut matumunnga arlalitsigut assigusortaqarpoq. Suliassami illuummik piginnittoq suliakkiissuteqarsimasooq, Illersornissaqarfimmi Illuutunik sullissivik piginnittup illuutaanik taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinissaq kissaatigineqartoq inatsisinik unioqqutitsinerusoq aammalu atuutsinnissaanik akuerineqassanngitsoq, akuereqqullugu pisussaaffilerneqarnissaa pillugu piumasaqarluni. Nunap eqqartuussiviata suliassaq itigartippaa aammalu oqaaseqarluni taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinerup inatsisinut naapertuunnerata eqqartuussivimmi

⁵⁶¹ RL-32: Niels Fenger, Pisortat ingerlatsinerannut inatsisit, saqqummersitaq siulleq, 2018, qupp. 7

⁵⁶² RL-32: Niels Fenger, Pisortat ingerlatsinerannut inatsisit, saqqummersitaq siulleq, 2018, qupp. 7

⁵⁶³ RL-181: UFR 2001.199V

misilinneqarnissaanut, aalajangiisoqarsimanissaa pisariaqartoq. Taamatut aalajangiineq taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut ataatsimiititaliarsuarmit aalajangiiffigineqartussaasimavoq.

565. Oqartussat aalajangiinerinik misiliinissamut periarfissaqarneq taamaalilluni *tamatuma kingorna* misiliinerusussaavoq. GMAS-ip suliaasaq suliarinnittussami eqqortumi, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivimmi, kisianni Naalakkersuisut aalajangiinerisa pinissaa *sioqqullugu*, suliaakkiissutigisimasuuppagu, taamaattumik aamma suliaasaq eqqartuussiviup itigartissimassagaluarpa. Taamaattumik Naalakkersuisut iluminni inatsisitigut misissueqqissaarnerat, GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiami imm. 1567-imi innersuussutigisimasaa, malillugu aamma, Naalakkersuisut piiaanissamut akuersissut pillugu aalajangiinerisa isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqarsinnaannginnerata saniatigut, apeqqut aamma aalajangiinerup nalunaarutigineqannginnerani eqqartuussivinnut suliaakkiissutigineqarsinnaanngilaq:

”Naalakkersuisut naliliinermikkut aalajangiineri aatsiatssarsiorluni misissuinermit atugassarititaasuni nalinginnaasuni isumaqatigiissitsiniarnissamut immikkut puimasaqaammi pineqartunut ilaangillat, aammalu apeqqut taanna Naalakkersuisoq aalajangiinnnginneranni eqqartuussivinnut suliaakkiissutigineqarsinnaanngilaq”⁵⁶⁴

566. Isumaqatigiissitsiniarnermut suliaasap suliaakkiissutigineqareernerata kingorna Naalakkersuisut aalajangiinerit nalunaarutigisimanerannut tunngasoq, taamaattumik GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiami imm. 1646-1649-mi atuutsinniagaattut, Naalakkersuisut aamma aalajangiinerit patsisiginiarsinnaanngilaat. International Court of Justice I Case Concerning Right of Passage over Indian Territory (Portugal v. India)⁵⁶⁵ imaluunniit Company Z & Other v State Organization ABC⁵⁶⁶ suliaasamut matumunnga attuumassuteqanngillat. Suliassat arlaannaalluunniit Danmarkimi inatsisinut imaluunniit pisunut sanillunneqarsinnaasunut tunngassuteqanngilluinnarput.

567. Aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut puimasaqaammi siunertaavoq, oqartussat aalajangiineri pillugit isumaqatigiissitsiniartoqarsinnaanngitsoq, kisianni pisinnaatitsissummik pigisaqartup aalajangiinerit taamaattut inatsimmi tunngaviusumi § 63-imut naapertuuttumik,⁵⁶⁷ aalajangiinerit taamaattut aalajangiiffigineqareerneranni, eqqartuussivinnut suli

⁵⁶⁴ C-193: Naalakkersuisut iluminni inatsisitigut misissueqqissaarnerat 15. december 2022-meersoq, qupp. 1

⁵⁶⁵ CL-111: International Court of Justice I Case Concerning Right of Passage over Indian Territory (Portugal v. India), eqqartuussut 26. november 1957-imeersoq, 1957 ICJ

⁵⁶⁶ CL-110: Company Z and Others v. State Organization ABC ad hoc, award, april 1982

⁵⁶⁷ RL-13: Danskit Naalagaaffiata Tunngaviusumik inatsisaa pillugu inatsit nr. 169, 5. juni 1953-imeersoq, § 63

suliakkiissutigisinnaagai. GMAS-ip tamatumunnga taarsiullugu suliassaq isumaqatigiissitsiniarnermi suliassatut suliakkiissutigalugu, taamatut killiliineq avaqutaarsinnaangilaa.

568. Et synspunkt, om at en aaqqiagiinngissutigineqartoq Naalakkersuisut aalajangiiffigisimasaat, aammalu eqqartuussivinni misilinneqartussaataasoq, isumaqatigiissitsiniarnermut suliassamik suliakkiissuteqarnerup nalaani aalajangiisoqarsimanani pisoqaannarsimappat, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivimmut suliakkiissutigineqarsinnaasoq pillugu isumaqarneq, aammattaaq eqqartuussiviit aamma isumaqatigiissitsiniarnerup akornanni piginnaatitaanerup agguarsimanerani tulluanngitsumik akuleriissitsinermik malitseqartussaavoq. Aaqqiagiinngissutigineqartoq taamaattoq taamaalilluni, allaffissornikkut aalajangiisoqarsimanngituuppap, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaaneraniissimassaaq, isumaqatigiissitsiniarnermut suliassaq allaffissornikkut aalajangiinerup *kingorna* suliakkiissutigineqarsimappat, aaqqiagiinngissutigineqartoq eqqartuussiviit piginnaatitaaneranniissimassalluni aammalu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivimmit itigartinneqartussaassalluni. Taamaassimassappat tamatuma aamma aalajangiisoqarpat, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik piginnaatitaajunnaarsissinnaasimassavaa. Imaluunniit GMAS-ip isumaa malillugu: oqartussap inatsit naapertorlugu aalajangiiffigisassatut pisussaaffigisaanik, oqartussaq aalajangiinissamut periarfissaarutsinneqassalluni. Pisut taakkua arlaalluunniit attanneqarsinnaangillat imaluunniit inatsisinut atuuttunut takussutissaanatik.
569. Taamatut nassuiaaneq, isumaqatigiissitsiniarnerup aamma eqqartuussiviit akornanni tulluanngitsumik piginnaatitaanermik agguaanermik malitseqartussaq, itigartinneqartariaqarpoq, tamatumunnga aamma takuuk Torsten Iversen aamma Mads Bryde Andersen uani U.2014B.317:

”Immikkut piunasaqaat, taanna malillugu »maannakkut isumaqatigiissutaasup paasineqarnissaa pillugu aaqqiagiinngissutigineqartut« isumaqatigiissitsiniarnermiitinneqartussaallutik, arlaannaannulluunniit tapersiinngitsumik oqaasertaasa nassuiarneqarnerat malillugu sumiginnaaneq taassumalu inatsisitigut atuuttussaanera pillugit apeqqutip tamatuma avataaniilerneranik malitseqassasoq oqaatigineqarsinnaavoq. Tamanna U 1986.318 H-imi inerniliunneqarpoq, tassani sulisitsisoq ilaatigut pisortap allamut isumaqatiginninniarsimasup peersinneqarnera pissusissamisoornersoq pillugu aaqqiagiinngissutigineqartup isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqarnerani ilalerneqarluni.

Taamatut »arlaannaannulluunniit tapersiinngitsumik oqaasertaannik nassuiaaneq «isumaqatigiissitsiniarnerup aamma eqqartuussivimmi suliarinninnerup akornanni tulluanngitsumik piginnaatitaanerup agguarneqarneranik malitseqarsinnaavoq: Siullermik isumaqatigiissutip paasineqarnissaa pillugu isumaqatigiissitsiniarnermut suliassaq

ingerlanneqartussaavoq. Tulliullugu illuatungeriit sunniutgissaasa aalajangersartinnissaannut eqqartuussivinni aallaqqaataaniit aallartittussaapput. Taamatut agguaanermut ilimagisat akerliliisuusariaqarput. Tamatumunnga taarsiullugu aalajangersakkamut siunertaasoq pingaartikkaanni, oqaatigineqartutut oqaasertaliinermit aaqqiagiinnigissutigineqartoq sunaluunniit pineqartunut ilaatinneqartussaavoq, tassani isumaqatigiissutip paasineqarnissaa, taassumalu malitsigisaanik sunniutaasussat pineqaannartussaallutik, aammalu suliassaq ataasiaannaq suliarineqarluni naammassineqarsinnaalissalluni.”⁵⁶⁸ (matumani erseqqissarneqartut)

570. Naalakkersuisut piginnaatitaanerup akuleriissinneqarneranut assersuutaani piffissamik eqquilluarnissaa apeqqutavoq (suliassaq qaqugukkut suliakkiissutigineqassanersoq), allaaserinnittut aaqqiagiinnigissutigineqartumut ataatsimut (taassuma ilaanut) piginnaatitaanerup peqatigisaanik avinneqarnera innersuussutigalugu.
571. Kisiannili taakkua marluusut GMAS-ip aaqqiagiinnigissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasagaammik paasinninnera tunngavigineqarpat, suliassami matumani pilersinnaassapput aammalu immikkut piumasagaat pisuni marluusuni taakkunani taamatut paasinninneq akerlilerlugu nassuiarneqartariaqassalluni.
572. GMAS-ip aaqqiagiinnigissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasagaatip paasineqarnissaa pillugu isumaasa eqqartuussiviit aamma isumaqatigiissitsiniarnerup akornanni piginnaatitaanerup akuleriissinneqarneranut pisooqataanissaat, GMAS-ip suliassami matumani taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermit taarsiivigineqarnissamik pisinanatitaalluni isumaqarneranit aammalu piumasagaammik GMAS-ip pisinnaatitaaffigineragaanik naatsorsuisimaneranit, sakkortusitiinnarneqarpoq. Taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermit taarsiivigineqarsinnaanerup naatsorsorneqarnera qanoqp pisoqaraluarpalluunniit isumaqatigiissitsiniarnermiitinneqarsinnaanngilaq, tassami inatsimmi tunngaviusumi § 73-imi taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermit taarsiivigineqarnissap annertussusissaa pillugu apeqqut eqqartuussivinnut erseqqissumik inissinneqarmat, takuuk aamma matuma siulianiittoq immikkoortoq 8.1.3.3.
573. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik GMAS piiaanissamat akuersissummik pisinnaatitaanersoq aalajangiinissamat piginnaatitaalluni isumaqassappat, aammalu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik isumaqassappat GMAS pissusiviusuni Naalakkersuisut

⁵⁶⁸ CL-64: Iversen aamma Bryde Andersen, Isumaqatigiissitsiniarnermut immikkut piumasagaatit atuuffissaasa annertussusaat, U.2014B.317-imi naqinneqartoq, qupp. 2 aamma 3 aamma CL-65: Iversen aamma Bryde Andersen The Scope of Arbitration Agreements: Is it time for a New Approach to the Interpretation of Arbitration Clauses?, 2017, qupp. 6

itigartitsineranni pisinnaatitaanerinik inatsimmi tungaviusumi illersugaasumik taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsinneqarsimasoq, taava tamatuma kingorna eqqartuussiviit kisimik tamatumunnga taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut taarsiivigineqarsinnaanerup annertussusilernissaanut isummersinnaasussaapput.

574. Taamaalilluni GMAS-ip immikkut piunasaqaatip oqaasertaanik nassuiaanerata ilalernissaanut tungavissaqanngilaq. Kisianni GMAS-ip nassuiaanerata akerlilerneqarnissaanut ersarissunik tungavissaqarpoq, tassani GMAS-ip sukkulluunniit Naalackersuisut aalajangiisussaanerat ilisimaarisimagaa, aammalu GMAS aalajangiinerup taassuma pinnginnerani suliaasaq suliaakkiissutigisinnaanngillunnaraa, immikkut innersuussutigineqarlutik.
575. Taamaattumik Naalackersuisut aamma 1. juni 2023⁵⁶⁹ aamma 8. september 2023⁵⁷⁰ aalajangiinermini tatiginassuseqarnissamik pisussaaffeqarnermik unioqutitsisumik iliuseqarsimangillat aammalu isumaqatigiissitsiniarnermut suliaassami taakkua tunaartarisimallugit, soorlu GMAS-ip tamanna naammagittaalliorluni allakkiami imm. 1650-1658-imi atuuttusaatikkaa. Paarlattuanik GMAS-ip piunasarisai suliarineqartussaasut aammalu aalajangiinerni suliarineqarniartut, taamaalillunilu aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissummi aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piunasaqaammi isumaqatigiissitsiniarnermut immikkut piunasaqaammi pineqartunut ilaangitsut, GMAS-ip ilisimaarisuaannaraluarlugit, GMAS isumaqatigiissitsiniarnermut suliaasaq manna suliaakkiissutigaa.
576. Taamatuttaaq isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik e-mail-ikkut 29. juni 2022 allammat "[t]he *Arbitral Tribunal will give the recommendation to the Parties that, until further notice, they refrain from taking any action that would aggravate the dispute. This recommendation is in line with the bona fide principle of international arbitration.*, tamanna pingaaruteqanngilaq". Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik tamatuma kingorna ulloq 23. september 2022 aalajangiivoq, taanna malillugu Naalackersuisut aalajangiissanngitsut peqqunissaannut tungavissaqarani.
577. Taamaalilluni Naalackersuisut isumaqatigiissitsiniarnermut suliaassami aalajangiinerit nalunaarutigineqareersut tungavigimmasigit (Naalackersuisut allatigut atuuttut malillugit aalajangiiffiginissaannut pisussaaffigisaat), tassani pineqanngilaq nullus commodum capere de sua injuria propria.

⁵⁶⁹ R-35: Piiannissamat akuersissutip itigartinneqarnissaa pillugu Naalackersuisut aalajangiinerat 1. juni 2023-meersoq

⁵⁷⁰ R-36: GMAS-ip allaanerusumik piiannissamat akuersissummik qinnuteqaataata itigartinneqarnissaa pillugu Naalackersuisut aalajangiinerat 8. september 2023-meersoq

8.2.2.2 GMAS-ip tunngavissarititaasa aappaat - Misiliinissamut tunngavissarititaasoq

578. Piumasaqaatip aappaa, aaqqiagiinngissutigineqartoq qaqugukkut eqqartuussivinnut suliaakkiissutigineqassanersoq, aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasaqaammi paasisimallugu, GMAS-ip isumaqarfigisaa tassaavoq, aaqqiagiinngissutigineqartoq aalajangiinernik misiliinerusussaasoq. GMAS atuuttussaattippaa, piumasaqaat naammassineqarsimanngitsoq, tassami aaqqiagiinngissutigineqartoq uranimut inatsisip akuerineqarnerata malitsigisaanik pilersimasooq isumaqarami.
579. Matuma siuliani immikkoortoq 8.2.1-imi allassimasutut, Naalakkersuisut GMAS-ip tamatuminnga qinnuteqaataa tunngavigalugu allaffissornikkut aalajangiisussanngorpata, GMAS-ip uranimut inatsisip akuerineqarnerata malitsigisaanik piiaanissamut akuersissummik tunineqarnissaaq naatsorsuutigisinnaanngikkaa pillugu, aatsitassanut ikummatissanullu naalakkersuisoqarfiup GMAS-imut ilitsersuineranut qisuariaatitut, isumaqatigiissitsiniarnermut suliaasaq manna suliaakkiissutigineqarpoq.
580. Naalakkersuisut 1. juni 2023⁵⁷¹ aamma 8. september 2023⁵⁷² aalajangiinermi naliippat, GMAS uranimut inatsisip akuerineqarnerata kingorna⁵⁷³ piiaanissamut akuersissummik tunineqarsinnaanngitsoq imaluunniit tamatuma itigartinneqarnerata malitsigisaanik taarsiivigineqarsinnaanngitsoq. Taamaallit, GMAS-ip piiaanissamut akuersissummik qinnuteqaataanut qanoq sunniuteqassanersoq, Naalakkersuisut aalajangiinerni isummerfigaat, taamaattumik aaqqiagiinngissutigineqartoq qanoq pisoqaraluarpaalluunniit aalajangiinernik taakkuninnga misiliinerusussaalluni. Tamanna GMAS-ip piumasarisaasa oqaasertalerneqarnerat apeqqutaatinnagu atuuppoq.
581. Uranimut inatsit aallaaviatigut Kuannersuarni suliaassamut piiaanissamut akuersissummik GMAS-ip qinnuteqaataanut atuuttoq, taamaattumik qinnuteqaat attatiinnarneqassappat⁵⁷⁴, GMAS-ip piiaanissamut akuersissummik qinnuteqaatip itigartinneqarnissaa naatsorsuutigisariaqarlugu, Aatsitassanut Inatsisillu Atuutsinneqarnerannut Naalakkersuisoqarfimmit aallartitat ulloq 15. december 2021⁵⁷⁵ ataatsimiinnermi GMAS-imut ilitsersuinerisa malitsigisaanik, piiaanissamut akuersissummik tunniussinissaaq isumaqatigiissuteqarsimanermit apeqqutaasoq Naalakkersuisut

⁵⁷¹ R-35: Piiaanissamut akuersissutit itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 1. juni 2023-meersoq

⁵⁷² R-36: GMAS-ip allaanerusumik piiaanissamut akuersissummik qinnuteqaataata itigartinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerat 8. september 2023-meersoq

⁵⁷³ RL-15: Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 1. december 2021-meersoq aamma CL-1 aamma taanna pillugu.

⁵⁷⁴ C-27: 15. december 2021 ataatsimiinnermit imaqarniliaq 17. december 2021-meersoq

⁵⁷⁵ C-27: 15. december 2021 ataatsimiinnermit imaqarniliaq 17. december 2021-meersoq

tassanerpiaq akuerisimagaat, oqaatigineqartumut tunngasoq taanna, assortorneqarpoq. Taamatut isumaqarneq isumaqanngilaq.

582. Paarlattuanik Naalakkersuisut piaanissamut akuersissummik itigartitsinissaq pillugu aalajangiinissaat naatsorsuutigineqartariaqartoq, GMAS-ip aamma suliasap matuma suliaakkiissutigineqarnerata nalaani ilisimareeraa, tamatumani taperserneqarpoq. Isumaqatigiissitsiniarnermut suliasami matumani pissusiviusuni siunertaasoq tassaasoq, piaanissamut akuersissummik itigartitsineq pillugu aalajangiinerit maannakkut nalunaarutigineqareersut misilinneqarnissaat, tamatumani taamaalilluni aamma taperserneqarpoq.

8.2.2.3 GMAS-ip tunngavissarititaasa pingajuat - Missiliuinissamut tunngavissarititaasoq

583. Piumasaqaatit pingajuat, GMAS isumaqarpoq aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasaqaammi paasisinnaallugu, suliasaq qaqugukkut isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqarnissaanut taarsiullugu eqqartuussivinnut suliaakkiissutigineqassanersoq, aalajangiinerusussaasoq Naalakkersuisut naliliinissamik piginnaatitaanerannik tunngaveqartoq. GMAS-ip atuuttusaatippaa, uranimut inatsit naliliinissamut periarfissaqartitsinngitsaq, taamaattumik piumasaqaat naammassineqarsimanani⁵⁷⁶. Piumasaqaatip taassuma piumasaqaatigineqarnerani ilaatigut aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasaqaammi ”*naliliineq imaluunniit aalajangersagaq*”, ”*naliliinermut*” allanngortinneqarluni ilaatigut nassuiaanissaq pisariaqarpoq, tamatumunngalu tunngavissaqanngilaq.
584. Naalakkersuisut naliliinermikkut aalajangiineri kisimik eqqartuussisinni suliarineqartussanngortinneqarsinnaassasut, aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasaqaatip paasineqarsinnaaneranut toqqammavissaqanngilaq. Paarlattuanik imm. 2001-ip oqqaasertaanni erseqqissumik allassimavoq, Naalakkersuisut naliliinerat aamma *aalajangersaanerat*, tunngavigalugit aalajangiinerit eqqartuussivinni suliarineqartussaasut.⁵⁷⁷ Taamaattumik Naalakkersuisut 1. juni aamma 8. september 2023 aalajangiineri naliliinerunersut imaluunniit inatsisitigut pisussaaffiliinersut, aamma pingaaruteqanngilaq.
585. Taamaattoq oqaatigineqassaaq, 1. juni amma 8. september 2023 aalajangiinerit pissusiviusuni naliliinikkut aalajangiinerummata. Taamaalilluni aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 16, imm. 1 malilugu Naalakkersuisut atugassarititaasut erseqqinnerusumik aalajangersarneqartut tunngavigalugit sumiiffimmu erseqqinnerusumik killissalersorneqartumut piaanissamut

⁵⁷⁶ Takuuk GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiaani 19. juli 2023-meersumi, imm. 1635 - 1639

⁵⁷⁷ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, qupp. 36 aamma C-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut (tuluttut), qupp. 16

akuersissummik tunniussi”sinnaapput”⁵⁷⁸, taamatullu Naalakkersuisut aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi nassuiaatit naapertorlugit aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi mianerisassat attuumassutillit tamaasa tunngavissarititaasullu ilaatissinnaavaat, aammalu assersuutigalugu suliassaq oqartussat teknikkinut siunnersortaannit akuersaartumik inassutigineqarsimanersoq, pituttorneqaratik.⁵⁷⁹ Matuma siuliani immikkoortoq 8.2.1.2-imi nassuiarneqareersutut aammalu matuma kinguliani immikkoortoq 8.2.2.4-mi nassuiarneqartutut, aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissummut nr. 2010/02-mut piiaanissamat akuersissummik tunniussisarneq pillugu atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 1401-imi aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 16, imm. 1 malinneqartussaavoq.⁵⁸⁰

586. Aamma piumasaqaat taanna taamaattumik akerlilerneqartariaqarpoq, tassami taanna immikkut piumasaqaatip oqaasertaannit taperserneqanngimmat.
587. Aammattaq oqaatigineqassaaq, GMAS naammagittaalliorluni allakkiami imm. 1567-imi allammat, Naalakkersuisuni inatsisilerituut naliliineranni 15. december 2022-meersumi⁵⁸¹ isumaqartoqartoq naliliinikkut aalajangiinerit kisimik, isumaqatigiissitsiniarnermi sularineqarsinnaanngitsut, aamma matuma siuliani imm. 564-imi allassimasutut eqqunngimmat.
588. GMAS allappoq GMAS piiaanissamat akuersissummik tunineqarnissamik ”ingerlaannartumik” pisinnaatitaasoq. GMAS taamatut ingerlaannartumik pisinnaatitaasimassagaluarpuunniit – tamannami assortorneqarpoq – piiaanissamat akuersissummik tunniussinissamat pinngitsoorani aalajangiisoqarsimanissaa pisariaqarpoq. Tamannami aamma professori Bent Ole Gram Mortensen-ip oqaaseqaataani, GMAS-ip nammineerluni saqqummiussimasaani, oqaaseqaammit paasineqarsinnaavoq, takuuk aamma immikkoortoq 8.1.1.2 matuma siulianiittoq.⁵⁸²
589. Suliassami matumani inatsisit malillugit pisussanut apeqqutit naliliivigineqarnerannut tamatuma pingaaruteqannginnerat apeqqutaatinnagu, ileqqorissaarnissaq eqqarsaatigalugu oqaatigineqassaaq,

⁵⁷⁸ RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersoq, qupp. 8

⁵⁷⁹ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, qupp. 36 aamma C-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut (tuluttut), qupp. 16

⁵⁸⁰ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, qupp. 32 aamma C-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut (tuluttut) qupp. 12 aamma RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersoq. Takuuk imm. 408, kiisalu imm. 481 aamma 482.

⁵⁸¹ C-193: Naalakkersuisut iluminni inatsisitigut misissueqqissaarnerat 15. december 2022-meersoq

⁵⁸² CEWS-6: Professorip Bent Ole Gram Mortensen-ip immikkut ilisimasalittut oqaaseqaataa 17. juli 2023-meersoq, pkt. 105

GMAS-ip Kuannersuarni suliassamut pīaanissamut akuersissummik tunineqarnissamik piunasaqarsinnaanera "ingerlaannartumik" pisussaangimmat. Eqqorpoq, Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsisissatut siunnersuummi nr. 185, 2. maj 1991-imeersumi § 15-imut aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit malillugit, "pīaanissamut akuersissummik tunniussinissaq, piunasaqaatit naammassineqarsimatillugit ingerlaannartumik pisussaasoq."⁵⁸³ aammalu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi maannakkut atuuttumi § 29 tamatuminnga ingerlatitseqqiinerusoq.⁵⁸⁴

590. Kisiannili Kalaallit Nunaanni aatsitassanut suliassaqarfimmi ingerlaavartumik iluarsisarnissaq pisariaqartinneqarmat, inatsisiliortup peqatigisaanik aalajangerpaa aatsitassanut ikummatissanullu inatsit taamaallaat inatsisaasoq immersugassaq, aammalu Naalakkersuisut pisinnaatitsissuteqartunut immikkuullarissunik ataasiakkaatigullu atugassarititaasunik aalajangersaanissamut periarfissaqassasut, takuuk aamma Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsisissatut siunnersuummut nr. 185, 2. maj 1991-imeersumut nassuiaatini nalinginnaasuni imm. 13:

"Inatsisissatut siunnersuutip ilusilersorneqarnerani aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip inatsisitut immersugassatut iluseqarnerata attatiinnarneqarnissaa pisariaqartutut isigineqarpoq. Inuiaqatigiit kalaallit ineriartupiloorput, taamatullu aatsitassarsiorluni misissuinerup aatsitassanillu pīaanerup teknikkinit niuerutiginninnermullu tunngasortai isigalugit ineriartortuartoqarluni. Taamaattumik aatsitassarsiorluni ingerlatassat inuiaqatigiillu akornanni peqatigiüssitsinissaq eqqarsaatigalugu ingerlaavartumik iluarsisarnissaq pisariaqartinneqarpoq.

Tassunga ilanngutissaaq Kalaallit Nunaannut tunngatillugu, inatsisit pissutsinik – aatsitassat il.il. pineqartunut ilaatinneqartut tamarmik immikkut iluanni allaat – arlalitsigut isigalugu assigiinnngilluinnarsinnaasunik maleruagassiisinnaasussaanagerat. Taamaalilluni inatsimmi apeqqutit tamarmik sukumiisumik maleruagassiivigineqarsinnaasussaangillat. Kisiannili inatsit immersugassatut siunnersuutigineqartoq taanna akuersissutinut ilusilianik, aatsitassanut assigiinnngitsunik suussusilinnut, killissaritinneqartut iluanni sukumiinerujussuarnik aalajangersakkanik imaqarsinnaasussanik, aammalu pissutsinut immikkuullarissunut imaluunniit allannguuteqartunut naleqqussaasinnaalersitsisussanik, ilusilersuinissamut periarfissiivoq."⁵⁸⁵ (matumani erseqqissarneqartut)

⁵⁸³ CL-105: Inatsisissatut siunnersuut nr. 185, 2. maj 1991-imeersoq nassuiaatitaqartoq, 15-imut aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit

⁵⁸⁴ RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersoq, § 29

⁵⁸⁵ RL-125: Inatsisissatut siunnersuut nr. 185, 2. maj 1991-imeersoq nassuiaatitaqartoq, nassuiaatini nalinginnaasuni imm. 13

591. Tamanna aammattaaq aatsitassanut ikummatissanullu inatsisisip maannakkut atuuttup akuerineqarnerani aalajangiusimaannarneqarpoq, taanna malillugu, tamanna aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 1-imi inatsisip siunertanut aalajangersakkamut naapertuuppat, Naalakkersuisut akuersissut pillugu pissutsit tamaasa pillugit atugassarititaasunik aalajangersaasinnaallutik, takuuk aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 84, imm. 2.⁵⁸⁶
592. Tamatumunnga naapertuuttumik GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut tapiliusseq 1,⁵⁸⁷ 2011-mi decembarimi tunniunneqarpoq, taanna malillugu GMAS qinngornernik ulorianartunik akulinnik aatsitassarsiorluni misissuequsaalerluni, kisianni Naalakkersuisut piiaanissamut akuersissummik tunniussiumannginnissamik pisinnaatitaallutik, aamma takuuk immikkoortoq 6.7 matuma siulianiittoq. Taamaattumik GMAS piiaanissamut akuersissummik "ingerlaannartumik" piumasaqarsinnaanngitsoq, eqqorpoq aammalu aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip akuerineqarneranut naapertuulluni.

8.2.2.4 GMAS-ip tunngavissarititaasa sisamaat - "Imarisai malillugit"-tunngavissarititaasoq

593. Piumasaqaatit sisamaattut kingullertullu GMAS-ip atuussusaatippaa, aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasaqaat paasineqarsinnaasoq, atugassarititaasut nalinginnaasut erseqqilluinnartumik malillugit Naalakkersuisut aalajangiinerup misilinniarneqaleruttortup, taassuma isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqarnissaanut taarsiullugu eqqartuussivinnit misilinneqartussanngunnginnerani, aalajangiiffiginissaanut piginnaatitaasut. GMAS-ip atuuttusaatippaa, piumasaqaat taanna naammassineqarsimanngitsoq, tassami Naalakkersuisut piiaanissamut akuersissutip itigartinnissaanut piginnaatitaasut, atugassarititaasut nalinginnaasut tassani erseqqilluinnartumik malillugit pisussaannngimmat. GMAS-ip isumaa inatsisitigut tunngavissaqanngilaq assortorneqarlunilu.
594. Matuma siuliani immikkoortoq 8.2.1.2-imi erseqqinnerusumik allassimasutut, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummiit piiaanissamut akuersissummut ikaarsaarnissamut tunngatillugu Naalakkersuisut aalajangiisinnaatitaanerat sumiiffiup piiaanissamut akuersissummi pineqartunut ilaasup killilersorneqarneranut, takuuk atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 1406, aningaasaqarnikkut atugassarititaasunik aalajangersaaneranut, takuuk atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 1408, aammalu pisinnaatitsissummik pigisaqartup VVM-ia

⁵⁸⁶ RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersoq, § 84

⁵⁸⁷ C-8: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02-mut tapiliusseq nr. 1

allanngortinneqassanersoq imaluunniit annertusarneqassanersoq pillugu naliliinermut, takuuk atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 1409c, killeqartussaanerarneqarnera, eqqunngilaq.⁵⁸⁸

595. Atugassarititaasuni nalinginnaasuni imm. 1401 malillugu "[p]isinnaatitsissummik pigisaqartup [...] allatigut akuersissummi matumani atugassarititaasut allassimasut naammassisimappagit, pisinnaatitsissummik pigisaqartoq aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi §§ 7 aamma 15, imm. 2 malillugit paaanissamut akuersissummik tunineqarnissamut pisinnaatitaavoq."⁵⁸⁹
596. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi taamanikkut atuuttumi §§ 7 aamma 15, imm. 2,⁵⁹⁰ aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi maannakkut atuuttumi §§ 16-imut aamma 29, imm. 2-mut⁵⁹¹ assingusut, naapertorlugit Naalakkersuisut paaanissamut akuersissummik tunniussisinnaapput. Taamaalilluni atugassarititaasut nalinginnaasut "imarisai malillugit" Naalakkersuisut naliliinerat aamma / imaluunniit aalajangersaanerat tunngavigalugu, paaanissamut akuersissut tunniunneqartussaavoq. Tamanna aammattaaq pisinnaatitsissummik pigisaqartup "[...] atugassarititaasut akuersissummi allassimasut naammassisimappagit" aatsaat pisinnaatitsissummik pigisaqartup akuersissummik tunineqarnissamik piumasaqarsinnaanerani taperserneqarpoq. Tamatumani naliliinissaq pisariaqarpoq, tassanilu pisinnaatitsissummik pigisaqartup atugassarititaasut naammassisimanerai Naalakkersuisut kisimik nalilersinnaavaat.
597. Tassunga ilanngutissaaq, Naalakkersuisut paaanissamut akuersissummik tunniussinissaq pillugu aalajangiinissamut piginnaatitaasut aamma tapiliussaq 1-imi⁵⁹² GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummut nr. 2010/02-mut ilaatinneqartumi, aammalu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi⁵⁹³, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummi malinneqartussami, aalajangersarneqarmat.

⁵⁸⁸ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, qupp. 33 aamma 34 aamma C-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut (tuluttut), qupp. 13 aamma 14

⁵⁸⁹ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, qupp. 32 aamma C-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut (tuluttut), qupp. 12

⁵⁹⁰ RL-16: Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsisimmut nalunaarut nr. 368, 18. juni 1998-imeersaq, §§ 7 aamma 15 aamma CL-2: Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsisit nr. 335, 6. juni 1991-imeersaq kingusinnerusukkat allannguuteqartartoq (pisortatigoortuunngitsumik tuluttut nutsikkat)

⁵⁹¹ RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersaq

⁵⁹² C-8: Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut nr. 2010/02-mut tapiliussaq nr. 1

⁵⁹³ RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersaq

8.2.3 Aamma aaqqiagiinnngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasaaqatip erseqqinnerusumik nassuiarneqarnera, taassumalu ataqatigiiffii aaqqiagiinnngissutigineqartup isumaqatigiissitsiniarnermiitinneqannginneranik kinguneqarput

598. Aaqqiagiinnngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasaaqatip oqaasertaannik nassuiaanerup, aaqqiagiinnngissutigineqartup isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinninnermiitinneqarsinnaannginneranik kinguneqarnerata saniatigut, aamma inatsisitigut tunngavigisaasa kingunerisaannik aaqqiagiinnngissutigineqartoq tamatumunnga taarsiullugu eqqartuussivinni suliakkiissutigineqartariaqarpoq (immikkoortoq 8.2.3.1). Suliami matumani aaqqiagiinnngissutigineqartoq, suliaassat aaqqiagiinnngissutigineqartut isumaqatigiissitsiniarnikkut suliarineqartussatut inatsisiliortut isumaqarfigisaasa ilagisinnaanngikkaat, aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 90-ip aammalu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi taamanikkut atuuttumi § 29-p akuerineqarnerani inatsisiliortut aaqqiagiinnngissutigineqartut suut eqqarsaatigisimaneraat qiviaraanni, aammattaaq ersarippoq (immikkoortoq 8.2.3.2).

599. Nassuiaaneq, taanna malillugu aaqqiagiinnngissutigineqartut matumatut ittut, isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqarsinnaallutik, aamma ilimagisaqarnermit akerlerineqarpoq, tassami taamatu nassuiaanerup malitsigisaanik eqqartuussivinni aammalu isumaqatigiissitsiniarnermi aatsitassanut suliaasaqarfimmi apeqqutinik suliarinninnermut suleriaatsit assigiinnngitsunik ingerlanneqalissammata. Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut tamaginnut aaqqiagiinnngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasaaqat taamaallaat atugassarititaasunit nalinginnaasunit suliami pineqartunit maleruagassiivigineqartoq, piiaanissamut akuersissutit aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu tunniunneqartarput, aaqqiagiinnngissutigineqartut iluarsiiuginissaannut immikkut piumasaaqat tassani ataasiakkaatigut oqaasertalersorneqartarluni. Piiaanissamut akuersissutini tamaginni aaqqiagiinnngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasaaqammi taamaalilluni aamma aalajangiinerit eqqarsaatigineqartut/pisussat immikkoorluinnartumik pineqartunut ilaatinneqarput, tamatumunngalu naapertuuttumik GMAS-imut isumaqatigiissitsiniarnermut immikkut piumasaaqatit nassuiarneqartariaqarput (immikkoortoq 8.2.3.3).

8.2.3.1 Aaqqiagiinnngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasaaqatip inatsisitigut tunngavia

600. Isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinninnissaq aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu aaqqiagiinnngissutigineqartunut aallaaviussatut inatsisiliortup siunertaqarfigisimassagaa, aaqqiagiinnngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasaaqatip oqaluttuarisaanikkut tunuliaqutaanit taparserneqanngilaq. Paarlattuanik pisinnaatitsissummik pigisaqartoq piiaanissamut

akuersissummik tunineqarnissamut pisinnaatitaanersoq pillugu apeqqutip isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqarsinananginnera, aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasaaqatip oqaluttuarisaanikkut inatsisitigullu tunuliaqutaasa taperserpaat.

601. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 90 malillugu, atugassarititaasut akuersissummi aalajangersarneqartut naammassineqarsimanersut pillugu Naalakkersuisut aamma pisinnaatitsissummik pigisaqartup akornanni aaqqiagiinngissutigineqartoq, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivimmut suliakkiissutigineqassasoq, taassumalu aalajangiinera inaarutaasuusoq, akuersissummi aalajangersarneqarsinnaavoq.⁵⁹⁴

602. Aalajangersakkamut aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit malillugit ilaatigut: *"Aalajangersagaq aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi atuuttumi § 29-mut assinguvoq."*⁵⁹⁵ Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi taamanikkut atuuttumi § 29-ip oqaasertaa, aammattaaq aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi maannakkut atuuttumi § 90-imut assinguvoq.⁵⁹⁶

603. § 29-mut aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatini, takuuk Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsisissatut siunnersuut nr. 185, 2. maj 1991-imeersoq, allassimavoq, maleruagassaq nunap iluanut inatsimmi aalajangersakkanik taamaaqataanik tunngaveqartoq:

*"Maleruagassami aamma nunap iluanut inatsimmiittumi, akuersissutini inatsit naapertorlugu tunniunneqartuni isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu aalajangersakkanik aalajangersaanissamut ersarissumik inatsimmi tunngavissaqalernissaq siunnerfigineqarpoq."*⁵⁹⁷

604. Nunap iluanut inatsimmi § 31, aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi maannakkut atuuttumi § 90-imut aammalu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi taamanikkut atuuttumi § 29, imm. 2-mut assingusumik oqaasertaqartoq malillugu:

"§ 31. Silap pissusaanut, nukissiuuteqarnermut pilersuinernullu ministerip aamma pisinnaatitsissummik pigisaqartup akornanni atugassarititaasut akuersissummi aalajangersarneqartut naammassineqarsimanersut pillugu aaqqiagiinngissutigineqartoq,

⁵⁹⁴ RL-47: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisissatut siunnersuut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) 1. november 2009-meersoq., qupp. 152 aamma 153

⁵⁹⁵ RL-47: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisissatut siunnersuut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) 1. november 2009-meersoq, qupp. 152

⁵⁹⁶ RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersoq, § 90

⁵⁹⁷ CL-105: Inatsisissatut siunnersuut nr. 185, 2. maj 1991-imeersoq nassuiaatitaqartoq, § 29-mut aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit

*isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivimmuq suliaakkiissutigineqassasoq, taassumalu aalajangiinera inaarutaasuusoq, akuersissummi aalajangersarneqarsinnaavoq.*⁵⁹⁸

605. Aalajangersagaq inatsisip ulloq 10. juni 1981 akuerineqarneraniillu allanngortinneqanngilaq.
606. Aalajangersakkamut aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatini, takuuk inatsisissatut siunnersuut nr. 187, 17. marts 1981-imeersoq, allasimavoq aalajangersagaq suleriaatsimik ataatsimoortitsilluni aaqqissuussinerusoq, tassami isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinnittarneq pillugu immikkut piumasaqaatit akuersissutineereermata:

”Maleruagassami akuersissutini inatsit naapertorlugu tunniunneqartuni isumaqatigiissitsiniarnermut aalajangersakkanik ilanngussinissamut erseqqissumik periarfissaqalernissaq siunnerfigineqarpoq.

Aaqqiagiinngissutaasup isumaqatigiissitsiniarnikkut suliaritinnerani amerlanertigut sukkanerusumik aalajangiisoqarsinnaasussaavoq, aammalu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik vere immikkut suliamut paasisimasalinnik inuttaqartinneqarsinnaavoq. Kisermaassisussaatitaanermut akuersissut 8. juli 1962-imeersoq, taamatullu Kalaallit Nunaanni uuliasiorluni misissuinissamut uuliamillu qalluinissamut akuersissummut ilusiliaq, isumaqatigiissitsiniarnikkut suliarinnittarneq pillugu aalajangersakkanik imaqarput. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup inuttalersugaanera, piginnaatitaaffii, suliassanik suliarinninneq il.il. pillugit aalajangersakkat erseqqinnerusut akuersissutini ataasiakkaani allasimassasut, eqqarsaataavoq. Aalajangiinerit inatsit malillugu nakkutilliinermut oqartussanit aalajangiiffigineqartussat, isumaqatigiissitsiniarnermiitinneqarsinnaanngillat.”⁵⁹⁹
(matumani erseqqissarneqartut)

607. A.P. Møller Mærsk-imut Danmarkimi nunap iluani ikummatissiassanik misissuinissamut qalluinissamullu Kiermaassisussaatitaalluni akuersissut 8. juli 1962-imeersoq, kunneqarfimmi Danmarkimi nunap iluani aatsitassanik misissuinissaq piiaanissarlu pillugit inatsimmi nr. 181, 8. maj 1950-imeersumiittut piumasaqaatit aammalu ikummatissiassanut kisermaassisussaatitaalluni akuersissut pillugu nalunaarummi nr. 372, 7. november 1963-imeersumi atugassarititaasut immikkut ittut allasimassasut, tunngavigalugit tunniunneqarpoq.⁶⁰⁰

⁵⁹⁸ RL-198: Danmarkimi nunap iluata atorneqarnera pillugu inatsisissatut siunnersuut nr. 187, 17. marts 1981-imeersoq, § 31

⁵⁹⁹ RL-198: Danmarkimi nunap iluata atorneqarnera pillugu inatsisissatut siunnersuut nr. 187, 17. marts 1981-imeersoq, qupp. 3

⁶⁰⁰ RL-201: Ikummatissiassanut kisermaassisussaatitaalluni akuersissuteqartarneq pillugu nalunaarut nr. 372, 7. november 1963-imeersoq

608. Ikummatissiassanut kisermaassisussaatitaalluni akuersissutit pillugit nalunaarummi inaarutaasumi nr. 372, 7. november 1963-imeersumi § 14 malillugu:

"Apeqqutit akuersissuteqarnerup matuma imarisai malillugit pisortani sulisartunut ministerip naliliineranik imaluunniit aalajangersagaanik aallaaveqartut, apeqqummut pineqartumut tunngatillugu, akuersissuteqarneq isumaqatigiissitsiniarnikkut aalajangiinissamik periarfissaqarneq erseqqissumik inatsimmi tunngavissinneqarsimangippat, inaarutaasumik ministerimit aalajangiiffigineqassapput.

[...]

Imm. 3. Aaqqiagiinnigissutigineqartut allat, akuersissuteqarneq manna pillugu apeqqutit ilaanni naalagaaffiup aammalu akuersissummik pigisaqartup akornanni pilersimasinnaasut, danskit eqqartuussiviinit aalajangiiffigineqassapput.[...]”⁶⁰¹
(matumani erseqqissarneqartut)

609. Aalajangersagaq atugassarititaasuni nalinginnaasuni aaqqiagiinnigissutaasunik aaqqiinissamut immikkut piumasaqaammut arlalitsigut assingusortaqarpoq.⁶⁰² Taakkunani marluusuni tamaginni taamaalilluni assigiissutaavoq, *"apeqqutit"* *"aalajangiinerit"*, akuersissuteqarnerup/akuersissutip *"imarisai"* *"malillugit"*, *"[nakkutilliinermut oqartussap] naliliineranik imaluunniit aalajangersagaanik tunngaveqartut"*⁶⁰³ isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqarsinnaanngitsut.
610. Ingerlaqqilluni aalajangersakkap oqaasertai tikkuussipput, aatsitassanut inatsimmut ataatsimiititaliarsuup Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorluni misissueqqaarneq, aatsitassarsiorluni misissuineq aamma aatsitassanik piiasarneq pillugu inatsimmut missingiusiaani isumaliutissiissummi nr. 340-mi juni 1963-imeersumi § 31 tunngavigalugu taanna ilusilersorneqarsimasoq.⁶⁰⁴ Aalajangersagaq taanna taamaalilluni imatut nipeqarpoq:

⁶⁰¹ RL-201: Ikummatissiassanut kisermaassisussaatitaalluni akuersissuteqartarneq pillugu nalunaarut nr. 372, 7. november 1963-imeersaq, qupp. 4 aamma 5

⁶⁰² R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut aamma C-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut (tuluttut)

⁶⁰³ R-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut, qupp. 36 aamma C-1: Aatsitassat pillugit (ikummatissiassat ilaanatik) aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasut nalinginnaasut 25. juni 2013-imeersut (tuluttut), qupp. 16

⁶⁰⁴ RL-48: Isumaliutissiissut nr. 340, 1963-imeersaq, Isumalioqatigiissitamut missingiummi inatsisissatut siunnersuut,

”§ 31. Apeqquṭit inatsisip matuma imarisaattut ittut, apeqquṭit pineqartumut tunngatillugu isumaqatigiissitsiniarnikkut aalajangiinissamik periarfissaqarnera, inatsimmi erseqqissumik tunngavissinneqarsimanngippat, Kalaallit Nunaannut ministerip naliliineratigut imaluunniit aalajangersaaneratigut ministerimit inaarutaasumik aalajangiiffigineqartarnissat tunngavigineqarpoq.

Imm. 2. Aaqaqiagiinnigissutigineqartut allat, ingerlatsinissamut akuersissummut tunngatillugu apeqquṭit ilaanni naalagaaffiup aamma ingerlatsinissamut akuersissummik peqartup akornanni pilersimasinnaasut, Danmarkimi eqqartuussivinnit aalajangiiffigineqassapput. Eqqartuussiviup suliarinnittussap sumiiffigaa København.”⁶⁰⁵

611. Inatsisissatut siunnersuummut missingiummi § 31-mut aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit, takuuk isumaliutissiissut nr. 340, malillugit:

”Apeqquṭit inatsisip imarisai malillugit ministerip naliliineranik imaluunniit aalajangersaaneranik tunngaveqartut, aammalu inaarutaasumik ministerimit aalajangiiffigineqartussat, §§ 2-mi, 5-imi, 6-imi, 7-imi, 8-mi, 9-ni, 11-mi, 14-imi, 15-imi, 17-imi, 18-imi, 19-imi, 21-mi, 22-mi, 24-mi, 28-mi, 29-mi, 34-mi aamma 35-mi eqqartorneqarput.

Apeqquṭit isumaqatigiissitsiniarnermi aalajangiiffigineqartussat, §§ 16-imi aamma 20-mi eqqartorneqarput.”⁶⁰⁶

612. Tassani allassimasutut, apeqquṭit amerlanerpaartai ministerimit inaarutaasumik aalajangiiffigineqartussaapput, taamaallaat apeqquṭit marluk isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqartussanngortinneqarsinnaallutik. Piiāanissamut akuersissummik tunniussinissaq pillugu apeqquṭit, aatsitassanut inatsimmut ataatsimiititaliarsuaq naapertorlugu apeqquṭit erseqqissumik ministerimit inaarutaasumik misilinneqartussat ilagaat. Missingiummi § 18 taamaalilluni piiāanissamut akuersissummik tunniussinissamut tunngassuteqarpoq:

”Kisermaassisussaatitaanermut akuersissut (”Kalaallit Nunaanni aatsitassanik piiāanissamut ingerlatsinissamut akuersissummik, tulluuttuni taagorneqartoq) Kalaallit Nunaannut ministerimit tunniunneqarsinnaavoq, ilaatigut kapitali II-mi pineqartutut iluseqartillugu misissueqqaarnermik suliaqarnermut nangissutigalugu imaluunniit

⁶⁰⁵ RL-48: Isumaliutissiissut nr. 340, 1963-imeersoq, Isumalioqatigiissitamut missingiummi inatsisissatut siunnersuut, qupp. 38

⁶⁰⁶ RL-48: Isumaliutissiissut nr. 340, 1963-imeersoq, Isumalioqatigiissitamut missingiummi inatsisissatut siunnersuut, qupp. 44

*kapitali III-mi pineqartutut iluseqartillugu aatsitassarsiorluni misissuineramik suliaqarnermut nangissutigalugu, ilaatigut ingerlaannaq.*⁶⁰⁷

613. Tassalu erseqqilluinnartumik allassimavoq, pīaanissamut akuersissummik tunniussinissaq pillugu apeqqut isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqartussaataannitsoq. Tassami aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 90 allannortinnagu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi taamanikkut atuuttumi § 29-imik ingerlatitseqqiinerummat, tassani nunap iluanut inatsimmi § 31, aamma kisermaassisussaataanerumut akuersissummik ataatsimoortunngorlugu aqqissuussinerusoq, aallaavigineqarluni, ilanngullugu ikummatissiassanut kisermaassisussaataalluni akuersissut pillugu nalunaarummi nr. 372, 7. november 1963-imeersumi § 14, taannalu aatsitassanut inatsimmut ataatsimiititaliarisuup inatsimmut missingiummut siunnersuutaani § 31 tunngavigalugu ilusilersorneqarmat, pīaanissamut akuersissummik tunniussinissaq pillugu apeqqutit isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqartussaataannitsut, Kalaallit Nunaanni aatsitassanut suliaasaqarfimmi akuersissutinut inatsisiliortup siunertarisimagaa, tunngavigineqarsinnaalluni.
614. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmut maannakkut atuuttumut aammalu taamanikkut atuuttumut piareersaalluni suliarineqartuni allassimasutut, taamaalilluni aqqiagiinngissutigineqartut suut, isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqarsinnaassanersut, allannortitsinissaq sukkulluunniit eqqarsaatigineqarsimangilaq.⁶⁰⁸ Inatsisiliortup aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip taamanikkut atuuttup atuutsinneqalernerani aatsitassanut inatsisip aningaasaliisartunit atoruminarnerunissaa kissaatigisimammagu, taamaalilluni aqqiagiinngissutigineqartoq matumatut ittoq, GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiami imm. 1595-1600-imi atuuttussaatsineratuut, isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqartussannortinneqarsinnaassasoq, inatsisiliortup kissaateqarneranik malitseqanngilaq.
615. Ileqqorissaarnissaq eqqarsaatigalugu oqaatigineqassaaq, aatsitassanut inatsimmut ataatsimiititaliarisuup inatsisissatut siunnersuummut missingiusiaani § 31, Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsisissatut siunnersuummi nr. 3, 24. november 1964-imeersumi, ulloq 28. april 1965 akuerineqartumi, ilanngunneqarsimangimmat.⁶⁰⁹ Taamaattoq tamawanna suliaassami matumani pingaaruteqanngilaq, tassami inatsisiliortup ulloq 24. november 1964 inatsisissatut siunnersuummik saqqummiussinerata nalaani ikummatissiassanut

⁶⁰⁷ RL-48: Isumaliutissiissut nr. 340, 1963-imeersooq, Isumaliogatigiissitamut missingiummi inatsisissatut siunnersuut, qupp. 36

⁶⁰⁸ CL-105: Inatsisissatut siunnersuut nr. 185, 2. maj 1991-imeersooq nassuiaatitaqartoq aamma RL-47: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisissatut siunnersuut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) 1. november 2009-meersooq

⁶⁰⁹ RL-182: Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsisissatut siunnersuut 24. november 1964-imeersooq

kisermaassisussaatitaalluni akuersissut pillugu nalunaarut nr. 372, 7. november 1963-imeersumi § 14 aalajangersakkami tunngavigereermagu.⁶¹⁰

616. piiaanissamut akuersissutip tunniunneqarnissaanik itigartitsinerup malitsigisaanik taarsiissuteqarnissaq pillugu aaqqiagiinngissutigineqartut isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqartussanngortinneqartarnissaat, aamma inatsisiliortup siunertarisimannigilaa. Taamaalilluni GMAS naammagittaalliorluni allakkiami imm. 1588-imi allammat, taarsiissuteqarnissaq pillugu aaqqiagiinngissutigineqartut, GMAS-ip piumasaaqatigisaatut ittut, isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqartussanngortinneqarsinnaassasut, aatsitassanut inatsimmut ataatsimiititaliarsuup siunnersuutigisimagaa, tamanna eqqunngilaq.
617. Matuma siuliani imm. 612-imi allassimasutut, aatsitassanut inatsimmut ataatsimiititaliarsuup inatsisissatut siunnersuummut missingiusiaani § 31-mut aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatini allassimavoq, aaqqiagiinngissutigineqartut missingiummi §§ 16-imi aamma 20-mi pineqartunut ilaasut kisimik, isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqartussanngortinneqarsinnaasut. Aalajangersakkat marluk taakkua arlaannaallulunniit aaqqiagiinngissutigineqartunut, suliami matumani aaqqiagiinngissutigineqartuni suliassanut sanilliunneqarsinnaasunut, tunngassuteqanngillat.
618. Missingiummi § 16-imi aalajangesarneqaropq, Kalaallit Nunaannut ministeri akuersissummik pigisaqartup qinnuteqarneratigut akiligaanillu, akuersissutip sumiiffiani allat pisinnaatitaaffiinik taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinissamut periarfissaqartoq.⁶¹¹ Aalajangersakkami imm. 3 malillugu, akuersissummik pigisaqartoq aamma alla taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut taarsiissutissap annertussusissaa pillugu isumaqatigiinngissuteqalerpata, illuatungeriit apeqqut taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut ataatsimiititaliarsuarmut suliassanngortissinnaavaat:

”Akuersissummik piginnittup sumiiffimmi akuersissuteqarfiusumi suliaqarnerata, allat pigisaat illut imaluunniit aaqqissuussinerit peerneqarnissaat imaluunniit pisinnaatitaanerni allanit pigineqartuni akuliunnissaq pisariaqartilerpagu, Kalaallit Nunaannut ministeri akuersissummik piginnittup qinnuiginninneratigut taassumalu akiligassaanik, tamakkiisumik taarsiissuteqarnikkut taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinissamut piginnaatitaavoq. Isumaqatigiilluni

⁶¹⁰ RL-201: Ikummatissiassanut kisermaassisussaatitaalluni akuersissuteqartarneq pillugu nalunaarut nr. 372, 7. november 1963-imeersoq, qupp. 4 aamma 5

⁶¹¹ RL-48: Isumaliutissiissut nr. 340, 1963-imeersoq, Isumalioqatigiissitamut missingiummi inatsisissatut siunnersuut, qupp. 35

*isumaqatigiissuteqarsinnaannginnermi taarsiissutissaq ataatsimiititamit pingasunik inuttaqartumit aalajangersarneqassaaq [...]*⁶¹²

619. Taarsiinissamit, GMAS-ip suliami matumani piumasaqaatigisaanit, allaanerusumik, taamatut taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut taarsiisoqassappat, tamatumani akuersissut piginnittumut tunniunneqareersimasoq tunngavigineqarpoq, taamatullu taarsiivigineqartussaq tassaalluni alla, aammalu isumaqatigiissitsiniarnermut suliaasaq akuersissummik pigisaqartup aamma allap akornanni suliaasaalluni. Taamaalilluni GMAS i naammagittaalliorluni allakkiami imm. 1588(c)-imi allammat, pisinnaatitaaffinnik piiaanissamut akuersissummi pineqartunut ilaasunik taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinissamut isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik oqalliffissatut eqqortuusooq, inatsisiliorloq isumaqarsimasoq, tamanna eqqunngilaq. Aamma erseqqissarneqassaaq, allap taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut taarsiivigineqarnissaa pillugu aaqqiagiinngissutigineqartut, taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsisaneq pillugu Kalaallit Nunaannut inatsisip nr. 182-ip 24. maj 1972-imeersup akuerineqarneraniilli, Nunatta Eqqartuussiviani suliaakkiissutigineqartussaalersimammata, aamma takuuk immikkoortoq 8.1.3.3 matuma kingiulianiittoq.
620. Aamma aaqqiagiinngissutigineqartut, inatsisissamut missingiummi § 20 naapertorlugu isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqartussanngortinneqarsinnaasut, suliami matumani aaqqiagiinngissutigineqartumi suliaasamut sanilliuunneqarsinnaanngillat. Aalajangersagaq taanna malillugu, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik piginnittoq piiaanissamut akuersissummik tunineqanngippat, ingerlatseqatigiiffik piiaanissamut akuersissummik tunineqartoq aatsitassarsiorluni misissuineri aningaasartuutit matussusernissaannut akiliinissamik pisussaaffilerneqarsinnaavoq.⁶¹³ Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik piginnittup aamma piiaanissamut akuersissummik piginnittup akornanni taarsiissutissap taassuma annertussusissaa pillugu aaqqiagiinngissutaat, isumaqatigiissitsiniarnermut aalajangiisartunut suliaakkiissutigineqarsinnaavoq:

”§ 20. Ingerlatsinissamut akuersissut pisuni § 19, imm. 2-mi taaneqartuni allanut tunniunneqarsimappat, aatsitassarsiorluni misissuinissamut ingerlatsinissamik pigisaqartuusimasoq qanoq, taamaassappallu qanoq annertutigisumik aammalu piumasaqaatit suut tunngavigalugit aatsitassarsiorluni misissuineri taassuma aningaasartuutaannut matussusiisoqassanersoq, Kalaallit Nunaannut ministerimit

⁶¹² RL-48: Isumaliutissiissut nr. 340, 1963-imeersoq, Isumalioqatigiissitamut missingiummi inatsisissatut siunnersuut, qupp. 36

⁶¹³ RL-48: Isumaliutissiissut nr. 340, 1963-imeersoq, Isumalioqatigiissitamut missingiummi inatsisissatut siunnersuut, qupp. 36

ingerlanneqartumik illuatungeriit akornanni isumaqatiginninniarnikkut isummerfigineqassaaq.

*Imm. 2. Illuatungeriit akornanni pissutit imm. 1-imi pineqartut pillugit isumaqatigiittoqanngippat, apeqqutit inaarutaasumik isumaqatigiissitsiniarnernut aalajangiisartunit pingasunik ilaasortaqaqartumit aalajangiiffigineqassapput [...]*⁶¹⁴

621. Aalajangersakkamut aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit malillugit:

*”Naapertuunnermik isiginninneq aallaavigalugu taamatullu piiaanissamut akuersissummik pissarsinngitsoornissap aarlerinaateqarnerata matuma siuliani pineqartup soqutiginnittut aatsitassarsiorluni misissuineramik suliaqarnermik aallartitsinngitsoornissaasa mianerineqarnissaa aallaavigalugu, § 20-mi siunnersuutigineqarpoq, matumani piiaanissamut akuersissummik tunniussinermi, ingerlatsinissamut akuersissummik piginnittup siusinnerusukkut aatsitassarsiorluni misissuinissamut ingerlatsinissamut akuersissummik piginnittuusimasoq aatsitassarsiorluni misissuinermi taassuma aningaasartuutaannut ajunngitsorsiasaqaqartinneqassasoq pillugu aalajangersakkanik [aalaja]ngersaasoqarsinnaassasoq. Illuatungeriit tamanna pillugu isumaqatigiissinnaanngippata, apeqqut immikkut isumaqatigiissitsiniarnernut aalajangiisartunit aalajangiiffigineqartussanngortinneqassaaq.”*⁶¹⁵

622. Taamaalilluni tassani taarsiinissaq pineqanngilaq, kisianni aatsitassarsiorluni misissuinermut aningaasartuutit, pisinnaatitsissummik pigisaqartup aningaasartuutigisimasinnaasai, naapertuuttut ajunngitsorsiasaqaqartitsiviginissaat pineqarluni, aammalu piiaanissamut akuersissutit ingerlatseqatigiiffimmut allamut tunniunneqarnissaa, imaluunniit naalagaaffiup nammineerluni piiaanerup ingerlaqqinnissaanik tigusinissaa, piumasaaqatigineqarluni.

623. Pisumi tassani GMAS-imut *taarsiullugu* ingerlatseqatigiffik alla piiaanissamut akuersissummik tunineqarsimasoq, imaluunniit naalagaaffiup piiaanerup ingerlaqqinnissaa, tamatuma malitsigisaanik isertitaqarnissaaq ilanngullugu, nammineerluni tigusiimagaq, pineqanngilaq. Inatsisiliorloq tassanerpiaq isumaqarpoq, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutitut ajunngitsorsiasaqaqartitsinissamut ingerlaannartumik pisinnaatitaaffiliisoqassanngitsoq:

”Aatsitassarsiorluni misissuinermut aningaasartuutitut tamaginnut ajunngitsorsiasaqaqartitsinissamut ingerlaannartumik pisinnaatitaaffeqarnerup

⁶¹⁴ RL-48: Isumaliutissiissut nr. 340, 1963-imeersoq, Isumalioqatigiissitamut missingiummi inatsisissatut siunnersuut, qupp. 36

⁶¹⁵ RL-48: Isumaliutissiissut nr. 340, 1963-imeersoq, Isumalioqatigiissitamut missingiummi inatsisissatut siunnersuut, qupp. 43

*atuutsinneqalernissaa naapertuussorineqanngilaq, tassami
naatsorsuutigineqartariaqarmat aningaasartuutit akilerneqareersimasut, tamakkiisumik
ilaannaasumilluunniit, matussuserneqarnisaat naapertuuttussaanani, pisoqarsinnaasoq
[...]⁶¹⁶*

624. Inatsisissatut siunnersuummut missingiummi § 20-imi pisinnaatitsissummik pigisaqartoq aatsitassarsiorluni misissuinermit aningaasartuutitut tamakkiisumik ilaannaasumilluunniit ajunngitsorsiasaartinneqarnissamut ingerlaannartumik pisinnaatitaanngitsoq, aammalu ingerlatseqatigiiffiup allap imaluunniit naalagaaffiup nammineerluni paaanerup ingerlateqqinnissaa tigusiappagu, aatsaat ajunngitsorsiasaartitsineq naleqqussinnaasoq, aammalu ajunngitsorsiasaartit ingerlatseqatigiiffimmit paaanissamut akuersissummik tunineqartumit akilerneqartussaalluni, taamaattumik tamanna pillugu aatsitassarsiorluni misissuinnissamut akuersissummik pigisaqartup aamma paaanissamut akuersissummik pigisaqartup akornanni tamanna pillugu isumaqatigiissitsiniarnermut suliaassap ingerlanneqartussaanerani, suliaassami matumani taarsiisoqartussaanersaq pillugu apeqqutip isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqarnissaa pillugu GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiami imm. 1588-imi aamma 1721-imi isumaannut toqqammavissaqanngilaq.
625. Aamma aatsitassanut inatsimmi § 20-mi erseqqissarneqarpoq, aatsitassarsiorluni misissuinermit aningaasartuutitut ajunngitsorsiasaartinneqarnissamik piunasaqaat aatsitassarsiorluni misissuinnissamut akuersissummik tunngaveqartussaanngitsoq, kisianni ingerlatseqatigiiffiup allap paaanissamut akuersissummik tunineqarnissaa pillugu aalajangiinermik tunngaveqartussaaq. Aamma tamanna pissutigalugu apeqqut isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqarsinnaanngilaq.
626. Ileqqorissaarnissaq eqqarsaatigalugu oqaatigineqassaaq, §§ 16 aamma 20 Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsisissatut siunnersummi nr. 3-mi, §§ 13-itut aamma 16-itut ilanngunneqarmata, aammalu Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsimmi nr. 166, 12. maj 1965-imeersumi akuerineqarlutik.⁶¹⁷

8.2.3.2 *Aaqqiagiinngissutigineqartut, inatsisiliortut naapertorlugit isumaqatigiissitsiniarnikkut suliarineqarsinnaasut suussusaannut assersuutit*

627. Matuma siuliani immikkoortoq 8.2.3.1-imi allassimasutut, aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 90-imut nunap iluanut inatsimmi § 31, isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinnittarneq pillugu immikkut piunasaqaatinik ilanngussisarnermut suleriaatsimik ataatsimoortunngorlugu aaqqissuussinerusoq,

⁶¹⁶ RL-48: Isumaliutissiissut nr. 340, 1963-imeersoq, Isumaliogatigiissitamut missingiummi inatsisissatut siunnersuut, qupp. 43

⁶¹⁷ RL-182: Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsisissatut siunnersuut 24. november 1964-imeersoq

aallaavigineqarpoq, ilanngullugu pingaartumik kisermaassisussaatitaalluni akuersissummi 8. juli 1962-imeersumi.⁶¹⁸

628. Taamaattumik aatsitassanut inatsimmut ataatsimiititaliarsuup inatsisissatut siunnersuummut missingiusiaani §§ 16-ip aamma 20-p saniatigut, ikummatissiassanut kisermaassisussaatitaalluni akuersissutit pillugit nalunaarummi inaarutaasumi nr. 372, 7. november 1963-imeersumi isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinnitarneq pillugu aalajangersakkat, tassaasut kisermaassisussaatitaalluni akuersissummut 8. juli 1962-imeersumut atugassarititaasut immikkuullarissut, aaqqiagiinngissutigineqartut qanoq ittut, isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinninnermiitinneqarsinnaasussatut inatsisiliortut siunertarisimaneraat paasinarsisitsinnaapput.⁶¹⁹ Nalunaarut taanna naapertorlugu aaqqiagiinngissutigineqartut assigiinngitsut, isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqarsinnaasussat, tallimaapput. Aaqqiagiinngissutigineqartut taakkua arlaalluunniit, suliami matumani aaqqiagiinngissutigineqartumi suliasamat sanilliunneqarsinnaanngillat.

629. Aaqqiagiinngissutigineqartut suussusaat siulleq, nalunaarummi § 1, imm. 3 malillugu isumaqatigiissitsiniarnikkut suliarineqarsinnaasoq, tassaavoq akuersissutip tunniunneqareersup sumiiffiini annertussusaa pillugu aaqqiagiinngissuteqarneq:

*"Akuersissutip annertussusaa pillugu aaqqiagiinngissutigineqarsinnaasut, akuersissummik pigisaqartup allap pisinnaatitaaffinik kalluaanngitsut, isumaqatigiissitsiniarnernut aalajangiisartunit § 14-mi taaneqartunit, aalajangiiffiqassapput, taamaattoq ulloq 23. februar 1932 inatsisip nr. 27, 19. februar 1932-meersup atuutilernissaa sioqqullugu, aatsitassaq nammineq aningaasaqarnikkut nunatsinni maani piarneqartussaataasimanersoq pillugu apeqqut, eqqartuussiviit aalajangiiffigisassaasa ataanniippoq."*⁶²⁰ (matumani erseqqissarneqartut)

630. Aaqqiagiinngissutigineqartut aappaat, nalunaarummi § 2, imm. 5 naapertorlugu isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqarsinnaasoq, tassaavoq ingeniøriulluartunut tunngaviusut malillugit aatsitassarsiorluni misissuinerup malitsigisaanik, akuersissutini tunniunneqareersuni aatsitassarsiorluni misissuinnissamat piffissaliussap sivitsorneqarnissaa pillugu apeqqutit:

⁶¹⁸ RL-201: Ikummatissiassanut kisermaassisussaatitaalluni akuersissuteqartarneq pillugu nalunaarut nr. 372, 7. november 1963-imeersoq

⁶¹⁹ RL-201: Ikummatissiassanut kisermaassisussaatitaalluni akuersissuteqartarneq pillugu nalunaarut nr. 372, 7. november 1963-imeersoq

⁶²⁰ RL-201: Ikummatissiassanut kisermaassisussaatitaalluni akuersissuteqartarneq pillugu nalunaarut nr. 372, 7. november 1963-imeersoq, § 1, imm. 3

”Ikummatissiassanik § 1 A-mi pineqartunut ilaasunik pīaaaneq piffissap aatitassarsiorluni misissuiffiusup naannginnerani aallartinneqarpat, taamaattoq akuersissummik pigisaqartut ukiuni 5-ini annertunerusumik aatsitassarsiorluni misissuinissamut piffissaliussinissamut pisinnaatitaapput, ikummatissiassanut gruppe A-mi pineqartunut ilaasunut taamaattunut, piffissami aatsitassarsiorluni misissuiffiusussami sivitsoqartumiittunut, allanut akuersissummik pigisaqartut, aammalu taassuma naannginnerani pīaaneq suup aallartinneqarsimaneranut tunngatillugu, piffissaq akuersissuteqarfigineqartoq tamaat annertunerusumik misissuinissamut pīaanissamullu kisermaassisussaataitaanerup attatiinnarnissaa sunniutigisussanngorlugu. Piffissami ukiunik 5-inik sivissusilimmi tassani akuersissummik pigisaqartut suli ingeniøriulluarnermut tunngaviusunut naapertuuttumik ikummatissiassanik akuersissummi pineqartunut ilaasunik aatsitassarsiorluni misissuineq suli ingerlatiinnarsimappassuk, akuersissummik pigisaqartut matuma siulianituut sunniuteqartumik, ukiunik 5-inik piffissap aatsitassarsiorluni misissuiffigineqartup sivitsoqqinnissaanut pisinnaatitaapput, taamaalillutillu piffissap akuersissuteqarfiusup ataatsimut katillugu ukiut 50-it qaangiunneranni naanissaata tungaanut taamatut pisinnaallutik. Piffissap sivitsoqarnissaa pillugu isumaqatigiinnigittoqarluni pisoqartillugu, apeqqut isumaqatigiissitsiniarnernut aalajangiisartunit § 14-imi taaneqartunit aalajangiiffigineqassaaq.”⁶²¹ (matumani erseqqissarneqartut)

631. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq, Inuussutissarsiornermut ministereqarfiup aamma A.P. Møller Mærsk-ip akornanni kisermaassisussaataitaalluni akuersissut 8. juli 1962-imeersoq⁶²², GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiami immikkoortoq E.3(c)-imi aamma imm. 1715-imi eqqaasaa, pillugu 1976-imi aaqqiagiinnigissutigineqartoq, illuatungeriit isumaqatigiissuteqarsimanngippata, aalajangersagaq taanna innersuussutigalugu isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqarsinnaasimasoq, ilimanarmat. A.P. Møller Mærsk taamaalilluni kisermaassisussaataitaalluni akuersissummik 8. juli 1962-imeersumik tunineqarpoq, ingerlatseqatigiiffiup ukiut 10-t qaangiutsinnagit uuliamik gassimillu nassaarsimassasoq aammalu tunisassiorluni aallartissimassasoq pillugu atugassarititaasunik ilaqartinneqartumik.⁶²³ A.P. Møller Mærsk ukiut 10-t qaangiutsinnagit gassimik tunisassiorluni aallartissimanngimmat, Inuussutissarsiornermut ministereqarfik 1975-imi nalunaarusiamik suliaqarpoq, tassani ilaatigut inerniliisoqarluni gassimik pīaanissamut pisinnaatitaaneq atorunnaartoq, tassami akuersissummut atugassarititaasut naammassineqarsimanngimmata.

⁶²¹ RL-201: Ikummatissiassanut kisermaassisussaataitaalluni akuersissuteqartarneq pillugu nalunaarut nr. 372, 7. november 1963-imeersoq, § 2, imm. 5

⁶²² RL-201: Ikummatissiassanut kisermaassisussaataitaalluni akuersissuteqartarneq pillugu nalunaarut nr. 372, 7. november 1963-imeersoq, qupp. 1

⁶²³ RL-201: Ikummatissiassanut kisermaassisussaataitaalluni akuersissuteqartarneq pillugu nalunaarut nr. 372, 7. november 1963-imeersoq, qupp. 2

Tamanna A.P. Møller Mærsk-ip assortorpa, tamatuma kingorna illuatungeriit 1976-imi gassinik aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutip 1984-ip tungaanut sivitsorneqarnissa apillugu isumaqatigiissuteqarlutik.⁶²⁴ Suliami aaqqiagiinngissutigineqartoq taamaalilluni akuersissutip atuuttup qaqugukkut atorunnaarsimaneranik isumaqatigiissutiginnuq nassuiaanissamat tunngassuteqarpoq, taamaattumik aaqqiagiinngissutigineqartoq isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqartussanngortinneqarsinnaalluni.

632. Suliami matumani aaqqiagiinngissutigineqartumi suliassaq tamatumunnga sanillunneqarsinnaanngilaq, tassami (kisianni tamannaannaq pissutaanani) taannarpiaq akuersissutip atuutereersup sivitsorneqarnissaanut tunngassuteqanngereermat, kisianni tassani akuersissummik tunniussinissaq pineqarluni.
633. Aaqqiagiinngissutaasut suussusaasa pingajuat, nalunaarummi § 2, imm. 8 naapertorlugu isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqartussanngortinneqarsinnaasoq, tassaavoq piffissap aatsitassarsiorluni misissuiffiusussap naareernerata kingorna akuersissutip atornissaa aningaasaqarnikkut illersorneqarsinnaasussaanngilissanersoq:

”Akuersissummik piginnittoq piffissap aatsitassarsiorluni misissuiffiusussap naareernerata kingorna pisortani sulisartunut ministerimut uppernarsarsinnaappagu, akuersissutip aatsitassanut tunngassuteqartup atornissaa aningaasaqarnikkut illersorneqarsinnaanngitsutut isigineqarallartariaqarnersoq, taamaattoq akuersissummik piginnittut piffissami ukiut 5-it angullugit sivilissusilimmi ministerimit aalajangersarneqartumi, aatsitassanik pineqartunik piiaaneq tamakkiisumik ilaannaasumilluunniit piffissami tassani ingerlanneqanngikkaluartoq, aatsitassanut pineqartunut tunngatillugu pisinnaatitaaffimminnik attassiinnarnissamik piimasaqarsinnaassapput. Unitsitsinissap kissaatigineqartup pisariaqarnera imaluunniit piffissap piiaanerup ingerlanneqarunnaarfissaata sivilissusissaa pillugu isumaqatigiinngittoqarluni pisoqartillugu, apeqquut isumaqatigiissitsiniarnermut aalajangiisartunit § 14-imi taaneqartunit aalajangiiffigineqassaaq.”⁶²⁵ (matumani erseqqissarneqartut)

⁶²⁴ CL-92: F. Dalgaard Knudsen, Exploitation Concessions: Contracts or Permits: Contributions from the Norwegian Philips/Ekofisk, 1987, qupp. 172

⁶²⁵ RL-201: Ikummatissiasanut kisermaassisussaatailluni akuersissuteqartarneq pillugu nalunaarut nr. 372, 7. november 1963-imeersoq, § 2, imm. 8

634. Aaqqiagiinngissutaasut suussusaasa simamaat, nalunaarummi § 10, imm. 6 naapertorlugu isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqartussanngortinneqarsinnaasoq tassaavoq, akitsuutip akuersissummik piginnittup aatsitassanut piarneqartunut akiligassaata naatsorsorneqarnera:

”Akitsuutip naatsorsorneqarnera pillugu isumaqatigiingittoqarluni pisoqartillugu, apeqput isumaqatigiissitsiniarnernut aalajangiisartunit § 14-imi taaneqartunit aalajangiiffigineqassaaq.”⁶²⁶

635. Kiisalu aaqqiagiinngissutaasut suussusaasa tallimaanni, nalunaarummi § 12, imm. 5 naapertorlugu, isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqartussanngortinneqarsinnaasumi pineqarpoq, Danmarkip akuersissutip atuuffissaata naareernerata kingorna taanna tigussappagu, sanaartukkanut pilersinneqarsimasunut Danmarkip akuersissummik piginnittunut akiligasaanut akigititap aalajangersarneqarnera:

”Akuersissut sivitsorneqarani imaluunniit allamik pissuteqartumik atorunnaanani atuuffissaa naasimappat, naalagaaffik akuersissummik pigisaqartut pigisaannik aammalu piiaanermik suliaqarnerpiamut pilersissimasaannik tigusinissamik pinsinnaatitaavoq, akigititaq isumaqatigiittoqarsimangippat naliliinikkut § 14 isumaqatigiissitsiniarnernut aalajangiisartunit § 14-mi taaneqartunit aalajangersarneqassalluni. Tiguisinnaatitaanermi tassani ilaatinneqanngitsut taamaattoq tassaassapput maskiinat, atortussat assigisaallu, akuersissummik piginnittunit atorneqarallartussatut imaluunniit immikkuullarissunik suliaqarnissanut eqqunneqarsimasut imaluunniit pisariarineqarsimasut, aammalu akuersissummik piginnittut nunamiit annissassatut kissaatigisaat.”⁶²⁷ (matumani erseqqissarneqartut)

636. Pisut tallimaasut taakkua arlaannaalluunniit suliami matumani aaqqiagiinngissutigineqartumi suliasamat sanillinneqarsinnaanngillat. Pisut tallimaasut taakkua arlaannaalluunniit apeqputinut imaluunniit aalajangiinernut, nunap iluanut inatsit imaluunniit kisermaassisuttaatitaalluni akuersissut malillugit ministerimit aalajangiiffigineqartussanut tunngassuteqanngillat. Paarlattuanik pisut taakkua apeqputinut, sulianut paasisimasallit naliligassaannik naliliiffigisassaannillu tunngaveqartunut tunngassuteqarput. Tamanna tunngavigalugu tunngavigineqarsinnaavoq, GMAS-imut aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissummi nr. 2010/02-mi isumaqatigiissitsiniarneq pillugu aaqqiagiinngissutaasut aaqqiiviginissaannut immikkut piumasaqaammi aalajangersagaq killilersuisumik nassuiarneqartussaasoq. Aaqqiagiinngissutigineqartunik isumaqatigiissitsiniarnermi

⁶²⁶ RL-201: Ikummatissiasanut kisermaassisussaatitaalluni akuersissuteqartarneq pillugu nalunaarut nr. 372, 7. november 1963-imeersoq, § 10, imm. 6

⁶²⁷ RL-201: Ikummatissiasanut kisermaassisussaatitaalluni akuersissuteqartarneq pillugu nalunaarut nr. 372, 7. november 1963-imeersoq, § 12, imm. 5

suliarinninnerup atuuffissai taamaalilluni pisinnaatitsissummik pigisaqartup akuersissummi atugassarititaasut, suliassami paasisimasallit naliliinerat tunngavigalugu imaluunniit (taamaallaat) ilaatillugu naammassisimanerai pillugu aaqqiagiinngissutigineqartunut pissusiviusunut tunngassuteqartunut killeqarput.

8.2.3.3 *Aatsitassanut suliassa qarfimmi paaanissamut akuersissutini aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginittarnermut immikkut puimasaqaammi siunissami aalajangiinissat erseqqissumik isumaqatigiissitsiniarnermit ilaatinneqanngillat, aammalu GMAS-imut immikkut puimasaqaat allaanerusumik nassuiarneqassappat, tamanna aatsitassanut suliassa qarfimmi assigiinngitsunik suleriaaseqalernermit malitseqartussaavoq*

637. Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutit aamma paaanissamut akuersissutit aatsitassanut suliassa qarfimmi akuersissutit immikkut ittutut isigineqarput, kisianni inatsimmi tunngavissaq ataaseq malillugu tunniunneqartarlutik, taamatullu aalajangiisinnaatitaaneq aamma eqqartuussivinni misiliisarneq pillugu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi maleruagassat assigiit akuersissutitut marlunnut assigiinngisunut taakkununga atuupput. Taamaattumik aamma aaqqiagiinngissutigineqartut iluarsiviginissaannut immikkut puimasaqaatit, aatsitassanut suliassa qarfimmi paaanissamut akuersissutini ilaatinneqartut, nassuiaanermut tapertassatut ilaatinneqarnissaat aamma naleqquppoq.
638. Taamaalilluni suliassami matumani aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginittarnermut immikkut puimasaqaammi, isumaqatigiissitsiniarnerup aamma eqqartuussivinni misiliinissap atornerqarnissaannut, aatsitassanut suliassa qarfimmi pisinnaatitsissummik pigisaqartunut, paaanissamut akuersissummik peqartunut, atuuttunit, allaanerusumik maleruagassiinissap eqqarsaatigineqarnera, taamatut ilimagisaqarnermik akerlerineqartariaqarpoq.
639. Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutini tamaginni aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginittarnermut immikkut puimasaqaat atugassarititaasuni nalinginnaasuni taakkununga assigiinni allassimalluni, paaani ssamut akuersissutini aaqqiagiinngissutigineqartut iluarsiviginissaannut immikkut puimasaqaatit akuersissuterpiami ilaatinneqarput aammalu ataasiakkaatigut oqaasertaligaallutik. Aatsigassanut oqartussap nittartagaa "Paaanissamut akuersissutit ingerlatsivigineqartut" ataani paaanissamut akuersissutitut ingerlatsivigineqartunut arfineq marlunnut allattuiffimmik imaqarpoq, taakkununga arfinillit tamanut saqqummiunneqarsimallutik. Paaanissamut akuersissutini arfinilinni taakkunani suliassa qarfimmi aaqqiagiinngissutigineqartut iluarsiviginissaannut immikkut puimasaqaat qanoq oqaasertalerneqassanersoq immikkut isummerfigineqarpoq.

640. Piiaanissamut akuersissut kingulleq tassaavoq akuersissut nr. 2021-08, Dundas Titanium A/S-imut tunniunneqartoq.⁶²⁸ Tassani artikkel 35, "Courts of Greenland and arbitration", aamma artikkel 35.01, GMAS-imut aaqqiagiinnngissutigineqartut iluarsiviginissaannut immikkut piumasaqaammi imm. 2001 taamaaqatigipajaarpaa aammalu qulequttap "Courts of Greenland" ataani allassimalluni. Aalajangersagaq imatut oqaasertaqarpoq:

"Courts of Greenland

*35.01 Any decision to be made at the discretion or order of the Greenland Government, the MRA or other Greenland or Danish authorities, under the applicable law under section 34.01 or under this Licence, cannot be submitted to arbitration. Any dispute regarding any such decision shall be brought before and decided by the Greenland court with jurisdiction in Nuuk, Greenland. A decision by any such court may be appealed according to the rules thereon.*⁶²⁹ (matumani erseqqissarneqartut)

641. GMAS-imut aaqqiagiinnngissutigineqartut iluarsiviginissaannut immikkut piumasaqaammi, aaqqiagiinnngissutigineqartut isumaqatigiissitsiniarfingineqarsinnaanngitsut pillugit imm. 2002-mut tunngaviatigut assingusoq, qulequttap "Arbitration" ataani allassimavoq, aammalu imatut nipeqarluni:

"Arbitration

*Any other dispute between the Greenland Self-Government and the Licensee arising out of or in relation to this Licence or activities under this Licence shall be decided exclusively, finally and conclusively by an arbitration tribunal under sections 35.03-35.10.*⁶³⁰ (matumani erseqqissarneqartut)

642. Piiaanissamut akuersissummi nr. 2021-08-mi aaqqiagiinnngissutigineqartunik aaqqiivinnittarnermut immikkut piumasaqaat tassa oqaasertaqarpoq, nassuiaanermit, Naalakkersuisut aamma suliami matumani atuutsitaannut, naapertuulluinnartumik.⁶³¹

643. Piiaanissamut akuersissut nr. 2020-54, ingerlatseqatigiiffimmut Tanbreez Mining Greenland A/S-imut, ilaatigut aatsitassat qaqutigooortut saffiugassartaannik piiaanissamut akuersissummik tunineqarsimasumut, tunniunneqartoq, aaqqiagiinnngissutigineqartut iluarsiviginissaannut immikkut piumasaqaammik, matuma siuliani allassimasup asseqqinnaanik, imaqarpoq.⁶³²

⁶²⁸ R-101: Dundas Titanium A/S-imut piiaanissamut akuersissut nr. 2021/08

⁶²⁹ R-101: Dundas Titanium A/S-imut piiaanissamut akuersissut nr. 2021/08, qupp. 62

⁶³⁰ R-101: Dundas Titanium A/S-imut piiaanissamut akuersissut nr. 2021/08, qupp. 62

⁶³¹ RL-13: Danskit Naalagaaffiata Tunngaviusumik inatsisaa pillugu inatsit nr. 169, 5. juni 1953-imeersoq

⁶³² R-102: Tanbreez Mining Greenland A/S-imut piiaanissamut akuersissut nr. 2020/54, qupp. 68

644. Piiannissamut akuersissutip nr. 2016-30-p, ingerlatseqatigiiffimmut Ironbark A/S-imut tunniunneqartup, qulequttap ”Jurisdiction and arbitration” ataani artikel 33 imaraa, tassani imatut allassimalluni:

“33.01 Any decision to be made at the discretion or the order of the Government of Greenland, the Ministry of Mineral Resources or other Greenland or Danish authorities according to applicable law, see section 32.01, or to this Licence shall not be submitted to arbitration [...]

33.02 Any other dispute between the Government of Greenland and the Licensee arising out of or in relation to this Licence or activities under this Licence shall be decided finally and conclusively by an arbitration tribunal pursuant to sections 33.03-33.10.”⁶³³ (matumani erseqqissarneqartut)

645. Piiannissamut akuersissutip nr. 2015-39-p, ingerlatseqatigiiffimmut Hudson Greenland A/S-imut tunniunneqartup, qulequttap ”Jurisdiction and arbitration” ataani artikel 32 manna imaraa:

“32.01 Any decision to be made at the discretion or the order of the Greenland Government, the MRA or other Greenland or Danish authorities according to applicable law, see section 31.01, or to this Licence cannot be submitted to arbitration [...]

32.02 Any other dispute between the Greenland Self-Government and the Licensee arising out of or in relation to this Licence or activities under this Licence shall be decided finally and conclusively by an arbitration tribunal pursuant to sections 32.03-32.09.”⁶³⁴ (matumani erseqqissarneqartut)

646. Piiannissamut akuersissutip nr. 2013-31-p, ingerlatseqatigiiffimmut London Mining Greenland A/S-imut tunniunneqartup, qulequttap ”Arbitration” ataani artikel 27 manna imaraa:

“27.01 Decisions to be made at the discretion or on the order of the MRA or other Greenland or Danish authorities according to the Licence terms cannot be submitted to arbitration [...]

27.02 Any other dispute between the Greenland Self-Government and the Licensee arising out of or in relation to the Licence or activities under the Licence shall be decided finally and

⁶³³ R-105: Ironbark A/S-imut piiannissamut akuersissut nr. 2016/30

⁶³⁴ R-103: Hudson Greenland A/S-imut piiannissamut akuersissut nr. 2015/39, qupp. 45

*conclusively by an arbitration tribunal pursuant to sections 27.03-27.09.*⁶³⁵ (matumani erseqqissarneqartut)

647. Aatsitassanut suliaasaqarfimmi piaanissamut akuersissutit tamarmik taamaalillutik aaqqiagiinnigissutigineqartut iluarsiviginissaannut immikkut piumasaqaammik ima qarput, ersarilluinnartumik paatsuugassaannngitsumillu aalajangiineq sunaluunniit imaluunniit siunissami aalajangiinissaq eqqartuussiviit piginnaatitaaneranniitneqartoq innersuussutigineqarluni. Suliami matumani aaqqiagiinnigissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasaqaat soorunami tamatumunnga naapertuuttumik nassuiarneqartariaqaralarpoq. Taamaangippat aatsitassanut suliaasaqarfimmi eqqartuussivinni misiliinissamik aamma isumaqatigiissitsiniarnissamik periarfissaqarnermut akuersissutip suussusaa apeqquasussaaavoq, aammalu eqqartuussiviit aamma isumaqatigiissitsiniarnerup akornanni piginnaatitaanerup taamatut akuleriissinneqarnissaa aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi imaluunniit allatigut suliami pisuni taperserneqanngilaq.

8.3 Suliami qiteritinneqartoq pillugu isumaqatigiissitsiniarnerup aalajangiinera Kalaallit Nunaanni eqqartuussivinnit atuutsinneqarnaviannngilaq aammalu Danmarkimi eqqartuussivinnit atuutsinneqanngissinnaalluni

648. Suliassamik suliarinninnermini isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup aamma piginnaatitaanermik, ilanngullugu aamma piginnaatitaanermik arlaatigut qularnarsinnaasumik, imminut piginnaatinnissani tunuarsimaarfigisariaqaralarpaa. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik piginnaatitaanermik tigusissagaluarpat, Naalakkersuisut isumaqarput, tassunga atatillugu Naalakkersuisut akerlilerlugit isumaqatigiissitsiniarnermi aalajangiineq, isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Danmarkimi atuuttumi § 37, imm. 2, nr. 1, litra c naapertorlugu Danmarkimi atuutsinnginneqarsinnaassasoq aamma / imaluunniit Kalaallit Nunaanni eqqartuussivimmit eqqartuussut malikkumaneqanngissinnaalluni, takuuk isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Kalaallit Nunaanni atuuttumi § 7, nr. 1, aamma nr. 3.⁶³⁶ Pissutsit taamaattut isumaqatigiissitsiniarnermi suleriaaseq aalajangersimasoq malillugu, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivinnit eqqortumik annertuumik pingaartinneqarpoq, ilanngullugu suliami akuusut aammalu suliaasap ingerlanneqarnerani aningaasartuutissat eqqarsaatigalugit (ilanngullugu nutaamik ingerlanneqalernissaa), aammalu isumaqatigiissitsiniarnerup aalajangiinerisa atuuttussaatinneqannginnerat ataatsimut isigalugu isumaqatigiissitsiniarnerup aaqqiagiinnigissutigineqartut aaqqiiviginissaannut sakkussatut tatigineqarneranik annikillisisinnaalluni.

⁶³⁵ R-104: London Mining Greenland A/S-imut piaanissamut akuersissut nr. 2013/31, qupp. 36

⁶³⁶ RL-1: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Danmarkimi atuuttoq, § 37 og RL-140: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Kalaallit Nunaanni atuuttoq, § 7

649. Aaqqiagiinngissutigineqartoq sussutsini malillugu isumaqatigiissitsiniarnikkut suliarineqarsinnaanngimmat imaluunniit aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasaaqammi pineqartunut ilaanngimmat, suliami qitiutinneqartoq pillugu isumaqatigiissitsiniarnermi aalajangiineq, Kalaallit Nunaanni aalajangiinerup atuuttussaanninnerata malitsigisaanik pinngitsaaliissummik atuutsinniarneqarumannngissinnaavoq, takuuk isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Kalaallit Nunaani atuuttumi § 7, nr. 1, aamma nr. 3. § 7, nr. 1, aamma nr. 3 malillugit isumaqatigiissitsiniarnermut isumaqatigiissut atortussaannngippat, imaluunniit isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanini unioqutissimappagu, isumaqatigiissitsiniarnermi aalajangiineq tamakkiisuulluni imaluunniit ilaa atortussaannngitsussaavoq.⁶³⁷
650. Aaqqiagiinngissutigineqartoq suussutsini malillugu isumaqatigiissitsiniarnikkut aalajangiiffigineqarsinnaanngippat, imaluunniit isumaqatigiissut isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup imaluunniit suliassanik suliarinnittussat inuttalersugaanerat, illuatungeriinnut imaluunniit taakkua arlaannut toqqissisimananngitsumik maleruagassiiviuppat, isumaqatigiissitsiniarnermut isumaqatigiissut atuutissanngilaq, takuuk inatsimmi § 1, imm. 2.⁶³⁸
651. Aalajangersakkamut aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatini allassimavoq, aalajangersagaq isumaliutissiisummut missingiummi § 5, imm. 1-imut aamma 2-mut assingusoq.⁶³⁹ Isumaliutissiisummut missingiummi allassimavoq:

”Isumaqatigiissitsiniarnermi aalajangiinerup, isumaqatigiissitsiniarnermut isumaqatigiissut atuutinngitsoq imaluunniit atortussaannngitsoq tunngavigalugu aalajangiinneqartup, atuutsinneqannngissinnaanera ersarippoq, tassami isumaqatigiissitsiniarnermi suliarinninnermut tunngavigineqartorpiaq atuutinngimmat. [...]

Isumaqatigiissitsiniarnermi aalajangiineq tulliullugu imarisani pissutigalugu atortussaannngissinnaavoq, tassani inatsisini najoqqutarisat saneqqunneqarsinnaanngitsut unioqutinneqarsimanerat pissutigalugu imaluunniit aaqqiagiinngissutigineqartup isumaqatigiissitsiniarnikkut aalajangiiffigineqarsinnaannginnera pissutigalugu, imaluunniit naggataatigut

⁶³⁷ RL-149: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Kalaallit Nunaanni atuuttoq, § 7

⁶³⁸ RL-149: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Kalaallit Nunaanni atuuttoq, § 1

⁶³⁹ RL-184: Isumaqatigiissitsiniarnermut pillugu inatsissatut siunnersuut nr. 203, 26. november 1971-imeersoq, § 5-imut aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit

*isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanini unioqqutissimanera pissutigalugu.*⁶⁴⁰

652. Immikkoortoq 8.1-imi aamma 8.1-mi nassuiarneqareersutut, aaqqiagiinngissutigineqartoq suussutsini malillugu isumaqatigiissitsiniarnermiitinneqarsinnaanngilaq, taamatullu aaqqiagiinngissutigineqartoq aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasagaammi pineqartunut ilaanani. Suliap qiterisaa pillugu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik aalajangiissappat, taamaattumik Naalakkersuisut, isumaqatigiissitsiniarnermi aalajangiineq taamaassappat atortussaangitsoq piumasasalugu, Kalaallit Nunaanni eqqartuussivinni suliassanngortitsisinnaavoq, takuuk isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Kalaallit Nunaani atuuttumi § 7, nr. 1, aamma nr. 3.
653. Tamatuma saniatigut isumaqatigiissitsiniarnermi aalajangiineq Naalakkersuisut paasinninnerat malillugu Danmarkimi eqqartuussivinnit atortussaatinnginneqarsinnaassaaq, takuuk § 37, imm. 2, nr. 1, litra c, tassami isumaqatigiissitsiniarnermi aalajangiinermi taamaassappat aaqqiagiinngissutigineqartoq isumaqatigiissitsiniarnermut isumaqatigiissummi pineqartunut ilaanngitsoq suliarineqarsimammat, aamma / imaluunniit apeqqut isumaqatigiissitsiniarnermut isumaqatigiissutigineqarnerartup avataaniittoq aalajangiiffigisimammagu.⁶⁴¹ Aamma tamanna pillugu takuuk danskit naammagittaalliuutigineqartut oqartussat akissuteqarlutik allakkiaanni immikkoortoq 5.5.

9. SULIAQ NAAPERTUILLUARNISSAQ NALEQQUTTUMILLU PINNINNISSAQ MALILLUGIT AALAJANGIIFFIGINEQARSINNAANNGILAQ

654. GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiami imm. E.4(d)-mi atuuttussaattippaa, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup aaqqiagiinngissutaasoq taanna ”naapertuilluarneq naleqquttuunerlu” malillugit aalajangiiffigissagaa.⁶⁴² Tamanna eqqunngilaq. Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Danmarkimi atuuttumi § 28, imm. 3 malillugu illuatungeriit erseqqissumik isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik tamatumunnga piginnaatissimappassuk aatsaat, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup aaqqiagiinngissutigineqartoq naapertuilluarneq malillugu aalajangiiffigisinnaavaa.⁶⁴³ Naalakkersuisut taamaaliorsinnaanngillat imaluunniit taamaaliorniaratik. Tamanna inatsisinik unioqqutitsinerusussaavoq. Suliassaq manna inatsisit atuuttut naapertorlugit aalajangiiffigineqartariaqarpoq.

⁶⁴⁰ RL-184: Isumaqatigiissitsiniarnermut pillugu inatsisissatut siunnersuut nr. 203, 26. november 1971-imeersoq, § 5-imut aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit

⁶⁴¹ RL-98: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Danmarkimi atuuttoq, § 37

⁶⁴² Takuuk GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiaa 19. juli 2023-meersoq, qupp. 321

⁶⁴³ RL-1: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Danmarkimi atuuttoq, § 28

655. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup aaqqiagiinngissutigineqartoq naapertuilluarnissaq imaluunniit ataasiakkaatigut naleqquttuuneranik naliliineq malillugit aalajangiiffigisinnaagaa Naalakkersuisut aamma GMAS isumaqatigiissuteqanngillat – aammattaarlu erseqqissumik taamaaliunngilluinnarlutik. Tamanna suliami inatsisit malillugit pisussat pillugit aalajangiinissamut aammalu suliap qiterisaa pillugu aalajangiinissamut atuuppoq. Illuatungeriit isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik tamatumunnga piginnaatissimagaat, aatsitassarsiorluni misissuinnissamut akuersissummi nr. 2010/02-mi imaluunniit atugassarititaasuni nalinginnaasuni sumiluunniit taamatut allassimasoqanngilaq. Aammattaaq GMAS isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup suliasaq naapertuilluarneq malillugu aalajangiinissaanut periarfissaqarnerarpoq, taanna tamatumunnga uppernarsaasussaalluni, tamannalu kivinneqarsimanani.
656. Taamaattumik isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup naapertuilluarneq imaluunniit *ex aequo et bono* malillugu aaqqiagiinngissutigineqartoq aalajangiiffigissappagu, isumaqatigiissitsiniarnermi aalajangiineq atortinnginneqarsinnaavoq, takuuk isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Danmarkimi atuuttumi § 37, imm. 2, litra d,⁶⁴⁴ taamatullu aalajangiineq pinngitsaaliissummik atuutsinniarneqarumangissinnaassalluni, takuuk § 39, imm. 1, nr. 1, litra d.⁶⁴⁵ Aamma UfR 2015.1192V,⁶⁴⁶ UfR 2016.1558/2H⁶⁴⁷ aamma UfR 2022.1117H innersuussutigineqarsinnaapput.⁶⁴⁸ Isumaqatigiissitsiniarnermi aalajangiineq taamatuttaaq atortussaassanngilaq, tassami taamaassappat aalajangiineq inatsisini najoqqutarisanut saneqqunneqarsinnaanngitsunut unioqqutitsinerusussamat, takuuk isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Kalaallit Nunaanni atuuttumi § 7, nr. 4.⁶⁴⁹
657. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq, isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Kalaallit Nunaanni atuuttoq isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup suliasaq naapertuilluarneq naleqquttuunerlu malillugit aalajangiiffigisinnaanera pillugu aalajangersakkanik imaqanngilaq. Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit pillugu isumaliutissiissummi nr. 414-imi 1966-imeersumi, ataatsimiititaliamit Inatsisit atuutsinneqarnerannut ministereqarfimmit, ulloq 2. februar 1962 pilersinneqartumit saqqummiunneqartoq, malillugu:

”Ataatsimiititaliap aamma nunatsinni maani isumaqatigiissitsiniarnerup inuttai, allatut isumaqatigiissuteqartoqarsimangippat, suliami aalajangiinerminni »naapertuilluartumik isiginninnissamut« piginnaatitaasut paasinninnerup siunnersuutaasup inatsimmi

⁶⁴⁴ RL-1: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Danmarkimi atuuttoq, § 37

⁶⁴⁵ RL-1: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Danmarkimi atuuttoq, § 39

⁶⁴⁶ RL-185: UfR 2015.1192V

⁶⁴⁷ RL-186: UfR 2016.1558/2H

⁶⁴⁸ RL-187: UfR 2022.111/H

⁶⁴⁹ RL-149: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Kalaallit Nunaanni atuuttoq, § 7

*aalajangersarnissaa pisariaqarsorisimangilaa, takuuk højesteret-imi eqqartuussut U.1956.436, taamatut paasinninnermut tapersiisoq ilimanartog.*⁶⁵⁰

658. Isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu inatsisissatut siunnersuummi nr. 203, 26. november 1971-imeersumi isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik aalajangiinermini naapertuilluarnermut isummersornerit tunngavigisinnaanerai, pillugu inatsisiliortoq oqaaseqaateqanngilaq. Isumaliutissiissummi nr. 414-imi 1966-imeersumi ataatsimiititaliap allatai aamma tamatuma kingorna isornartorsiorneqarsimapput. Oqaaseqarneq pillugu professori, dr.jur. Isa Foighel taamaalilluni allappoq:

”Oqaaseqaat taanna ilumoorsinnaanngilaq. Illuatungiusup isumaqatigiissitsiniarnissamik isumaqatigiissuteqartup, inatsisinut atuuttunut naapertuuttumik pissusilersoruni, taava isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup, pissusilersornini taassuma nalilersortussaassappagu, isumaanut ilaliissasoq, sioqqutsisumik naatsorsuutigisinnaasariaqaraluarpa. [...]

*Eqqartuussummi allassimasumi aamma oqaaseqaat Isumaliutissiissummi issuarneqartog taperserineqanngilaq.*⁶⁵¹

659. Tamanna illuatungeriit akornanni isumaqatigiissutigineqarsimanngikkaluartog, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik naapertuilluarneq naleqquttuunerlu tunngavigalugit naliliinermigut aalajangiisinnaasoq, pillugu aalajangersakkamik isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Kalaallit Nunaani atuuttumi inatsisiliortoq ilanngussisimanngimmat, kunngip peqqussutaani nr. 461, 9. september 1975-meersumi isumaqatigiissitsiniarnermut inatsisip Kalaallit Nunaannut atuutsinneqalernerata nalaani taamatut isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik isiginninniarsinnaanersoq oqallissutigineqarpoq, aammalu maannakkorpiaq, illuatungeriit tamanna erseqqissumik isumaqatigiissutigisimanngippassuk, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik naapertuilluarnermik naleqquttuunermillu naliliinerit malillugit aalajangeeqqusaanngitsoq, qanorluunniit nalornissutigineqarunnaarsimammat, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik aamma isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Kalaallit Nunaani atuuttoq malillugu tamanna tunngavigineqarsinnaanngilaq.

660. Ileqqorissaarnissaq eqqarsaatigalugu oqaatigineqassaaq, nunani tamalaani isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik erseqqissumik malillugu, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik naapertuilluarnermik naleqquttuunermillu nalileeqqusaanngimmat.

⁶⁵⁰ RL-154, Isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu inatsit pillugu isumaliutissiissut nr. 411, 1966-imeersoq, imm. C Isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu suliarinnittarnera, qupp. 14

⁶⁵¹ RL-220: Isi Foighel, Isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu inatsit? U1966B.190

Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Danmarkimi atuuttumi § 28, imm. 3-mi, taamaalilluni ilusiliinermut inatsimmi 1985-imeersumi art. 28, imm. 3 aallaavigineqarpoq, tassani allassimalluni "[t]he arbitral tribunal shall decide ex aequo et bono or as amiable compositeur only if the parties have agreed to give it such powers."⁶⁵²

**10. NAALAKKERSUISUT INATSISIT MALILLUGIT SULIAMI PISUSSANUT
AKERLILISSUTEQARNERAT IMMIKKUT SIULLIULLUGULU
SULIARINEQARTUSSANNGORLUGU
AALAJANGIIFFIGINEQARTUSSANNGORLUGULU
IMMIKKOORTINNEQARTARIAQARALUARPOQ**

661. Naalakkersuisut isumaqarput, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaataanera pillugu apequt immikkut siulliullugulu suliarineqartussanngorlugu aalajangiiffigineqartussanngorlugulu, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup immikkoortittariaqaraluaraa, tassami tamanna naapertuunnerpaasussaamat aammalu suliap ingerlanerani aningaasaqarnikkut iluaqutaanerpaasussaalluni. Immikkut siulliullugulu suliarineqartussanngorlugu immikkoortinneqarnissaa pillugu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup aalajangiinera, taamatullu piginnaatitaanermit apequt pillugu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup aalajangiinera, taamaalillutik annertunerusumik allaffigeqatigiinnertaqanngitsumik allakkatigut tunngavilimmik misilinneqarsinnaapput.
662. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik apequtit aalajangersimasut siulliullugit immikkoortillugillu aalajangiiffigineqarnissaat pillugu aalajangersakkanik aalajangiinissamut atituumik malunnaarsaarisinnaatitaavoq, aammalu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup inatsiseqarfiinut akerliliissuteqarnerit, pissutsinut siulliullugit aalajangiiffigineqartariaqaraluartunut, taamaattunut assersuutissaapput, takuuk immikkoortoq 10.1 matuma kingulianiittoq.
663. Apeqqutip aalajangiiffigineqarnera – Naalakkersuisut ilalerneqassagalarpata – tamanna suliap naammassinerani kinguneqassaaq, takuuk immikkoortoq 10.2 matuma kingulianiittoq. Taamaalilluni suliasami najoqqutassatigut apequtit aammalu pingaarnernut isumaqatiginninniarnissaaq, tassunga atatillugu annertooujussuarnik ilisimannittunik uppernarsaasoqarfiusussaaq, pillugit allaffigeqatigiittarnissap pillugu sivisuumik suliap ingerlanneqarnissaa pisariaarutissaaq.

⁶⁵² CL-70: UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration (1985) (ilusiliussatut inatsit), art. 38

10.1 Inatsisit malillugit pisussanut apeqqut aallaaviatigut immikkut suliarineqartussanngorlugu immikkoortinneqartariaqaraluarpoq

664. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik piginnaatitaanini pillugu immikkut aalajangiisinnaavoq imaluunniit suliami pissusiviusut pillugit isumaqatigiissitsiniarnermi aalajangiinermi apeqqut aalajangiiffigisinnaallugu, takukkit isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi § 16, imm. 3, oqaaseqatigiit siulliit.⁶⁵³ Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik qanoq pisoqarnerani piginnaatitaanini pillugu aalajangiisassanersoq imaluunniit aalajangiisinaanersoq, isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi imaluunniit taassuma piareersarlugu suliarineqarnerani erseqqinnerusumik allassimasoqanngilaq.
665. Kisianni isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Danmarkimi atuuttumi § 19, imm. 2-mi allassimavoq, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup isumaqatigiissitsiniarnermut suliassaq isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup naapertuunnerpaasorisaatut suliarissagaa.⁶⁵⁴ Suliassami matumani isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik piginnaatitaanersoq pillugu apeqqut isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivimmi immikkut suliarineqartussanngorlugu aalajangiiffigineqartussanngorlugulu immikkoortinneqarpat, tamanna naapertuunnerpaasussaavoq.
666. Danmarkimi eqqartuussiviit apeqqutit ilaannik immikkut siulliullugillu suliarinninnissamut aalajangiinissamullu taamatupajaaq annertuunik malunnaarsarinissaq malittussaavaat. Eqqartuussisaatsimut inatsimmi § 253, imm. 1 aamma 2, imatut allassimapput:

”Eqqartuussiviup aalajangersinnaavaa suliassamik suliaqarneq piunasaqaatip, suliassami pineqartup, ilaanut killilerneqassasoq imaluunniit suliassami piunasaqaatit apeqqutilluunniit arlallit pineqartillugit taakku ilaannut. Imm. 2. Eqqartuussivik piunasaqaatip, suliassami pineqartup, ilaa pillugu immikkut aalajangiisinnaavoq. Suliassami piunasaqaatit apeqqutilluunniit arlallit pineqarpata taakkua ilaat pillugu eqqartuussivik immikkut aalajangiisinnaavoq.”⁶⁵⁵

667. Aamma Danmarkimi eqqartuussisaatsimi inatsiseqarfiusoq pillugu apeqqutit, apeqqutinut iluaqutaasumik siulliullugit immikkoortillugillu suliarineqartussanngorlugit immikkoortinneqarsinnaasunut immikkoortinneqartariaqaraluartunullu, qitiusunut assersuutissaapput, tassami apeqqutinut akissutit suliassap suliarineqarnissaanut tamarmut aalajangiisuusussaammata. Tassunga atatillugu assersuutigalugu UfR 2019.3606 V⁶⁵⁶ innersuussutigineqarsinnaavoq, tassani nunap eqqartuussiviani isumaqatigiissitsiniarnissamut

⁶⁵³ RL-1: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Danmarkimi atuuttoq, § 16

⁶⁵⁴ RL-1: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Danmarkimi atuuttoq, § 19

⁶⁵⁵ RL-53: Inatsimmut nalunaarut nr. 1836, 15. september 2021-meersoq, § 253

⁶⁵⁶ RL-54: UfR 2019.3606

isumaqatigiissummi aaqqiagiinngissutigineqartoq pineqartoq, eqqartuussivimmi suliassami aamma sammineqartoq, pineqartunut ilaanersoq, pillugu apeqqut immikkoortinneqarpoq. Pisumi tassani nunap eqqartuussivia naliliigaluartoq, apeqqutip immikkut aalajangiiffigineqartussanngorlugu immikkoortinneqarnera piffissatigut annertuumik sivikillisitsisussaannikkaluartoq, "apeqqutip suussuaa" eqqarsaatigalugu immikkoortinnissaa naapertuunnerpaasoq nunap eqqartuussivia isumaqarpoq.

668. Tassunga tunngatillugu TFA 2018.101/2Ø⁶⁵⁷ innersuussutigineqarsinnaavoq, tassani pigisanik agguaaassisarnermut eqqartuussiviup suliassap suliarinissaanut kinaassusersiunngitsumik piginnaatitaanera pillugu apeqqut immikkoortillugu siulliullugulu suliarineqartussanngorlugu immikkoortinneqarluni, aammalu UfR 2019.3540 Ø,⁶⁵⁸ tassani eqqartuussivik suliarinnittusaaq eqqortoq pillugu apeqqut immikkut siulliullugulu suliarineqartussanngorlugu immikkoortinneqarluni.
669. Taamaaqataani aaqqiagiinngissutigineqartoq illuatungeriit akornanni isumaqatigiissitsiniarnermut immikkut piumasaqaammi pineqartunut ilaanersoq pillugu apeqqut UfR 2002.2336 V-imi⁶⁵⁹ immikkut siulliullugulu suliarineqartussanngorlugu immikkoortinneqarpoq, ABR 89, ilanngullugu tassani isumaqatigiissitsiniarnermut aalajangersagaq, illuatungeriit akornanni isumaqatigiissutigineqarsimanersoq pillugu apeqqut, UfR 2008.2456 Ø-mi⁶⁶⁰ immikkut suliarineqartussanngorlugu immikkoortinneqarluni. Suliassaq Danmarkimi imaluunniit Tysklandimi inatsisit malillugit aalajangiiffigineqartussaanersoq pillugu apeqqut, UfR 2009.1134 Ø-mi⁶⁶¹ immikkut suliarineqartussanngorlugu immikkoortinneqarpoq, Danmarkimi eqqartuussiviit kinaassusersiunngitsumik piginnaatitaanerat pillugu apeqqut TFA 2010.320 V-imi⁶⁶² immikkoortinneqarluni.
670. Suleriaaseq taanna malillugu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanera aammalu danskit oqartussaasui naammagittaalliutiginetut suliami pineqartutut inissisimanerat pillugit apeqqutit siulliullugit immikkoortillugillu suliarineqartussanngorlugit aalajangiiffigineqartussanngorlugillu immikkoortinneqarnissaat pillugu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik aalajangiisinnaasoq aalajangiisariaqaraluartorlu, ersarippoq.

⁶⁵⁷ RL-189; TFA 2018.101/2Ø

⁶⁵⁸ RL-190; UfR 2019.3540Ø

⁶⁵⁹ RL-191; UfR 2002.2336V

⁶⁶⁰ RL-192; UfR 2008.2456Ø

⁶⁶¹ RL-193; UfR 2009.1134Ø

⁶⁶² RL-194; TFA 2010.320

10.2 Suliami pisut eqqarsaatigalugit immikkoortitsinissaq pitsaanerusussaavoq, ilanngullugu inatsisit malillugit pisussanut akerliliissuteqarneq akuerineqassapat, suliassat tamakkiisumik naammassineqartussaammat

671. Eqqartuussiviup eqqartuussisussanngortinneqartup inatsiseqarfiata immikkut suliarineqartussanngorlugu immikkoortinneqarnissaanut akerliliissuteqarnerit pillugit aalajangiinissamut tunngavissarititaasunik, maleruagassani isumaqatigiissitsiniarnermut suliassamut matumunnga maleruagassiiviusuni aalajangersaasoqarsimanngilaq. Aammattaaq tunngavissarititaasut aalajangersimasut erseqqinnerusumik aalajangersarneqartut naammassineqarsimassasut, isumaqatigiissitsiniarnerni suleriaatsimi aalajangersimasunik toqqammavissaqanngilaq.
672. Kisianni inatsisit malillugit pisussanut akerliliissuteqarnerit immikkoortinneqarnissaat, akerliliissuteqarnerit suussusaat malillugit, eqqornerpaasoq aammalu immikkoortitsineq sunniuteqarluarnerpaasussaasoq, isumaqatigiissitsiniarnerni suleriaatsimi nalinginnaasumik ilimaginninneq aamma atuuppoq. Isumaqatigiissitsiniarnerni suleriaatsimi tamatuminnga nalilersuinissaq nalinginnaasumik ilaalluni pisoqarnera, taamatut isumaqarnermut tunngavissiivoq. Juul & Thommesen taamaalilluni ilaatigut allappoq

”Taamaattoq ataatsimoortumik immaqalu aningaasartuuteqarfiungaatsiartussamik suliarinninnissaq naleqquppasilluni, piginnaatitaanerup akerliliissuteqarfigineqarnerata suliassallu piviusuunerata taamatut imminnut ataqatigiittarnerat qaqutiginnaq pisarpoq. Taamaattumik Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup taamaattumik nalinginnaasumik immikkut aalajangiinissaq pillugu illuatungiusup piumasaqarnera akuerisariaqaraluarpa. Tamanna immikkut pisarpoq, pissutigalugu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik piginnaatitaasoq pillugu immikkut aalajangiineq, illuatungeriinnit tamaginni aalajangiineq pillugu nalunaaruteqarnerup tiganerata kingorna ullut 30-t iluanni piginnaatitaanerup apeqquut aalajangiiffiqeqqullugu eqqartuussivinnut qinnutigineqarsinnaammat, takuuk isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi § 16, imm. 3, oqaaseqatigiit aappaat. Piffissamut killigititaq aalajangersimasuuvoq [...]”⁶⁶³

673. Inatsiseqarfiusumut apeqquutip immikkoortinneqarnissaa aamma nunani tamalaani isumaqatigiissitsiniarnerni suleriaatsinit taperserpeqarpoq. Assersuutigalugu Mainstream Renewable Power and others v. Germany immikkoortinneqarnissaa pillugu aalajangiineq

⁶⁶³ RL-195: Jakob Juul aamma Peter Thommesen, Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik, saqqummersitat pingajuat, 2017, qupp. 176

innersuussutigineqarsinnaavoq, tassani eqqartuussisussat aalajangiunneqartup misissueqqissaarnermi aallartinnerani Prof. Christoph Schreuer issuarlugu:

“The choice between a preliminary decision and a joinder to the merits is a matter of procedural economy. It does not make sense to go through lengthy and costly proceedings dealing with the merits of the case unless the tribunal's jurisdiction has been determined authoritatively. On the other hand, some jurisdictional questions are so intimately linked to the merits of the case that it is impossible to dispose of them in preliminary form.”⁶⁶⁴ (matumani erseqqissarneqartut)

674. Inatsisit malillugit pisussanut akerliliissuteqarnerit *prima facie* aallaavigalugu naliliineq pingaaruteqartutut/pisussaataasutut ilimagineqartariaqarpata aammalu tungavissaqanngitsuunatik, taamaalilluni aamma isumaqatigiissitsiniarnermi inatsisit malillugit pisussanut apeqqutip immikkoortinneqartarnera nalinginnaasuuvoq.⁶⁶⁵ Naalakkersuisut sukumiisumik nassuiareerpaat, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik piginnaatitaanngitsoq, tassami illuatungeriit isumaqatigiissitsiniarnissaq imaluunniit isumaqatigiissitsiniarnissap isumaqatigiissutigisinnaanissaa, isumaqatigiissutigisimangimmasigit.
675. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaaneq pillugu apeqqut immikkut siulliullugulu aalajangiiffigineqartussanngorlugu immikkoortissappagu, tamatumalu kingorna isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik piginnaatitaasoq aalajangiippat, Naalakkersuisut aalajangiineq taanna ingerlaannaq eqqartuussivinnut suliakkiissutigisinnaasussaavaat, takuuk isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Kalaallit Nunaanni atuuttumi § 2, imm. 1, aamma isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Danmarkimi atuuttumi § 16, imm. 3, oqaaseqatigiit aappaat.⁶⁶⁶ Tamanna – tamanna pisussanngussappat – isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup suliasami najoqqutassat misilinneqarnerannut atatillugu isummerfigineqarnissaata utaqeqqaarnissaanut taarsiullugu, annertoorujussuarnik aningaasartuutissanik sipaarfiusussaavoq.
676. Tamanna pingaartumik suliami matumani immikkuullarissumik atuuppoq, tassami oqaatigineqareersutut GMAS-imut 1. juni aamma 8. september 2023 aalajangiinerit Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivinnut suliakkiissutiginissaannut ukioq ataaseq suliakkiinissamut piffissamut killigitinneqarmat, takukkit aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 3 d, imm. 1 aamma 4.⁶⁶⁷ Taamaattumik naatsorsuutigineqartariaqarpoq GMAS-ip aalajangiinerit taakkua kingusinnerpaamik

⁶⁶⁴ RL-59: Mainstream Renewable Power and Others v. Federal Republic of Germany, ICSID Case No. ARB/21/26, qupp. 9ff

⁶⁶⁵ RL-59: Mainstream Renewable Power and Others v. Federal Republic of Germany, ICSID Case No. ARB/21/26, RL-60: RWE AG and RWE Eemshaven Holding II BV v. Kingdom of the Netherlands, ICSID Case No. ARB/21/4 aamma RL-61: Nasib Hasanov v. Georgia, ICSID Case No. ARB/20/44

⁶⁶⁶ RL-1: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Danmarkimi atuuttoq, § 16

⁶⁶⁷ RL-4: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaannut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 26. februar 2020-meersoq, § 3 d

ulloq 1. juni aamma ulloq 8. september 2024 eqqartuussivinnut suliaakkiissutigissagai. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup inatsisit malillugit pisussanut apeqqutit immikkut siulliullugillu aalajangiiffigineqartussanngorlugit immikkootinngippagit, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup suliaakkiissuteqarnissamut piffissamut killigitat taakkua naannginneranni suliaasaq naamassillugu suliarereersimassagaa, naatsorsuutigineqarsinnaanngilaq. Taamaalilluni piginnaatitaanermut apeqqut peqatigisaanik Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivinni ingerlanneqalertussaavoq. Tamanna soorunami attanneqarsinnaasussaannngilaq.

677. Tamanna tunngavigalugu naatsorsuutigineqartariaqarpoq, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiviup isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik aaqqiagiinngissutaasup taassuma suliarinissaanut piginnaatitaanersoq, isummerfigalugu, GMAS-ip eqqartuussivimmi suliaakkiissutaasa suliarineranni aallarniutigissagaa.

678. Eqqartuussivimmi suliaasap, aaqqiagiinngissutigineqartup isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivimmut suliaakkiissutigineqareernerata kingorna, suliaakkiissutigineqartup ingerlanerani eqqartuussiviit, aaqqiagiinngissutigineqartoq tamakkiisuulluni imaluunniit ilaa isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanerata ataaniittoq, aallaaviatigut isummerfigisinnaanngikkaluarpaat, takuuk lov isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu inatsimmi nr. 1972, 24. maj 1972-imeersumi § 2, imm. 1, oqaaseqatigiit siullit.⁶⁶⁸ Kisiannili oqaaseqatigiinni siullerni aalajangersagaq isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup aalajangiinissaata tungaanut taamaallaat atuuppoq, aammalu tamanna pissutaasut pingaaruteqartut pisariaqartippassuk, saneqqunneqarsinnaalluni, takuuk inatsimmi § 2, imm. 1, oqaaseqatigiit aappaat.⁶⁶⁹

679. Aalajangersakkamut aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit, takuuk isumaqatigiissitsiniartarneq inatsisissatut siunnersuut nr. 203, 26. november 1971-imeersoq, malillugit:

”Pingaarnertut malitassaq tassaavoq, suliaasap isumaqatigiissitsiniarnermi suliarineqarnerani, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanera pillugu apeqqut eqqartuussivinni misilinneqarsinnaanngitsoq. Taamaattoq pissutaasut pingaaruteqartut tamanna pisariaqartippassuk misiliisoqarsinnaavoq, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanera pillugu nalornissuteqarnermut, ilumut isumaqatigiissitsiniarnissamut isumaqatigiissuteqartoqarsimanersoq illuatungeriit akornanni aaqqiagiinngissuteqarneq

⁶⁶⁸ RL-149: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Kalaallit Nunaanni atuuttoq, § 2

⁶⁶⁹ RL-149: Isumaqatigiissitsiniarnermut inatsit Kalaallit Nunaanni atuuttoq, § 2

*pissutaappat imaluunniit suliassaq isumaqatigiissummi –
isumaqatigiisutigineqarsimasumi atuuttumilu – pineqartunut ilaagaluarpat.*⁶⁷⁰

680. GMAS Naalakkersuisut 1. juni aamma 8. september 2023 aalajangiinerisa misilinnissaat pillugu eqqartuussivimmi suliassamik suliakkiissuteqassapat, aaqqiagiinngissutigineqartoq isumaqatigiisitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaaffianiinnersoq, imaluunniit tamatumunnga taarsiullugu illuatungeriit aaqqiagiinngissutaasunik aaqqiiviginninnissamat immikkut piumasagaataanni eqqartuussivimmi sularinninnissaq pillugu aalajangersakkami pineqartunut ilaanersoq, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiviup isummerfiggissagaa, pissutaasut pingaaruteqartut pisussaatittussaavaat.
681. Isumaqatigiisitsiniarnermut eqqartuussiviup inatsiseqarfii pillugit apeqqut immikkut siulliullugulu sularineqartussanngorlugu isumaqatigiisitsiniarnermut eqqartuussiviup immikkoortinngippagu, taamaalilluni apeqqutip isumaqatigiisitsiniarnermut eqqartuussivimmi aamma eqqartuussivinni ingiaqatigiimmik sularineqartussanngornissaat, aammalu tamatuma isumaqatigiisitsiniarnermut eqqartuussivimmit isummerfiginninnginnerani, eqqartuussivinni aalajangiiffigineqarnissaa, ilimanaateqartorujussuuvoq. Tamanna soorunami attanneqarsinnaanngilaq, illuatungeriinnut suliap ingerlaneranut aningaasaqarnikkut imaluunniit isumaqatigiisitsiniarnermut eqqartuussiviup aamma Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiviup imminnut atassuteqarnerannut tunngatillugu.
682. Isumaqatigiisitsiniarnermut eqqartuussiviup isumaqatigiisitsiniarnermut inatsimmi Danmarkimi atuuttumi § 6 aamma / imaluunniit § 7 aamma / imaluunniit isumaqatigiisitsiniarnermut inatsimmi Kalaallit Nunaanni atuuttumi § 1, imm. 2, aamma / imaluunniit taassuma piareersarlugu sularineqarnera naapertorlugit paasissagaluarpagu suliassap sularinissaanut piginnaatitaanani,⁶⁷¹ isumaqatigiisitsiniarnermut suliassap naammassineqartussaana, inatsiseqarfimmut apeqqutit tamakkiisuutillugit immikkoortinneqarnissaannut tamanna takussutissiivoq. Pingaartumik immikkoortoq 8.2-mi matuma siulianiittumi erseqqinnerusumik nassuiarneqartutut, taamaalilluni eqqunngilaq GMAS allammat ”*piumasagaatit kiisalu piumasarisat Naammagittaalliortumit saqqummiunneqartut annertunerpaartai Naammagittaalliutiginneqartup 1-ip aalajangiinerinut attuumassuteqanngillat, taakkualu immikkoortoq 2001-imut Isumaqatigiisitsiniarnermut*

⁶⁷⁰ RL-184: Isumaqatigiisitsiniarnermut pillugu inatsisissatut siunnersuut nr. 203, 26. november 1971-imeersoq, § 2-mut aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit

⁶⁷¹ RL-1: Isumaqatigiisitsiniarnermut inatsit Danmarkimi atuuttoq, §§ 6 aamma 7 aamma RL-149: Isumaqatigiisitsiniarnermut inatsit Kalaallit Nunaanni atuuttoq, § 1, imm. 2

*eqqartuussiviup piginnaatitaaneraniit mattunneqarsinnaanngisaannarput. Tassani ilaatigut pineqarpoq inuit akornanni inatsisitiguinnaq unioqqutitsinernut taarsinissamik piumasaqaat.*⁶⁷²

683. Nassuiarneqartut GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiaani piumasarisat arlaalluunniit GMAS-ip Kuannersuarni suliasamat piiaanissamat akuersissummik qinnuteqaataannut itigartitsinissaq pillugu Naalakkersuisut aalajangiinerisa inatsisinut naapertuunnerannik atuuttussaanerannillu toqqaannartumik imaluunniit maligassiuisussatut misilinneqaratik, suliarineqarsinnaanngillat aalajangiiffigineqarsinnaanatillu. Taamaattumik Naalakkersuisut isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaaneranut akerliliissuteqarnerat isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup suliasami ilaasunik tamaginnik suliarinninnissaanut aalajangiinissaanullu sammitinneqarpoq (suliasamat aningaasartuutissat pillugit apeqqut ilaanani).
684. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanera pillugu apeqqutip immikkut siulliullugulu suliarineqartussanngorlugu immikkoortinneqarnissaanut tunngavissaqanngitsoq, GMAS-ip atuuttussaattippaa, tassami piginnaatitaanermut apeqqut suliasallu piviusuunera imminnut qanimut atasuummata. Tamanna eqqunngilaq.
685. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik oqartussat aalajangiinerisa misilinnissaannut aammalu naammassinissimanerminik atuisinnaannginnerminut taarsiivigineqarsinnaanerata imaluunniit taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinerup naatsorsornissaanut piginnaatitaanersoq, inatsisit malillugit pisussanut apeqqutit qiterisaanni pineqarput. Apeqqut taanna isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup suliasami najoqqutassat imarisaannut isummernani, isummerfigisinnaavaa, tassami isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup tunngaviatigut (inatsisitigut) apeqqutit makkua akissuteqarfigiinnartussaammagit:
- a) Aaqqiagiinngissutigineqartunik aaqqiiviginnittarnermut immikkut piumasaqaammi erseqqissumik pisortat ingerlatsineranni aalajangiinerit ilaatinneqanngimmata, illuatungeriit pisortat ingerlatsineranni aalajangiinerup misilinnissaa pillugu aaqqiagiinngissutigineqartoq pillugu isumaqatigiissitsiniarnissaq isumaqatigiissutigisimavaat, takukkit isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Danmarkimi atuuttumi § 7 aamma isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmut Kalaallit Nunaanni atuuttumut piareersaalluni suliarineqartut?
 - b) Illuatungeriit aaqqiagiinngissutigineqartunut taamaattunut killilersugaanngitsumik atuisinnaanngimmata, aammalu inatsimmi allami aalajangerneqarmat

⁶⁷² GMAS-ip suliami eqqartuussivimmi suliasanut apeqqutit pillugit eqqartuussivimmi suliasamat allakkiaa siulleg 5. august 2022-meersoq, imm. 92 (b), qupp. 28

aaqqiagiinnigissutigineqartut taamaattut taamaallaat eqqartuussivinnit aalajangiiffigineqarsinnaasut, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik pisortat ingerlatsineranni aalajangiinermik misiliisinnaava aammalu taarsiissutissamik naatsorsuisussaannermut isummersinnaalluni, takukkit isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Danmarkimi atuuttumi § 6 aamma isumaqatigiissitsiniarnermut inatsimmi Kalaallit Nunaanni atuuttumi § 1, imm. 2?

- c) GMAS Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissummik pisinnaatitaanersoq isummerfiginagu aammalu piumasagaatit taamaattut aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummi nr. 2010/02-meersuunngikkaluartut, taamaalillunilu aaqqiagiinnigissutigineqartunik aaqqiivinnittarnermut immikkut piumasagaammi pineqartunut ilaanngikkaluartut, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup pitsaasumik inernilimmik naammassinninnissamut soqutigisaqarnerannut imaluunniit taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermut taarsiinissap naatsorsorneqarsinnaanera isummerfigisinnaavaa?

686. Apeqqutit taakkua soorunami apeqquaterpassuarnit, suliassami najoqqutassat pissutissaqalersitsivigisaannit, amerlasoorpassuarnit pisariusuniillu immikkoortikkumarput. Allatut oqaatigalugu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup suliami inatsisit malillugit pisussat pillugit aalajangiisinnaanissamut, suliassap qiterisaa isummerfigisariaqanngilaa. Aamma GMAS-ip Kuannersuarni suliassamut piiaanissamut akuersissummik pisinnaatitaaneranera "ingerlaannartumik pisussaanelarlugu" GMAS-ip isumaqarnera isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup isummerfigisariaqanngilaa. Piiaanissamut akuersissummik tunniussinissaq "ingerlaannartumik pisussaanelersoq" apeqqutaatinnagu – tamannami assortorneqarpoq – akuersissummik taamaattunik tunniussineq aalajangiinikkut pisarpoq, taamatullu suliami apeqqutip qitiutinneqartup GMAS piiaanissamut akuersissummik tunineqarnissaq pillugu aalajangiinissamik piumasagaarsinnaaneranut tunngassuteqarnerani, tamanna allanngortinneqarani, tamatumani "ingerlaannartumik" pisinnaatitaanermik tunngaveqarsimanersoq imaluunniit allamik tunngaveqarnerseq apeqqutaanani.

687. Suliami qitiutinneqartup isummerfigineqarnera, qanoq pisoqaraluarpalluunniit, pisortat ingerlatsineranni aalajangiinerit arlallit atuuttussaannerannut, aammalu GMAS 2005-imiilli ingerlasimanera tunngavigalugu aatsitassarsiorfittut ukiuni 37-ni atuuttussatut annertoorsuartut iluseqartumut, suliassamut milliardinik nalilimmut piiaanissamut akuersissummik inatsimmi tunngaviusumi illersugaasumik pisinnaatitaalersimanersoq, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup isummerneranik kinguneqartussaavoq. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik tassunga atatillugu aamma pisortat ingerlatsineranni inatsisini malittarisassianik aammalu maleruagassanik maligassiuisussanik nassuiaasussaassaaq, ilanngullugit inatsimmi aalajangersakkat

kalaallisut nassuiarneqarnerat, tassami kalaallisut inatsisit taamaallaat kalaallisut atuuttussaatinneqarput, tamatumunnga takuuk namminersornermut inatsimmi § 20.⁶⁷³

688. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup tamatuma saniatigut Naalakkersuisut aalajangiineranni inatsimmi tungaviusumi § 73 naapertorlugu taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsilluni akuliuttoqarsimanersoq isummerfigisussaassavaa, taamatullu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussivik taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsineranut taarsiinissap naliliiffiginissaanut isummertussaassalluni, takuuk aalajangersakkami imm. 3.⁶⁷⁴ Taamaangippat Naalakkersuisut aalajangiineri atuuttussaanginnerut, taamaassimappallu tamatuma kingunerisaanik GMAS taarsiivigineqarnissamik pisinnaatitaassanersoq, isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup isummerfigisussaassavaa. Kiisalu annaasaqarsimasinnaaneq isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup taava isummerfigisussaassavaa, ilanngullugu naliliineranut uppersaaitit arlallit, sakkortuumik aningaasartuuteqarfiungaatsiartussatut piffissamillu atuingaatsiarfiussatut ilimagineqartariaqartut, tungavigalugit pisusaassasoq ilimanarluni.
689. Inatsisinik nassuiaaneranut apeqqutit taakkua aammalu uppersaaitinik saqqummiussinissaq pisariaqartoq taanna, inatsisit malillugit pisussanut apeqqutinik suliarinninnissamit aalajangiiffiginissaannillu annertunerujussuusussaavoq, kisianni tamaginnit pingaarnepaajulluni taakkua immikkoortikkuminarnerat.
690. Isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup inatsiseqarfia aammalu danskit oqartussaasui naammagittaalliuutigineqartut naammagittaalliutigineqartussatut eqqortuunersut pillugit apeqqutit suliasami najoqqutassatigut apeqqutinut sanilliullugu annikitsuaraanerat, aamma GMAS-ip naammagittaalliorluni allakkiaata ilanngussallu saqqummiunneqartut, allakkatigut ilisimannittut uppersaanagerisa kiisalu immikkut ilisimasallit oqaaseqaataasa annertussusaannit aamma taparserneqarpoq.
691. GMAS-ip taamaalilluni naammagittaalliorluni allakkiaq 516-inik qupperneqartoq saqqummiuppaa, taakkunannga taamaallaat naammagittaalliorluni allakkiami quppernerit 66-it isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup piginnaatitaanera aamma danskit oqartussaasuisa naammagittaalliuutigineqartut naammagittaalliutigineqartussatut eqqortuunerat pillugit apeqqutinut tungassuteqarlutik. Tamatuma saniatigut GMAS-ip pissusiviusunut ilanngussat katillugit 1090-it, inatsisinut tunngasut ilanngussat 264-it, ilisimannittut allaganngorlugit uppersaanageri arfineq pingasut aammalu immikkut ilisimasallit allaganngorlugit oqaaseqaatai arfinillit ilanngussartaqartut, saqqummiuppai. Taamaallaat pissusiviusunut ilanngussat 32-t aamma inatsisinut tunngasut

⁶⁷³ RL-14: Kalaallit Nunaanni Namminersorneq pillugu inatsit nr. 473, 12. juni 2009-meersoq (namminersornermut inatsit), § 20

⁶⁷⁴ RL-197: Inatsit nr. 169, 5. juni 1953-imeersoq nr. 169 Danmarkip Naalagaaffiata Tunngaviusumik inatsisaa, § 73

ilanngussat 57-it suliami inatsisit malillugit pisussanut apeqqummut tunngassuteqarput, taamatullu immikkut ilisimasallit oqaaseqaataasa imaluunniit ilisimannittut allaganngorlugu uppersaanerisa arlaalluunniit isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiviup apeqqummut tassunga isummernissaanut attuumassuteqaratik.

692. Tassunga ilanngutissaaq, piumasarisaaq 4 taarsiivigineqarnissamik piumasaqarsinnaanermut tunngassuteqartoq, tamatuma kingorna suliarineqartussanngorlugu immikkoortinneqassasoq aamma GMAS-ip nammineerluni kissaatigisimammagu. Taamaattumik suliassami najoqqutassatigut apeqquutit paasiuminaatsuusut, GMAS-ip aamma paasisimasariaqarpaa, taamaattumik suliap ingerlanerani aningaasaqarnikkut taakkua ataatsimoortillugit suliarineqannginnissaa naapertuunnerpaasussaalluni.
693. Taamaattumik suliami inatsisit malillugit pisussanut apeqquutit immikkoortinneqarnerat aningaasartuutissanik sipaaruteqarfiusussaasoq qularutissaanngilaq.

11. EQQARTUUSSIVIMMI SULIARINNINNERMI NALUNAARUTIGINEQARTUT

694. Naalackersuisunut tunngasut eqqartuussissuserisumut Paw Fruerlund-imut aamma eqqartuussissuserisumut Sune Fugleholm-imut, Kalvebod Brygge 32, 1560 København V, ingerlatinneqarsinnaapput (suliap nr. 4022341).

12. ALLAKKIAT

695. Ilanngussanut naleqqersuutini ullumi ulloq nutarterneqareersimasuni eqqartuussinernut inatsisitigullu ilanngussanut saqqummiunneqartunut takussutissiaq takuneqarsinnaavoq

København, 22. december 2024

Paw Fruerlund
Piginneqataasoq, Eqqartuussissuserisoq (H)

Sune Fugleholm
Piginneqataasoq, Eqqartuussissuserisoq (H)